

การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

นางสาวชนบพร วัฒนสุขชัย

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF A MODEL AND MECHANISMS FOR ART EDUCATION
CONSORTIUM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR
PROMOTING INDUSTRIAL DESIGN

Miss Khanobbhorn Wattanasukchai

สภามหาวิทยาลัยบูรพา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ ด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม
โดย	นางสาวชนบพร วัฒนสุขชัย
สาขาวิชา	อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชวโฏกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฏีบัณฑิต

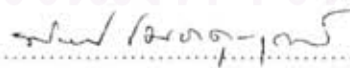
..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศรีบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชวโฏกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

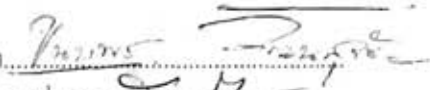
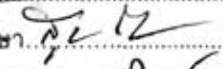
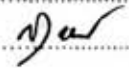
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สัจกุล)

ชนบท วัฒนธรรม : การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา
 ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม. (A DEVELOPMENT OF A MODEL AND
 MECHANISMS FOR ART EDUCATION CONSORTIUM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
 FOR PROMOTING INDUSTRIAL DESIGN) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. สุภัทญา โษะวิไลกุล, อ. ที่ปรึกษาร่วม :
 ผศ. ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี, 309 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัด
 กลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา 2) วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบัน
 อุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ด้านหลักสูตรและ
 การสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 3) นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือใน
 การจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยเก็บรวบรวม
 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ 9 คน และจากแบบสอบถาม จำนวน 314 คน ซึ่งประกอบด้วย
 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์สอนศิลปะ 69 คน นิสิต/นักศึกษาศาสาวิชาศิลปศึกษา 94 คน ผู้ประกอบการ
 นักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม 94 คน และผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชา
 ศิลปศึกษา 57 คน จากนั้นจึงจัดประชุมเพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจุบันความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหารเป็น
 ผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาส ลักษณะความร่วมมือส่วนมาก คือ การจัดสัมมนาทางวิชาการและจัดอบรม
 ให้กับบุคลากรภาคอุตสาหกรรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรม สำหรับปัญหาที่พบมาก คือ การขาดหน่วยงานหรือ
 สถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือและขาดงบประมาณ จึงต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจัง
 และถาวร สำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ปัจจุบันความร่วมมือส่วนใหญ่เกิด
 จากความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในลักษณะของการพัฒนาหลักสูตร ส่วนเรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ การขาดหน่วยงาน
 หรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ จึงต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรความร่วมมือนี้อย่างจริงจัง
 และถาวร เมื่อวิเคราะห์ความร่วมมือทั้ง 4 ด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านหลักสูตรและการ
 สอน ในขณะที่มีความร่วมมือด้านบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมน้อย

รูปแบบและกลไกความร่วมมือที่น่าเสนอ คือ รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้าน
 ศิลปศึกษาซึ่งเป็นรูปแบบของความร่วมมือในระดับสถาบันหรือองค์กรที่เน้นความร่วมมือในลักษณะไตรภาคีระหว่าง
 สถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีกลุ่มบุคคลทำหน้าที่บริหารองค์กรสำหรับ
 กลไกในการดำเนินงาน คือ (1) ระดมสมองและระดมทุนเพื่อพัฒนางานวิชาการ (2) เผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความ
 เข้าใจ และประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาในการประกอบอาชีพ (3) ผลิตและพัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/
 นักศึกษาศาสาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความสำคัญและเข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษา (4) ประสานงานและ
 เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพ และเพื่อความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ควรแบ่งงานออกเป็น
 3 ระยะ เมื่อองค์กรมีความมั่นคงในระยะแรกแล้ว จึงดำเนินการความร่วมมือในระยะที่ 2 คือ การขยายความร่วมมือกับ
 หน่วยงานอื่นนอกภาคี และระยะที่ 3 คือ การขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศ

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา... ลายมือชื่อนิสิต
 สาขาวิชา อุดมศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ปีการศึกษา 2550..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4684668827 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: CONSORTIUM/ART EDUCATION/HIGHER EDUCATION/INDUSTRIAL DESIGN

KHANOBBHORN WATTANASUKCHAI: A DEVELOPMENT OF A MODEL AND MECHANISMS FOR ART EDUCATION CONSORTIUM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR PROMOTING INDUSTRIAL DESIGN. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUKANYA KOVILAIKOOL, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST.PROF. SULAK SRIBURI, Ph.D., 309 pp.

The objectives of this research were 1) to study present situations, problems and collaboration requirements for the establishment of art education consortium; 2) to analyze present collaborations on the establishment of consortium with respect to curricula and instruction, research, academic service, and, artistic and cultural preservation; 3) to propose a model and mechanisms for art education consortium in higher education institutions for the purpose of industrial design promotion. Data was collected through interviews with nine and 314 questionnaires distributed to 69 executives and art lecturers, 94 art education students and selected sample of 94 garment entrepreneurs, industrial designers, experienced industry individuals, and, 57 graduated art education students. The group connoisseurship verify the model and the specialize executive finalize the practical art education model.

The research finds that the present collaborations among higher education institutions are occasionally initiated by executives in the forms of academic seminars and trainings for industrial design personnel. The key problems identified are the lack of a collaboration liaison agency or institute and the lack of funds. There is the need for the public sector to offer this liaison agency intensive and permanent support. Further, the research finds that the present collaboration between higher education institutions and the industrial sectors are mostly initiated through personal relationships with the purpose of curriculum development. The key problem identified is the lack of a collaboration liaison agency or institute. There is the need for the public sector to offer this liaison agency intensive and permanent support. Of all four aspects of collaboration, it appears that the collaborations mostly concern the development of curriculum and instruction while those concerning academic service and artistic and cultural preservation are not as strong in number.

The model and mechanism proposed is the professional art education consortium (PAEC) which is a trilateral collaboration among domestic and foreign higher education institutions, the public sector and the industrial sector, led by a panel of executives. This consortium will operate by (1) brainstorming and raising funds for the engagement in academic initiatives; (2) publicizing and promoting artistic knowledge and its professional applications; (3) developing arts lecturers, academicians and students who appreciate and understand the roles of arts teachers and lecturers; (4) serving as a liaison office for professional development. In order to ensure operational feasibility, the model should be divided into three phases. Once the agency becomes well established in the first phase, collaboration will be sought from other agencies in the second phase and eventually from other countries in the third phase.

Department : Educational Policy, Management, and Leadership.. Student's Signature : *Khanobhorn W.*

Field of study : Higher Education..... Advisor's Signature : *Sukanya Kovilaikool*

Academic year : 2007..... Co-advisor's Signature : *Sulak Sriburi*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตา กรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณดังนี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภัทญา โสมวิไลกุล ที่ให้ความรัก ความเมตตา กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา ให้กำลังใจในการทำงาน อบรมสั่งสอน ตลอดจนเป็นแบบอย่างของครูที่ดีทั้งทางวิชาการและการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมเป็นอย่างสูงที่เมตตา กรุณา ให้คำแนะนำ อบรม สั่งสอน ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ เป็นต้นแบบของครูศิลปศึกษาและนักวิชาการที่ดี มอบสิ่งที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการและการดำเนินชีวิต ตั้งแต่ระดับปริญญาโทจนถึงปริญญาเอก ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้วิจัยสามารถทำงานชิ้นนี้ได้สำเร็จ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล อย่างสูงยิ่งที่ให้ความเมตตา ข้อคิด คำแนะนำที่มีคุณค่า และกรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ เป็นอย่างสูงที่เมตตา ให้โอกาสผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการทำงานวิจัยที่มีคุณค่า ตลอดจนให้คำแนะนำที่มีประโยชน์สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ อนันต์วรณีย์ อาจารย์ ดร.สาคร สุขศรีวงศ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความเมตตา และกรุณาสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบรูปแบบ กลไก ตลอดจนให้คำแนะนำ และข้อคิดที่มีประโยชน์อย่างสูงยิ่งสำหรับการทำงานวิจัยนี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์สาขาวิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณาจารย์ศิลปศึกษาที่ให้โอกาสในการรับทุนโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ และบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนการศึกษาในการทำวิจัย

ผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานศึกษาอันเป็นที่รัก ที่สร้างโอกาสในชีวิตแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่เมตตา กรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัย ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบคุณพี่รุ่น 15 พี่ๆ ป.เอกร่วมรุ่น 16 และรุ่นน้องสาขาวิชาอุดมศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริฉันท์ สติรกุล เตชพานหงษ์ กัลยาณมิตรสำคัญที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจให้กัน ทั้งทางวิชาการ และการดำเนินชีวิต อาจารย์ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ ซึ่งให้กำลังใจ ร่วมทุกข์ ร่วมสุขในการเรียน และทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ระดับปริญญาโทจนถึงปริญญาเอก อาจารย์วัชรินทร์ ลีตติศักดิ์ และอาจารย์อริยพร คุโรตะที่ช่วยเหลือ ร่วมทุกข์ ร่วมสุขในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณประโยชน์ และเกียรติแห่งชีวิตการศึกษาในระดับปริญญาเอกนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อเสกศักดิ์และคุณแม่สุวสา บุพการีที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้คำปรึกษา สนับสนุนทุนการศึกษา อุดหนุน และเฝ้ารอให้ลูกสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นพลัง และกำลังใจสำคัญที่ทำให้ลูกสามารถฟันฝ่าปัญหา อุปสรรคครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่จะได้รับ	20
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
ตอนที่ 1 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ.....	21
ตอนที่ 2 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในต่างประเทศ.....	31
ตอนที่ 3 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในประเทศ.....	33
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ.....	35
ตอนที่ 5 การจัดกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา.....	40
ตอนที่ 6 ศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม.....	45
ตอนที่ 7 บทบาทของศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม.....	53
ตอนที่ 8 ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริม การออกแบบอุตสาหกรรม.....	54
ตอนที่ 9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76

บทที่	หน้า
3	82
วิธีดำเนินการวิจัย	82
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	87
4	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์.....	90
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	99
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกความร่วมมือทาง วิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม.....	149
ตอนที่ 4 รูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม.....	149
5	174
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	174
สรุปผลการวิจัย.....	176
อภิปรายผลการวิจัย.....	185
ข้อเสนอแนะ.....	202
รายการอ้างอิง.....	205
ภาคผนวก.....	217
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	218
ภาคผนวก ข ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	225
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	239
ภาคผนวก ง ร่างรูปแบบและกลไกความร่วมมือ.....	273
ภาคผนวก จ จดหมายขอความร่วมมือและจดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	292
ภาคผนวก ฉ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ.....	297
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	309

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความร่วมมือทางวิชาการในระดับนานาชาติ.....	24
2 ผลการสังเคราะห์ลักษณะและกลไกในการจัดกลุ่มทางวิชาการจากกรณีศึกษา....	36
3 โครงการย่อยจากโครงการกรุงเทพฯ เมืองแพชั่น.....	55
4 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นของสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548.....	66
5 เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นของสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548.....	67
6 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรศิลปศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548.....	68
7 เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับการสอนออกแบบแฟชั่นของ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. 2548.....	69
8 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน.....	86
9 สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของความร่วมมือ.....	94
10 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือทางวิชาการ ด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม.....	100
11 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือทางวิชาการ ด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับ ภาคอุตสาหกรรม.....	102
12 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลที่ได้จากความร่วมมือทาง วิชาการแยกตามประเภทขององค์กรความร่วมมือ.....	104
13 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของความ ร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่าง สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม.....	106

ตารางที่	หน้า
14	109
15	111
16	113
17	115
18	118
19	120
20	122
21	124
22	126
23	128
24	130

ตารางที่		หน้า
25	ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม.....	132
26	สรุปข้อมูลด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม.....	142
27	กลไกความร่วมมือด้านจัดหลักสูตรและการสอน.....	159
28	กลไกความร่วมมือด้านวิจัย.....	165
29	กลไกความร่วมมือด้านบริการวิชาการ.....	168
30	กลไกความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 โครงสร้างองค์กรของแคเด้ไซท์.....	41
2 โครงสร้างองค์กรของโปรอาร์ต.....	43
3 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มครูฝึกสอนศิลปศึกษาด้านทัศนศิลป์ในมลรัฐเท็กซัส.....	44
4 สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	89
5 รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium - PAEC).....	150
6 โครงสร้างการจัดองค์กรความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้าน ศิลปศึกษา.....	152
7 รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium - PAEC).....	182

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันของสังคมในยุคนี้ เป็นผลมาจากเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ก้าวหน้ามากขึ้นทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ผู้ที่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้เร็วกว่าจึงเป็นผู้ได้เปรียบ ความได้เปรียบดังกล่าวมีผลต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นยุคที่ระบบเศรษฐกิจต้องอาศัยฐานความรู้เป็นหลัก การสร้างองค์ความรู้หรือการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการผลิตบัณฑิตออกไปทำงานและพัฒนาสังคม ดังจะเห็นได้จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ได้กำหนดกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551-2564 โดยเน้นสถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจในการวางแผนและกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน บริมเบิลและโดเนอร์ (Brimble and Doner, 2007) ได้วิจัยพบว่า ปริมาณการสร้างนวัตกรรมของภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมมีความร่วมมือกันอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมจึงต้องการให้สถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น ในขณะที่ทบวงมหาวิทยาลัย (2534) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม คือ ภาวะเป็ยบของหน่วยงาน งบประมาณ และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ได้กล่าวถึง บทบาทและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาตามกรอบแนวคิดเชิงนโยบายของอุดมศึกษายุคใหม่ว่า เป็นบทบาทที่เน้นการพัฒนาการดำเนินงานในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการปรับปรุงการบริหารจัดการให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นรูปแบบในการบริหารจัดการแนวใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาในยุคปัจจุบัน จึงเป็นการนำแนวคิดด้านการบริหารธุรกิจมาใช้ร่วมกับการบริหารจัดการองค์การ สอดคล้องกับที่ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) กล่าวถึงการบริหาร

จัดการสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่ว่า เป็นการนำหลักบริหารจัดการทางธุรกิจมาใช้ ควบคู่กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการงานต่างๆ ให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกสถาบันอุดมศึกษา มีการรวมตัวกันในการดำเนินงานด้านต่างๆ เน้นการแสวงหารายได้และการควบคุมรายจ่าย เพิ่มอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

จากแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ดังกล่าว ทำให้ต้องมีการพัฒนาเรื่องการสร้างคุณภาพของการอุดมศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานในภาคอุตสาหกรรม สอดคล้องกับที่ปองพล อดิเรกสาร (Pongpol Adireksarn, 2003) กล่าวถึง การสร้างคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาว่า ต้องเน้นให้มีการผลิตบุคลากรให้เข้าสู่การทำงานในระบบอุตสาหกรรมหรือเป็นเจ้าของกิจการมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้เสนอเส้นทางสู่การพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาขึ้น (Road Map) ในปี พ.ศ. 2548 เพื่อผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาร่วมกับหน่วยงานภายนอกประเภทต่างๆ นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสอ้าน (2549) ยังได้กล่าวถึง การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมโดยภาครัฐได้กำหนดให้ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กับสภาอุตสาหกรรม ทำหน้าที่รับรองสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงาน และสามารถทำงานได้ทันทีเมื่อจบการศึกษา โดยไม่ต้องฝึกงาน

นวัตกรรมด้านการบริหารการศึกษาที่เน้นการสร้างมาตรฐานการศึกษาและสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษานี้มีความสอดคล้องกับนวัตกรรมยุคใหม่ของภาคอุตสาหกรรม คือ การรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการทุกระดับ ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับโรงงานอุตสาหกรรม สอดคล้องกับการจัดโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับอุตสาหกรรม และโครงการพันธมิตรอุตสาหกรรม (Cluster Development Project) ของกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้ผู้ประกอบการทุกระดับ เนื่องจากรัฐบาลต้องการให้ผู้ประกอบการรายย่อยแข่งขันกันด้านการสร้างนวัตกรรมการผลิตสินค้าและบริการ จึงได้ใช้นโยบายเชิงรุกร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ตั้งแต่ในระดับสถานศึกษา ตามโครงการหน่วยเพาะบ่มวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubators – UBIs) เพื่อสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษานำความรู้มาใช้สร้างธุรกิจและเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ขณะกำลังศึกษาหรือเมื่อจบการศึกษาแล้ว เพื่อสร้างความเชื่อมโยง

ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมการผลิต

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) ได้กล่าวถึง สถาบันการพัฒนากิจการบริการจัดการสากล (International Institute for Management Development- IMD) ในปี พ.ศ. 2545 ว่า ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยไว้ในอันดับที่ 34 จากจำนวน 106 ประเทศในโลก สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องด้านการสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันขึ้นในปี พ.ศ. 2546 โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมนำร่อง 5 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ (2) กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (3) กลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่น (4) กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร และ (5) กลุ่มอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแฟชั่นของภูมิภาค (Tropical Fashion Center) จึงต้องมีการสร้างความเข้มแข็งด้านการออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 5 กลุ่ม และสร้างความเชื่อมโยงภายในระหว่างอุตสาหกรรมสนับสนุนทุกประเภท โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่น ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และอุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า สำหรับเครื่องนุ่งห่มซึ่งมีโครงสร้างและกระบวนการผลิตที่ประกอบไปด้วยผู้ประกอบการหลายกลุ่ม ซึ่งชวลิต นิมละออง (2540) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการผลิตและกระบวนการผลิตเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทยว่าสามารถแบ่งได้ 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้ประกอบการที่ผลิตในระบบอุตสาหกรรม และส่งออกด้วยตนเอง (2) กลุ่มผู้ประกอบการที่ค้าส่งและค้าปลีก (3) กลุ่มผู้ประกอบการที่รับจ้างผลิตสำหรับผู้ประกอบการผลิตเพื่อส่งออก (Sub-Contract) (4) กลุ่มผู้ประกอบการที่รับจ้างผลิตสำหรับผู้ประกอบการที่ค้าส่งและค้าปลีก (Sub-Contract) ลักษณะของกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความหลากหลายดังกล่าวทำให้ภาครัฐต้องเร่งสร้างความเชื่อมโยงทั้งภายในอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนทุกด้าน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสูง นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการตามประเภทของตลาดด้วย สอดคล้องกับที่สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2546) และศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ได้กล่าวถึงการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่นว่า ภาครัฐได้เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีทรัพยากรภายในประเทศ และมีลักษณะครบวงจรมากที่สุดตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

จากรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร ของสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546) พบว่า ปัญหาหลักของกลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่นที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ การขาดทรัพยากรบุคคลด้านการออกแบบ ทำให้ไม่สามารถสร้างกลยุทธ์เชิงรุกที่

เหมาะสมได้ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเป็นผลมาจากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ หลักสูตรขาดการบูรณาการความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ความเข้าใจเกี่ยวกับรสนิยมของนักออกแบบไทยต่อรสนิยมของตะวันตกยังมีน้อย สอดคล้องกับที่ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ได้กล่าวถึง อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มว่าเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำที่กำหนดความต้องการของอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำที่มีอัตราการจ้างงานสูงกว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทอื่น คือ ร้อยละ 77.8

ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วนนี้ มีความสอดคล้องกับรายงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2546) ที่กล่าวว่า บุคลากรในอุตสาหกรรมสิ่งทอในภาพรวมยังมีระดับการศึกษาต่ำ โดยทั่วไปจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 85.2 ระดับปวช. ร้อยละ 5.0 และระดับปวส. ร้อยละ 3.9 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 5.5 นอกจากนี้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบยังมีจำนวนน้อย คือ มีเพียงร้อยละ 0.4 ส่วนฝ่ายวิจัยและพัฒนา มีร้อยละ 0.58 เท่านั้น เนื่องจากมีการจัดการศึกษาในลักษณะที่เน้นเฉพาะเรื่องดังจะเห็นได้จากการจัดหลักสูตรและการสอนที่แยกส่วนกันโดยเด็ดขาด ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ไม่ครอบคลุมกับการทำงานและการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ปัญหาดังกล่าวถือเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการออกแบบที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของทั้งอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนทุกด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงได้ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาบุคลากรทั้งในระบบและจัดการฝึกอบรมให้ประชากรมีความสามารถ ความชำนาญควบคู่กับการสร้างจิตสำนึก และทักษะ เพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยทางอุตสาหกรรม (Industrial Habit) สอดคล้องกับการยกระดับอุตสาหกรรมรายสาขา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแฟชั่น

เนื่องจากในอดีตได้มีการเตรียมบุคลากรให้มีพื้นฐานความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่ เบื้อง กิจรัตน์ภร (2539) ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อเตรียมคนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยจัดให้เรียนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นวิชาบังคับอยู่ที่ในกลุ่มวิชาศิลปปฏิบัติ (Practical Arts) มีรายวิชาประกอบไปด้วยวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ธุรกิจศิลป์ คหกรรมศิลป์ และเกษตรกรรมศิลป์ ซึ่งแม้มิได้เป็นการเตรียมคนให้ออกไปประกอบอาชีพ แต่เป็นการวางรากฐานให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและสามารถนำความรู้ ทักษะไปประยุกต์ใช้ในสังคมอุตสาหกรรมได้ ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 จึงมีการเปลี่ยนกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ทำให้วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ต้องเปลี่ยนไปอยู่ในวิชาการประดิษฐ์และงานช่างแทน ส่วนหลักสูตรมัธยม

ศึกษา พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนเป็นกลุ่มวิชาการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งให้เรียนวิชาช่างในบ้านเป็นวิชาบังคับแทน การปรับเปลี่ยนหลักสูตรดังกล่าวมีผลกระทบต่อหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี เนื่องจากหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (ฉบับปรับปรุงใหม่ เริ่มใช้ปีการศึกษา 2520) เป็นหลักสูตรที่เตรียมครูในสาขาวิชาเฉพาะ คือ ศิลปศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาบุคลากรต่อจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผลิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปทำหน้าที่เป็นครูที่สามารถสอนได้ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นนักวิชาการ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาด้านอื่น การปรับปรุงหลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัศึกษาดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อสาขาวิชาศิลปศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ประกอบกับปัญหาเรื่องการขาดอาจารย์ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การขาดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ ทำให้อุตสาหกรรมศิลป์ต้องปิดหลักสูตรลงเหลือเพียงศิลปศึกษา ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (2550) ได้กล่าวถึง รายงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พ.ศ. 2549 ว่า ในระยะ 3 ปี พ.ศ. 2550-2552 ภาคอุตสาหกรรมจะมีความต้องการแรงงานในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า จำนวน 270,000 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 115,000 คน และระดับอาชีวศึกษา จำนวน 36,000 คน ตลอดจนต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบในสาขาวิชาเฉพาะตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับสูง จำนวน 23,000 คน ปัจจุบันจึงได้มีการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเฉพาะทางให้เลือกเรียนหลายหลักสูตรในลักษณะของการต่อยอด ในขณะที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันมิได้ส่งเสริมการเตรียมพื้นฐานบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับฐานจนถึงระดับสูง สอดคล้องกับที่ปีป เมธาคุณวุฒิ (2549) กล่าวถึงการพัฒนาสูตรว่าการพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะต้องวางหลักสูตรจากฐานไปสู่ยอด ในขณะที่ปัจจุบันขาดการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการออกแบบในระดับขั้นพื้นฐาน แต่มีการส่งเสริมให้เปิดหลักสูตรที่พัฒนาบุคลากรด้านการออกแบบในระดับปริญญาตรีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถพัฒนาบุคลากรจากระดับฐานสู่ระดับสูงได้

ความสอดคล้องและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรและผลิตครูศิลปศึกษาให้มีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นในกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551-2565 ที่เน้นให้มีการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ด้านการออกแบบและการสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านอื่น ตามการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้ต้องการบุคลากรที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ มากขึ้นตามไปด้วย ภาครัฐจึงสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมและมีศักยภาพ เร่งขยายงานด้านการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนด้านศิลปศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตที่ตรงตามความต้องการ

การของภาคอุตสาหกรรม เนื่องสุลักษณ์ ศรีบุรี (2536) กล่าวว่า ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รักและชื่นชมในงานศิลปะ เกิดสุนทรียภาพ และระสนิยมที่ดี รักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการทดลองและฝึกทักษะ สอดคล้องกับที่ สุลักษณ์ ศรีบุรี (Sulak Sriburi, 2002) กล่าวถึงศิลปศึกษายุคใหม่ว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงความรู้ให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ ช่างซึ่ง ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะไทยและศิลปะสากล ตลอดจนสามารถนำความรู้ ทักษะด้านต่างๆ ไปพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ศิลปศึกษาจึงเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการบูรณาการการใช้ความรู้ ทักษะ และการถ่ายทอดความรู้ของครูศิลปศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนทุกระดับ ให้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบอุตสาหกรรมได้

การกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาศิลปศึกษาอยู่ตามภูมิภาค ถือเป็นความได้เปรียบในการนำทรัพยากรของแต่ละภูมิภาคมาใช้ร่วมกัน นอกจากนี้ยังสามารถนำภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นมาใช้สร้างสรรค์งานที่มีลักษณะเฉพาะได้ เนื่องจากการสร้างความร่วมมือเป็นหัวใจสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาสาขาวิชาศิลปศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมจึงต้องอาศัยการรวมกลุ่มกันของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งของผู้เรียนในสาขาวิชาเฉพาะให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางการศึกษาไปสู่ฐานอาชีพอื่นได้มากขึ้น

การร่วมมือกัน (Collaboration) สำหรับสถาบันอุดมศึกษานั้นมีมานาน เนื่องจากการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป มีการดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน ตามวัตถุประสงค์ที่สมาชิกกำหนดไว้ วิช (Wit, 2004) พบว่า การร่วมมือกันในช่วงปลายศตวรรษที่ 21 ส่วนมากเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อนำความเข้มแข็งดังกล่าวไปใช้เชื่อมโยงความร่วมมือกับต่างประเทศ และพัฒนาสถาบันควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ ความร่วมมือในยุคนี้จึงได้แก่ ความร่วมมือร่วมมือแบบสมาคม (Associations) ความร่วมมือแบบจัดกลุ่ม (Consortium) และ ความร่วมมือแบบเครือข่าย (Networks)

ความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการ (Academic consortium) ถือเป็นความร่วมมือที่สอดคล้องกับยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เนื่องจาก วิช (Wit, 2004) ได้กล่าวว่า การจัดกลุ่มทางวิชาการเป็นการร่วมมือตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ลักษณะของสมาชิกมาจากสถาบันที่มีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ สมาชิกมีความสามารถและทักษะเฉพาะ มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการมาร่วมตัวกันเพื่อดำเนินการด้านวิชาการร่วมกันอย่างเข้มแข็ง เช่น การสร้างโปรแกรมการศึกษาร่วมกัน การวางแผนการจัดหลักสูตรร่วมกัน การสร้างความตกลงร่วมกัน

ระหว่างคณาจารย์ การแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาและบุคลากร รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน เป็นต้น

จากรายงานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของสาขาวิชาศิลปศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้ให้คณะทำงานจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในระยะ 3 ปี พ.ศ. 2547-2549 พบว่า องค์การความร่วมมือด้านศิลปศึกษายังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้คุณภาพและมาตรฐานด้านศิลปศึกษาไม่ชัดเจน ขาดทิศทางการพัฒนาศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และทักษะด้านการออกแบบ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปศึกษาที่จะต้องออกไปเป็นครูศิลปศึกษาในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นั้น จึงไม่เป็นเพียงการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานในการพัฒนาบุคลากรระดับต่างๆ ให้ภาคอุตสาหกรรม ยังจะสามารถนำความรู้และทักษะนี้ไปใช้ในการผลิตกำลังคนของประเทศในสาขาอาชีพประเภทต่างๆ ให้มีความรู้พื้นฐานและมีรสนิยมที่ดีด้านศิลปะ รวมถึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมได้ในระยะเวลาอันสั้นและระยะยาว ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสูง โดยผ่านการเรียนการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียน

ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือและกลไกในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ในการพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมมือกันใช้ทรัพยากรทุกประเภทของภาคอุตสาหกรรม และสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพทางวิชาการสูงสุด ในการสร้างคุณภาพ ความเข้มแข็ง ตลอดจนขยายกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการสอดคล้องกับความต้องการในการผลิตและพัฒนาบุคลากรของประเทศด้านการออกแบบอุตสาหกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการความร่วมมือ ในการจัดกลุ่มวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม
2. วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ด้านหลักสูตรและการสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3. นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมุ่งเน้นในประเด็นและมีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. การออกแบบอุตสาหกรรมเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่น โดยเน้นอุตสาหกรรมปลายน้ำ คือ เครื่องนุ่งห่ม และศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในตลาดระดับกลางและระดับบน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผลิตเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าทอ (Woven Wear) กลุ่มที่ผลิตเสื้อผ้าที่ทำจากผ้ายัด (Circular Knitwear) กลุ่มที่ผลิตเสื้อผ้าไหมพรม (Flat Knitwear) และกลุ่มผลิตเสื้อผ้าแฟชั่น (Fashion Wear) และเลือกศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบตราสินค้าสำหรับเสื้อผ้าบรรจุกฎหมายสำหรับเสื้อผ้า และการออกแบบเสื้อผ้าบุรุษ สตรี เด็กชาย เด็กหญิงเท่านั้น

2. งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาศิลปศึกษา เพื่อผลิตครู อาจารย์สอนศิลปศึกษา สำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถม และมัธยมศึกษา หรือนักวิชาการด้านศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 4 สถาบัน คือ (1) คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2) คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (4) คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) ซึ่งเป็นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความคำสำคัญในงานวิจัยนี้คือ

รูปแบบ (Model) หมายถึง แบบแผน แผนภูมิ หรือแนวความคิดในการจัดองค์ประกอบความร่วมมือ และการจัดกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเป็นชุดเบ็ดเสร็จ อันแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีระบบ สามารถนำไปดำเนินการสร้างความร่วมมือให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กลไก (Mechanism) หมายถึง แนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่สามารถจะทำให้แบบแผนหรือแนวความคิดที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) หมายถึง การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเป็นกลุ่ม โดยการรวมตัวกันของสถาบันที่มีความหลากหลาย ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายใดๆ มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจเพื่อร่วมมือกันในระยะยาวตามเป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน มีการใช้ทรัพยากรและบริหารจัดการโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในลักษณะของการร่วมมือ ร่วมพลังประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการร่วมกัน

ศิลปศึกษา (Art Education) หมายถึง การศึกษาเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับศิลปะตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงอย่างเป็นระบบ เช่น ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับศิลปะในด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การบริหารจัดการด้านศิลปะ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน รวมถึงการวิจัยและการทำงานวิชาการที่เกี่ยวกับศิลปะด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพเป็นครูศิลปะ นักวิชาการ นักการศึกษา นักวิจัย ตลอดจนอาชีพอื่นโดยความรู้ด้านศิลปศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

การออกแบบอุตสาหกรรม (Industrial Design) หมายถึง การออกแบบอุตสาหกรรมแฟชั่น โดยเน้นอุตสาหกรรมปลายน้ำ คือ เครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ การออกแบบตราสินค้าสำหรับเสื้อผ้า บรรจุกัณฑ์สำหรับเสื้อผ้า และการออกแบบเสื้อผ้าบุรุษ สตรี เด็กชาย เด็กหญิง

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม (Garment Industry) เป็นหนึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเนื้อผ้า สี สำหรับการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีความทันสมัย รวมถึงการออกแบบตราสินค้า บรรจุกัณฑ์ และการออกแบบเสื้อผ้าบุรุษ สตรี เด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษา

- 1) ให้ความเสมอภาคด้านโอกาสในการศึกษา
- 2) นำอุดมศึกษาไปพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและประชาธิปไตย
- 3) ให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตโดยวิธีให้ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
- 4) เน้นความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศและของภูมิภาค
- 6) สร้างคุณภาพอุดมศึกษาด้านทักษะการสื่อสาร ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และการวิจัย
- 7) ปรับปรุงคุณภาพศึกษาด้านหลักสูตร การเรียนการสอนทรัพยากรทางการศึกษารวมถึงการสร้างมาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษา
- 8) เชื่อมโยงการศึกษากับการทำงานทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงประเด็น
- 9) อุดมศึกษาควรรับผิดชอบต่อการศึกษาระดับสูง
- 10) ควรให้ความสำคัญเรื่องการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความแข็งแกร่งตามความสามารถและลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบันให้กับการอุดมศึกษา (UNESCO, 1998 และ จรัส สุวรรณเวลา, 2542)

การสร้างความร่วมมือ

- แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549: สร้างขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทย, ส่งเสริมความร่วมมือสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาการ, ใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานต่างๆทั้งใน/ต่างประเทศเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ/เป็นเลิศทางวิชาการและทักษะ
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: การจัดการศึกษาทุกระดับต้องเน้นการบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา, เน้นความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา รวมถึงทักษะในการประกอบอาชีพ (ม. 23) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ม. 24) หลักสูตรต้องเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้สังคม (ม. 28) บริหารจัดการ/ส่งเสริมความร่วมมือด้านทรัพยากรการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน หน่วยงานอิสระทั้งใน/ต่างประเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (ม. 58)
- การร่วมมือกัน (Collaboration) เป็นการทำงานร่วมกันขององค์กรที่มีความหลากหลายตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป ร่วมมือกันโดยสมัครใจ สมาชิกมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรระหว่างองค์กรที่เป็นสมาชิก ร่วมมือกันเพื่อสร้างกิจกรรม และรับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน ความร่วมมือจะเข้มแข็งมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับให้ความเชื่อถือระหว่างองค์กร มีการกำหนดขอบเขตความร่วมมือตามแนวโน้มและความต้องการของสังคมเป็นหลัก (Friend and Cook, 2003; Lambert, 2003)

การสร้างความร่วมมือเพื่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

- ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบัน, การสร้างเครือข่ายบริหารงานวิจัย, การจัดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน, การสร้างนวัตกรรมหลักสูตร, การสร้างกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548)
- ภาคอุดมศึกษาต้องทำงานควบคู่กับภาคผลิตในการจัดสรรระบบทรัพยากร เพิ่มคุณภาพของบัณฑิตและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และธนาคารโลก, 2551)

ลักษณะความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม

- ไม่มีรูปแบบ (No model Model)
 - แบบตัวแทน (Agency Model)
 - แบบสมาชิกภาพ (Membership Model)
 - แบบอุทยานวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย/ภาคอุตสาหกรรม (University-industry research-oriented parks Model)
 - แบบอุทยานวิจัย (Research parks Model)
 - แบบอุทยานธุรกิจ (Business oriented parks Model)
- (Bohez and Tabucanon, 1999)

ความร่วมมือทางการศึกษา

- เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษา, อาจารย์และบุคลากร, สร้างความพึงพอใจให้ผู้เกี่ยวข้อง, สนับสนุนให้มีการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ, สร้างคุณภาพบัณฑิตทั้งทางวิชาการและทักษะ, สนับสนุนการวิจัย (UNESCO, 1998; Bologna Declaration, 1999)
- รูปแบบความร่วมมือทั่วไป: มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดโปรแกรมการศึกษา, สัมปทาน, จัดโปรแกรมการศึกษาร่วมกัน, ใช้ทรัพยากรร่วมกัน, เปิดการเรียนรู้อย่างตนเอง, บริหารการฝึกอบรม (The university of Sunderland, 2006)
- รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภาคอุตสาหกรรม: การจดสิทธิบัตรทางเทคโนโลยี, การตั้งบริษัทย่อย, การจัดสรรทุนเพื่อทำวิจัยร่วมกัน, การร่วมมือแบบจัดกลุ่ม, การสร้างพันธมิตรด้านงานวิจัยระดับสูง, การสร้างพันธมิตรทางเทคโนโลยีระดับสูง, การทำงานทดลองร่วมกัน (Severson, 2004)

ลักษณะของการจัดกลุ่มเพื่อสร้างความร่วมมือ

- การใช้ห้องสมุดร่วมกัน
 - การลงทะเบียนและจัดโปรแกรมการสอนร่วมกัน
 - การแสวงหาและรับนิสิตนักศึกษาส่วนเกิน
 - การพัฒนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอนร่วมกัน
 - การระดมทุนร่วมกัน
 - การจัดซื้อร่วมกัน
 - การใช้เครือข่ายทางเทคโนโลยีร่วมกัน
 - การร่วมมือกันเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
 - การร่วมมือกันระดับนานาชาติ
 - การร่วมมือกันของสถาบันขนาดเล็ก
- (พรุณี ชาวขจร, 2543; Dotolo and Strandness, 1999)

ปัญหาของความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา

- มหาวิทยาลัยในระบบอุดมศึกษาไทยมีความซับซ้อน, ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน, มีการแย่งชิงตลาดทางการศึกษา, มีข้อจำกัดในจำนวนทรัพยากร, มีความแตกต่างและมีช่องว่างของการพัฒนาในระดับสถาบัน, มีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่นแต่มีลักษณะการจัดกระจายที่ไม่เป็นพลัง, แม้แต่แต่ละสถาบันจะมีการรวมพลังแต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศได้ เนื่องจากแต่ละสถาบันมีความเป็นเลิศแต่ขาดความร่วมมือและส่งเสริมกันเพื่อสร้างความเป็นเลิศให้กับประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Academic Consortium)

- เป็นการรวมกลุ่มเป็นทางการแบบสมัครใจไม่มีกฎหมายบังคับ, มีลักษณะของการรวมกลุ่มแบบหลายสถาบัน, เป็นการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงานในหลายภารกิจ, มีการสนับสนุนการดำเนินงานในระยะยาว, มีการบริหารจัดการโดยทีมงานวิชาชีพ (พรุณี ชาวขจร, 2545; ไทพอร์ สันลาธรณ์, 2546; Johnson, 1971; Patterson, 1974; Association for Consortium Leadership, 2004; National Institute of Adult Continuing Education, 2004)

ปัญหาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภาคอุตสาหกรรม

- ความร่วมมือส่วนใหญ่ไม่เข้มแข็ง, เป็นความร่วมมือเฉพาะกลุ่มทางด้านเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานในระดับบุคคล, มีการจัดการผลประโยชน์ไม่ชัดเจน, ระยะเวลาความร่วมมือสั้น, ส่วนมากร่วมมือด้านการฝึกอบรม/การศึกษาแต่ร่วมมือด้านการให้บริการ/ให้คำปรึกษาหรือทำวิจัยน้อย, ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากความร่วมมือที่ประสบความสำเร็จในวงกว้างอย่างเป็นระบบ (Brimble and Doner, 2007)
- สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตไม่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการจัดการเรียนการสอนขาดความเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงาน, ระบบการศึกษาไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและขาดความยืดหยุ่นในขณะที่มีจำนวนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และธนาคารโลก, 2551)
- ความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรมถือเป็นจุดอ่อนของประเทศมานาน ทำให้สังคมขาดความเชื่อมโยงและขาดการสร้างผลิตภาพที่มีความสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจ ไปจนถึงขาดการสร้างอาชีพนักวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

ความต้องการกำลังคนด้านการออกแบบในงานอุตสาหกรรม

- ยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม : ผลักดันให้ผู้ประกอบการสร้างตราสินค้าของตนเองและแรงงานแสดงสินค้าระดับสากลเพื่อเผยแพร่ตราสินค้าในตลาดโลก แลกเปลี่ยนทักษะในการผลิตและติดตามแนวโน้มในตลาดโลก (ศูนย์ศึกษาอแปค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546: 32)
- ความต้องการบุคลากรของภาคอุตสาหกรรม : ต้องการแรงงานบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, ภาษาอังกฤษ, ความสามารถในการวิจัยและพัฒนา, มีความสามารถด้านการออกแบบ, การควบคุมคุณภาพและการสร้างตลาดในต่างประเทศ (สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546: 57)
- การพัฒนากำลังคนเพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม : พัฒนากลยุทธ์ในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม, พัฒนากลยุทธ์ฝึกอบรมระยะสั้น, ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาทางรากฐานการพัฒนากำลังคนระยะยาว (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2548)
- ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม : พัฒนาการผลิตครู/อาจารย์นักวิจัยในระยะยาว, สนับสนุนให้สถาบันเฉพาะทางจัดการฝึกอบรมบุคลากรระยะสั้นในขณะปฏิบัติงาน, ให้ความร่วมมือในการจัดกลุ่ม (consortium) เป็นกลไกในการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันในการสร้างหลักสูตรที่ผลิตบุคลากรที่มีความรู้ทักษะที่หลากหลาย, ขยายภารกิจรูปแบบต่างๆ, จัดเนื้อหาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ครอบคลุมแนวกว้างลึก ใช้การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)
- ความขาดแคลนบุคลากรด้านการออกแบบในภาคอุตสาหกรรม : ขาดบุคลากรที่มีศักยภาพในการวิจัยและพัฒนาด้านการออกแบบสินค้า การวางแผนสื่อสารการผลิตภัณฑ์, ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ, ขาดความสามารถในการสร้างความแตกต่างให้กับรูปแบบ, พัฒนาการออกแบบสินค้าเป็นไปอย่างเชื่องช้า, ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการออกแบบและมีความรู้ด้านผลิตภัณฑ์เฉพาะทาง, ขาดการพัฒนาเทคโนโลยีด้านวิธีการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบ, ขาดการสร้างและขยายตลาดผลิตภัณฑ์, ขาดนักออกแบบที่มีความรู้เรื่องการตลาด, ขาดความรู้ในการสร้างนวัตกรรมสินค้าใหม่ๆ (ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547)

ศิลปศึกษายุคใหม่

- แนวคิดเรื่องแนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต: มีความร่วมมือกับสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมให้จัดหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการร่วมกับสาขาวิชาอื่น การจัดหลักสูตรควรคำนึงถึงทักษะในการทำงาน สามารถเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้ได้, การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริงเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ทักษะ (NAEA, 1994; Marshall, 2005: 229; Freedman, 2005: 195-196)
- แนวคิดเรื่องศิลปศึกษายุคใหม่: เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ, เน้นการสร้างความคิดรวบยอดและทักษะที่จำเป็นด้านศิลปะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมปัจจุบันและอนาคต และปลูกฝังการยอมรับในค่านิยมต่อสังคม พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียน (Sulak Sriburi, 2002; Freedman and Stuhr, 2004: 826)
- แนวคิดเรื่องการวิจัย: เน้นการวิจัยแบบบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาได้ครบทุกด้านและการวิจัยร่วมกันภายในท้องถิ่น ในประเทศและระหว่างประเทศ, ควรมีการวิจัยร่วมกับสาขาวิชาอื่น (NAEA, 1994; Freedman, 2005; Marshall, 2005)
- แนวคิดเรื่องการสร้างความร่วมมือ: ร่วมมือกันในการเชื่อมโยงความรู้กับสาขาวิชาอื่น, ประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ศิลปศึกษา (Votaw, 1995; Krug, 2000: 258)

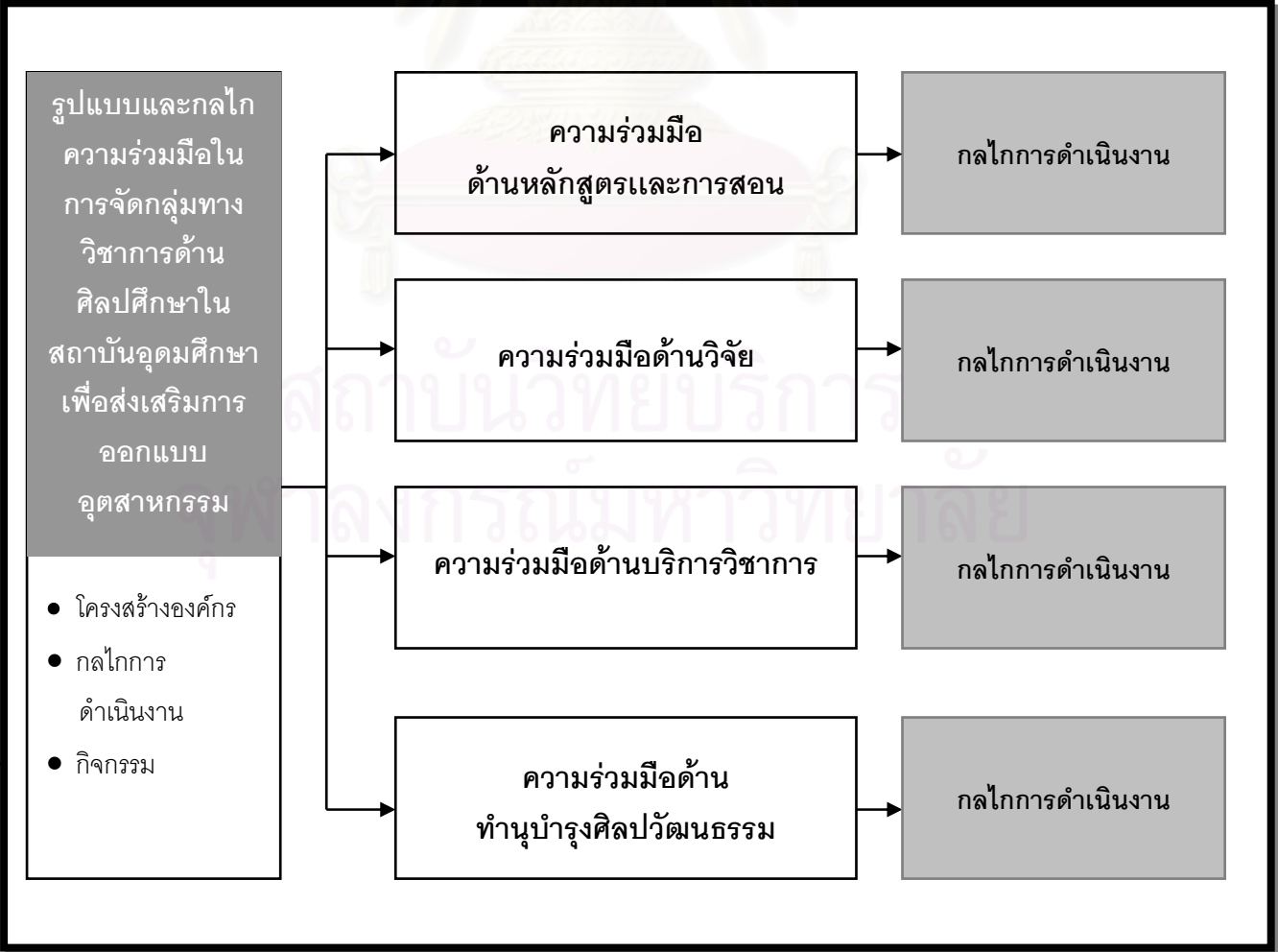
รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

- มีลักษณะเป็นองค์กรที่มีการร่วมมือกันระหว่างสถาบันเฉพาะทางสาขาศิลปศึกษา ศิลปะและธุรกิจ/อุตสาหกรรมระดับชาติและนานาชาติ ครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารและการทำงานของสถาบันที่เป็นสมาชิก
- มีภาระหน้าที่และบทบาทในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือเชิงวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันที่เป็นสมาชิกและผลักดันให้การจัดการกิจกรรมระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเกิดประสิทธิภาพ
- มีการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

กลไกในการจัดการความร่วมมือ

- โครงสร้างองค์กร
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
- การจัดการกิจกรรม

(CADISE, 1999; ทปอ., 2530)

แนวคิดหลักโดยสรุปของกรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์การยูเนสโกได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ จึงจัดให้มีการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับการปฏิรูปอุดมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1998 ที่ประเทศฝรั่งเศส ผลจากการประชุมได้มีการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา มีการกล่าวถึงเรื่องต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมโลกยุคปัจจุบันโดยสรุปได้ดังนี้

ด้านการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เน้นการให้โอกาสในการศึกษากับคนทุกกลุ่ม เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้มากขึ้นทั้งในและนอกระบบ ส่งเสริมให้มีการศึกษาด้วยตนเองตลอดชีวิต ผ่านการหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทันสมัย และสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการทดลอง เป็นต้น

ด้านการใช้อุดมศึกษาเป็นฐานในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมในยุคนี้ เนื่องจากเป็นยุคของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึงความเป็นประชาธิปไตย การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจจึงต้องอาศัยการสร้างความร่วมมือที่เชื่อมโยงกัน ทั้งภายในสถาบันการศึกษาเองและระหว่างสถาบันศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้ทุกองค์กรสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งในสถานการณ์ที่ต้องแข่งขันกันอย่างรุนแรง

นอกจากการสร้างร่วมมือจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ในสังคมให้สามารถอยู่รอดได้ในสังคมแห่งการแข่งขันแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความแตกต่าง ผ่านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะอันทรงคุณค่าที่สั่งสมมานานของแต่ละประเทศ ประกอบกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการให้มีลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบัน รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในด้านคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล เพื่อให้สามารถแยกความแตกต่างจากความเป็นนานาชาติได้

เนื่องจากการสร้างคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญของการอยู่รอดของสถาบันในยุคที่มีการแข่งขันกันสูง การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทุกฝ่ายโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมในการผลิตบัณฑิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการทำงานและมีวิจรรณญาณในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน สามารถจบออกมาทำงานได้ ตรงกับความต้องการแรงงานของสังคมได้

หน้าที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตเพื่อออกมารับใช้สังคม ดังนั้น สังคมจะพัฒนาไปในทิศทางใด จึงขึ้นอยู่กับความสามารถและความรับผิดชอบของสถาบัน

อุดมศึกษาในประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตามจรัส สุวรรณเวลา (2542) และองค์การยูเนสโก (UNESCO, 1998) ได้กล่าวถึง ความรับหน้าที่และความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคมในประเทศตนเอง และรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคมโลก โดยใช้การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความแตกต่างกันด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา สังคม และวัฒนธรรม เพื่อสร้างและพัฒนาโลก การสร้างความร่วมมือดังกล่าวจึงต้องมีการพิจารณาถึง ลักษณะและรูปแบบความร่วมมือตามความเหมาะสม รวมถึงเป้าหมายที่ต้องการจะพัฒนาความเข้มแข็งของการอุดมศึกษาระหว่างประเทศร่วมกันอย่างชัดเจน

ความร่วมมือจึงถือเป็นนวัตกรรมในด้านการบริหารจัดการยุคใหม่ ที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดให้มีการสร้างความร่วมมือทางวิชาการด้านต่างๆ กับภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและคุณภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานของการอนุรักษ์เอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ โดยเริ่มจากการจัดการเรียนการสอน ศิลปศึกษาเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพ มีรสนิยมที่ดี ชื่นชมและเห็นความสำคัญของท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การตระหนัก ห่วงเหินในศิลปวัฒนธรรมของชาติ และนำไปสู่การสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการที่น่าลักษณะสำคัญอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นไปใช้เป็นฐานของการประยุกต์ความรู้ในระดับสากล

การจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ในระดับท้องถิ่นให้ควบคู่ไปกับความรู้ในระดับสากลนั้น สอดคล้องกับปฏิญญาโลกและถือเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินงานอันเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 มาตรา 23, 24, 28 และ 58 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ การฝึกความคิด การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ตลอดจนการประยุกต์ใช้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ เนื่องจากเชื่อว่าผู้เรียนมีความสามารถ และสามารถจะพัฒนาให้เกิดศักยภาพสูงสุดได้ จึงมีการส่งเสริมให้มีปลูกฝังเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้ สนับสนุน ส่งเสริมความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาสำหรับการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ยังมีการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลายทุกสถานที่และสถานการณ์ ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและทรัพยากรอื่น ๆ ร่วมกัน เพื่อสร้างคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาในระดับสากล

การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษานั้น นอกจากจะช่วยในเรื่องของการสร้างคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาแล้ว ยังมีส่วนในการสร้างความเชื่อถือและสร้างศักยภาพในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนดังกล่าว จึงได้นำเสนอเส้นทางสู่การพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาไทยขึ้น (Road Map) นอกจากนี้ยังจัดให้มีการดำเนินการเรื่องกรอบมาตรฐานของคุณวุฒิการศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษาและกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษา โดยทั่วไปแล้วการสร้างคุณภาพทางการศึกษาด้านต่างๆ เป็นผลมาจากการรวมตัวที่เข้มแข็งของสถาบันการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในยุคนี้ จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในเรื่องของคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาด้านต่างๆ มากขึ้น

การสร้างความร่วมมือ (Cooperation) ในระดับอุดมศึกษานั้นมีมานานและหลายรูปแบบ ลักษณะการสร้างความร่วมมือเดิมเกิดจากความต้องการใช้ทรัพยากร ขณะที่ทรัพยากรอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้ มัวร์ (Moore, 1968) ได้กล่าวถึง การสร้างความร่วมมือว่า ส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการดำเนินการแบบเป็นทางการ ตามขั้นตอน เป็นความร่วมมือระหว่างสมาชิกจำนวนมาก ไม่มีอิสระในการใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องต่างๆ มีความยากลำบากในการทำงานร่วมกัน และมีการแบ่งงานกัน เนื่องจากการสร้างร่วมมือมีหลายรูปแบบ จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับความต้องการ และข้อตกลงของสถาบันที่เป็นสมาชิก

สมาคมผู้นำการจัดกลุ่ม (Association for Consortium Leadership – ACL) ได้กล่าวถึงการสร้างความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) ว่า เป็นการสร้างความร่วมมือที่สำคัญสำหรับยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับที่ทบวงมหาวิทยาลัย (2534) ได้สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการรวมตัวกันในลักษณะนี้มากขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเฉพาะ เนื่องจากแนวคิดหลักของความร่วมมือในลักษณะนี้ แพทเทอร์สัน (Patterson, 1974) ได้กล่าวว่า การจัดกลุ่มทางวิชาการจะมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ (1) เป็นการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นทางการด้วยความสมัครใจไม่มีกฎหมายบังคับ (2) มีการรวมตัวกันในลักษณะหลายสถาบัน (3) รวมกลุ่มกันเพื่อการดำเนินการในหลายภารกิจ (4) มีการสนับสนุนการดำเนินงานในระยะยาว (5) มีการบริหารจัดการโดยที่มงานวิชาชีพหรือที่มงานที่มีความเชี่ยวชาญ (พรชูลี อาชวอรุณ, 2545; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2546; Johnson, 1971; National Institute of Adult Continuing Education, 2004)

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในปัจจุบันนี้โดยมากมีวัตถุประสงค์ คือ เป็นการจัดกลุ่มความร่วมมือของสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้บริการแก่สถาบันที่เป็นสมาชิกซึ่งมีรูปแบบในการ

จัดกลุ่มหลากหลายตามวัตถุประสงค์ที่สมาชิกในแต่ละกลุ่มจะตกลงร่วมกัน เนื่องจากหัวใจของการสร้างความร่วมมือในลักษณะนี้ คือ การอาศัยความร่วมมือที่ทำให้สมาชิกทุกสถาบันสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับที่จอห์นสัน (Johnson, 1971) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของความร่วมมือในการจัดกลุ่มว่า เป็นการรวมตัวกันตามความสมัครใจ มีการจัดประชุมในเรื่องเฉพาะกิจ และมีการจัดองค์กรตลอดจนการดำเนินงานที่ไม่มีรูปแบบตายตัว ในขณะที่ทุกสถาบันต่างก็ต้องพยายามเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่เป็นภารกิจอันแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของกลุ่มด้วย

ความแตกต่างและความมีอิสระทางวิชาการของแต่ละสถาบัน ทำให้มีความร่วมมือในการจัดกลุ่มหลายลักษณะซึ่ง โดโทโลและสแตรนด์เนส (Dotolo and Strandness, 1999) ได้กล่าวถึงลักษณะในการจัดกลุ่มเพื่อความร่วมมือว่ามีทั้งหมด 10 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ การใช้ห้องสมุดร่วมกัน การลงทะเบียนและจัดโปรแกรมการสอนร่วมกัน การกำหนดการแสวงหาและรับนิสิตนักศึกษาาร่วมกัน การพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียนการสอนร่วมกัน การระดมทุนร่วมกัน การจัดซื้อทรัพยากร/จัดจ้างบุคลากราร่วมกัน การใช้เครือข่ายทางเทคโนโลยีร่วมกัน การร่วมมือกันในการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น การร่วมมือกันด้านการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการระดับนานาชาติ และการร่วมมือกันในกลุ่มสถาบันขนาดเล็ก การเลือกลักษณะในการดำเนินการจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจร่วมกันของสถาบันที่เป็นสมาชิก

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเร่งพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสาขาวิชาเฉพาะด้วยการสร้างความร่วมมือในการจัดกลุ่มเพื่อสร้างศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม สำหรับภาคอุตสาหกรรมเองก็ต้องเร่งสร้างความเชื่อมโยงภายในระหว่างอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนมากขึ้นด้วย การทำงานร่วมกัน/การร่วมมือกัน (Collaboration) คือ ลักษณะของการทำงานผ่านการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง ระหว่างการรวมตัวกันขององค์กรที่มีความหลากหลายตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป เป็นการร่วมมือกันโดยสมัครใจ ที่สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจร่วมกัน มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งเฟรนด์ และคูก (Friend and Cook, 2003) กล่าวถึง ความร่วมมือในลักษณะนี้ว่าจะเข้มแข็งมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือซึ่งกันและกัน รวมถึงจิตสำนึกของแต่ละองค์กร ซึ่งขอบเขตของความร่วมมือนั้นจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มของความต้องการในสังคมเป็นหลัก สอดคล้องกับที่ออสติน (Austin, 2000) ได้กล่าวถึง การเลือกองค์กรในการสร้างความร่วมมือว่า จะต้องเลือกให้มีความเหมาะสม ตรงตามพันธกิจ ความจำเป็น และสมรรถภาพในการทำงานของสมาชิก

ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภายนอกสถาบันนั้นโดยทั่วไปมีหลายลักษณะซึ่งมหาวิทยาลัยซันเดอร์แลนด์ (The university of Sunderland, 2006) ได้กล่าวถึงลักษณะความร่วมมือว่า ได้แก่ (1) แบบมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดโปรแกรมการศึกษาโดยสมาชิกส่งโปรแกรมการศึกษาให้สถาบันที่เป็นประธานเป็นผู้เลือก (2) แบบสัมปทาน สมาชิกร่วมกันจัดโปรแกรมการศึกษาโดยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำในการดำเนินการ (3) แบบจัดโปรแกรมการศึกษาร่วมกันสมาชิกตั้งแต่หนึ่งกลุ่มขึ้นไปร่วมกันจัดโปรแกรมการศึกษาโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำในการดำเนินงานทั้งในระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานอื่นควบคู่กัน (4) แบบใช้ทรัพยากรร่วมกัน สมาชิกจัดหาแหล่งทรัพยากรเฉพาะด้านให้สถาบันการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยากรสนับสนุนและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานโดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้คัดเลือก นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังสนับสนุนด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (5) สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในด้านสื่อการเรียนสำหรับนิสิต/นักศึกษาที่เรียนทางไกลด้วยตนเอง เช่น เทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่หลากหลาย การใช้ห้องสมุดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังจัดให้สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเป็นศูนย์สนับสนุนให้คำปรึกษาด้านการเรียนกับนิสิตนักศึกษาประเภทนี้ตามความต้องการของสมาชิก (6) แบบให้บริการด้านการฝึกอบรม สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับสมาชิกที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา ในการให้บริการด้านต่างๆ เช่น จัดหาทรัพยากรในการเรียนรู้เฉพาะด้าน จัดหาคอมพิวเตอร์ จัดโปรแกรมทางการศึกษาให้สมาชิก จัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับวิทยาเขต รวมถึงการจัดอาจารย์ออกไปให้ความรู้ในหน่วยงานอื่นๆ

สำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมนั้น มีลักษณะความร่วมมือที่หลากหลาย ซึ่งซีเวอร์สัน (Severson, 2004) กล่าวว่า ได้แก่ การจดสิทธิบัตรทางเทคโนโลยี การตั้งบริษัทย่อย การจัดสรรทุนเพื่อทำวิจัยร่วมกัน การร่วมมือแบบจัดกลุ่ม การสร้างพันธมิตรด้านการวิจัยระดับสูง การสร้างพันธมิตรทางเทคโนโลยีระดับสูง การทำงานทดลองร่วมกัน การร่วมมือดังกล่าวเป็นการสร้างความร่วมมือที่ให้ประโยชน์ในด้านการผสมผสานความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างองค์กร ผลของความร่วมมือที่หลากหลายจะทำให้เกิดความต้องการความร่วมมือในลักษณะที่แตกต่างกันมากขึ้น นอกจากนี้การมีความร่วมมือในสาขาที่แตกต่างกันยังจะทำให้เกิดความต้องการลักษณะความร่วมมือที่แตกต่างกันด้วย ลักษณะของความร่วมมือจึงทำให้เกิดการผสมผสานในการดำเนินงาน และมีการสร้างความคาดหวังร่วมกันด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้เน้นให้มีการสร้างความร่วมมือ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสนับสนุนโครงการต่างๆ ตามนโยบายของภาครัฐ อันได้แก่ความร่วมมือในการสร้างสมรรถนะของสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะด้านการวิจัย/พัฒนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้/ประสบการณ์เฉพาะด้านที่สำคัญ

การให้ทุนการศึกษา การจัดฝึกอบรมให้กับผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวข้อง ในขณะที่แนวโน้มของความร่วมมือในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการมีจำนวนผู้ให้ความช่วยเหลือและมีมูลค่าของความช่วยเหลือลดลง ด้วยเหตุนี้รูปแบบความร่วมมือในอนาคตจึงเป็นการแสวงหาองค์การที่ต้องการสร้างความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันหรือส่งเสริมกันด้านใดด้านหนึ่ง สอดคล้องกับที่ ชูตาภรณ์ ลัมพสาระ (2548) กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมว่า ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรในระบบการศึกษาภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงงาน หรือสถานประกอบการด้านต่างๆ รวมถึงการให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามาดำเนินการเรื่องการจัดฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือแรงงาน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามทบวงมหาวิทยาลัย และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (2538) ได้กล่าวถึง ความร่วมมือดังกล่าวว่าเป็นการดำเนินการตามนโยบาย ด้านการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น และยังได้กล่าวถึงแนวโน้มของความร่วมมือในอนาคตจะมีลักษณะของความร่วมมือแบบไตรภาคีมากขึ้น

เนื่องจากปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมยังมีความร่วมมือกันในด้านต่างๆ น้อยทำให้ผลิตบัณฑิตได้ไม่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมสอดคล้องกับที่ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) รายงานว่า ปัญหาของการขาดแคลนแรงงาน รวมถึงขาดแคลนแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคนั้น มีสาเหตุมาจากการบัณฑิตที่ผลิตที่ไม่ตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้แรงงานในปัจจุบันส่วนมากยังมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐานด้วย

ทั้งนี้ชูตาภรณ์ ลัมพสาระ (2548) ได้กล่าวถึง การพัฒนากำลังคนเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมตามยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่า ต้องการให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและสถานประกอบการในการพัฒนากำลังคนร่วม การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการกำลังคนที่มีการศึกษา มีทักษะในการทำงาน และมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะ นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมยังต้องการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการวางรากฐานการพัฒนากำลังคนในระยะยาว เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมตามยุทธศาสตร์ของการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทย

ดังนั้นรัฐบาลจึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมนำร่อง 5 ด้าน ในขณะที่สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546) กล่าวถึง ปัญหาของภาคอุตสาหกรรมว่า มีปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลด้านการออกแบบ เนื่องจากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมด้านการออกแบบไม่มีลักษณะของการบูรณาการ นักออกแบบไทยมีความ

เข้าใจเกี่ยวกับธรรมเนียมตะวันตกน้อย นอกจากนี้การออกแบบปัจจุบันยังมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้ตลาดได้เพียงแค่ระดับภูมิภาค

ในขณะที่ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) กล่าวถึงปัญหาของการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดแต่ละระดับนั้นมีความแตกต่างกัน โดยจะแบ่งตลาดออกเป็น 2 ประเภท คือ ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้ตลาดทั้ง 2 ประเภทยังออกแบ่งเป็นตลาดระดับบนและตลาดระดับล่างด้วย ในขณะที่สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2546) ได้แบ่งตลาดออกเป็น 3 ระดับ คือ ตลาดระดับบน ตลาดระดับกลาง และตลาดระดับล่าง ซึ่งตลาดแต่ละระดับจะมีปัญหาที่แตกต่างกันโดยสรุปได้ดังนี้

ตลาดภายในประเทศระดับบนและตลาดระดับกลางจะมีขนาดของผู้ประกอบการตั้งแต่เล็กถึงใหญ่ จะประสบปัญหาด้านการออกแบบ การสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ การสร้างตราสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ การสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า และการสร้างกลุ่มลูกค้าเฉพาะ (Niche Market) สำหรับตลาดภายในประเทศระดับล่าง จะประสบปัญหาด้านการลดต้นทุนในการผลิต เพื่อการขายสินค้าให้ได้ในราคาต่ำ และการออกแบบให้ทันสมัยและรวดเร็ว เนื่องจากตลาดระดับนี้ต้องแข่งขันกับผู้ผลิตราคาต่ำจากต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย และศรีลังกา ซึ่งมีราคาถูก มีความรวดเร็วในการออกแบบที่หลากหลายและทันสมัย

ส่วนสินค้าสำหรับตลาดต่างประเทศในระดับบน และระดับกลาง จะมีปัญหาเรื่องขาดการสร้างลักษณะเฉพาะด้านการออกแบบ ความหลากหลายของสินค้า การตลาด ต้นทุน และคุณภาพในการผลิต สำหรับปัญหาของตลาดต่างประเทศระดับล่าง จะมีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตเทคโนโลยีในการผลิต และปัญหาด้านคู่แข่งที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า 3 เท่า คือ ประเทศจีน อินเดีย และเวียดนาม

ดังนั้นการผลิตบุคลากรทางศิลปศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาปัญหาของขาดแคลนบุคลากรของตลาดระดับกลางและระดับบน ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวได้อย่างสูง เพราะนอกจากบัณฑิตศิลปศึกษาจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสอนผู้เรียนได้ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสูงแล้ว การส่งเสริมทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรม รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมให้กับบัณฑิตศิลปศึกษา จะถือเป็นแนวทางหลักในการแก้ปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาเฉพาะให้กับภาคอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนศิลปะและการศึกษา ค้นคว้า สอดคล้องกับที่สมาคมการศึกษาศิลปศึกษาแห่งชาติและฟรีดแมน (NAEA, 1994; Freedman, 2005) กล่าวว่า ธรรมชาติของวิชาเป็นการบูรณาการระหว่างวิชาทางด้านการศึกษา

และวิชาที่เกี่ยวกับทักษะทางศิลปะ การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมถึงการวิจัยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในสาขาวิชาเฉพาะ ดังนั้นการจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะด้านการออกแบบ ควบคู่ไปกับความรู้ทางด้านธุรกิจ/อุตสาหกรรม จึงต้องอาศัยการบูรณาการศิลปศึกษาร่วมกับวิชาในสาขาอื่นๆ ให้มากขึ้น

ทั้งนี้สุลักษณ์ ศรีบุรี และพรีดแมนและสตู (Sulak Sriburi, 2002; Freedman and Stuhr, 2004) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนศิลปศึกษาในยุคปัจจุบันว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ ให้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดและทักษะที่จำเป็นด้านศิลปะ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมรวมถึงการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับที่ไวทาว (Votaw, 1995) ได้กล่าวว่า อาจารย์ศิลปศึกษาจะต้องรู้จักพิจารณาเลือกทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการสร้างสรรคศิลปะและวัฒนธรรม ร่วมกับการพัฒนาความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นๆ ซึ่งตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่กำลังมีความต้องการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะมากขึ้น

นอกจากการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่เน้นความสำคัญในเรื่องของการบูรณาการความรู้กับศาสตร์ต่างๆ แล้ว การวิจัยสำหรับศิลปศึกษายังเน้นให้มีการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับที่สมาคมการศึกษาศิลปศึกษาแห่งชาติ พรีดแมน และมาร์แชล (NAEA, 1994; Freedman, 2005; Marshall, 2005) ได้กล่าวถึง การวิจัยว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างนวัตกรรม ที่ต้องอาศัยการบูรณาการความรู้ทุกสาขาวิชา เพื่อแก้ปัญหาให้ครบทุกด้าน ตลอดจนต้องอาศัยความร่วมมือตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างการจัดกลุ่มด้านศิลปศึกษากับภาคอุตสาหกรรมจึงมีความสำคัญต่อการผลิตบุคลากรที่มีให้มีพื้นฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทุกระดับ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมด้านการออกแบบประเภทต่างๆ ตามความต้องการ

แนวทางในการสร้างรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสาขาวิชาศิลปศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ในการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อวางรากฐานในการผลิต พัฒนาบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบ และสามารถนำไปใช้สร้างสรรค์การทำงานด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรม

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านการบริหาร รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางและข้อมูลในการส่งเสริม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการบริหารงานวิจัย จัดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน สร้างนวัตกรรมด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา เพื่อให้สาขาวิชาศิลปศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สามารถส่งเสริมการออกแบบในภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม และสามารถขยายความร่วมมือเชิงวิชาการด้านการออกแบบสำหรับงานอุตสาหกรรมในระดับประเทศ และนานาชาติได้มากขึ้น

2. ด้านวิชาการ ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้ถือเป็นองค์ความรู้ใหม่ เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างเด่นชัด รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นรูปแบบที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษาภาคอุตสาหกรรมและสังคมในยุคปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการในสาขาวิชาอื่น ตลอดจนสามารถขยายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรมได้ในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 9 ตอนดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ
- ตอนที่ 2 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในต่างประเทศ
- ตอนที่ 3 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในประเทศ
- ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ
- ตอนที่ 5 การจัดกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา
- ตอนที่ 6 ศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม
- ตอนที่ 7 บทบาทของศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม
- ตอนที่ 8 ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม
- ตอนที่ 9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

1. ความหมายและความสำคัญ

ความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการเป็นความร่วมมือลักษณะที่ไม่เป็นทางการที่เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1960 จนกระทั่งปี ค.ศ. 1970 โดยรัฐได้สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยดำเนินการสร้างความร่วมมือและทำความตกลงกันอย่างเป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา เนื่องจากสภาพสังคมในขณะนั้นอยู่ในภาวะเศรษฐกิจผันผวน กิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันในระยะนั้นจึงเป็นการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาตามความต้องการของนิสิตนักศึกษา

ในปี ค.ศ. 1974 แพทเทอร์สัน (Patterson, 1974) จึงได้ตั้งสภาของสถาบันผู้นำนานาชาติขึ้น (Council for Inter Institution Leadership) เพื่อสร้างความร่วมมือระดับชาติ และได้กำหนดภารกิจสำคัญไว้ว่า สมาชิกทุกสถาบันจะต้องประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช่สถาบันใดสถาบันหนึ่งจะประสบความสำเร็จเพียงสถาบันเดียว นอกจากนี้การรวมกันยังจะต้องมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (1) เป็นการรวมกลุ่มแบบสมัครใจของแต่ละสถาบันไม่ใช่เป็นการบังคับ

หรือรวมกลุ่มเพราะสถานการณ์บังคับ (2) เป็นการรวมกันของสถาบันที่มีความหลากหลาย ไม่ใช่เป็นการตกลงเพียง 2 สถาบัน (3) เป็นการรวมกันเพื่อประโยชน์และวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย (4) เป็นการสร้างประโยชน์ในระยะยาวของทุกสถาบันที่เป็นสมาชิก (5) เป็นการบริหารจัดการโดยทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ ต่อมาในปี ค.ศ. 1990 ความร่วมมือแบบจัดกลุ่มเริ่มมีความหลากหลาย เพราะเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้สถาบันการศึกษาต้องมีการแข่งขันกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ในขณะที่สถาบันทั้งหลายต้องพยายามลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทุกด้าน สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จึงต้องการสร้างความร่วมมือโดยมีการกำหนดเงื่อนไข และเรื่องที่ต้องการส่งเสริมร่วมกัน สภาพของสถาบันผู้นำนานาชาติจึงเริ่มมีบทบาทมากขึ้นและยังคงดำเนินงานเรื่อยมา จนกระทั่งปัจจุบันสมาคมดังกล่าวได้เปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมผู้นำการจัดกลุ่ม (Associational For consortium leadership- ACL)

ความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) จึงนับเป็นการรวมตัวกันของสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ 2 สถาบันขึ้นไปเพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางวิชาการอย่างเป็นทางการ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีบุคลากรที่มีลักษณะเฉพาะหรือความสามารถเฉพาะ มีตัวแทนเข้ามาร่วมกันกำหนดนโยบาย จัดสรรงบประมาณ เป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกภาพประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย มีตัวแทนจากสมาชิกทำหน้าที่กำหนดโครงการ และดำเนินโครงการที่มีลักษณะเฉพาะ และยังมีการขยายความร่วมมือไปยังภาคธุรกิจด้วย สอดคล้องกับที่จอห์นสัน (Johnson, 1971) ได้กล่าวถึงเอกลักษณ์ของการรวมกลุ่มในลักษณะนี้ว่า เป็นการรวมกลุ่มกันด้วยความเต็มใจ ที่มีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 50 สถาบัน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย มีผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อรวมตัวกันในการจัดสัมมนาในเรื่องเฉพาะกิจ มีกลุ่มอาสาสมัครในการจัดระดมทุน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ระหว่างรัฐ เนื่องจากเป็นความร่วมมือในระดับรัฐ มีการทำสัญญาร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการให้บริการในออนไลน์ให้นักศึกษาผู้ทำงานที่ เหมาะสมกับอาชีพ มีการจัดองค์กรและการดำเนินการในลักษณะที่หลากหลายไม่มีรูปแบบตายตัว มีการกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดโครงสร้างองค์กร ขนาดขององค์กร ตามความครอบคลุมของความร่วมมือตามพื้นที่ทางกายภาพ และปรัชญา นอกจากนี้สมาคมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง (National Institute of Adult Continuing Education, 2004) ยังกล่าวว่า ความร่วมมือในลักษณะนี้มีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จสูง เนื่องจากเป็นการรวมตัวกันอย่างสมัครใจของสมาชิก และบางกลุ่มยังเป็นการรวมตัวกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีพันธมิตรเป็นรัฐบาล

แม้วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มกันจะมีความหลากหลายแต่มีหลักการสำคัญ คือ การรวมพลังกันเพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จตาม

เป้าหมาย เป็นการกระจายความเสี่ยงในการดำเนินการหรือรับผิดชอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอดคล้องกับที่แพทเทอร์สัน (Patterson, 1974) กล่าวว่าไว้ว่า ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการนั้นเป็นความร่วมมือที่มีวัตถุประสงค์หลากหลาย เน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้บริหาร

จอห์นสัน (Johnson, 1971) ได้กล่าวถึง ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการว่าในอนาคตมีแนวโน้มจะเป็นการรวมกลุ่มกันนอกเหนือจากสถาบันอุดมศึกษาเพียงกลุ่มเดียว โดยอาจมีการรวมกลุ่มกันระหว่างสถาบันหรือองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากภาครัฐมีความต้องการที่จะให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการผลักดันทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม และธุรกิจจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภายในและภายนอกสถาบันในการสร้างเป็นเครือข่ายความรู้ สอดคล้องกับที่ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) กล่าวถึง การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่ว่า เป็นการบริหารจัดการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ ใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดต้นทุนในการดำเนินงาน บริหารจัดการ ตลอดจนมีการลงทุน และแสวงหารายได้ร่วมกัน การรวมกลุ่มในลักษณะนี้จึงนับเป็นวิธีการบริหารจัดการองค์การทางการศึกษาศาสตร์ใหม่ที่มีประโยชน์มาก เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีความหลากหลาย มีการกระจายตัวอย่างรวดเร็ว และสามารถตอบสนองกับความต้องการความท้าทายใหม่ๆได้

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการจึงเป็นการสร้างความร่วมมือที่สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก นอกจากความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการแล้วสถาบันอุดมศึกษายังให้ความสำคัญกับความร่วมมือในลักษณะอื่นด้วย ดังจะเห็นได้จากการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ขององค์การยูเนสโก (UNESCO, 1998) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการวางแนวทางในการปฏิรูประบบอุดมศึกษาและเพิ่มศักยภาพของอุดมศึกษาโลก ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆ

การสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาระดับประเทศปัจจุบันจึงมีความหลากหลาย ซึ่งวิท (Wit, 2004) ได้กล่าวถึงความร่วมมือกันทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในระดับนานาชาติว่าโดยทั่วไปมี 3 ลักษณะ คือ (1) ความร่วมมือร่วมมือแบบสมาคม (Associations) (2) ความร่วมมือแบบจัดกลุ่ม (Consortium) และ (3) ความร่วมมือแบบเครือข่าย (Networks) ซึ่งมีรายละเอียดที่สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความร่วมมือทางวิชาการในระดับนานาชาติ

	ความร่วมมือแบบสมาคม (Academic Associations)	ความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทาง วิชาการ (Academic Consortia)	ความร่วมมือแบบเครือข่าย ระหว่างสถาบัน (Institutional Networks)
ความหมาย	เป็นองค์กรที่มีนักวิชาการ นักบริหาร หรือเป็นการรวมตัวกันของคนในองค์กร (ภาควิชา, ศูนย์, โรงเรียน หรือสถาบันต่างๆ)	เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มนักวิชาการ (ภาควิชา, ศูนย์, โรงเรียน หรือสถาบันต่างๆ)	เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มนักวิชาการ (ภาควิชา, ศูนย์, โรงเรียน หรือสถาบันต่างๆ) ที่มารวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์เชิงวิชาการที่มีความหลากหลายหรือมีเป้าหมายในการบริหารที่หลากหลาย
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญ (มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกอบรม หรือ การให้การสนับสนุนต่างๆ)	เป็นการรวมกลุ่มกันตามวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อให้สำเร็จได้ตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน บนพื้นฐานของการนำความรู้ความเชี่ยวชาญที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาการทำงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อตกลง	ไม่เน้นการทำตามวัตถุประสงค์เท่ากับการร่วมมือแบบสมาคม (associations) หรือการร่วมมือแบบเชิงวิชาการ (Consortia) เนื่องจากมีลักษณะของวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย
ลักษณะการก่อตั้ง	เป็นการรวมกลุ่มกันบนพื้นฐานของความเฉพาะตัวของสถาบันที่เป็นสมาชิกและมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว เน้นการรวมกลุ่มทางด้านวิชาการและสาขาวิชาเป็นหลัก มีคณาจารย์เป็นผู้ผลักดันให้เกิดการร่วมมือกัน	ผู้ผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันและการดำเนินงานสามารถเป็นได้ทั้งคณาจารย์ระดับสูงหรือผู้บริหารระดับสูง แต่จะต้องเป็นการตกลงร่วมกันตามเงื่อนไขที่ชัดเจนและรัดกุมตามวัตถุประสงค์เชิงวิชาการ เช่น การสร้างหลักสูตรร่วมกัน, การทำงานวิจัยและพัฒนา, การเรียนการสอน เป็นต้น	มีประธาน, อธิการบดีเป็นผู้ผลักดันให้เกิดความร่วมมือแบบเครือข่ายและขยายเครือข่ายให้กว้างขึ้น มีการวางกรอบวัตถุประสงค์ในลักษณะกว้างๆ
การบริหารจัดการ	เป็นสถาบันที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย มีการบริหารจัดการโดยผู้บริหาร (อธิการบดี, ประธาน, ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย) และมีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นกลุ่มของผู้บริหาร	การรวมกลุ่มกันเชิงวิชาการแบบนี้สามารถพัฒนาไปสู่การขยายความร่วมมือได้เมื่อสามารถทำงานตามข้อตกลงร่วมกันจนประสบความสำเร็จ	บางเครือข่ายไม่สามารถจำกัดความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนได้เนื่องจากเป็นเครือข่ายที่รวมถึงสมาคมหอการค้า ภาคอุตสาหกรรม/หน่วยงานรัฐบาลระดับท้องถิ่น

2. ลักษณะของความร่วมมือ

เนื่องจากลักษณะความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการสร้างความร่วมมือลักษณะอื่นด้วย เช่น ความร่วมมือในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร (Alliance) ความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย (Network) และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม (Linkage) ความร่วมมือดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) เป็นความร่วมมือที่ไม่มีข้อผูกมัด ส่วนมากเป็นการเรียนรู้และการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน สอดคล้องกับที่เอ็นไซโคพีเดียวิกิพีเดีย (Wikipedia, 2008) ได้กล่าวถึงความร่วมมือร่วมใจว่า เป็นความร่วมมือในลักษณะของการทำงานร่วมกัน (Working together) นอกจากนี้ในความร่วมมือทางการศึกษาปัจจุบันยังมีลักษณะของความร่วมมือแบบหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา (Educational Collaborative Partnerships) ที่มีสมาชิกมากกว่าสององค์กรขึ้นไป เช่น ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม สหภาพ และองค์กรต่างๆ ของชุมชน มาร่วมกันทำโครงการหรือทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างคุณภาพทางการศึกษา และพัฒนาทักษะเพื่อความสำเร็จร่วมกัน

ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) เป็นความร่วมมือที่สมาชิกทุกคนมีสิทธิและมีความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความร่วมมือที่มีข้อตกลงร่วมกันของสมาคม บุคคล หรือบริษัทที่มากกว่าสององค์กรขึ้นไป เพื่อสร้างผลประโยชน์ร่วมกันทางธุรกิจ มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือตามความสามารถของสมาชิก เป็นความร่วมมือในลักษณะของสมาคมอิสระที่มีเป้าหมายร่วมกันโดยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้มแข็งภายในองค์กรของสมาชิกแต่ละองค์กร สอดคล้องกับที่มอนตูริและคอนติ (Montuori and Conti, 2008) กล่าวถึงความร่วมมือในลักษณะนี้ว่า เป็นความสัมพันธ์ของการทำงานที่มากกว่าการทำงานร่วมกันโดยทั่วไป เนื่องจากจะมีเรื่องของผลประโยชน์ของฝ่ายที่เป็นสมาชิกเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้สมาชิกจะเป็นผู้กำหนดความสัมพันธ์และวิธีการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้แฟรงค์และสมิท (Frank and Smith, 2000) ยังได้กล่าวถึง ลักษณะของความร่วมมือแบบหุ้นส่วนว่า เป็นการลงทุนทางทรัพยากรร่วมกัน มีการแบ่งปันอำนาจ กระจายความเสี่ยง ความรับผิดชอบ และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร (Alliance) เป็นความร่วมมือระดับชาติที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นตั้งแต่หนึ่งกลุ่มขึ้นไป เป็นความร่วมมือที่ตั้งขึ้นตามความสนใจหรือปัญหาในระดับชาติ สำหรับวัตถุประสงค์ของความร่วมมือในลักษณะนี้โมเวอรี่และคณะ (Mowery and others, 1996) กล่าวว่า เป็นความร่วมมือเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาทางธุรกิจ และสร้างผลกำไรร่วมกัน ในขณะที่ยังคงความเป็นอิสระของแต่ละองค์กร มีการทำข้อตกลงกันในลักษณะสนธิสัญญา เพื่อสร้างความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการคล้ายกับสมาคม สำหรับดิกชันนารีภาษาอังกฤษฉบับวัฒนธรรมอเมริกัน (The American Heritage Dictionary of the English Language, 2000) ได้กล่าวถึงลักษณะของความร่วมมือนี้ว่า เป็นความร่วมมือเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระดับชาติที่มีการปฏิบัติต่อกันในลักษณะของเพื่อนสนิท นอกจากนี้โดยทั่วไปจะพบว่าความร่วมมือในลักษณะพันธมิตรนี้จะความร่วมมือที่พบมากในการทำธุรกิจ และจะพบว่ามีการร่วมมือกันในลักษณะของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การผลิต การแลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญ

การถ่ายโอนทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจเฉพาะด้าน เพื่อลดรายจ่ายและลดความเสี่ยงทางธุรกิจ เป็นสำคัญ

ความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย (Network) หมายถึง กลุ่มความร่วมมือที่มีเป้าหมาย และความสัมพันธ์กันในเชิงพาณิชย์ สอดคล้องกับที่ดิกชันนารีสำหรับผู้เรียนขั้นสูงของเคมบริดจ์ (Cambridge Advanced Learner's Dictionary) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพบปะกัน ระหว่างบุคคลที่อาจมีประโยชน์ต่อการทำงาน และเป็นการสร้างโอกาสที่ดีสำหรับการทำงาน

ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม (Linkage) ซึ่งดิกชันนารีภาษาอังกฤษฉบับวัฒนธรรมอเมริกัน (The American Heritage Dictionary of the English Language, 2000) ได้ให้ความหมายของความร่วมมือในลักษณะนี้ว่า คือ นโยบายในการเจรจา สร้างข้อตกลงทางความร่วมมือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเพื่อสร้างความเชื่อมโยงไปยัง วัตถุประสงค์อื่น อย่างไรก็ตามความร่วมมือในลักษณะนี้ส่วนมากจะเป็นความร่วมมือในระดับ ประเทศหรือระดับนานาชาติ

2.1 ลักษณะความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

วิท (Wit, 2004) กล่าวถึง เนอฟ์ (Neave, 1992) ว่า ได้แบ่งลักษณะของความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการระดับนานาชาติในสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 เป็นความร่วมมือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการแข่งขันระหว่างหุ้นส่วน ด้วยการประสานงานและร่วมกันหาแหล่งทรัพยากรภายนอก โดยร่วมกันซื้อทรัพยากรภายนอกเก็บไว้ เช่น การเปิดตลาดในประเทศตะวันออกของสถาบันการศึกษาในประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสโดยใช้วิธีการเพิ่มจำนวนของนักเรียนต่างชาติ ลักษณะที่ 2 เป็นความร่วมมือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประสานงานกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ด้วยการร่วมกันสร้างจุดแข็งเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการสร้างความสัมพันธ์ทั้งระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและหน่วยงานภายนอกกลุ่ม เช่น การสร้างความร่วมมือของโครงการอิรัสมุส (ERASMUS)

นอกจากนี้ คาแกนอฟ (Kaganoff, 1998 อ้างถึงใน พรชูลี อาชวอำรุง, 2546) ยังได้กล่าวถึง รายงานของแลนดิงซึ่งเป็นหน่วยงานวิจัยอิสระในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ประมวลองค์ประกอบสำคัญของการจัดกลุ่มว่ามี 10 ประการ คือ (1) การร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ของการร่วมมือ (2) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน (3) การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง (4) การตัดสินใจตามโครงสร้างสถาบัน (5) การให้อำนาจสมาชิกทุกสถาบันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (6) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างต่อเนื่อง (7) การสื่อสารอย่างเป็นระบบกับสมาชิกทุกสถาบันทั้งหมด รวมถึงชุมชน (8) การให้เวลากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสถาบัน (9) การกำหนด

การใช้ทรัพยากรตามบทบาทและความสัมพันธ์ของสถาบันที่มีการเปลี่ยนแปลง (10) การจัดฝึกอบรมให้สถาบันที่เป็นสมาชิกเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

เนื่องจากความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการไม่มีรูปแบบตายตัว การสร้างความร่วมมือจึงต้องเป็นไปตามความต้องการและข้อตกลงระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มว่าต้องการจะสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนา หรือสร้างความแข็งแกร่งร่วม ทั้งนี้โดโตโลและสแตรนด์เนส (Dotolo and Strandness, 1999) ได้รวบรวมลักษณะของความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันที่พบไว้ดังนี้

การใช้ห้องสมุดร่วมกัน (Library Cooperation) ซึ่งเป็นการร่วมมือในการใช้ทรัพยากรบุคลากรที่มีความชำนาญร่วมกันโดยมีเป้าหมาย 4 ด้าน คือ (1) เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านต่างๆ (2) เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการใช้ทรัพยากรของห้องสมุด โดยใช้ระบบสารสนเทศแบบเครือข่าย (3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ห้องสมุดมีบทบาททางวิชาการในชุมชน (4) เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพและการฝึกอบรมอย่างมีระบบ

การลงทะเบียนและจัดโปรแกรมการสอนร่วมกัน (Cross-Registration and Joint Academic Programs) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกโดยมีการกำหนดการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกัน เช่น การสร้างหลักสูตรร่วมกัน เปิดโอกาสให้สถาบันที่เป็นสมาชิกจัดสัมมนา ร่วมกัน ใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ร่วมกัน และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิต/นักศึกษาและคณาจารย์

การแสวงหาและรับนิสิตนักศึกษา ร่วมกัน (Collaborative Admissions and Recruitment Practices) ซึ่งเป็นการกำหนดการแสวงหา และรับนิสิตนักศึกษา ร่วมกัน โดยสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะของการติดต่อกันระหว่างสถาบันอย่างสม่ำเสมอ มีการลงทุนร่วมกันในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเพิ่มจำนวนการรับนิสิตนักศึกษา สร้างความเป็นเลิศให้สถาบันตนเอง ในขณะที่ร่วมมือกับสถาบันในระดับภูมิภาคเพื่อจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

การพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียนการสอนร่วมกัน (Faculty Development : Working Together to Improve Teaching and Learning) ซึ่งเป็นการจัดโครงการต่างๆ เพื่อให้คณาจารย์ในแต่ละสถาบันได้มีโอกาสในการพบปะ ปรึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนปัจจุบัน เพื่อให้คณาจารย์มีทัศนคติที่ดีและอยากมีส่วนร่วม กับเพื่อนคณาจารย์ รวมถึงนิสิตนักศึกษาในสถาบัน

การระดมทุนร่วมกัน (Consortial Fundraising) เป็นการรวมกลุ่มกันโดยมีข้อตกลงร่วมกัน 3 ประการ คือ (1) แข่งขันกันในการขอรับทุนการศึกษา (2) สร้างความน่าเชื่อถือ (3) สร้างความสามารถในการบริหารจัดการ ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ของกลุ่ม คือ การจัดสำนักงานร่วมกัน การจัดทำโครงการร่วมกัน การรับรองโครงการและใช้จ่ายร่วมกัน ตลอดจน

จนใช้บุคลากรร่วมกัน เป็นต้น

การจัดซื้อทรัพยากร/จัดจ้างบุคลากรร่วมกัน (Cooperation for Cost - Effectiveness in Purchasing) ซึ่งเป็นการร่วมมือเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ/จัดจ้าง โดยมีการสร้างกลไกในการบริหารจัดการร่วมกัน มีการรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายเท่าๆ กัน แสวงหาสถาบันอื่นในการร่วมมือ และสร้างความหลากหลาย โดยผู้บริหารสถาบันเป็นผู้ตกลงร่วมกันและมีการดำเนินการตามข้อตกลงแบบค่อยเป็นค่อยไป กลุ่มผู้บริหารพร้อมที่จะประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก มีการจัดกลุ่มในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแลกเปลี่ยนบริการระหว่างกัน รวมถึงการสร้างประสิทธิภาพในการเจรจาต่อรอง

การใช้เครือข่ายทางเทคโนโลยีร่วมกัน (Technology, Consortia, and the Relationship Revolution in Education) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มเพื่อใช้เทคโนโลยีร่วมกันโดยมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ คือ (1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนในกลุ่มสมาชิก (2) จัดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เป็นทางการด้านต่างๆ (3) ใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตยุคปัจจุบัน (4) ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างโอกาสให้กับสถาบันที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กด้านการสร้างคุณภาพ (5) ใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกอาชีพสำหรับนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา (6) ใช้เทคโนโลยีเพื่อคัดเลือกผู้บริหารสถาบัน

การร่วมมือกันในการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Economic Development and Consortia) ซึ่งเป็นความร่วมมือสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ พัฒนาเวลาและความสามารถของบุคลากรในสถาบัน พัฒนาการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจของบุคลากรและสถาบัน หาแหล่งทุนในการสนับสนุน การได้รับความเชื่อถือและการสนับสนุนจากสาธารณชน การรวมกลุ่มในลักษณะนี้จึงต้องร่วมกันกำหนดความร่วมมือในด้านการฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ให้คำปรึกษาและพัฒนาแรงงาน สร้างโปรแกรมการศึกษาด้านเศรษฐกิจในอนาคต ส่งเสริมการฝึกงานในสถานประกอบการ และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

การร่วมมือกันระดับนานาชาติ (Cooperating Internationally) ซึ่งเป็นการร่วมมือเพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์ด้านนานาชาติ ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงภายนอกห้องเรียน สร้างวิสัยทัศน์ด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในโลก สร้างความเข้าใจระหว่างประเทศอันเป็นพื้นฐานในการสร้างสันติภาพระดับโลก โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ การสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก การวางแผนการตลาดที่ดี ส่งเสริมให้สมาชิกในสถาบันให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้ มีแผนงานที่แน่นอนชัดเจน มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานเป็นต้น สำหรับองค์ประกอบสำคัญในการรวมกลุ่มลักษณะนี้ คือ การแลกเปลี่ยนคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา การทำงานวิจัยร่วมกัน และการจัดการประชุมในระดับนานาชาติ รวมถึงการให้บริการระดับโลกร่วมกัน

การร่วมมือกันของสถาบันขนาดเล็ก (What Small Colleges Can Do Together) ซึ่งเป็นความร่วมมือที่มีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ในระดับบุคคลระหว่างตัวแทนสถาบันที่เป็นสมาชิก อธิการบดีมีส่วนร่วมและอุทิศตัวเพื่อการทำงานให้สถาบัน สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและบริหารจัดการ ทั้งยังช่วยทำให้ค่าใช้จ่ายต่ำลง ดังนั้นลักษณะของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันจึงมีความหลากหลาย แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะ และความต้องการของสมาชิก

2.2 องค์การและการสร้างความร่วมมือ

เนื่องจากการจัดกลุ่มทางวิชาการมีรูปแบบไม่แน่นอนและขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบหรือการจัดโครงสร้างองค์การตามความต้องการของสมาชิก โดยทั่วไปแล้วรูปแบบโครงสร้างองค์การมีหลายรูปแบบ วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548) ได้กล่าวถึงรูปแบบโครงสร้างองค์การว่ามี 5 รูปแบบ คือ (1) โครงสร้างอย่างง่าย (Simple Organization Structure) เป็นโครงสร้างที่มีผู้บริหารเพียงคนเดียว มีความเหมาะสมกับองค์กรที่มีขนาดเล็กและเพิ่งเริ่มก่อตั้ง (2) โครงสร้างตามความเชี่ยวชาญ (Functional Organization Structure) เป็นโครงสร้างที่มีผู้บริหารคนเดียว หรือมีคณะกรรมการทำหน้าที่บังคับบัญชาหัวหน้าฝ่ายที่จำแนกตามความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (3) โครงสร้างตามหน่วยงานย่อย (Divisional Organization Structure) มีผู้บริหารคนเดียว หรือมีคณะกรรมการทำหน้าที่บังคับบัญชาหัวหน้าฝ่ายที่จำแนกตามสาขาของอุตสาหกรรมหรือการบริการ มีการแบ่งอำนาจบริหาร แต่ละหน่วยงานย่อยมีลักษณะเหมือนบริษัทย่อยภายใต้องค์กร (4) โครงสร้างตามหน่วยกลยุทธ์ (Strategic Business Unit Structure) มีผู้บริหารคนเดียว หรือมีคณะกรรมการทำหน้าที่บังคับบัญชาหัวหน้าสำนักงาน และหัวหน้าสำนักงานมีหัวหน้าฝ่ายจำแนกตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์หรือความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ (5) โครงสร้างตามแบบเมตริก (Matrix Organization Structure) มีผู้บริหารคนเดียว หรือมีคณะกรรมการทำหน้าที่บังคับบัญชาหัวหน้าฝ่ายที่จำแนกตามความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ และแต่ละฝ่ายมีผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินงาน โดยมีหัวหน้าโครงการต่างๆ ทำหน้าที่ดูแลควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ยังสามารถยืดตัวหรือแลกเปลี่ยนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานในหน่วยงานอื่นระยะสั้นได้ และเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย นอกจากการรูปแบบและโครงสร้างองค์การที่มีผลต่อการสร้างความร่วมมือแล้ว การสร้างความร่วมมือให้ประสบผลสำเร็จยังขึ้นอยู่กับ

การกำหนดระดับการควบคุมและการประสานงานให้มีความเหมาะสมด้วย ซึ่งธงชัย สันติวงษ์ (2538) ได้กล่าวถึง การออกแบบหรือการจัดโครงสร้างองค์กรว่า จะต้องมีการกำหนดระดับของการควบคุมองค์กรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรจะสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามทิศทางที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการประสานงาน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าหน่วยงานภายในองค์กรดังกล่าวจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกันและมีประสิทธิผล โดยเฉพาะองค์กรที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากหลายหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งจะมีความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกอยู่ตลอดเวลา

3. บทบาทความร่วมมือ

โครงสร้างองค์กรและการสร้างความร่วมมือดังกล่าว จะมีความสอดคล้องกับบทบาทในการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือ เนื่องจากการจัดกลุ่มทางวิชาการโดยทั่วไปจะมีบทบาทในการให้ความรู้ พัฒนาทักษะ รวมถึงการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร จัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ ทำรายงาน ระดมทุน ระดมทรัพยากรสำหรับสนับสนุนการเรียนรู้และกิจกรรม สร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิก แสดงถึงผลประโยชน์ระหว่างสมาชิก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลักดันให้ภาครัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก จัดจ้างที่ปรึกษาในการทำวิจัย นอกจากนี้สมาคมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง (National Institute of Adult Continuing Education, 2004) ยังได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการว่า มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะเฉพาะให้กับบุคคล เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. กลไกความร่วมมือ

เนื่องจากความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการนั้น ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากหลายสาขาวิชาชีพ การจะดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและบทบาทได้นั้น จะต้องมีกลไกในการจัดการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับที่สมยศ นาวิกาน (2545) ได้กล่าวถึง องค์กรที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์จะสามารถช่วยให้การกำหนดทิศทางการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ นอกจากนี้การนำกลยุทธ์ไปบริหารจัดการจะต้องขึ้นอยู่กับผู้นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และวิธีการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติด้วย สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์ของทอมป์สัน (Thompson, 1990 อ้างถึงใน อุบลวรรณ หงษ์วิทย์นารถ, 2546) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่า ประกอบไปด้วยผู้ปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ (Strategy Implementers) ซึ่งได้แก่

ผู้บริหารหรือองค์กรการสร้างความร่วมมือ และวิธีการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (Strategic Implementation) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการสร้างความร่วมมือ 5 วิธี คือ การสร้างองค์กรให้มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ การจัดระบบสนับสนุนงานบริหารภายในองค์กร การจัดทรัพยากรสนับสนุน การให้รางวัลและแรงจูงใจ และการปรับวัฒนธรรมความร่วมมือขององค์กร การสร้างกลไกการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์จึงจะส่งเสริมให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ตอนที่ 2 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในต่างประเทศ

การจัดกลุ่มความร่วมมือที่มีการจัดโครงสร้าง มีกลไกในการดำเนินงานที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จจึงมีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการในต่างประเทศ แสดงให้เห็นจากโครงการความร่วมมือต่างๆ ที่ยังคงร่วมมือกันถึงปัจจุบันดังนี้

อิรัสมุส (ERASMUS) เป็นโครงการของกลุ่มประเทศยุโรปที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1987 และเป็นโครงการความร่วมมือโครงการแรกของประเทศในแถบยุโรป มีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนนิสิต นักศึกษาระหว่างกลุ่มประเทศยุโรปและสร้างความร่วมมือรูปแบบต่างๆระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกัน เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมร่วมกัน

เนื่องจากใน ปี ค.ศ. 1995 ประเทศในสหภาพยุโรปได้มีการจัดตั้งโครงการโซเครตีส (SOCRATES) ขึ้นเป็นโครงการความร่วมมือที่มีขนาดใหญ่ ครอบคลุมการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับในสหภาพยุโรป เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุคคลทุกระดับของกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป โครงการอิรัสมุสจึงเป็นโครงการเล็กที่ดำเนินการอยู่ภายใต้โครงการใหญ่ คือ โครงการโซเครตีส แม้ว่าอิรัสมุสจะเป็นโครงการเล็กแต่นับเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จมาก ดังจะเห็นได้จากจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ภายในภูมิภาคยุโรปด้วยกัน อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภายในกลุ่มสหภาพยุโรปสามารถสมัครเข้าเป็นอาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษาอื่น หรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาค เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (1997: 238-240) ได้กล่าวถึง โครงการอิรัสมุสว่า เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จมาก เนื่องจากมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ (1) ให้เงินสนับสนุนมหาวิทยาลัยในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปด้วยกัน (2) ให้ทุนการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคยุโรป เพื่อสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษา คณาจารย์ และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สามารถใช้ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่ม เพื่อให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยน

นิสิต/นักศึกษา และคณาจารย์ สอดคล้องกับที่ทีเทอร์ (Teather, 2004) กล่าวถึง โครงการอิริสมุส
 ว่าเป็นโครงการที่สนับสนุนความช่วยเหลือให้กับนิสิต/นักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การรับรองระยะเวลา
 เวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องเงินทุน
 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และสนับสนุนค่าครองชีพสำหรับนิสิต/นักศึกษาที่ต้องการเดินทางไป
 เรียนต่อในกลุ่มประเทศสมาชิก

โครงการคลัสเตอร์ (Consortium Linking Universities of Science & Technology for
 Education and Research - CLUSTER) เป็นโครงการของกลุ่มประเทศยุโรปที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ ปี
 ค.ศ. 1990 และมีการดำเนินโครงการภายใต้กฎหมายดัชท์อย่างเป็นทางการเมื่อ ปี ค.ศ. 1995
 ฟอร์ดสตรอม (Flodström, 2006) ได้กล่าวถึง พันธกิจหลักของโครงการ ได้แก่ การร่วมมือกันด้าน
 การวิจัยระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางระหว่างสาขาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 และสถาปัตยกรรมศาสตร์ สำหรับการจัดองค์ประกอบว่า ประกอบด้วย ประธานกลุ่มที่มาจาก
 อธิการบดี ซึ่งมีวาระในตำแหน่ง 2 ปี และสามารถต่ออายุตำแหน่งได้เพียง 1 ปี ต้องมีการจัด
 ประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง วัตถุประสงค์หลักของโครงการ คือ การสนับสนุนให้มีการพัฒนาและ
 สร้างนวัตกรรมทางด้านหลักสูตร ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย
 สร้างหลักสูตรเร่งรัดและจัดการเรียนการสอนสำหรับภาคฤดูร้อน จัดฝึกอบรมการทำงานในภาค
 อุตสาหกรรม มีการให้ปริญญา 2 สาขาวิชาและได้รับปริญญาจากทั้ง 2 ประเทศ เน้นการสร้าง
 ความร่วมมือด้านการฝึกอบรมและการวิจัย สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา เน้นการสร้างองค์ความรู้
 ร่วมกันโดยเฉพาะในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ร่วมมือกันในการผลิตนิสิตนักศึกษา ในระดับดุษฎี
 บัณฑิต ร่วมมือด้านการวิจัย โอนย้ายคณาจารย์ และจัดหลักสูตรร่วมกัน นอกจากนี้ยังสร้าง
 โครงการนี้ให้เป็นโปรแกรมการศึกษา สำหรับประเทศในกลุ่มยุโรปโดยทั่วไป สิ่งที่โครงการนี้
 ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้นในช่วงปัจจุบัน คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีมีเดีย
 มีการถ่ายโอนการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาควิชาด้วยการจัด
 หลักสูตรนานาชาติ และโมดูลในแบบฉบับของประเทศยุโรป สร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น
 นอกเขตภูมิภาค และสนับสนุนให้มีการสร้างตัวอย่างความร่วมมือที่ดีของกลุ่มประเทศสมาชิก
 รวมถึงการสร้างนวัตกรรมร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ

กลยุทธ์การบริหารจัดการของโครงการนี้ ได้แก่ การเข้าไปเป็นที่ปรึกษาพร้อมของสหภาพยุโรป
 ไรตามกฎหมาย พัฒนานโยบายในการร่วมมือกับบริษัทและภาคอุตสาหกรรมในการผลิตงาน
 วิจัยและการจัดการฝึกอบรม เช่น การให้สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม
 ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังวางแผนในการสร้างความ
 แข็งแรงเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านการทำวิจัย และสร้างความร่วมมือกับกลุ่มที่มีลักษณะ
 คล้ายคลึงกัน เช่น กลุ่มเออีเออาร์ยู (AEARU) ในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียง

โดยสรุปแล้วความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) หมายถึง กลุ่มขององค์กรที่มารวมตัวกันเพื่อร่วมกันทำงานตามวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งส่วนมากจะมาจากกลุ่มความร่วมมือในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ที่มีอยู่แล้วหรือ กลุ่มที่เคยร่วมงานกัน ลักษณะของการจัดตั้งองค์กรจะมีความแตกต่างกันตามความคาดหวังของการทำงาน การจัดโครงสร้างองค์กร ผู้นำในการขับเคลื่อนองค์กร และสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มาจากสาขาวิชาเฉพาะหรือมีความเชี่ยวชาญมาทำงานร่วมกัน รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิก

ตอนที่ 3 ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในประเทศ

สำหรับในประเทศไทยความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการที่มีให้เห็นชัดเจน คือ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (The Council of University Rectors of Thailand – CURT) ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มทางวิชาการของผู้ในระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาที่เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2515 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกได้ระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนทัศนคติและข้อเสนอแนะ รวมถึงแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่สมาชิกในสถาบันให้การยอมรับ องค์กรดังกล่าวมีความเป็นกลางทางการเมืองมีหน้าที่หลัก คือ เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดต่อบริการตามขอบเขตของความสนใจและข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถาบันสมาชิก ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 12 สถาบัน

ด้านการดำเนินการและการบริหารจัดการนั้นที่ประชุมอธิการบดี (2530) ได้กล่าวถึง การจัดองค์กรว่า ประกอบไปด้วยประธานที่ประชุม คือ อธิการบดีของแต่ละสถาบัน ประธานของแต่ละสถาบันจะผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ตามลำดับรายชื่อของสมาชิกทั้ง 12 สถาบัน มีวาระในตำแหน่ง ครึ่งละ 1 ปี รองประธานมาจากอธิการบดีของสถาบันถัดไป สมาชิกมาจากอธิการบดี หรือหัวหน้าสถาบันการศึกษาและผู้แทนสมทบ ที่เลือกมาจากรองอธิการบดี เลขาธิการ หรือรองหัวหน้าสำนักศึกษาของแต่ละสถาบันเลือกให้เป็นตัวแทน มีการจัดประชุมทุกๆ 2 เดือน สถาบันที่เป็นสมาชิกจะหมุนเวียนกันทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมแต่ละครั้ง โดยมีข้อกำหนดพิเศษ คือ การประชุมอธิการบดีในต่างจังหวัดจะจัดเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น และให้สถาบันในภูมิภาคที่มีรายชื่อเรียงตามตัวอักษร หมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม

รายงานของที่ประชุมอธิการบดี (2530) ได้กำหนดให้บทบาทของที่ประชุมอธิการบดีไว้ 3 ประการ คือ (1) เป็นหน่วยประสาน สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาคุณภาพคุณวุฒิของ

คณาจารย์ที่แตกต่างจากการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น (2) เป็นองค์กรกลางนอกระบบระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาครัฐ ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษากับทบวงมหาวิทยาลัยและภาครัฐเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา (3) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สะท้อนความคิดเห็นในเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา หรือเรื่องที่เป็นปัญหาาร่วมกันระหว่างสถาบัน

การรวมกลุ่มกันของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย จึงมีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางและการแก้ปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก สำหรับการจัดกลุ่มในสาขาวิชาเฉพาะที่มีตัวอย่างชัดเจน คือ ที่ประชุมของคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ซึ่งไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2546) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2546 องค์กรยูเนสโกได้มีการตั้งประธานสาขาทางการศึกษาหรือยูเนสโกเชอร์ (UNESCO Chair) ขึ้นในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้มีการรวมกลุ่มกันพัฒนาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในประเทศและต่างประเทศ โดยเป้าหมายของการจัดตั้งครั้งนี้ คือ (1) เพื่อให้มีการวิเคราะห์ วิจัยการฝึกหัดครู แล้วนำมาประมวลเป็นความรู้ อภิปรายและสรุปเป็นภาษาอังกฤษ (2) เพื่อให้มีการจัดโปรแกรมครอบคลุมทั้งสถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรในลักษณะที่กว้างขึ้นให้เป็นยูเนสโกเชอร์เฉพาะทางสำหรับการฝึกหัดครู มีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษา ในลักษณะของการทำวิจัย จัดฝึกอบรม เสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือ ส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา สร้างเครือข่ายการฝึกหัดครูระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลไกในการดำเนินงาน คือ จัดประชุมเพื่อหาวิธีการส่งเสริมให้คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม มีองค์ความรู้ทางวิชาการที่เพียงพอสำหรับการรวมพลัง และสร้างองค์ความรู้ใหม่ แต่ปัจจุบันพบว่า ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีปัญหาหลัก 3 ประการ คือ จำนวนครู/อาจารย์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ไม่มีคุณภาพ และไม่สามารถจะแสวงหาครู/อาจารย์ใหม่ได้ เนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ทำงานวิจัยได้น้อย ทิศทางในการพัฒนางานทางวิชาการ และมีทางเลือกน้อย องค์กรยูเนสโกจึงได้เสนอให้มีการสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย (Network) ในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา

สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (Thailand Education Deans Council-TEDC) หรือ ส.ค.ศ.ท. พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2550) ได้กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดประชุมสัมมนาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ทั่วประเทศในเรื่องบทบาทคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์กับการปฏิรูปการเรียนรู้ และได้มีมติให้ตั้งเป็นสภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ขึ้นเมื่อ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2542 สำหรับจำนวนสมาชิกในปีที่เริ่มจัดตั้ง จำนวน 55 สถาบัน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 64 สถาบัน มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ การผลิตครูใหม่ พัฒนาครูประจำการ และปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โครงสร้างองค์กรประกอบไปด้วยประธานกรรมการบริหารสภา เลขาธิการ และกรรมการบริหารสภา

ลักษณะของการรวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันของที่ประชุมของคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และสภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย จึงเป็นการรวมกลุ่มกันในสาขาวิชาเฉพาะด้านลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนารูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในสาขาวิชาเฉพาะของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปแนวคิดและลักษณะการดำเนินงานได้ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างความร่วมมือทางวิชาการ (Academic Consortium) ได้แก่ แนวคิดในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการของ แพทเทอร์สัน (Patterson, 1974) และวิท (Wit, 2004) และลักษณะของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการของโดโทโลและสแตรนด์เนส (Dotolo and Strandness, 1999)

2. พัฒนาการ ความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิดของความร่วมมือ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และการประสบความสำเร็จของความร่วมมือ ตลอดจนโครงการความร่วมมือทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาด้านศิลปศึกษา ศิลปกรรม ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รวมถึงโครงการความร่วมมือที่มีความสำคัญระดับนานาชาติในประเทศที่เป็นผู้นำทางการอุดมศึกษา เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป และประเทศไทย

3. ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ศิลปกรรม หรือครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ตามโครงการต่างๆทั้งในและต่างประเทศที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้นำการจัดกลุ่ม (Associational for Consortium Leadership) หรือเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพครุศิลปศึกษาแห่งประเทศไทย (National Art Education Association) รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 โครงการ โดยเลือกจากโครงการที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1984 ถึงปี ค.ศ. 1999 ดังนี้

3.1 โครงการความร่วมมือในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 4 โครงการ คือ The Boston Consortium for Higher Education, Pittsburgh Council on Higher Education, The Professional Arts Consortium และ Texas Consortium for Pre-Service Teacher Education in The Visual Arts

3.2 โครงการความร่วมมือในประเทศอังกฤษจำนวน 1 โครงการ คือ Consortium of Arts & Design Institutions in Southern England (CADISE)

3.3 โครงการความร่วมมือของประเทศในแถบยุโรปจำนวน 3 โครงการ คือ A European Consortium of Universities of Technology (CLUSTER), SOCRATES และ

ERASMUS

3.4 โครงการความร่วมมือในประเทศไทยจำนวน 2 โครงการ คือ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) หรือ The Council of University Rectors of Thailand (CURT) และ สภาคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (ส.ค.ศ.ท.) หรือ Thai Council of Deans of Education (TCDE)

จากโครงการในกรณีศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ (1) วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ (2) ลักษณะของความร่วมมือ (3) ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดกลุ่มทางวิชาการของแพทเทอร์สัน (Patterson, 1974) วิท (Wit, 2004) และ โดโทโลและสแตรนด์เนส (Dotolo and Strandness, 1999) สามารถนำเสนอโดยสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์ลักษณะและกลไกในการจัดกลุ่มทางวิชาการจากกรณีศึกษา

ข้อความ	อเมริกา	อังกฤษ	ยุโรป	ไทย
วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ				
ลดค่าใช้จ่าย	✓	✓	✓	✓
แบ่งปันทรัพยากร	✓	✓	✓	✓
ร่วมมือกันจัดกิจกรรม		✓	✓	✓
พัฒนาหลักสูตรและการสอน	✓	✓	✓	
ติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิชาการ		✓	✓	✓
พัฒนาวิชาชีพ	✓	✓		
พัฒนางานวิจัย			✓	
ลงทุนทางธุรกิจ	✓			
ลักษณะของความร่วมมือ				
ร่วมมือภายในประเทศ	✓	✓		✓
ร่วมมือระหว่างประเทศ		✓	✓	
ร่วมมือทุกสาขาวิชา	✓		✓	
ร่วมมือระหว่างสาขาวิชาเฉพาะ	✓	✓		✓
ร่วมมือข้ามสาขาวิชา	✓			
ร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน	✓			
ร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม	✓		✓	
ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ				
กลไกในการจัดองค์กร				
ประธานมาจากตัวแทนของสมาชิกถาวร/ผลัดเปลี่ยนกันตามลำดับ	✓		✓	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	อเมริกา	อังกฤษ	ยุโรป	ไทย
ประธานมาจากการเลือกตั้ง	✓		✓	
ประธานมาจากการแต่งตั้ง		✓		
ประธานเป็นผู้เลือกเลขานุการ		✓	✓	✓
เลขานุการมาจากการเลือกตั้ง	✓			
องค์กรประกอบด้วยสมาชิกถาวรและสมาชิกสมทบ	✓	✓	✓	✓
สมาชิกถาวร คือ อธิการบดี/คณบดี/ประธานสาขาวิชา	✓	✓	✓	✓
สมาชิกสมทบมาจากภาคอุตสาหกรรม/บุคคลที่สมาชิกถาวรเชิญเข้าร่วม			✓	
สมาชิกสมทบมาจากสถาบันอุดมศึกษา/บุคคลที่สมาชิกถาวรเชิญเข้าร่วม	✓	✓		✓
เลขานุการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิก	✓	✓	✓	✓
การจัดกิจกรรม				
สมาชิกร่วมกันจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง			✓	
สถาบันใดสถาบันหนึ่งเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม	✓		✓	✓
สมาชิกแต่ละสถาบันรับผิดชอบโครงการ/จัดประชุมตามที่เสนอโครงการ		✓		
เลขานุการองค์กรดำเนินการจัดประชุมร่วมกับสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพ			✓	
จุดแข็งของการรวมกลุ่ม				
การแบ่งระดับของความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเป็น 3 ระดับ	✓		✓	
1) ประชุม/ปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิก	✓		✓	
2) แสดงให้เห็นถึงความต้องการระดับสูง	✓		✓	
3) ทำข้อตกลงร่วมกัน/สร้างความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก	✓		✓	
การพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	✓	✓	✓	
การบริหาร/จัดการที่ทันสมัย	✓	✓	✓	
การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก	✓	✓	✓	✓
จุดอ่อนของการรวมกลุ่ม				
ความแตกต่างด้านโครงสร้างของแต่ละสถาบัน	✓	✓	✓	✓
การให้ความร่วมมือของคณาจารย์				✓
การให้ความร่วมมือของบุคลากร				✓
การให้ความร่วมมือของนิสิต/นักศึกษา				✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	อเมริกา	อังกฤษ	ยุโรป	ไทย
ลักษณะกิจกรรม				
การลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบัน/หน่วยงานภาคอุตสาหกรรม	✓	✓	✓	
การจัดหลักสูตรนานาชาติร่วมกัน	✓	✓	✓	
การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตร่วมกัน/หน่วยงานภาคอุตสาหกรรม			✓	
การทำโครงการวิจัยร่วมกัน			✓	✓
การพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและการประกอบอาชีพ	✓	✓		

จากตารางพบว่า วัตถุประสงค์ของความร่วมมือส่วนมากเป็นการร่วมมือเพื่อลดค่าใช้จ่าย และแบ่งปันทรัพยากร รองลงมา คือ ร่วมมือกันจัดกิจกรรม พัฒนาหลักสูตรและการสอน และติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิชาการ ลักษณะของความร่วมมือส่วนมากเป็นการร่วมมือภายในประเทศ โดยร่วมมือระหว่างสาขาวิชาเฉพาะ รองลงมา คือ การร่วมมือกันระหว่างทุกสาขาวิชาและร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการประสบความสำเร็จ ด้านกลไกในการจัดองค์กร คือ การมีสมาชิกถาวร ซึ่งประกอบไปด้วยอธิการบดีหรือคณบดีหรือประธานสาขาวิชา รองลงมา คือ การมีประธานมาจากตัวแทนของสมาชิกถาวรและทำหน้าที่หมุนเวียนกันตามลำดับ โดยประธานทำหน้าที่เลือกเลขานุการ ด้านการจัดกิจกรรมนั้นพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการร่วมมือมากที่สุด คือ การมีสถาบันใดสถาบันหนึ่งเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ด้านจุดแข็งของการรวมกลุ่ม คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก รองลงมา คือ การพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหาร/จัดการที่ทันสมัย จุดอ่อนของการรวมกลุ่ม คือ ความแตกต่างด้านโครงสร้างของแต่ละสถาบัน ส่วนกิจกรรมที่มีการดำเนินการร่วมกันมากที่สุด คือ การลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบัน/หน่วยงานภาคอุตสาหกรรม และการจัดหลักสูตรนานาชาติร่วมกัน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า วัตถุประสงค์ของความร่วมมือกลุ่มประเทศยุโรปจะเน้นการพัฒนางานวิจัย ในขณะที่ประเทศอเมริกาและอังกฤษเน้นการพัฒนาทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศอังกฤษ กลุ่มประเทศยุโรปและประเทศไทยมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกันในเรื่องการร่วมมือกันจัดกิจกรรม และการติดต่อสื่อสารกันระหว่างนักวิชาการ สำหรับวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกันระหว่างประเทศอเมริกา อังกฤษและกลุ่มประเทศยุโรป คือ การร่วมมือกันเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศอเมริกามีการร่วมมือเพื่อการลงทุนทางธุรกิจเพียงประเทศเดียว ส่วนประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ของความร่วมมือเพื่อลดค่าใช้จ่าย แบ่งปันทรัพยากร ร่วมมือกันจัดกิจกรรม และติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิชาการ

ด้านลักษณะของความร่วมมือพบว่า ลักษณะความร่วมมือที่สอดคล้องกันมากที่สุด คือ เป็นความร่วมมือภายในประเทศ สำหรับกลุ่มประเทศยุโรปจะมีความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นความร่วมมือกันในทุกสาขาวิชาและร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่ประเทศอเมริกามีความร่วมมือภายในประเทศที่มีความหลากหลายทุกสาขาวิชา ระหว่างสาขาวิชาเฉพาะและข้ามสาขาวิชา นอกจากนี้ยังเป็นการร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนและร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมด้วย สำหรับประเทศอังกฤษและประเทศไทยมีความสอดคล้องกัน คือ เป็นความร่วมมือภายในประเทศและร่วมมือกันระหว่างสาขาวิชาเฉพาะเท่านั้น ทั้งนี้ สำหรับลักษณะความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการของประเทศไทยเป็นการร่วมมือภายในประเทศโดยมีความร่วมมือระหว่างสาขาวิชาเฉพาะเท่านั้น

ด้านปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จพบว่า เรื่องกลไกการจัดการองค์กร ประเทศอเมริกาและประเทศไทยมีประธานมาจากตัวแทนของสมาชิกถาวรและผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศอังกฤษมีประธานมาจากการแต่งตั้ง และกลุ่มประเทศยุโรปประธานมาจากการเลือกตั้ง สำหรับกลุ่มประเทศยุโรป ประเทศอังกฤษ และประเทศไทยมีความสอดคล้องกันในการที่ประธานทำหน้าที่เลือกเลขานุการ ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีเลขานุการมาจากการเลือกตั้ง ด้านการจัดองค์กรพบว่า ประกอบด้วยสมาชิกถาวร และสมาชิกสมทบทุกประเทศ สมาชิกถาวร ได้แก่ อธิการบดี/คณบดี/ประธานสาขาวิชา ในขณะที่กลุ่มประเทศยุโรปมีสมาชิกสมทบมาจากภาคอุตสาหกรรม หรือบุคคลที่สมาชิกถาวรเชิญเข้าร่วม ประเทศอเมริกา อังกฤษ และประเทศไทยมีสมาชิกสมทบมาจากสถาบันอุดมศึกษา/บุคคลที่สมาชิกถาวรเชิญเข้าร่วม และมีเลขานุการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิก สำหรับกลไกในการจัดองค์กรที่ทำให้ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการของประเทศไทยประสบความสำเร็จ คือ การที่มีประธานมาจากตัวแทนของสมาชิกถาวรซึ่งทำหน้าที่หมุนเวียนกันตามลำดับ ประธานทำหน้าที่เลือกเลขานุการ องค์กรประกอบไปด้วยสมาชิกถาวร ซึ่งมาจากอธิการบดี คณบดี หรือประธานสาขาวิชา ส่วนสมาชิกสมทบมาจากสถาบันอุดมศึกษาหรือบุคคลที่สมาชิกถาวรเชิญเข้าร่วม และมีเลขานุการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิก

ด้านการจัดกิจกรรมพบว่า กลุ่มประเทศยุโรปกำหนดให้สมาชิกร่วมกันจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ด้านการดำเนินการพบว่า ประเทศอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรปและประเทศไทย กำหนดให้สถาบันใดสถาบันหนึ่งเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ในขณะที่ประเทศอังกฤษกำหนดให้สมาชิกแต่ละสถาบันรับผิดชอบโครงการและจัดประชุมตามที่เสนอโครงการ และสำหรับกลุ่มประเทศยุโรปกำหนดให้ เลขานุการองค์กรดำเนินการจัดประชุมร่วมกับสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมโดยให้สมาชิกสถาบันใดสถาบันหนึ่งเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม

ด้านจุดแข็งของการรวมกลุ่มพบว่า ประเทศอเมริกาและกลุ่มประเทศยุโรปมีการแบ่งระดับของความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ (1) ประชุม/ปรึกษาหารือในกลุ่มสมาชิก (2) แสดงให้เห็นถึงความต้องการระดับสูง (3) ทำข้อตกลงร่วมกัน/สร้างความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก ในขณะที่ประเทศอเมริกา อังกฤษและกลุ่มประเทศยุโรปมีการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการบริหาร/จัดการที่ทันสมัย และการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สำหรับประเทศไทยมีจุดแข็งของการรวมกลุ่มกัน คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกเพียงอย่างเดียว

ด้านจุดอ่อนของการรวมกลุ่มพบว่า ทุกประเทศมีจุดอ่อนของความร่วมมืออยู่ที่ความแตกต่างด้านโครงสร้างของแต่ละสถาบัน สำหรับประเทศไทยยังมีจุดอ่อนเพิ่มเติมในเรื่องของการให้ความร่วมมือของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิต/นักศึกษา

ด้านลักษณะของกิจกรรมที่ร่วมมือกันพบว่า ประเทศอเมริกา อังกฤษและกลุ่มประเทศยุโรปเป็นการลงทะเลเบียนเรียนข้ามสถาบัน/หน่วยงานภาคอุตสาหกรรม และการจัดหลักสูตรนานาชาติร่วมกัน นอกจากนี้กลุ่มประเทศยุโรปยังมีกิจกรรมด้านการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตร่วมกัน/หน่วยงานภาคอุตสาหกรรม และการทำโครงการวิจัยร่วมกัน นอกจากนี้ประเทศอเมริกาและอังกฤษมียังมีลักษณะกิจกรรมที่สอดคล้องกันในเรื่องของการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และการประกอบอาชีพ สำหรับประเทศไทยมีลักษณะของกิจกรรมที่ทำร่วมกันเพียงอย่างเดียว คือ การทำโครงการวิจัย

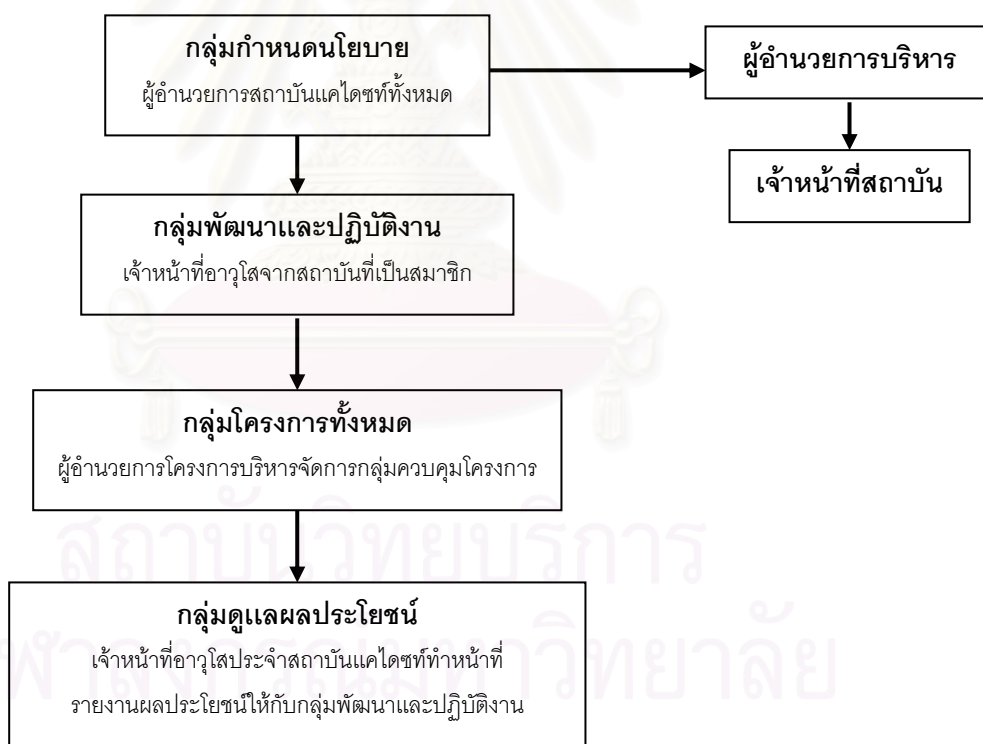
ตอนที่ 5 การจัดกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

แคไคซ์ (The Consortium of Arts & Design Institutions in Southern England- CADISE) เป็นการรวมกลุ่มกันของสถาบันเฉพาะทางของสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอังกฤษ ทำข้อตกลงร่วมกันเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1999 มีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 8 สถาบัน โอนิล (O'Neil, 2003) กล่าวถึง แคไคซ์ว่า เป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนทางด้านทัศนศิลป์ การแสดง การออกแบบ และการสื่อสารมวลชน ได้ทุนอุดหนุนการดำเนินงานจากสภากองทุนเพื่อสถาบันอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษ (Higher Education Funding Council for England- HEFCE) สถาบันตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างกิจกรรมและการร่วมมือกันระหว่างสถาบัน แคไคซ์จะไม่อนุญาตให้สมาชิกสถาบันใดสถาบันหนึ่งสร้างความร่วมมือระหว่างกันเอง เนื่องจากจะเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสถาบันที่เป็นสมาชิกและสร้างความสัมพันธ์ในระดับภูมิภาค พันธกิจหลักของแคไคซ์ คือ (1) การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องเฉพาะทางด้านทัศนศิลป์ การออกแบบ และการสื่อสารมวลชนในระดับภูมิภาค (2) สร้างผลประโยชน์ร่วมกันด้านการสร้างความมั่นคงและสร้าง

โอกาสด้านต่างๆ (3) พัฒนาความสัมพันธ์ทางวิชาการในระดับภูมิภาค (4) ขยายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างบริการเฉพาะทางและสร้างโอกาสในการฝึกอบรม (5) รักษาความหลากหลายตามข้อกำหนด (6) ส่งเสริมให้สถาบันต่างๆ ได้รับการยอมรับ และสร้างชื่อเสียงเฉพาะทางให้กับสาขาวิชาของตน

ลักษณะสมาชิกและแนวทางในการดำเนินการหลัก คือ (1) สถาบันที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกจะต้องเป็นสถาบันเฉพาะทางในด้านทัศนศิลป์ การออกแบบ และการสื่อสารมวลชนเท่านั้น (2) มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (3) มีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดหาอาชีพให้ผู้เรียน หน้าที่ของคณาจารย์เป็นตัวแทนของผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาศิลปะ การออกแบบ และการสื่อสาร และจะทำหน้าที่เป็นตัวแทน ความหลากหลายของสถาบันในการทำงานร่วมกับนักเรียนในการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างสรรคงานด้านต่างๆให้กับภาคอุตสาหกรรม

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างองค์กรของแคโดซ์

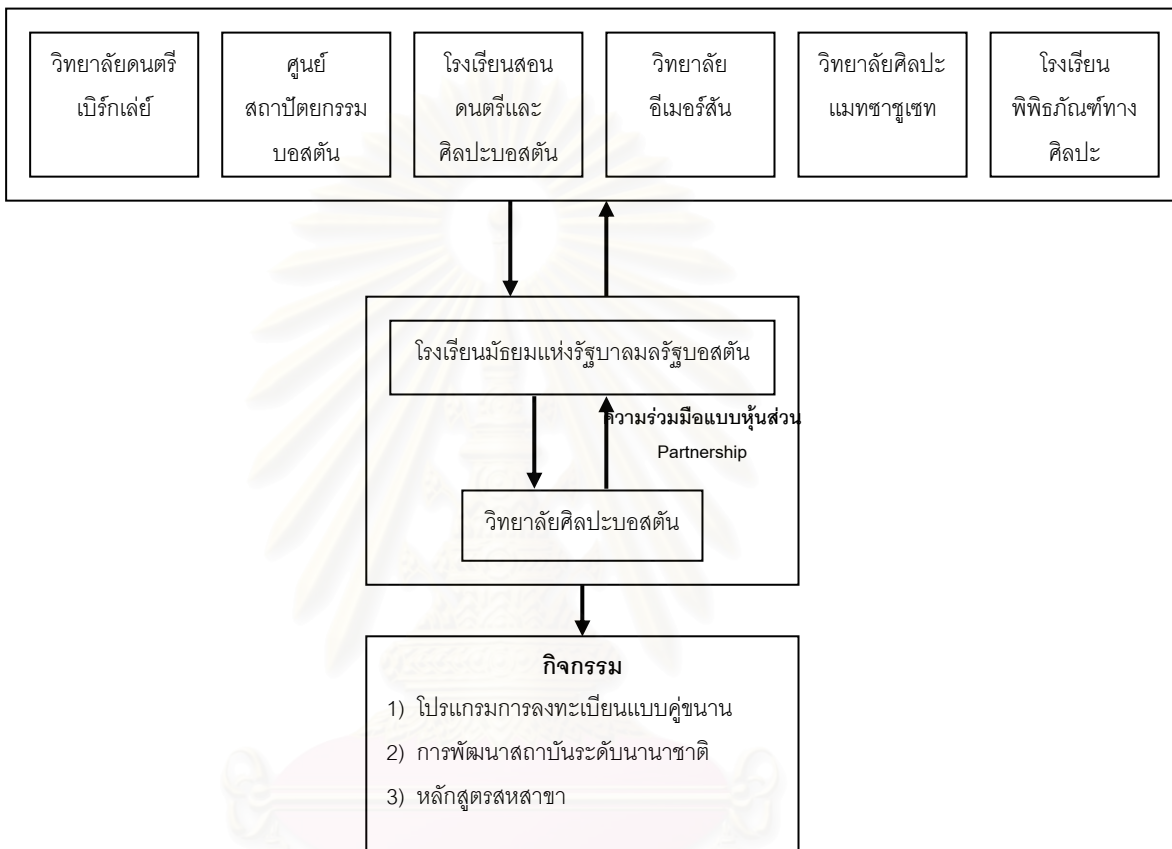
จากแผนภูมิ กลุ่มกำหนดนโยบายประกอบด้วย ผู้แทนอย่างเป็นทางการจากภาครัฐซึ่งเป็นผู้ลงนามในการก่อตั้งสถาบันแคโดซ์ เมื่อพฤษภาคม ปี ค.ศ.1999 นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับสูงจากสถาบันต่างๆที่เป็นสมาชิก รวมถึงผู้อำนวยการบริหารสถาบันแคโดซ์ ประธานกลุ่มกำหนดนโยบายมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี กลุ่มพัฒนาและปฏิบัติงานทำ

หน้าที่บริหารจัดการตามแผนพัฒนาสถาบัน มีบทบาทหลัก คือ รายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของสถาบันให้กับกลุ่มกำหนดนโยบาย สนับสนุนให้กลุ่มกำหนดนโยบายพัฒนาโครงการและกำหนดวาระการประชุม เสนอรายงานที่แสดงให้เห็นถึงการตรวจสอบการทำงานของกลุ่มที่ทำโครงการทั้งหมด ตลอดจนรับรองคำสั่งและจัดเตรียมเอกสารสำหรับการนำเสนองานต่างๆในการดำเนินงานตามภารกิจที่สถาบันกำหนด กลุ่มโครงการและกลุ่มดูแลผลประโยชน์ ทำหน้าที่ดำเนินการใกล้เคียงกับคลัสเตอร์โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานในการทำกิจกรรม 3 ประการ คือ การเข้าร่วม การดำเนินงาน และการจบโครงการ ซึ่งกิจกรรมทั้งหลายได้แก่ (1) การขยายจำนวนผู้เข้าร่วม (การเข้าร่วม) เช่น โครงการพาธเวย์ (Pathways Project) เป็นโครงการกำหนดคุณสมบัติพิเศษและอาชีพสำหรับนิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปะ การออกแบบ และการสื่อสารระดับอุดมศึกษา โครงการขยายความร่วมมือ (Widening Participation Projects) เป็นโครงการพัฒนาผู้แทนจากกลุ่มสมาชิกเพื่อทำกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในระดับอุดมศึกษา โครงการสร้างสรรค์การเรียนรู้ในอนาคต (Creative Learning Futures) เป็นโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยและการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับศิลปะ การออกแบบ และการสื่อสารมวลชนในภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ตอนใต้ของอังกฤษ โครงการปริญญาพื้นฐาน (Foundation Degrees) เป็นการพัฒนาคณาจารย์ศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สัมพันธ์กับความต้องการในการจ้างงาน (2) การร่วมมือกันทางวิชาการ (3) การมีการบริหารจัดการที่ดีสำหรับการปฏิบัติ (การดำเนินงาน) และ (4) การจ้างงานหรือการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม (การจบโครงการ) ซึ่งโครงการต่างๆของสถาบันแคโดซท์จะมีเป้าหมายในการทำงานตามมาตรฐานในการทำกิจกรรม 3 ประการดังกล่าว

โปรอาร์ต (The Professional Arts Consortium- ProArts) เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1984 โดยรัฐบาลของรัฐแมทซาชูเซต มีวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันเพื่อ ส่งเสริมการทำกิจกรรมติดต่อระหว่างกันทางด้านศิลปะแขนงต่างๆ ตลอดจนการขยายหลักสูตรรูปแบบต่างๆ ทางด้านทัศนศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ และศิลปะการแสดง ระหว่างสมาชิกและคนในชุมชน โดยเป็นผู้นำในการผลักดันกิจกรรมทางด้านศิลปะและศิลปศึกษา มีศูนย์อำนวยการหลักที่ตั้งอยู่ที่มลรัฐแมทซาชูเซต ทำหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ (1) ส่งเสริมการทำกิจกรรมด้านศิลปะระดับนานาชาติ (2) เปิดโอกาสให้สมาชิกและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม (3) ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการผลักดันด้านศิลปะและศิลปศึกษา มีจำนวนสมาชิก 6 สถาบัน เป็นความร่วมมือในสาขาวิชาทัศนศิลป์และการแสดง เน้นความสำคัญในด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษาในชุมชน ลักษณะกิจกรรม ได้แก่ การลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบัน การจัดหลักสูตรนานาชาติร่วมกันระหว่างสถาบันที่เป็นสมาชิก และการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต กิจกรรมต่างๆจะเปิดโอกาสให้อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา เจ้าหน้าที่ที่สามารถลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรต่างๆของ

สถาบันที่เป็นเจ้าภาพได้โดยเลือกหลักสูตรและสถาบันผ่านทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังมีการจำกัดจำนวนที่นั่งของแต่ละสถาบันไว้แตกต่างกัน (The Professional Arts Consortium, 2004)

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างองค์กรของโปรอาร์ต

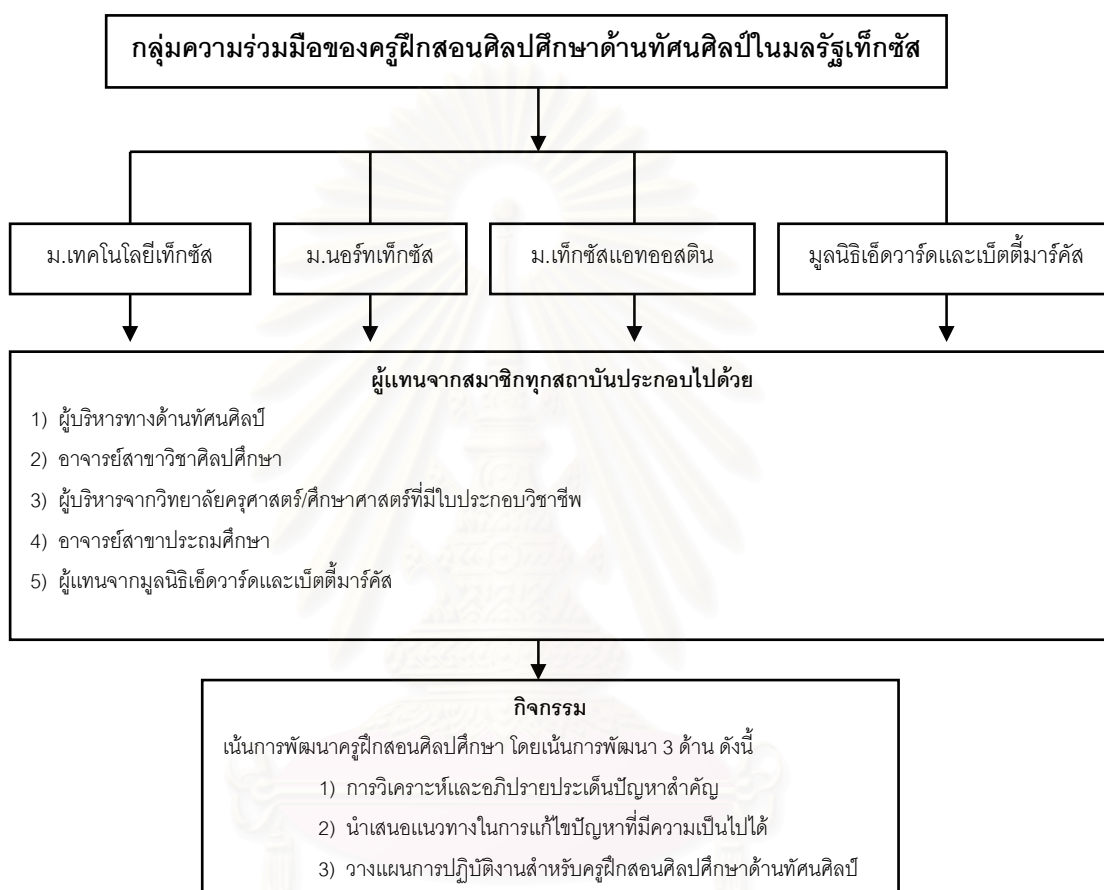

จากแผนภูมิ จุดเด่นของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการนี้ คือ การสร้างกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกันระหว่างศูนย์เชี่ยวชาญด้านดนตรีของบอสตันซึ่งเป็นศูนย์ที่สนับสนุนและพัฒนาเด็กให้มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรี มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนที่เป็นสมาชิก เช่น ห้องสมุด นักเรียนที่เป็นสมาชิกในแต่ละโรงเรียน สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาข้ามสถาบันระหว่างสถาบันที่เป็นสมาชิกได้ นอกจากนี้วิทยาลัยศิลปะบอสตันยังเป็นหุ้นส่วนกับโรงเรียนมัธยมแห่งรัฐบาลมลรัฐบอสตันด้วย

กลุ่มความร่วมมือของครูฝึกสอนศิลปะศึกษาด้านทัศนศิลป์ในมลรัฐเท็กซัส (Texas Consortium for Pre-Service Teacher Education in The Visual Arts) เป็นความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1999 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมครูศิลปะศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์หรือการวิจารณ์งานศิลปะ และเพื่อเปิด

โอกาสให้พัฒนาสื่อการสอนตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวในวงการศิลปศึกษา ความร่วมมือกลุ่มนี้ประกอบด้วย สมาชิกทั้งหมด 4 สถาบัน และมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มครูฝึกสอนศิลปศึกษาด้านทัศนศิลป์ในมลรัฐเท็กซัส

จากแผนภูมิสถาบันที่เป็นสมาชิกความร่วมมือกลุ่มนี้จะต้องส่งผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งเป็น (1) ประธานหรือคนบดีทางด้านทัศนศิลป์ (2) อาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา 2 คน (3) ประธานหรือคนบดีจากวิทยาลัยครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่มีใบประกอบวิชาชีพ (4) อาจารย์สาขาประถมศึกษา (5) ประธาน คณะกรรมการ และผู้อำนวยการระดับสูงจากมุลนิชิเอ็ดวาร์ดและเบ็ตตีมาร์คัส บทบาทในการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือนี้ คือ (1) รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลในการทำกิจกรรม มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะของครูฝึกสอนด้านทัศนศิลป์ (2) สนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันระหว่างนักวิชาการด้านศิลปศึกษา (3) ร่วม

กันพัฒนาหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพครูศิลปศึกษา (4) เปิดโอกาสให้ครูศิลปศึกษาพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านศิลปะและการศึกษา (5) สร้างความเข้มแข็งด้านคุณภาพและมาตรฐานของครูศิลปศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา สำหรับนักเรียนในมลรัฐเท็กซัสทั้งหมด

เป็นที่สังเกตว่า ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในต่างประเทศดังได้กล่าวมาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มความร่วมมือที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งและดำเนินการมาในช่วง 10 ปี เนื่องจากเป็นความร่วมมือที่เกิดจากความต้องการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ยังมีรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุน ตลอดจนเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาเฉพาะทางทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ความร่วมมือดังกล่าวมีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาประเทศไทยในด้านต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ที่เน้นให้มีการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการทุกด้าน ดังนั้นแนวคิดเรื่องความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) สำหรับสาขาวิชาศิลปศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อสาขาวิชาศิลปศึกษาซึ่งเป็นวิชาเฉพาะเป็นอย่างสูง จึงควรจะต้องมีการศึกษาเพื่อความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญและความเชื่อมโยงระหว่างสาขาวิชาศิลปศึกษากับภาคการผลิต

ตอนที่ 6 ศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม

เนื่องจากรัฐบาลได้วางยุทธศาสตร์การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2547-2549 ให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเน้นการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก คือ (1) ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนส่งเสริมค่านิยมในอาชีพ ขยายวิชาชีพให้ต่อเนื่อง สนับสนุนเอกชนให้ลงทุนด้านอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ด้านเทคโนโลยี หรือการฝึกปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น สำหรับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และในระดับอุดมศึกษา เน้นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างโอกาสในการศึกษา ขยายวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย สู่ภูมิภาคพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและจูงใจให้เอกชนเข้ามามีบทบาทการลงทุนเรื่องการจัดการศึกษา (2) พัฒนาการจัดการและคุณภาพการเรียนรู้อยู่ ในด้านการปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ เน้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน พัฒนาการวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่ และมาตรฐานการเรียนรู้อยู่ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนานวัตกรรมสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้อยู่ สำหรับการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา เน้นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษา และยกระดับมาตรฐานการศึกษา (3) ด้านการเพิ่มมาตรฐานการศึกษาและขีดความสามารถในการแข่งขัน เน้นการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษา

เป็นการสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างองค์กร ทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนให้มีทุนการศึกษาและอบรมดูงานต่างประเทศ (4) ร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อผลิตบุคลากรสำหรับตลาดเฉพาะ (Niche Market) แลกเปลี่ยนทางวิชาการกับอุดมศึกษาต่างประเทศ แข่งขันทางวิชาการกับต่างประเทศ ส่งเสริมหลักสูตรนานาชาติ สร้างสื่อและตำรา 2 ภาษา สร้างให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในระดับภูมิภาค สนับสนุนการพัฒนาความเป็นเลิศด้านต่างๆ พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำหรับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้มีการเน้นให้พัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ สร้างสิ่งประดิษฐ์ พัฒนา ภูมิปัญญาในระดับหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และผู้ประกอบการรายย่อยให้มีมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ที่กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว., 2550) จัดทำกลยุทธ์ในการสร้างทิศทางและพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้และทักษะผ่านระบบการฝึกอบรมโดยพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และนักวิจัย ภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิสาหกิจ (SMEs University) โดย สสว. จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและเป็นศูนย์กลางในการจัดทำฐานข้อมูล ในลักษณะของการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย (University network) และต่อยอดความรู้จากการเรียนการในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ยังมีการส่งเสริมให้สร้างความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนให้เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพทุกสาขาและส่งเสริมให้เป็นผู้สร้างอาชีพใหม่ๆ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ นพดล เจียมสวัสดิ์ (2548) ที่กล่าวถึง การจัดตั้งโครงการหน่วยเพาะบ่มวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubators -UBIs) ว่าเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษานำความรู้มาใช้ในการประกอบธุรกิจและเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาหรือเมื่อจบการศึกษาแล้ว เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ที่เน้นให้มีการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ การให้บริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาวด้วย

1. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การที่จะทำให้ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระดับสากลนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาประชากรให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพแล้ว ยังขึ้นอยู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของ

ประเทศด้วย รัฐจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 6 ประการ คือ (1) จัดให้มีการพัฒนาและยกระดับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยปรับปรุงศักยภาพในด้านการดำเนินธุรกิจ และวางรากฐานในการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน (2) จัดให้มีการกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายไปสู่ภูมิภาค โดยใช้กลไกในการบริหารงานของผู้ว่าราชการแบบ CEO เป็นฐานในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และมีความคล่องตัว (3) ส่งเสริมการพัฒนาคลัสเตอร์ หรือการรวมตัวของเครือข่ายทางด้านอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งขึ้นและพัฒนาเครือข่ายใหม่ๆ (4) สร้างทัศนคติและเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐและเอกชนที่มีความคิดจาก การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหน้าที่ของรัฐ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหน้าที่สำคัญของทุกฝ่าย คือ รัฐบาล เอกชน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และจะต้องร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการร่วมมือกันแบบคลัสเตอร์ (5) ปรับกลยุทธ์ของภาคเอกชนด้านการแข่งขันจากเดิมที่เน้นการผลิตแบบต้นทุนต่ำ ให้เป็นการแข่งขันแบบสร้างสรรค์ เช่น การสร้างตราสินค้าและบริการ การสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการ (6) เป็นผู้นำในการวางกลยุทธ์ระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

วาระแห่งชาติเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงเป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาการศึกษาอย่างเร่งด่วน ซึ่งรัฐได้ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมมือกับสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ตามกรอบการวิเคราะห์และประเมินผลจากทฤษฎีไดมอนด์โมเดล (Diamond Model) ของ ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Porter, 1998) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์การแข่งขันของประเทศ และให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยหลักที่เกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ระดับสากล

ตามแนวคิดของพอร์เตอร์นั้นความร่ำรวยของประเทศในระยะยาวและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรจะขึ้นอยู่กับความสามารถของการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละประเทศ ความสามารถในการใช้เงินทุนที่มี รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติสำหรับการเพิ่มผลผลิตของประเทศและความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับจุลภาคให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศด้วยการสร้างปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเพิ่มผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดดังกล่าวทำให้ต้องมีการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้ง 3 ระดับ คือ (1) ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยปัจจัยการผลิต (Factor-Driven Economy) ซึ่งเป็นระบบที่บริษัทต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานในการผลิตเป็นหลัก

เนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่รับจ้างผลิตสินค้า (Original Equipment Manufacturer - OEM) ความเคลื่อนไหวของระบบจึงขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจโลกและแนวโน้มของราคาสินค้าในตลาดโลก (2) ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการลงทุน (Investment-Driven Economy) ซึ่งเป็นระบบที่ต้องอาศัยการร่วมลงทุนหรือการลงทุนจากต่างประเทศ แม้ว่าจะมีการผลิตสินค้าด้วยเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนมากขึ้น แต่ก็ยังต้องพึ่งพาการออกแบบและการใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศในการผลิตสินค้า ความเคลื่อนไหวของระบบนี้จึงเกี่ยวข้องกับการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก ตัวแปรสำคัญต่อการแข่งขันจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกและสถานการณ์ด้านการเงินของโลก (3) ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม (Innovation-Driven Economy) ซึ่งเป็นระบบที่แข่งขันกันด้านความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการใช้คุณค่าของความเป็นเอกลักษณ์เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า ความเข้มแข็งของธุรกิจในระบบนี้ขึ้นอยู่กับ การสร้างความเข้มแข็งในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ (Clusters) ที่ต้องอาศัยความร่วมมือและเชื่อมต่อกันระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันและต่างอุตสาหกรรม รวมถึงจากสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกันด้านการสร้างนวัตกรรมของธุรกิจในประเทศ ระบบเศรษฐกิจแบบนี้จึงมีความเข้มแข็งสูง และไม่แปรปรวนไปตามระบบเศรษฐกิจโลกมากเท่ากับสองระบบแรก

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ (Department of export promotion, 2005) ได้สำรวจมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปี 2547 พบว่า ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 2 คือ จาก ร้อยละ 8.9 ในปี 2546 เป็น ร้อยละ 10.9 ในปี พ.ศ. 2547 แม้ว่าจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น แต่ระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชากรต่อหัวของประเทศยังต่ำกว่ารายได้ของประชากรในประเทศอื่น นอกจากนี้ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจยังไม่สามารถเทียบได้กับประเทศอื่น ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีการพัฒนาที่ช้าลง ชูตากรณ์ ลัมพสาระ (2548) กล่าวถึง การศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่พบว่า ปัญหาของความมั่นคงทางด้านอุตสาหกรรมระยะยาวส่วนหนึ่งมาจากการที่ประเทศไทยยังใช้ปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศค่อนข้างสูง ขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และการใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศ สภาพดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างผลิตภาพ (Productivity) ของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากเศรษฐกิจระดับรากหญ้ายังไม่เข้มแข็ง ขาดคุณภาพ และขาดการให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า (Value Creation) จึงส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงต้องพัฒนาควบคู่กันทั้งเศรษฐกิจระดับรากหญ้าและเศรษฐกิจรวมของประเทศ โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งในการพัฒนาความสามารถ 5 ด้าน คือ (1) ด้านทักษะแรงงานและความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(2) ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ รวมถึงการเชื่อมโยงด้านกิจกรรม (3) ด้านการแข่งขันและประสิทธิภาพของระบบราชการ (4) ด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (5) ด้านความพึงพอใจในการบริโภคสินค้าหรือบริการของประชากรในประเทศ

คณะดำเนินงานวิจัย การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ จึงได้เสนอให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์หลัก 2 เรื่อง คือ ปรับนโยบายของภาครัฐควบคู่ไปกับการสร้างกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ และปรับกลไกสำหรับการนำนโยบายไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง สำหรับการปรับนโยบายของรัฐที่ควบคู่ไปกับการสร้างกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจนั้น ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ (1) การสร้างและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เหมาะสม ผ่านการพัฒนาความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ แหล่งเงินทุน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด (2) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (Cluster) ด้วยการส่งเสริมให้คลัสเตอร์ที่มีอยู่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ควบคู่ไปกับการผลักดันให้มีการสร้างความร่วมมือ และทำกิจกรรมระหว่างอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มว่าจะสามารถพัฒนาให้เป็คลัสเตอร์ได้มากขึ้น (3) ปรับทิศทางของกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจให้มุ่งสู่การแข่งขันระดับโลก โดยเน้นการสร้างความแตกต่าง (Product Differentiation) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหรือบริการมากขึ้น (Value Added Creation) และการกำหนดความสำคัญของตลาดตามลำดับ (4) ผลักดันให้ประเทศเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเพื่อยกระดับคุณภาพ และสร้างความเข้มแข็งในการเจรจาต่อรองระดับภูมิภาค

การปรับกลไกสำหรับการนำนโยบายไปใช้ในการปฏิบัติ นั้น ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ คือ (1) เน้นให้ภาคเอกชนร่วมกับสถาบันการศึกษา และสถาบันที่เกี่ยวข้องรวมถึงองค์กรระดับท้องถิ่นเป็นผู้นำในการพัฒนา และสร้างปัจจัยแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำธุรกิจด้วยการสร้างความร่วมมือในลักษณะของคลัสเตอร์โดยรัฐทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน กำหนดกรอบ สร้างแรงจูงใจ และสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการ ที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายให้กับธุรกิจประเภทต่างๆ (2) เน้นการกระจายอำนาจด้านนโยบายเศรษฐกิจจากส่วนกลางสู่ระดับท้องถิ่นในลักษณะของผู้ว่า CEO เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว การให้อำนาจดังกล่าว ครอบคลุมถึงการดำเนินภารกิจ การจัดสรรบุคลากร งบประมาณอย่างทั่วถึง มีระบบความรับผิดชอบที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างแท้จริง

การยกระดับบุคลากรเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันนั้น ต้องพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ระดับฐานจนถึงระดับสูง สอดคล้องกับที่บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2543) ได้กล่าวถึง การพัฒนากำลังคนของประเทศจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วนใน 2 ส่วน คือ การพัฒนาผู้ที่

กำลังอยู่ในตลาดแรงงานให้มีคุณภาพ และเตรียมผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อให้สามารถออกมาประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการผลิตทรัพยากรบุคคล

เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่หลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้กับประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม และร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการปรับหลักสูตร ปรับระบบบริหารจัดการ และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถานประกอบการ ในการพัฒนากำลังคนทุกสาขาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถปรับตัวตามนโยบายรัฐและกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว โดยผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปของภาครัฐ ด้วยการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการสร้างและการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เหมาะสม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด ความสำคัญของการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ ความสำคัญของการสร้างความแตกต่าง และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหรือบริการ จากความต้องการดังกล่าว ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการบริหารจัดการ ให้มีความสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม

นวัตกรรมของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบัน คือ การนำหลักการบริหารจัดการของภาคธุรกิจมาใช้ให้สอดคล้องกับการทำงานในระบบราชการสอดคล้องกับ มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่เป็นการนำแนวคิดทางธุรกิจมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการเน้นการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดต้นทุนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการ มีการลงทุนและแสวงหารายได้ร่วมกัน มีอิสระทางวิชาการ มีการปกครองตนเองมากขึ้น มีการให้ผู้เรียนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายมากขึ้น เน้นการสร้างและควบคุมคุณภาพในการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การนำแนวคิดทางธุรกิจมาใช้ในการบริหารการศึกษาจึงเป็นการสร้างเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม การใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันทำให้องค์กรทั้งสองฝ่ายมีความเข้มแข็ง ส่งเสริมซึ่งกันและกันมากขึ้น

3. นวัตกรรมด้านอุตสาหกรรม

แนวคิดทางด้านธุรกิจสำหรับภาคอุตสาหกรรมนั้น เดิมเป็นการแข่งขันการเพิ่มปริมาณในการผลิตสินค้า ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องการทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำลง เพื่อขยายปริมาณในการผลิต ถือเป็นการแข่งขันกันในด้านขนาด (Scale-based Competition) ซึ่งปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวไม่สามารถทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงในลักษณะนี้ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิด สอดคล้องกับทฤษฎีโดมอนโมเดล ของพอร์เตอร์ (Porter, 1998) ซึ่งได้กล่าวถึง การบริหารจัดการเศรษฐกิจว่า การสร้างความมั่งคั่งให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะยาวมาจากการสร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ (1) เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) (2) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน (Related and Supporting Industries) (3) เงื่อนไขด้านความต้องการของลูกค้า (Demand Conditions) (4) สภาพแวดล้อมในการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy and Rivalry) ดังนั้นการสร้างธุรกิจตนเองให้มีความได้เปรียบกว่าธุรกิจอื่น จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจให้เข้มแข็งมากขึ้น (Business Environment) และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

พอร์เตอร์ (Porter, 1998 : 197 – 208) กล่าวถึง การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (Cluster) ว่าเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรม ช่วยสร้างตลาดใหม่ให้กับอุตสาหกรรม ลดต้นทุนในการขนส่ง สร้างฐานการผลิตให้มากขึ้น และเป็นการพัฒนานวัตกรรมการผลิตระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง คลัสเตอร์กลุ่มใดมีความเข้มแข็งมากก็ยิ่งจะทำให้กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวประสบผลสำเร็จมากตามไปด้วย จักรพรรดิ อุนจิไต และอดิทัต วะสินนท์ (2546) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของคลัสเตอร์ว่ามี 4 ประการ คือ (1) ให้ภาคเอกชนที่เป็นผู้ดำเนินธุรกิจเป็นแกนหลักของคลัสเตอร์แต่ละประเภท (2) สถาบันการเงินเป็นทรัพยากรหลักในด้านการลงทุน (3) สถาบันการศึกษาเป็นแกนหลักในการให้บริการและทำหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และผลิตนวัตกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม (4) รัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านนโยบาย มาตรการต่างๆ รวมถึงวางกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเห็นความสำคัญของการแข่งขันและการร่วมมือกันของธุรกิจในลักษณะของพันธมิตรทางการค้า เพื่อการกระจายความรู้หรือนวัตกรรมระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง และร่วมกันสร้างความสามารถในการแข่งขันระดับสากล โดยรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ผลักดันให้เกิดการพัฒนาคลัสเตอร์อย่างเป็นระบบ

แบร์นเดจ (Brandage, 2546: 63) ได้กล่าวถึง คลัสเตอร์ว่ามีหลายระดับและหลายรูปแบบ ซึ่งโดยมากจะพบ 3 รูปแบบ คือ (1) คลัสเตอร์ภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry Cluster) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นง่ายที่สุดและมีจำนวนมากที่สุด (2) คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรม (Inter-Industry Cluster) ซึ่งเป็นคลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรม (3) คลัสเตอร์ตามภูมิประเทศ (Community-based Cluster) ซึ่งเป็นคลัสเตอร์ตามสภาพภูมิประเทศ (Geography) ทั้งนี้คลัสเตอร์ 2 แบบแรก เป็นการกำหนดตามฐานของกลุ่มอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามคลัสเตอร์ทั้ง 3 แบบจะต้องมีความเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วย

การพัฒนาคลัสเตอร์ในประเทศไทยปัจจุบันพบว่า มีหลายรูปแบบ ทั้งที่เกิดขึ้นตามความต้องการของท้องถิ่นเองและเกิดขึ้นโดยการผลักดันของภาครัฐ สอดคล้องกับที่สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546) ได้กล่าวถึง การจัดกลุ่มคลัสเตอร์ในประเทศไทยว่าแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) คลัสเตอร์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (2) คลัสเตอร์ที่มีความเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ และ (3) คลัสเตอร์ที่เกิดจากการผลักดันของรัฐบาลในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ภาครัฐยังได้กำหนดให้มีการพัฒนาคลัสเตอร์สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมนำร่องทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่น กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ซึ่งอดีต วะสีนนท์ (2547) ได้กล่าวถึง การพัฒนาคลัสเตอร์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมว่าเป็นการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมในระดับภูมิภาคให้เกิดความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนทุกด้าน

สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546) ได้กล่าวถึง ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการพัฒนาคลัสเตอร์ว่าประกอบไปด้วย (1) ทุน (Financial Capital) ซึ่งนำไปใช้ในการสร้างทรัพยากรบุคคล หรือสร้างสังคม เช่น การจัดสัมมนา การออกไปดูงานต่างประเทศ การซื้อข้อมูลและแนวโน้มการออกแบบจากผู้นำแฟชั่น (Trendsetter) การออกงานแสดงสินค้า (Tread Show) การตั้งศูนย์ออกแบบ การตั้งศูนย์กระจายสินค้า (2) สาธารณูปโภคที่มีความสมบูรณ์ (Physical Capital) ครอบคลุมถึงการมีโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันการศึกษา ห้องวิจัยและทดลอง ศูนย์ทดสอบ ศูนย์ออกแบบ เว็บไซต์ของสมาคม เวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้และติดต่อซึ่งกันและกันระหว่างผู้ผลิต (3) ทุนทางบุคลากร (Human Capital) ซึ่งหมายถึง ระดับความรู้และทักษะของบุคลากรในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าหรือบริการ เช่น การสร้างนวัตกรรม และการสร้างความแตกต่างให้สินค้าหรือบริการ (Knowledge and Creativity) (4) ความสัมพันธ์ในสังคม (Social Capital) ซึ่งหมายถึง ระดับความสัมพันธ์ของสมาชิกและการสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดจะต้องรวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลและการสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิก อาจารย์และนักวิชาการ

การพัฒนากระบวนเศรษฐกิจในสังคมยุคใหม่ จึงเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับรากหญ้า เพื่อเป็นฐานของการสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ สอดคล้องกับที่สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) ได้กล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาประเทศปัจจุบันว่าเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบคู่ขนาน (Dual Track Development) ตามยุทธศาสตร์เชื่อมโยงท้องถิ่นสู่โลก (Local Link-Global Reach) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคมภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศ โดยแบ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวออกเป็น 4 ระดับ คือ (1) การแข่งขันระดับโลก (2) การร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน (3) การสร้างยุทธศาสตร์เชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้านและการค้าแถบชายแดน (4) การสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดด้านอุตสาหกรรมในโลกยุคใหม่ ที่เน้นการสร้างความร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ภายใต้แนวคิดดังกล่าว จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการสร้างความเข้มแข็งของการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสูง ซึ่งสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้พื้นฐานด้านศิลปะกับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการออกแบบและการสร้างสรรค์การผลิตทุกประเภท

ตอนที่ 7 บทบาทของศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ศิลปศึกษาเป็นสาขาวิชาที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าอย่างต่อเนื่องของสาขาวิชาหนึ่ง เพราะศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนอุดมศึกษา สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการนำศิลปะไปประยุกต์ใช้กับสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมด้านต่างๆ ได้ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548: 39-41) ได้กล่าวถึง การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ของสถาบันการพัฒนากาการบริหารจัดการสากล (International Institute for Management Development - IMD) ในปี พ.ศ. 2545 ว่า ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ 34 จากจำนวน 106 ประเทศในโลก ทั้งนี้สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

การสร้างสินค้าให้เกิดความแตกต่างจากสินค้าอื่นที่วางขายอยู่ทั่วไป (Differentiation) หรือการทำให้ลูกค้า/ผู้บริโภคสามารถใช้สินค้าหรือบริการได้รวดเร็วขึ้น (Economies of Speed) จึงเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจมากกว่าการพยายามลดขนาดของต้นทุนในการผลิต จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้ผลิตหันมาให้ความสนใจต่อการสร้างความแตกต่างของสินค้าโดยสร้าง

มูลค่าเพิ่มกับสินค้าของตนโดยการออกแบบให้สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างความแตกต่างจากสินค้าอื่นมากขึ้น

ตอนที่ 8 ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบ อุตสาหกรรม

การออกแบบเป็นหนทางสำคัญหนทางหนึ่งในการสร้างความแตกต่าง เพราะเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับสินค้าและนำเอกลักษณ์ที่สร้างขึ้น ไปใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความเป็นลักษณะเฉพาะของสินค้านั้นได้ตรงตามความต้องการของเจ้าของสินค้า ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดถึงความชัดเจนในด้านขอบเขตของสิ่งที่ต้องการจะสื่อให้ผู้บริโภคได้รู้จักสินค้านั้นๆ โดยนำการออกแบบสินค้ามาผสมผสานกับการตลาดแนวใหม่ ที่เน้นในเรื่องของคุณค่าและความสำคัญของเรื่องราวในสินค้านั้นๆ มีการศึกษาถึงวิธีที่จะนำเอาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาสร้างเป็นเรื่องราว เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค โดยผสมผสานกับการสร้างสินค้าและบริการเป็นการเพิ่มคุณค่าเชิงประสบการณ์ให้กับการตลาด

แบรนดเดจ (Brandage, 2546) และสุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญในการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการขายสินค้าภายใต้การสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าว่ามี 5 ประการ คือ (1) การสร้างเอกลักษณ์ที่มาจากประวัติศาสตร์อันยาวนาน วิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติที่มีคุณค่าของประเทศ (Identity Creation) (2) การนำวิถีชีวิต วัฒนธรรม ธรรมชาติมาสร้างเป็นรูปธรรม โดยผสมผสานกับการออกแบบเป็นสินค้าและบริการให้มีลักษณะเฉพาะตัว (Design) (3) การมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพใช้การรวมตัวเป็นคลัสเตอร์ต่างๆ แล้วนำแต่ละคลัสเตอร์มาประสานกันอีกครั้งหนึ่ง ในลักษณะของความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุน โดยอาศัยนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินการด้านการตลาดและสร้างความเข้มแข็งให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถทำได้โดยนำผู้ประกอบการรายย่อยมาเป็นจุดแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ นำคลัสเตอร์ทางด้านภูมิศาสตร์ตามพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งและเชี่ยวชาญมากที่สุดในพื้นที่นั้นๆ (Capability Building) มาร่วมมือกันด้านการผลิตและการตลาด (4) เมื่อสามารถออกแบบสินค้าให้มีลักษณะเฉพาะตัวได้แล้ว ผู้ประกอบการต้องสามารถเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขายสินค้าและบริการให้ได้ ด้วยการสร้างยุทธศาสตร์ที่สร้างความดึงดูดใจให้ผู้บริโภค (Leverage Strategy) (5) ต้องสร้างความร่วมมือและพยายามเชื่อมโยงกลุ่มบุคลากรในสถาบันการศึกษา นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาให้เข้ามามีบทบาทด้านการออกแบบ และพัฒนานวัตกรรมอุตสาหกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้

การสร้าง ความแตกต่างโดยอาศัยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าผ่านการออกแบบและการพัฒนา นวัตกรรมการผลิต จึงมีความสำคัญสำหรับการแข่งขันในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการออกแบบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างตราสินค้า (Branding) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging Design) และการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) การออกแบบให้เหมาะสมกับสินค้าประเภทต่างๆ จึงต้องคำนึงถึงโครงสร้างและกระบวนการผลิตสินค้าด้วย เนื่องจากการออกแบบที่ครอบคลุมทั้งสามเรื่องนี้ได้นั้นจะสามารถสร้างให้สินค้าและบริการดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่น มีอำนาจดึงดูดผู้บริโภคในการเลือกซื้อ และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างทัศนคติที่ดีของสินค้าให้กับผู้บริโภคอันจะนำมาซึ่งความจงรักภักดีของผู้บริโภค และสามารถสร้างส่วนแบ่งทางการตลาดได้ในระยะยาว

ศูนย์ประสานการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (2546) กล่าวว่า ภาครัฐได้สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเร่งพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบและการผลิต ตามประเภทของอุตสาหกรรม สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมแฟชั่นในตลาดระดับกลางและระดับสูง มีการกำหนดโครงการ เช่น โครงการสร้างตราสินค้าไทย โครงการยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางของแฟชั่นในระดับภูมิภาคในปี พ.ศ. 2548 ภายใต้ชื่อ “โครงการกรุงเทพฯเมืองแฟชั่น” ซึ่งมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นเมืองแฟชั่นของโลกในปี พ.ศ. 2555

สำนักงานโครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น (2546) จึงได้แบ่งโครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่นออกเป็นโครงการย่อย 11 โครงการ (ตารางที่ 3) และแบ่งงบประมาณในการบริหารจัดการตามสัดส่วนดังนี้ การสร้างคน ร้อยละ 14.6 การสร้างธุรกิจ ร้อยละ 26.3 การสร้างเมือง ร้อยละ 50.2 และการบริหารโครงการ ร้อยละ 8.9 สำหรับการพัฒนาคูคลากรด้านแฟชั่นได้เน้นให้มีการพัฒนาบุคลากร 2 ระดับ คือ การพัฒนาคูคลากรแบบต่อยอดด้านการออกแบบดีไซน์และการสร้างแบบแฟชั่นให้สามารถแข่งขันได้ในระดับโลกกับอุตสาหกรรมทั้ง 3 สาขา คือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อัญมณีและเครื่องประดับ และอุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า

เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนหลายประเภท ซึ่งวิระศักดิ์ อุดมกิจเดชา (2540) และสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2546) ได้กล่าวถึงภาพรวมของโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มว่าประกอบไปด้วย 1) อุตสาหกรรมต้นน้ำ ได้แก่ อุตสาหกรรมเส้นใย 2) อุตสาหกรรมกลางน้ำ ได้แก่ อุตสาหกรรมปั่นด้าย อุตสาหกรรมทอผ้าและถักผ้า และ อุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์ และตกแต่งสำเร็จ สำหรับปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีในการผลิตผ้าฝ้ายโดยตรงจากเส้นใยโดยไม่ต้องผ่านการผลิตให้เป็นเส้นด้ายก่อน ซึ่งเรียกว่า อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์นอนวูฟเวน (Nonwoven) ซึ่งใช้ผลิตผ้าอ้อมเด็ก ชุดผ่าตัดของแพทย์ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ในโรงพยาบาล 3) อุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

สำหรับงานวิจัยนี้เน้นการพัฒนากำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำของสาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่กำหนดความต้องการของอุตสาหกรรมทั้งต้นน้ำและกลางน้ำ

ตารางที่ 3 โครงการย่อยจากโครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น

ชื่อโครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กิจกรรม
1. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านแฟชั่น	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พัฒนานักออกแบบ/บุคลากร 3 สาขาภายใต้โครงการ Bangkok International Fashion Academy [BIFA]
2. โครงการศูนย์รวบรวมแนวโน้มแฟชั่นโลก	บ. พิมพลัส พี อาร์ จำกัด	รวบรวมข้อมูลแนวโน้มแฟชั่น/ให้บริการจัดนิทรรศการแฟชั่น/จัดสัมมนาให้ความรู้ผู้เกี่ยวข้อง
3. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในสาขาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ให้คำปรึกษา/แนะนำ/ฝึกอบรม/ยกระดับสถานประกอบการด้านต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาวัสดุสิ่งทอ ส่วนประกอบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ/เครื่องนุ่งห่ม พัฒนาการออกแบบสิ่งทอ/เครื่องนุ่งห่ม พัฒนาตราสินค้าเครือข่ายสินค้าแฟชั่น ภายใต้โครงการ Textile and Garment Development in Efficiency and Technology [T-DET]
4. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในสาขาอุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง	กำลังอยู่ในช่วงเปิดซองประมูลใหม่เพื่อหาผู้เหมาะสมในการดำเนินงาน	พัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ สร้างตราสินค้าให้กับสถานประกอบการสาขาอุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง พัฒนาวัสดุสิ่งทอและ Accessories เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
5. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในสาขาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	ม. ศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร	ดำเนินการจัดฝึกอบรม จัดหลักสูตรฝัง/หล่อ/หล่อชั้นสูง/ชุบเคลือบ/ขัดตกแต่ง/ปั๊มเชื่อม/เจียรระโน/สร้างแม่พิมพ์ภายใต้โครงการ Jewelry Advanced Research and Development [JARAD]
6. โครงการจัดงานแสดงแฟชั่น	บ. เอวี โปรเจ็คท์ จำกัด	จัดแสดงงานสินค้า แสดงแฟชั่นโชว์ของนักออกแบบชั้นนำที่มีตราสินค้าเป็นของตนเอง
7. โครงการสร้างแนวโน้มแฟชั่น	กำลังอยู่ในช่วงเปิดซองประมูลใหม่เพื่อหาผู้เหมาะสมในการดำเนินงาน	จัดทำ Tropical Trend Book จัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้กับผู้ประกอบการ นักออกแบบ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำแนวโน้มที่จัดทำไปใช้ในการพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์/เผยแพร่แนวโน้มที่จัดทำขึ้นไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างประเทศ/ในประเทศ
8. โครงการประกวดออกแบบแฟชั่นนานาชาติ	กำลังอยู่ในช่วงเปิดซองประมูลใหม่เพื่อหาผู้เหมาะสมในการดำเนินงาน	ยกระดับนักออกแบบไทยสู่สากล ประกวดผลงานนักออกแบบทั้งที่เป็นมือสมัครเล่น/มืออาชีพของทั้ง 3 สาขา ทั้งในระดับภูมิภาค ประเทศและสากล

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อโครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กิจกรรม
9. โครงการเจาะตลาดเป้าหมาย	บ. เอ เอส แอล จำกัด	จัดงาน Trade Show งาน In-store Promotion งาน Independent Show
10. โครงการรวบรวมผลงานแฟชั่นนักร้องแบบไทย	บ. ที ที ไอ เอส จำกัด	จัดทำหนังสือ Top Fashion Report 6 เล่ม ได้แก่ Scream Street Skin Spun Stone and Speed
11. โครงการสร้างภาพลักษณ์กรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น	กำลังอยู่ในช่วงเปิดของประมูลใหม่เพื่อหาผู้เหมาะสมในการดำเนินงาน	สร้างภาพลักษณ์ให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองแห่งแฟชั่น ประชาสัมพันธ์ให้นักออกแบบ ผู้ผลิต ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศทราบความเคลื่อนไหว

ที่มา : สำนักงานโครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น (2546)

จากตาราง โครงการดังกล่าวนอกจากจะสามารถตอบสนองความต้องการในการสร้างขีดความสามารถของการพัฒนาอุตสาหกรรมแฟชั่นแล้ว สถาบันการศึกษาหลายแห่งยังมีความต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับแนวโน้มแฟชั่นสำหรับนักเรียน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแฟชั่นในประเทศในอนาคต

เนื่องจากศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ได้กล่าวถึง ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมแฟชั่นไทย คือ (1) การขาดแคลนบุคลากรและนักบริหารที่มีความเชี่ยวชาญ (2) การขาดความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุน และ (3) การมีภาพลักษณ์เป็นผู้รับจ้างผลิต (Original-Equipment Manufacturing-OEM)

โครงการดังกล่าวจึงเป็นความพยายามที่จะแก้ปัญหาและสร้างภาพลักษณ์ของการพัฒนางานด้านแฟชั่นสำหรับประเทศไทย เพื่อจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ซึ่งศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ได้กล่าวถึง โครงการนี้เป็นโครงการหนึ่งในยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแฟชั่นของประเทศที่เน้นกลยุทธ์หลัก 3 ประการ คือ (1) สร้างความเชี่ยวชาญให้บุคลากรและสร้างนักบริหารแฟชั่นที่มีความชำนาญ (2) สร้างความเชื่อมโยงภายในอุตสาหกรรมแฟชั่นให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และ (3) สร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองแฟชั่นในภูมิภาคเอเชีย เพื่อสร้างทัศนคติใหม่และเป็นแนวทางในการลดปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนบุคลากรและนักบริหารแฟชั่น การขาดความเชื่อมโยงภายในของอุตสาหกรรมแฟชั่น การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์จากผู้รับจ้างผลิตเป็นผู้ออกแบบหรือสร้างตราผลิตภัณฑ์ขึ้นเอง

การเป็นผู้รับจ้างผลิตหรือการผลิตโดยสร้างตราผลิตภัณฑ์ขึ้นเองจะต้องมีความสอดคล้อง

คล้องกับโครงสร้างการผลิตและกระบวนการผลิต ซึ่งชาวลิต นีมละอ (2540) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการผลิตและกระบวนการผลิตเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทยว่าแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้ประกอบการที่ผลิตในระบบอุตสาหกรรมและส่งออกด้วยตนเอง ซึ่งสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย (2548) ได้แบ่งผู้ประกอบการออกเป็น 4 กลุ่มตามประเภทสินค้าและกระบวนการผลิต คือ กลุ่มที่ผลิตเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าทอ (Woven Wear) กลุ่มที่ผลิตเสื้อผ้าที่ทำจากผ้ายัด (Circular Knitwear) กลุ่มที่ผลิตเสื้อไหมพรม (Flat Knitwear) และกลุ่มผลิตเสื้อผ้าแฟชั่น (Fashion Wear) ตลาดของการส่งสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มนี้จึงได้แก่ ประเทศที่พัฒนาและต้องการสินค้าแฟชั่น คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น แคนาดา และประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย (2) กลุ่มผู้ประกอบการที่ค้าส่งและค้าปลีก ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่ได้ผลิตสินค้าด้วยตนเองหรือมีบางส่วนที่ผลิตสินค้าด้วยตนเอง ส่วนมากใช้การจ้างเหมาให้โรงงานขนาดเล็กหรือขนาดครอบครัวทั้งในเขตชานเมืองของกรุงเทพฯและต่างจังหวัดเป็นผู้ผลิตให้ โดยผู้จ้างเป็นผู้กำหนดรูปแบบและให้วัตถุดิบ คุณภาพและประสิทธิภาพของสินค้าส่วนใหญ่จึงต่ำกว่ามาตรฐานและไม่แน่นอน แต่จะมีจุดแข็งในเรื่องของราคาขาย การมีต้นทุนจากวัตถุดิบที่มีราคาต่ำ แต่ส่วนมากจะเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน สำหรับจุดอ่อน คือ ไม่สามารถควบคุมคุณภาพของแรงงานในการผลิตได้เนื่องจากเป็นแรงงานที่อยู่นอกระบบ ตลาดของการส่งสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มนี้จึงได้แก่ ตลาดค้าปลีกสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพต่ำในกรุงเทพฯ ตลาดค้าส่งในต่างจังหวัด และตลาดสินค้านำเข้าจากในต่างประเทศ เช่น ประเทศรัสเซีย โปแลนด์ ประเทศในกลุ่มตะวันออกกลาง เช่น ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อัฟริกา และประเทศในแถบเอเชียบางประเทศ (3) กลุ่มผู้ประกอบการที่รับจ้างผลิตสำหรับผู้ประกอบการผลิตเพื่อส่งออก (Sub-Contract) ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้จะผลิตสินค้าตามระบบอุตสาหกรรม โดยโรงงานที่ทำหน้าที่จ้างจะเป็นผู้หางานป้อนให้ ตลอดจนถึงดูแลควบคุมการผลิต และควบคุมคุณภาพ ขนาดของโรงงานโดยมากจะมีคนงานตั้งแต่ 30-150 คนขึ้นไป ทำให้สามารถควบคุมและผลิตสินค้าให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานในต้นทุนที่ราคาต่ำกว่าผู้ประกอบการที่มีโรงงานขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการที่รับจ้างผลิตนี้ส่วนมากจะตั้งอยู่บริเวณชานเมืองกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะย้ายฐานการผลิตไปยังต่างจังหวัด และจะมีการใช้แรงงานในพื้นที่สำหรับการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงาน นอกจากนี้ยังจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ระดับหัวหน้างาน ช่างเทคนิค และบุคลากรในระดับแรงงานเพื่อให้ได้ต้นทุนต่ำในการผลิต (4) กลุ่มผู้ประกอบการที่รับจ้างผลิตสำหรับผู้ประกอบการที่ค้าส่งและค้าปลีก (Sub-Contract) โดยทั่วไปแล้วการประกอบการของกลุ่มนี้จะมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่อาจมีลูกจ้างไม่เกิน 30 คน ลักษณะการประกอบการจะมีความยืดหยุ่นในการผลิต มีความหลากหลายและมีจำนวนผลิตต่ำ ส่วนมากจะลดต้นทุนการผลิตสินค้าโดยใช้แรงงานนอกระบบที่อาศัยอยู่ตามชานเมืองทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดระดับ

หมู่บ้าน แนวโน้มของการใช้แรงงานในอนาคตจะเป็นแรงงานที่ใช้เวลาว่างจากการทำงาน
เกษตรกรรมเพื่อผลิตสินค้าเป็นรายได้เสริม ดังนั้นแรงงานกลุ่มนี้จึงต้องการพัฒนาในลักษณะ
ของการพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันกับแรงงานต่างประเทศที่มีราคาถูกได้ เช่น แรงงาน
จากประเทศจีน เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย บังคลาเทศ ศรีลังกา ลาว กัมพูชา และพม่า

นโยบายของภาครัฐที่ต้องการพัฒนาให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองแฟชั่นจึงต้องมีการพัฒนาทั้ง
บุคลากร กระบวนการผลิต ตลอดจนสร้างเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมหลักและ
อุตสาหกรรมสนับสนุนให้สอดคล้องกันทุกด้าน เนื่องจากการจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้ได้อย่างต่อเนื่อง
ในระยะยาวนั้น ต้องอาศัยกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อันเกิด
จากการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างการนำความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิด
นวัตกรรมใหม่ ทั้งทางด้านการออกแบบตราสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ ความรู้ทางด้านการตลาด การบริหารจัดการธุรกิจ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาที่
สอดคล้องกับกระบวนการผลิตเป็นสำคัญ

เนื่องจากภาครัฐต้องการส่งเสริมให้ยกระดับผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้รับจ้างผลิตมาเป็น
ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าโดยมีตราสินค้าเป็นของตนเอง (Original Brand Manufacturing-
OBM) จึงได้ให้สำนักงานโครงการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันธุรกิจแฟชั่น สาขาอุตสาหกรรม
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (ม.ป.ป.) ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาจัดทำโครงการฝึกอบรมและให้ความ
รู้กับผู้ประกอบการที่ต้องการยกระดับธุรกิจของตนเป็นผู้ผลิตที่มีตราสินค้าเป็นของตนเอง โดยแบ่ง
เป็นโครงการย่อย 6 โครงการ ซึ่งโครงการที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ (1) โครงการ
พัฒนาการออกแบบสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการ
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการให้ความรู้เรื่องแนวคิดใหม่เกี่ยวกับแฟชั่น เพื่อสร้างความ
สามารถทางด้านทักษะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และ
สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค การบริหารจัดการสินค้า การนำเสนอสินค้ารูปแบบต่างๆ
การออกแบบสินค้าให้สอดคล้องกับตราสินค้าและสร้างสนใจในสินค้า (2) โครงการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาและ
ปรับปรุงกระบวนการผลิต ตลอดจนส่งเสริมให้มีการยกระดับความสามารถของบุคลากรทั้ง
ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้สามารถยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างยั่งยืน
(3) โครงการพัฒนาตราสินค้าแฟชั่น เป็นโครงการที่ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการใน 3 เรื่อง คือ
1) ให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารจัดการตราสินค้า เพื่อวางรากฐานและสร้างความเข้าใจ
ในการเกี่ยวกับตราสินค้า (Brand Management) 2) ให้คำปรึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ
สร้างสรรคตราสินค้าแฟชั่นใหม่ (Brand Creation) 3) ให้คำปรึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับตรา
สินค้าแฟชั่นที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว (Brand Analysis) เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการจำเป็นต้องมี

การกำหนดทิศทางธุรกิจให้ชัดเจน ดังนั้นจึงต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการบริหารจัดการตราสินค้า (Brand Management) เพื่อให้ทราบถึงตำแหน่งของสินค้า ตลาด และเอกลักษณ์ของตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารให้ผู้บริโภคเข้าใจและเห็นความสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรภายในองค์กรเกี่ยวกับตราสินค้าให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย และ 4) โครงการพัฒนาโครงข่ายสินค้าด้านแฟชั่น ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมย้อมและทอผ้า อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาจุดแข็งของอุตสาหกรรมร่วมกัน ซึ่งมีผู้เข้ารับการสำหรับการฝึกอบรมในโครงการดังกล่าวเป็นมาจากสมาชิกจากสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาผู้ประกอบการจากการเป็นผู้รับจ้างผลิต (OEM) ให้เป็นผู้ผลิตตราสินค้าและตัวแทนการค้าขนาดใหญ่ (OBM) และสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ที่เน้นการเพิ่มความสามารถด้านการเพิ่มความสามารถในการสร้างตราสินค้า (Brand) ของผู้ประกอบการทุกระดับในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานที่ดีทางด้าน การออกแบบตั้งแต่ระดับฐานราก จึงเป็นหนทางหนึ่งในการปลูกฝังและเปิดโอกาสให้บุคลากรในประเทศมีความซาบซึ้ง มีรสนิยม มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงได้ มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2542) ได้กล่าวถึง ศิลปศึกษาว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อในการแสดงออก นอกจากนี้ศิลปศึกษายังเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ซาบซึ้ง รักและเห็นคุณค่าของศิลปะ อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางศิลปะด้านต่างๆ กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น โดยไม่ได้คาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องไปเป็นศิลปิน แต่เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของศิลปะหรือสามารถนำความรู้ขั้นพื้นฐานด้านศิลปะไปศึกษาต่อในขั้นสูงได้

ในอดีตมีการเตรียมบุคลากรตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งในระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างความเชื่อมโยงในการเตรียมประชากรให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2520 สาขาวิชาศิลปศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ซึ่งเปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร (2539) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวว่า ส่งผลให้เกิดรอยต่อในการเตรียมบุคลากรเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะเมื่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันผลิตบุคลากรในระบบการศึกษา และจัดการฝึกอบรมให้บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมมีความเชี่ยวชาญ

ทางด้านทักษะ ควบคู่ไปกับการมีจิตสำนึกที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยทางอุตสาหกรรม (Industrial Habit) ประเทศจึงขาดบุคลากรที่มีพื้นฐานด้านการออกแบบและการสร้างสรรค์ทุกระดับ ในขณะที่อุตสาหกรรมทุกประเภทต้องการบุคลากรระดับสูงเข้ามาพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทางด้านการผลิต โดยเฉพาะความต้องการบุคลากรทุกระดับในอุตสาหกรรมแฟชั่น สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาให้ครูศิลปศึกษา มีความรู้ทางวิชาการ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสอนนักเรียน แต่ได้อย่างเหมาะสม

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) จึงได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการเรียนบนพื้นฐานของการทำงาน เช่น การจัดการเรียนการสอนในลักษณะของสหกิจศึกษา (Cooperative Education) และเน้นในสถาบันอุดมศึกษาผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านการออกแบบและการสร้างสรรค์ เน้นการสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการให้ความรู้ในเรื่องหลักสูตรอุดมศึกษาและคุณลักษณะของอาชีพสาขาต่างๆ

1. ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) ด้านการพัฒนากำลังคนของประเทศ ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนด้านอุตสาหกรรมแฟชั่น โดยสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาแบบพหุภาคี จัดหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น รวมถึงจัดทำหลักสูตรเฉพาะทางในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานวิจัย และให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดหาทุนการศึกษา ทุน และผลิตงานวิจัย เป็นการจูงใจให้ผลิตบัณฑิตเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม.ป.ป.) พบว่า ภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมแฟชั่น มีความขาดแคลนนักออกแบบที่มีความรู้ มีปัญหาเรื่องหลักสูตรไม่ทันสมัย ขาดแคลนผู้สอนในบางสาขา นิสิต/นักศึกษาขาดประสบการณ์ นอกจากนี้ระบบการฝึกงานยังไม่มีที่เหมาะสม จึงได้เสนอให้มีมาตรการในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม จัดหลักสูตรที่มีเนื้อหายืดหยุ่น ครอบคลุมแนวกว้าง และลึก เน้นการสร้างหลักสูตรแบบจัดกลุ่ม (Clustering) เพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกในหมวดวิชาชีพให้มากขึ้น ภายใต้การสร้างความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) ในการดำเนินการจัดหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาหลายสถาบัน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทั้ง

ความรู้และทักษะที่หลากหลาย ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา จัดหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมในระหว่างการทำงาน (On the Job Training) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการวางรากฐานในการพัฒนากำลังคนระยะยาวโดยพัฒนา ยุทธศาสตร์มาตรฐานในการผลิตบุคลากรในสายครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ภายใต้ความร่วมมือในการดำเนินการระหว่างสถาบันการศึกษา เชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนากำลังคนในแต่ละอุตสาหกรรม

สำหรับแนวทางในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อผลิตครูศิลปศึกษานั้น มะลิฉัตร เตืออานันท์ (2542) กล่าวว่า ในอดีตการจัดหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษาจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทักษะในเชิงช่างฝีมือและเน้นในเรื่องสุนทรียศาสตร์เป็นหลัก ขณะนี้ปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาและทักษะ เน้นการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนคิดได้ด้วยตนเองประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

ปัจจุบันการจัดหลักสูตรและการสอนเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม และระบบเศรษฐกิจ สุลักษณ์ ศรีบุรี (Sulak Sriburi, 2002) ได้กล่าวถึงการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนศิลปศึกษายุคใหม่ว่า เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง และเห็นถึงคุณค่าศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองและสากล โดยผู้สอนจะเป็นกลไกสำคัญซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ ซาบซึ้งและตระหนักถึงความสำคัญของเอกลักษณ์ด้านศิลปะไทยและศิลปะสากลได้ สำหรับการเรียนการสอนศิลปศึกษาในปัจจุบัน นอกจากจะมีการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวแล้วยังเน้นในเรื่องของการวิจัยและพัฒนาความรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะสามารถนำความรู้ด้านศิลปศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในด้านการผลิต

1.1 ความร่วมมือด้านหลักสูตร

การพัฒนาบุคลากรด้านศิลปศึกษาให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบและการทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงเป็นการพัฒนาบุคลากรที่สามารถตอบสนองความต้องการกำลังคนทั้งปัจจุบันและในอนาคต ผ่านการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษาให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการออกแบบ การดำเนินงานด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความเข้าใจถึงการนำองค์ความรู้ด้านศิลปศึกษาที่เกี่ยวกับการออกแบบ ธุรกิจ อุตสาหกรรมรวมถึงการจัดการศึกษา การวิจัยและพัฒนาเพื่อนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างสร้างสรรค์และทันสมัย

การจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูศิลปศึกษาที่มีความรู้ด้านการออกแบบระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นพบว่า หลักสูตรสาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นครู และเป็นนักวิชาการที่ ก่อปรไปด้วยคุณธรรม สำหรับวิชาเอกศิลปศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในศาสตร์ศิลปศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผล และประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านศิลปศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของศิลปศึกษา สามารถพัฒนาความคิดได้อย่างเป็นระบบและนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะการจัดโปรแกรมการศึกษาเป็นแบบเอกเดี่ยว สอนวิชาเอกเป็นกลุ่มวิชา คือ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ออกแบบ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปศึกษา

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547) ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่เป็น หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ศิลปกรรมศาสตรศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2547) แต่ยังคงมีวัตถุประสงค์ในการผลิตครูศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาไทย และเป็นการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐ ด้านการผลิตครู สำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคลากร สังคมและประเทศชาติ และสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในลักษณะของการบูรณา การองค์ความรู้ด้านต่างๆ เป็นการวางรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการจัดโครงสร้าง หลักสูตรเป็นวิชาเอก โทและตรี มีการศึกษาแบบบูรณาการ โดยแยกศึกษาตามวิชาเอกเฉพาะด้าน เลือกลงศึกษาจากด้านทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ และศิลปะการแสดง

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิต บัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพครู และศาสตร์ด้านศิลปศึกษา มีความเป็นผู้นำทาง วิชาการด้านศิลปศึกษา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียน การสอน การวิจัยในชั้นเรียนสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี เลือกใช้นวัตกรรมการสอนด้าน ศิลปศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบ เสียสละ อุทิศ ตนให้สังคม และตระหนักถึงความสำคัญของศิลปศึกษา และมีจรรยาบรรณตามคุณลักษณะของ วิชาชีพครู ลักษณะของการจัดโปรแกรมการศึกษาเป็นแบบเอกเดี่ยว

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547) เป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถด้านศิลปศึกษา ให้ออกไปพัฒนาคุณภาพการสอนศิลปศึกษา ในสถาบันการศึกษา

ทั้งภาครัฐ เอกชน มีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม เป็นพื้นฐานสำหรับการส่งเสริม ปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะ พัฒนาค่านิยมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ให้กับประเทศชาติได้ ลักษณะของจัดโปรแกรมการศึกษาแบ่งเป็นวิชาเอก 2 แบบ คือ เอกเดี่ยวและเอก-โท

สำหรับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ต่อเนือง 2 ปี) สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะครุศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล คณะครุศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2547) เป็นหลักสูตรที่เปิดรับผู้เรียนที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อเรียนต่อในระดับสูง เป็นหลักสูตรต่อเนื่องที่ใช้ระยะเวลาการศึกษา 2 ปี และเป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตครูอาชีพและครูด้านเทคนิค นักอบรมทางเทคนิค นักบริหารด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา รวมถึงนักบริหารด้านการจัดการอุตสาหกรรม จึงมีวัตถุประสงค์และมีระยะเวลาในการศึกษา ที่แตกต่างจากการผลิตครูศิลปศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น

นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่น การออกแบบสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต เพื่อประกอบอาชีพด้านการออกแบบแฟชั่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มพบว่ามีจัดการเรียนการสอนในหลายสถาบัน ได้แก่ หลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2539) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความคิด สามารถสร้างสรรค์การออกแบบอุตสาหกรรมให้ทันเพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้ เป็นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ด้านการออกแบบ การผลิต สามารถผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนางานด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรมจากวัสดุภายในประเทศให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ความงาม พร้อมประโยชน์ใช้สอย สามารถสร้างความก้าวหน้าให้ภาคอุตสาหกรรมและเป็นนักออกแบบที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต ภาควิชาอนุมิตศิลป์ วิชาเอกมัณฑนศิลป์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแฟชั่นและสิ่งทอ (ฝ่ายวิชาการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตเป็นนักออกแบบที่มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะในวิชาชีพเฉพาะด้านมีความเป็นนักวิชาการรอบรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการออกแบบเพื่อแก้ปัญหาทางการตลาด สังคมหรือสิ่งแวดล้อม

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดุราภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2550) เป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ

พัฒนาการของสิ่งทอ และเครื่องแต่งกายของประเทศไทย ตะวันออกและประเทศตะวันตก เพื่อสามารถสืบทอดมรดกไทยในด้านวิชาการและเผยแพร่ความรู้ให้กับสังคมได้

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ และทักษะด้านการออกแบบสร้างสรรค์ ศิลปะประยุกต์ สามารถคิดวิเคราะห์พัฒนางานออกแบบทุกประเภท โดยอาศัยสุนทรียศาสตร์และควมมีคุณธรรม

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกออกแบบทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการออกแบบทัศนศิลป์ สามารถศึกษา ค้นคว้าด้านการออกแบบทัศนศิลป์ได้ มีความเป็นผู้นำ วัฒนธรรม คุณธรรม มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคม มีสุนิยมที่ดี สามารถสร้างสรรค์ อนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติได้

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ศิลปะในแนวทาง โดยเฉพาะด้านศิลปะทัศนกรรมของภาคเหนือ สามารถสร้างสรรค์ ประยุกต์ศิลปะจากวัสดุ เทคนิคท้องถิ่นและร่วมสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทย รวมถึงการออกแบบงานด้านกราฟิกคอมพิวเตอร์ และทำเว็บไซต์

จากการสำรวจเอกสารหลักสูตรของสถาบันการศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและการสอนเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นครอบคลุมถึงสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มพบว่า แต่ละสถาบันมีความแตกต่างกันในการจัดโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาในกลุ่มวิชาบังคับพื้นฐานสาขาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแฟชั่นซึ่งสามารถสรุปโครงสร้างและเปรียบเทียบได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

ชื่อสถาบัน	คณะ/สาขา	จำนวน นิสิตรับ/ปี	ระยะ เวลา การ ศึกษา ปี	วิชา การ ศึกษา ทั่วไป	วิชาเฉพาะ				วิชา เลือก เสรี	หน่วยกิต รวม ตลอด หลักสูตร
					วิชา แกน/ บังคับ พื้นฐาน สาขา	วิชาบังคับ สาขา	วิชาเลือก สาขา	รวม		
1. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม	40	5	30	28	116	9	153	5	188
2. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	คณะศิลปกรรมศาสตร์ ภาควิชาอนุมิติศิลป์ วิชาเอกมัณฑนศิลป์ แขนงวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ	20+5 สอบ/รับตรง	4	30	9	81	9	99	6	135
3. ม. ธรรมศาสตร์	คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปะการ ออกแบบพัสดุราภรณ์	30	4	30	10	73	2+24 เลือกในนอก+ วิชาโท/เลือก	109	6	145
4. ม. ศิลปากร	คณะมัณฑนศิลป์ ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา	4+4+32 โควตา+โครงการ ความสามารถพิเศษ +ทบวง	4	30	16	56	24	96	14	140
5. ม. ศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร	คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชาเอกออกแบบ ทัศนศิลป์ ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์	32	4	38	24	18+23+12 วิชาเอกสัมพันธ+ ชีพ เฉพาะด้าน+เอกเลือก	18	95	9	142
6. ม. เชียงใหม่	คณะวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ	10+10 โควตา+ทั่วประเทศ	4	39	30	57	15	102	6	147

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่นของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

สถาบัน	ชื่อหลักสูตร	ปีการศึกษาที่เริ่มใช้หลักสูตร	รายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่น																					
			พื้นฐานศิลปะการออกแบบ	ธุรกิจด้านสิ่งทอ/เครื่องแต่งกาย	ทฤษฎีสีและการประยุกต์ใช้เส้นทอ/เสื้อผ้า	พัฒนาการสิ่งทอ/เครื่องแต่งกายตะวันออก	พัฒนาการสิ่งทอ/เครื่องแต่งกายตะวันตก	สิ่งทอเบื้องต้น	การออกแบบเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกายเบื้องต้น	พฤติกรรมผู้บริโภค	การตลาด	หลักการบริหารของศิลป์	ศิลปะการทำแม่แบบ/ตัดเย็บ	ศิลปะการออกแบบเสื้อผ้าพิมพ์	ศิลปะการออกแบบสิ่งถัก	ศิลปะการออกแบบเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย	ศิลปะการผลิตกระดาษ	ศิลปะการออกแบบภาพสำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	ศิลปะการออกแบบกระดาษ/ผลิตภัณฑ์กระดาษ	คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบ	การฝึกงานแฟชั่น	ศิลปนิพนธ์		
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	การออกแบบอุตสาหกรรมบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2539)	2539	✓					✓			✓	✓										✓	✓	✓
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานฤมิตรศิลป์	2538	✓					✓														✓	✓	✓
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดรามรณ์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547)	2547	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓	✓
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร	ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา	2537	✓					✓														✓		✓
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกออกแบบทัศนศิลป์	2536	✓	✓					✓		✓	✓		✓									✓	✓
6. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ	2545	✓		✓				✓		✓											✓		✓

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรศิลปศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

ชื่อสถาบัน	คณะ/สาขา	ระยะเวลา	การจัด โปรแกรม การศึกษา	วิชา การ ศึกษา ทั่วไป	หมวดวิชาเฉพาะ (ไม่น้อยกว่า 114)				วิชา เลือก เสรี	หน่วย กิตติม ตลอด หลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 150)
					วิชา ชีพ ครู	สาขาวิชาเอก				
						วิชา บังคับ	วิชา เลือก	รวม		
1. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา	5	วิชาเอกเดี่ยว	34	50	52	22	74	10	168
2. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปกรรม ศาสตร์ศึกษา (สาขาวิชาศิลปศึกษา)	5	วิชาเอกเดี่ยว	30	46	(เอก) 59	(โท-ตรี) 28	87	6	169
3. มหาวิทยาลัย ขอนแก่น	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา	5	วิชาเอกเดี่ยว	30	50	54	30	84	6	170
4. มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา	5	วิชาเอกเดี่ยว	30	52	60	25	85	6	168-173
			วิชาเอก-โท	30	52	60	20-25	80-85	6	168-173

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับการสอนออกแบบแฟชั่นของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

สถาบัน	ชื่อหลักสูตร	ปีการศึกษาที่ใช้หลักสูตร	รายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแฟชั่น																												
			วัตถุประสงค์ของการออกแบบ	การออกแบบ	การปฏิบัติงานศิลปะ	วัสดุวิทยา	ศิลปะช่างสำหรับครู	การออกแบบชุดอุตสาหกรรมศิลป์	การช่างอุตสาหกรรม	การประดิษฐ์เครื่องหนัง	การออกแบบเครื่องแต่งกาย	การสร้างสรรผลงานสิ่งทอ	การประดิษฐ์ออกแบบเครื่องประดับ	การออกแบบและเทคโนโลยีในการศึกษา	การออกแบบบรรจุภัณฑ์	การออกแบบผลิตภัณฑ์	การวิจัย/พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน	การออกแบบลายผ้า	จิตวิทยาศิลปะศึกษา	การนำเสนอผลงานทางศิลปะ	การออกแบบทางวิชาชีพศิลป์	การออกแบบชุดอุตสาหกรรมศิลป์	วิธีการสอนอุตสาหกรรมศิลป์	การออกแบบเชิงแนวคิด	วิธีการสอนศิลปะศึกษา	นวัตกรรมการสอนศิลปะศึกษา	การวางแผนและบริหารจัดการเชิงนิเวศงาน	การบริหารจัดการทัศนศิลป์ องค์ความรู้ทางทัศนศิลป์	การวางแผนและจัดระบบทางศิลปะศึกษา	การศึกษาศิลปะภายในได้การนิเทศ	
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา	2547	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา	2547		✓							✓	✓															✓				
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา	2547		✓							✓	✓		✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓					✓	✓	
4. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา	2547	✓								✓	✓											✓	✓					✓	✓	

จากตารางที่ 4-7 สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแฟชั่น นั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มที่เน้นด้านการออกแบบเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (Fashion Design, Costume Design) ได้แก่ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานฤมิตรศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกออกแบบทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2) หลักสูตรที่เน้นด้านการออกแบบสิ่งทอ ทั้งทางด้านวัสดุ วิธีการผลิต รวมถึงการออกแบบ (Textile) ได้แก่ หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (3) หลักสูตรที่เน้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ (Industrial Design) ได้แก่ หลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (4) หลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งทางด้านการออกแบบเสื้อผ้า สิ่งทอ และแฟชั่น (Textile, Costume, Garment and Fashion Design) ได้แก่ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดราภรณ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

1.2 ความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาศิลปศึกษาปัจจุบันสอดคล้องกับแนวทางในการจัดหลักสูตรและการสอนแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (Discipline-based Art Education-DBAE) ที่นักวิชาการด้านศิลปศึกษาให้ความสำคัญ เนื่องจากสมิท (Smith, 2002) และมะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545) ได้กล่าวถึง แนวทางในการจัดหลักสูตรและการสอนแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (DBAE) ว่า เป็นการจัดหลักสูตรและการสอนที่ผสมผสานกันทั้งเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้เฉพาะของศิลปศึกษา ควบคู่กับการสอนที่พัฒนากระบวนการคิดอย่างมีสุนทรียศาสตร์ของผู้เรียน 4 ด้าน คือ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ และศิลปวิจารณ์ ซึ่งพาร์สัน (Parsons, 2004) ได้กล่าวถึง การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนดังกล่าวว่า ปัจจุบันได้เน้นการจัดหลักสูตรและการสอนโดยผสมผสานกับสาขาวิชาอื่นมากขึ้น เช่น วิทยาศาสตร์ เคมี ชีววิทยา เศรษฐศาสตร์ วรรณคดี เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐานนั้น ฟรีดแมนและสตู (Freedman and Stuhr, 2004) กล่าวว่า เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการระหว่างกระบวนการสอนให้ผู้เรียนมีการรับรู้ทางด้านสุนทรียภาพและการวิจารณ์งานศิลปะโดยใช้การบรรยาย วิเคราะห์ ตีความและประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใดจากผลงานศิลปะในเชิงทฤษฎี เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านกระบวนการคิด สังเกต และวิจารณ์อย่างมีหลักการ นอกจากนี้สมิท (Smith, 2002) ยังได้กล่าวว่าการเรียนสุนทรียศาสตร์ต้องอาศัยการรับรู้ควบคู่กับการมีประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นฐาน แล้วจึงสังเคราะห์เป็นความคิดรวบ

ยอด จัดหมวดหมู่ และประเมินผล ซึ่งจะต้องอาศัย ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสังคมในท้องถิ่น อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของศิลปะ

เนื่องจากศิลปะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) วิจิตรศิลป์ ซึ่งเน้นการให้คุณค่ากับความงาม ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม (2) ประยุกต์ศิลป์ ซึ่งเน้นการสร้างผลงานให้มีทั้งความงามและประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ มัณฑนศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ พาณิชยศิลป์ และหัตถศิลป์ เป็นต้น การเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบบูรณาการ ถือเป็น การเรียนการสอนที่ผสมผสานกันระหว่างวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ สอดคล้องกับความต้องการด้านการออกแบบ อุตสาหกรรมในยุคปัจจุบันที่ต้องการสร้างสรรค์งานให้เกิดความแตกต่าง การนำวิจิตรศิลป์ร่วมกับประยุกต์ศิลป์ จึงเป็นการนำความงามอันทรงคุณค่าเกี่ยวกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานด้านประยุกต์ศิลป์ที่ถ่ายทอดออกมาในลักษณะของสากล

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (2550) จึงได้เน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของสหกิจศึกษา (Co-operative Education) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและสังคม นอกจากนี้ยังเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาการผลิตบัณฑิตที่ไม่ตรงกับความต้องการของสังคม การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนในลักษณะหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นความจำเป็นของความร่วมมือกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กร หรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งการทำงาน ปัจจุบันความหมายของคำว่า Co-operative Education จึงมีความครอบคลุมถึงกิจกรรมในการทำงานนอกสถาบัน การศึกษา และหลักสูตรประเภทต่างๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างองค์กร ได้แก่ การฝึกงาน (Internships) การฝึกภาคสนาม (Field Placement) การฝึกปฏิบัติ (Experiential Exercises) การเรียนรู้จากการฝึกงานจริง (On-the-Job training) การศึกษาโครงการ (Work/Study Assignment) และการจัดสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นต้น

นอกจากนี้ โคลบ์ (Kolb, 1984) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ว่า จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของสาขาวิชาของตน มีแนวโน้มว่าเรียนรู้และเลือกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน ในขณะที่ผู้เรียนพบว่ารูปแบบการเรียนรู้ของตนไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ มีแนวโน้มว่าจะเลือกอาชีพในสาขาอื่นที่ไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนมา การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์นี้สามารถนำไปใช้อธิบายถึงอิทธิพลในการเลือกอาชีพของผู้เรียนได้จากการพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกับรูปแบบการเรียนรู้ที่สาขาวิชาจัดขึ้น

การจัดการเรียนรู้ในสภาพจริงจึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัด
 ประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ในสภาพจริงมีองค์ประกอบสำคัญหลาย
 ประการจากการที่ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งที่ป็นสภาพจริง คือ (1) กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา มี
 การตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม
 จริงและไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมได้ (2) กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องทำงานกับคน
 ทุกระดับ เกิดแรงกระตุ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจในการหาเครื่องมือมากใช้ในการแก้ปัญหาได้
 อย่างหลากหลาย (3) เกิดทักษะในการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติมาใช้ในการจัดการทรัพยากร
 จัดหมวดหมู่ เพื่อใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา (4) การเรียนรู้ในสภาพจริงไม่จำเป็นที่จะต้อง
 เป็นจริงแต่จะต้องมีเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่สำคัญกับโลกของความเป็น
 จริงได้ทุกระดับ (5) กิจกรรมของการเรียนรู้ในสภาพจริงนี้จะเป็นการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และ
 เจตคติ ทำให้เกิดการเรียนรู้จากบริบทหนึ่งไปสู่อีกบริบทหนึ่ง ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจะก่อให้เกิด
 ความเข้าใจและเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะในการเรียนรู้ (6) ในสถานการณ์ของการเรียนรู้
 ผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ในสังคม เนื่องจากปัญหาของการเรียนรู้
 ในสภาพจริงจะเป็นการเปรียบเทียบในสิ่งที่ผู้เรียนรับผิดชอบกับสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้จริง ที่จะ
 ต้องแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ กอร์ดอน (Gordon, 1998 อ้างถึงใน อลงกต
 ยะไวทย์, 2549) ได้นำมาจัดเป็นกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ (1) จัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (2) ทำทนายให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในบริบทที่แท้จริงหรือ
 สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเองตามความเป็นจริงและพัฒนาความรู้ ทักษะ
 ที่จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จของตนเองทั้งในและนอกโรงเรียน (3) ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
 จากบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าอย่างเหมาะสมกับขอบเขต
 ที่ศึกษา โดยผู้เรียนจะต้องมีศักยภาพเพียงพอในการแก้ปัญหาและปฏิบัติได้จริงทั้งในระดับ
 ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ภูมิภาค ประเทศ และระดับโลก เพื่อให้ผู้เรียนที่เรียนจบแล้วสามารถแก้
 ปัญหาที่จะได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้
 ได้มากขึ้น

การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้ในสภาพจริงนั้นมีความสอดคล้อง
 กับ การสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก
 สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการทำงาน (Work-based Learning) ตามแนวคิดของ
 ศาสตราจารย์เฮร์แมน ชไนเดอร์ (Herman Schneider) ที่เกิดขึ้นเพื่อต้องการสอนให้ผู้เรียนมี
 ความคิดรวบยอดและทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้วยการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ และ
 มีความเข้าใจ และต้องการให้ผู้เรียนที่ทำงานนอกเวลาระหว่างเรียน ทำงานได้อย่างมีคุณภาพและ
 สอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาชีพ

การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมีโนทัศน์ต่อตนเอง และสร้างศักยภาพในการนำตนเอง (Self-directed) ผู้เรียนจะมีความเป็นผู้ใหญ่ มีประสบการณ์ส่งเสริมให้เกิดความพร้อม มีพัฒนาการ และมีบทบาทต่อสังคม สอดคล้องกับที่โนลส์กล่าวว่า (Knowles, 1984 อ้างถึงใน อลงกต ยะไวทย์, 2549) วิธีการเรียนดังกล่าว เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ถึงความจำเป็น เห็นความสำคัญ และเกิดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและเกิดการนำตนเองมากขึ้น ประสบการณ์ของผู้เรียนจึงถือเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการนำความรู้มาใช้ผสมผสานกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะทำให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์สำหรับการดำเนินชีวิต แนวโน้มในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าจะเรียนเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาจริงในชีวิตประจำวัน ส่วนแรงจูงใจที่เกิดขึ้น คือ องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน โดยแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ การประกอบอาชีพ และแรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความรักและความตั้งใจในการเรียน

โดยสรุปการจัดหลักสูตรและการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรมปัจจุบัน จึงควรมีลักษณะของการบูรณาการที่เน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างสาขาวิชาเฉพาะกับสาขาวิชาอื่น ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่เน้นประสบการณ์และร่วมมือกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ มีการจัดหลักสูตรและการสอนที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมอุตสาหกรรมจนถึงระดับสูง ปูพื้นฐานความรู้และทักษะทั้งทางด้านวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ โดยสอดแทรกความรู้ทางด้านธุรกิจ การตลาด การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบและการสร้างสรรค์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. ความร่วมมือด้านวิจัย

การสร้างนวัตกรรมหรือองค์ความรู้ใหม่เป็นผลมาจากการวิจัยและพัฒนาซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน จากการประชุมทางวิชาการประจำปี 2544 ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2544) เกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการวิจัย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สรุปได้ว่าผลงานวิจัยในระดับอุดมศึกษายังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิรูประบบการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นการปรับปรุงทุกด้านตั้งแต่ด้านนโยบาย การให้การสนับสนุน การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนด้านการวิจัย การตั้งหน่วยงานวิจัยเฉพาะทางและการพัฒนาบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการวิจัยใน

ประเทศ

เนื่องจากหน้าที่ของอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและประเทศ อุดมศึกษาจึงเป็นสถาบันสำคัญต่อการเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ ด้วยการสร้างงานวิจัยที่เป็นกลไกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของภูมิภาคต่างๆ แต่ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาขาดความเข้มแข็งด้านการสร้างองค์ความรู้ และไม่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ชัดเจน นอกจากนี้แผนพัฒนาอุดมศึกษาฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กล่าวถึงจุดอ่อนของสถาบันอุดมศึกษาว่า ขาดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ สอดคล้องกับที่ประชุมอธิการบดี (2544) ที่ได้รวบรวมข้อมูลจากตัวเลขในการตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารวิชาการนานาชาติพบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อสำหรับการทำวิจัยของอาจารย์ที่ยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ทำให้มหาวิทยาลัยถูกจัดอันดับให้อยู่ในระดับต่ำ จำนวนสิทธิบัตรที่ได้จากงานวิจัยมีน้อยมาก นอกจากนี้การสร้างเชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมการส่งออกยังจัดอยู่ในระดับต่ำมาก

การวางรากฐานการสร้างนวัตกรรมสำหรับภาคอุตสาหกรรมตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ด้วยการพัฒนานิสิต/นักศึกษาในสาขาศิลปศึกษา จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ในลักษณะที่ถูกต้องทั้งในปัจจุบันและอนาคต ศิลปศึกษาจึงมีส่วนสำคัญต่อการวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำความคิดสร้างสรรค์ไปสร้างให้เกิดรูปธรรม

3. ความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

การจะพัฒนาคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในยุคนี้จึงต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทางเลือกด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพที่หลากหลาย สอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติและสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (2544) ที่กล่าวถึง มาตรการในการพัฒนาทักษะของบุคลากรทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศว่า จะต้องมีการลงทุนเพื่อฝึกอบรมบุคลากรที่กำลังอยู่ในวัยทำงานให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการวางรากฐานของการพัฒนากำลังคนในระยะยาว เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันอยู่เสมอ จึงจะเป็นการสร้างความคุ้มค่าในการพัฒนาบุคคลได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนั้น นอกจากจะพัฒนาตามการจัดการศึกษาในระบบแล้ว ยังจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกระบบอย่างต่อเนื่องด้วย

จากรายงานการวิจัยของทบวงมหาวิทยาลัย (2534) เกี่ยวกับการจัดทำแผนอุดมศึกษา ระยะยาว พ.ศ.2533-2547 พบว่า หน่วยงานภาคเอกชนมีความต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามา มีบทบาทร่วมกับภาคอุตสาหกรรมในด้านการวิจัยและพัฒนาในด้านการผลิตสินค้าให้มากขึ้น

เนื่องจากความร่วมมือในด้านการวิจัยและพัฒนานั้น เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคอุตสาหกรรมเพียงร้อยละ 4.35 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมไม่มีการวิจัยร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา การส่งเสริมให้อาจารย์ นิสิต/นักศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการสร้างองค์ความรู้จากการวิจัยจึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาในการให้บริการชุมชนหรือท้องถิ่น โดยให้ความรู้ทางวิชาการตามความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน ผ่านการจัดฝึกอบรม ความรู้ด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องอาศัยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานเอกชนและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็ง เชื่อมโยง และพัฒนาให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และสังคม

4. ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ได้เน้นให้พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ เพราะความเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความต้องการทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพิ่มตามไปด้วย ดังนั้นรัฐจึงสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมและมีศักยภาพ เร่งขยายงานด้านการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับศิลปศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น ในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ตลอดจนเผยแพร่ผลงานอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ความสำคัญของท้องถิ่นในยุคปัจจุบันถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากศิลปวัฒนธรรมอันแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น หมายถึง ความเป็นตัวตนและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในท้องถิ่นนั้นๆ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจึงต้องเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวไว้คงอยู่ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ศิลปศึกษาจึงเป็นสาขาวิชาที่มีบทบาทในด้านการสร้างความเชื่อมโยงให้เกิดกิจกรรมที่มีการร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ นิสิตนักศึกษา รวมทั้งบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษากับท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรในการบรรยายวิชาศิลปะพื้นบ้าน จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน การประยุกต์การออกแบบศิลปะลวดลายจากพื้นบ้านให้เป็นลวดลายในแบบสากล เป็นต้น สอดคล้องกับ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2545) ที่กล่าวถึงผู้สอนศิลปศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาว่า จะต้องสอนศิลปะโดยผสมผสานความรู้ ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี แนวความคิด วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงคตินิยมพื้นบ้านให้ผู้เรียนในทุกๆระดับชั้น

ตอนที่ 9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทพวงมหาวิทยาลัย (2534) ทำการวิจัยโดยสำรวจถึงความต้องการด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาภาคเอกชน ภายใต้โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533-2547 ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาคเอกชนต้องการความช่วยเหลือและต้องการสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ในด้านการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.12 ด้านการตลาด ร้อยละ 25.47 ด้านการบริหารจัดการ ร้อยละ 29.41 ในขณะที่พบว่าระหว่างภาคเอกชนกับภาคเอกชนด้วยกันนั้น มีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 17.40 ภาคเอกชนมีการวิจัยร่วมกับหน่วยงานรัฐ ด้านอุตสาหกรรม ร้อยละ 4.35 แต่ไม่มีการวิจัยร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาเลย เนื่องจากภาคเอกชนบางแห่งคิดว่ากิจการของตนเป็นกิจการขนาดเล็ก ไม่จำเป็นต้องมีการทำงานวิจัยถึง ร้อยละ 60.87 มีปัญหาในด้านงบประมาณ ร้อยละ 8.70 และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องมีการวิจัยถึงร้อยละ 8.70

อาภรณ์ แก่นวงศ์ (2535) ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ พบว่าโดยทั่วไปแล้วสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีปัญหาเรื่อง เงินทุนทำให้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการตามข้อตกลง ขาดการหาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ ขาดการประเมินผลโครงการหลังการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ มีความไม่เท่าเทียมกันในการสร้างความร่วมมือ นโยบายด้านการบริหารของผู้บริหารไม่มีความต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนและสังคมไทยเป็นหลัก และขาดการวางแผนด้านการบริหารจัดการในระยะยาว สำหรับแนวโน้มความร่วมมือในอนาคตพบว่า จะอยู่ในลักษณะของความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกัน บนพื้นฐานของการได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายมากขึ้น มีความต้องการในการใช้ประเทศไทยเป็นที่ตั้งของวิทยาเขตมากขึ้น นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาไทยยังมีแนวโน้มที่จะเป็นฐานในการฝึกอบรมสำหรับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ รวมถึงบริษัทข้ามชาติมากขึ้น นอกจากนี้ความร่วมมือยังจะขยายไปยังองค์กรในภาคเอกชนด้วย

สุภัทรา วีรพลิน (2535) ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับหน่วยงานต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การทำสัญญาด้านความร่วมมือในปัจจุบันนั้น เป็นการทำสัญญาในระดับสถาบันต่อสถาบัน โดยมหาวิทยาลัยเอกชนของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการทำความร่วมมือกับประเทศไทยมากที่สุด รองลงมา คือ ประเทศญี่ปุ่น มีกิจกรรมที่ร่วมมือกันมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ บุคลากร รองลงมา เป็นการให้ทุนการศึกษา การให้ทุนฝึกอบรมสำหรับอาจารย์ ส่วนกิจกรรมที่ร่วมมือกันน้อยที่สุด คือ การให้ทุนฝึกอบรมกับนิสิตนักศึกษา และการสนับสนุนทางการเงิน แนวโน้มการสร้างความร่วมมือในอนาคตนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทยมีความต้องการจะสร้างความร่วมมือกับหน่วย

งานต่างๆ ทั่วโลก โดยใช้การเรียนรู้การสอนผ่านดาวเทียม เป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษา ในขณะที่มีปัญหา คือ บุคลากรของสถาบันยังขาดทักษะทางด้านการใช้ภาษา ดังนั้นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ คือ การให้ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ การเจรจาความร่วมมือกับทั้งภาครัฐและเอกชนในต่างประเทศ ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มสถาบันหรือสมาคมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ด้วยการจัดทำหลักสูตรนานาชาติรูปแบบใหม่ๆ ให้เกิดการพัฒนาวงวิชาการมากขึ้น

วัชรวิ จันทระประกายกุล (2543) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรมในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือในรูปแบบอุทยานวิจัย (Research-Oriented Park Model) เป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือความร่วมมือในรูปแบบสมาชิกภาพ (Membership Model) และรูปแบบองค์กรตัวแทน (Agency Model) นอกจากนี้ยังพบว่าการมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีที่สูงจะทำความร่วมมือระหว่างสององค์กรประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น สำหรับสภาพของประเทศไทยด้านการวิจัยและพัฒนาพบว่า มหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งสถาบันวิจัยเพื่อให้บริการภาคอุตสาหกรรม ในรูปแบบองค์กรตัวแทน แต่ยังคงมีความเชื่อมโยงกันในระดับต่ำมาก ผู้วิจัยจึงได้เสนอรูปแบบที่เหมาะสม คือ การพัฒนาความร่วมมือในรูปแบบองค์กรตัวแทนให้มีความเข้มแข็งแล้วจึงพัฒนาความร่วมมือสู่การเป็นรูปแบบสมาชิกภาพ หรือรูปแบบอุทยานการวิจัยให้เร็วที่สุด และได้เสนอแผนกลยุทธ์เป็น 3 ขั้นตอน คือ (1) ปรับเปลี่ยนกระบวนการให้บริการกับภาคอุตสาหกรรม (2) ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือโดยขยายบทบาทขององค์กรตัวแทนเพิ่มมากขึ้น (3) จัดตั้งความร่วมมือในรูปแบบอุทยานวิจัย ทั้งนี้การดำเนินงานจะสำเร็จได้ต้องอาศัยการกำหนดนโยบาย การผลักดัน สนับสนุน และปรับเปลี่ยนระบบจากภาครัฐเป็นสำคัญ

อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร (2546) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสร้างความร่วมมือลักษณะไตรภาคีในการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกโดยสอบถามจาก ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์มหาวิทยาลัย และผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง รวมทั้งสิ้น 317 คน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย และภาคอุตสาหกรรม จำนวน 9 คน และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือจากการสัมภาษณ์ จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมสำหรับภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ คือ การร่วมทุน สำหรับรูปแบบความร่วมมือที่

เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก คือ การที่ภาครัฐให้ทุนสนับสนุนให้ทำวิจัยร่วม ด้านรูปแบบการสร้างความร่วมมือไตรภาคีในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกพบว่า ควรจัดตั้ง องค์กรเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม มีผู้แทนจากภาคีทั้ง 3 ฝ่าย เป็นคณะกรรมการร่วมใน ระดับนโยบาย สำหรับหน่วยงานที่จะร่วมมือกับภาคี ควรเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลตะวันออก มีการแบ่งบทบาทในแต่ละภาคี สำหรับมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทในการพัฒนา บุคลากร หน่วยงานภาครัฐและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะทำหน้าที่สนับสนุนเรื่องทุน นอกจากนี้ ยังพบว่า ควรมีการแบ่งปันผลประโยชน์อันจะเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญาอย่างชัดเจน ยุติธรรม และมีการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีการใช้ระบบที่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรเชิงสห วิทยาการเพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เป็นสมาชิกภาคี

อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ (2546) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทาง วิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความ ร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนที่เหมาะสมประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ (1) หลักการของความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน (2) โครงสร้างและกลไกความ ร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน (3) ประเภทของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน (4) การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการที่จะ สร้างความร่วมมือ แหล่งทุนที่สนับสนุนความร่วมมือ การประสานงาน การจัดทำและพัฒนา โครงการความร่วมมือ การติดตามและประเมินผลความร่วมมือ

ปทีป เมธาคณวุฒิ (2546) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบและกลไกการจัดการศึกษาเชิง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเอกชนกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานเอกชน ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล และจังหวัดที่เป็นฐานทางเศรษฐกิจในแต่ละ ภูมิภาค จำนวน 70 คน ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า จากการวิเคราะห์แนวคิด หลักการ และสภาพ ปัจจุบันของการจัดการศึกษาเชิงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเอกชนกับมหาวิทยาลัยในกำกับ ของรัฐ ทำให้ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบความร่วมมือในการทำธุรกิจเชิงวิชาการ 5 รูปแบบ โดยมีกลไก ในการจัดการรูปแบบความร่วมมือด้านวิจัย คือ (1) การกำหนดวาระแห่งชาติหรือยุทธศาสตร์ของ รัฐบาล โดยสนับสนุนให้มีการออกพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันด้าน เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม เพื่อสร้างการลงทุนด้านการวิจัย (2) การรวมกลุ่มระหว่าง มหาวิทยาลัยในลักษณะเครือข่าย เพื่อความพร้อมในการทำวิจัย (3) การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน

ของหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยระดับชาติ (4) การสร้างความเข้าใจในบทบาทเสริมของ
สภาอุตสาหกรรม (5) การมีจิตสำนึกของภาคธุรกิจ เอกชนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประเทศ
และคืนกำไรให้สังคมและประชาชน (6) การให้มหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ความเชี่ยวชาญของ
ตนเอง (7) การสร้างความตระหนักให้กับอาจารย์ถึงบทบาทของการเป็นนักวิจัย (8) การ
สนับสนุนอาจารย์ถึงบทบาทในระบบทำงานคู่ (9) การเตรียมความพร้อมให้บุคลากรในภาคธุรกิจ
อุตสาหกรรม (10) การสร้างองค์กรวิชาชีพทางเทคโนโลยีให้กับมหาวิทยาลัย (11) การร่วมกันตั้ง
บริษัทใหม่ของมหาวิทยาลัยกับเอกชน (12) การจัดการความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอกลไกการจัดการด้าน
หลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดสหกิจศึกษาและตัวบ่งชี้ในการดำเนินความร่วมมือให้
ประสบความสำเร็จ

ปีปี เมธาคุณวุฒิ และคณะ (2549) วิจัยเรื่อง โครงการการพัฒนาและกำกับดูแลผู้
ประสานงานคลัสเตอร์ในภูมิภาคและการวิจัยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อคลัสเตอร์สิ่งทอ
จังหวัดชัยภูมิ ให้กับสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวง
อุตสาหกรรม โดยศึกษาถึงความก้าวหน้าและทิศทางการพัฒนาคลัสเตอร์สิ่งทอ จังหวัดชัยภูมิ ใน
ด้านความต้องการขององค์กร (organizational needs) ความต้องการของบุคคล (personal
needs) และความต้องการของกลุ่ม (group needs) จากสถานประกอบการ 11 แห่ง ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมสิ่งทอชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ 132 แห่ง และวิเคราะห์พันธกิจที่จังหวัดต้องเน้นจาก
รายงานแผนแม่บทการพัฒนาและส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งจัดทำโดยบริษัทเอ็น
เอส คอนซัลแทนท์ จำกัด (กันยายน 2547) พบว่าแนวทางในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการ
ศึกษาเพื่อวางรากฐานในการพัฒนา คลัสเตอร์สิ่งทอของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้า
และเครื่องนุ่งห่มของประเทศนั้น ควรจะต้องวางรากฐานในการพัฒนากำลังคนทุกระดับโดยมีการ
ร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการ
เรียนการสอนที่เกี่ยวกับสิ่งทอ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการจัดหลักสูตรโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท
โดยพัฒนาจากหลักสูตรระดับขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรระดับสูง เป็นการพัฒนาจากฐานรากไปสู่
ยอด เพื่อปูพื้นความรู้ และจิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรากเหง้าให้ประชาชนในท้องถิ่น และสร้าง
ความเชื่อมโยงของหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ปริญญาตรี และ
การศึกษานอกระบบโรงเรียน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่มาจากบุคลากรที่มีความรู้ในระดับประถม
ศึกษาและมัธยมศึกษา แต่ยังขาดฐานความรู้เกี่ยวกับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยได้นำเสนอหลัก
สูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอ 5 หลักสูตร คือ (1) หลักสูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับประถมศึกษา มี
จุดเน้นที่การพัฒนาพื้นฐานของการมีความรู้และจิตสำนึกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำพื้นความรู้
ดังกล่าวไปพัฒนาและศึกษาต่อในขั้นสูงได้ (2) หลักสูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับมัธยมศึกษาที่

เน้นการต่อยอดความรู้จากระดับประถมศึกษา โดยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ (3) หลักสูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับอาชีวศึกษาที่เน้นให้มีความรู้เกี่ยวกับการซ่อมจักรและมีความรู้เกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม โดยมีการเรียนและออกประกาศนียบัตรให้เฉพาะทาง 3 ด้าน คือ ประกาศนียบัตรอุตสาหกรรมการ์เมนต์ ประกาศนียบัตรอุตสาหกรรมนิตติ้ง และประกาศนียบัตรอุตสาหกรรมสิ่งทอพื้นบ้าน (4) หลักสูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับปริญญาตรี ที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ในสาขาการออกแบบพัสดุกรรม และ สามารถที่จะศึกษาต่อได้ในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก และ (5) หลักสูตรอุตสาหกรรมสิ่งทอของศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่เน้นการให้ความรู้สำหรับผู้ที่จะจบการศึกษาจากระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าสถานประกอบการบางแห่งมีหลักสูตรเป็นของตนเองและยังมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทุกระดับเพื่อให้ความช่วยเหลือในการฝึกและพัฒนาครู อาจารย์ และผู้เรียน เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำหรับข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ มีการใช้ศาลาวัดเป็นสถานที่ในการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน

จุง (Jung, 1992) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบหลักสูตรที่มีคุณภาพในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษาหลักสูตรสิ่งทอและเครื่องแต่งกายในเกาหลี จากการศึกษพบว่าประเทศเกาหลีควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยียุคใหม่ ให้มีลักษณะผสมผสานกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบมากขึ้น นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาด้านสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ควรมีการเปิดสาขาวิชาเอกสุนทรียศาสตร์ด้านการออกแบบเพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องจากเป็นวิชาที่จะมีผลต่อการได้งานทำในสาขาอื่นๆ ด้วย เพราะสถาบันการศึกษาปัจจุบันส่วนมากจะเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวกับการออกแบบและการผลิตสินค้า โดยไม่ได้มีการเน้นการจัดหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบซึ่งถือเป็นจุดอ่อนสำหรับการผลิตบัณฑิต ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในอนาคตจึงควรเป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างการสอนสิ่งทอและเครื่องแต่งกายในระดับอุดมศึกษา กับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ด้วยการจัดให้มีการฝึกงาน และควรบรรจุการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ไว้ในหลักสูตรด้วย

อัลบาย (Alby, 1994) ทำวิจัยเรื่อง ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปะ กรณีศึกษาทัศนคติของผู้บริหารคณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของคณาบดีในคณะศิลปกรรม และผู้บริหารจากวิทยาลัยศิลปศาสตร์เอกชนวิสคอนซิน จำนวน 16 สถาบัน ในการมีส่วนร่วมกับความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปะ โดยเน้นการถามทัศนคติในเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรื่องทิศทางและกลยุทธ์ของการพัฒนาการศึกษาศิลปะ ใช้การเก็บข้อมูลโดยการสำรวจระดับความสนใจในการจัดกลุ่มและสังเกตถึงความต้องการร่วมกันระหว่างภาควิชาศิลปะ ผลการวิจัยพบว่าสิ่งที่จำเป็นสำหรับการสร้างจุดแข็งของ

การเรียนการสอนศิลปะ คือ (1) การให้อุปกรณ์สำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพสูง (2) การให้การศึกษากับชนกลุ่มน้อยที่มีเพิ่มมากขึ้น นิสิตนักศึกษาระดับกลาง นักศึกษาผู้ใหญ่ นักเรียนพิการ (3) มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและกระบวนการทางศิลปะ (4) ให้สถาบันการศึกษาส่งเสริมและรับรู้ถึงการทําวิจัยของอาจารย์ (5) มีกระบวนการในการวางแผนพัฒนาและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ด้านการร่วมมือกันในการจัดกลุ่มพบว่า ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจกับการจัดกลุ่มลักษณะนี้มาก และมีความต้องการจะขยายการจัดกลุ่มไปยังนิสิตนักศึกษา ปัญหาหลักที่พบ คือ การมีงบประมาณและเวลาที่จำกัด ข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันในการจัดกลุ่มของสาขาวิชาศิลปะ ซึ่งมีผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา และเป็นการสร้างความสำเร็จร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาศิลปะ ที่ไม่อาจประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้เพียงสถาบันเดียว

ซิลด์เลอร์ (Schiller, 2006) ได้ทําวิจัยเรื่อง ความสามารถในการยกระดับระบบนวัตกรรมไทยจากการร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ลักษณะเฉพาะของความสามารถในการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมระบบนวัตกรรมไทยแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของความร่วมมือระหว่างบริษัทเอกชนและการสร้างองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร (2) จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของสาขาวิชาที่มีลักษณะเฉพาะในมหาวิทยาลัยไทยแสดงให้เห็นว่า ส่วนมากจะมีความร่วมมือจำกัดอยู่เพียงการให้คำปรึกษาและให้บริการทางด้านเทคนิค ความไม่ไว้วางใจกันของทั้งสองฝ่ายเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือ และความต้องการในการรักษารายได้พิเศษในระดับบุคคล และ (3) การนำรูปแบบความร่วมมือในลักษณะเฉพาะทั้ง 4 แบบมาอภิปรายถึงวิธีการต่างๆ ที่จะนำไปยกระดับระบบนวัตกรรมไทยจากการร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

การพัฒนา รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม จึงถือเป็นความร่วมมือที่มีความจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรมในยุคปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้าน ศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดกลุ่ม ทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนนำเสนอรูปแบบและ กลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมโดยมีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ประชากร

ประชากรในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินความร่วมมือทางวิชาการ ได้แก่ คณบดี ผู้บริหารสมาคมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม นักวิชาการด้านการออกแบบสิ่งทอ และผู้ประกอบการ
2. ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา/อาจารย์สอนศิลปะ ได้แก่ หัวหน้าภาค หัวหน้าสาขา ประธานสาขา อาจารย์ศิลปศึกษา อาจารย์ศิลปกรรม
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ผู้ประกอบการ นักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
4. นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา
5. ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการ นักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลือกสุ่มตัวอย่างจากจำนวนสมาชิกสามัญทั้งหมดของสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย จำนวนทั้งสิ้น 395 ราย จากการประมาณค่าพารามิเตอร์ตามแนวทางของยามาเน่ (Yamane, 1967) ด้วยการเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 90% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ $\pm 10\%$ พบว่า จำนวนประชากร 400 คน ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 81 คน ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่ผลิตสินค้ากลุ่มต่างๆ จำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผ้าทอ (Woven) กลุ่มผ้ายัด (Circular Knit) กลุ่มไหมพรม (Flat Knit) และกลุ่มเสื้อผ้าแฟชั่น (Fashion)

2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักออกแบบ จำนวน 7 คน ผู้มีประสบการณ์จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จำนวน 3 คน ผู้มีประสบการณ์จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 3 คน ผู้สำเร็จการศึกษาศาखाวิชาศิลปศึกษา จำนวน 57 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกำหนดเฉพาะหัวข้อหลัก เพื่อให้อิสระกับผู้ตอบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับสูง ประธานสาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ และผู้บริหารจากหน่วยงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือปัจจุบัน วิธีการร่วมมือ และปัจจัยหลักที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ

2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 4 ชุด โดยชุดที่ 1 สำหรับถามผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ชุดที่ 2 สำหรับถามนิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา ชุดที่ 3 สำหรับถามผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา ชุดที่ 4 สำหรับถามผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ และนักออกแบบอุตสาหกรรม สร้างแบบสอบถามโดยประมวลข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน และปัญหา ของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

5	หมายความว่า	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น	มากที่สุด
4	หมายความว่า	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น	มาก
3	หมายความว่า	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น	ปานกลาง
2	หมายความว่า	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น	น้อย
1	หมายความว่า	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ครอบคลุมลักษณะความร่วมมือและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมถึงลักษณะความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขเช่นเดียวกับ ตอนที่ 2

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับงานวิจัยมีดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนในการใช้ภาษาให้มีความครอบคลุม และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการใช้ดัชนี IOC นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence : IOC) ค่าดัชนีที่ได้ควรมีค่า ≥ 0.50 ขึ้นไป จึงจะแสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา (อวยพร เรื่องตระกูล, 2550) ผลการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาพบว่า แบบสอบถามทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 ดังนั้นคำถามทุกข้อจึงผ่านตามเกณฑ์ในการพิจารณา

3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดย เพิ่มข้อคำถามในแบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการและนักออกแบบอุตสาหกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือด้านการออกแบบอุตสาหกรรม เพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือด้านศิลปศึกษา และปัญหาของความร่วมมือด้านศิลปศึกษา ส่วนแบบสอบถามสำหรับนิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา เพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คำถามมีความครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม จำนวน 9 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามพร้อมจดหมายขอความร่วมมือส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามและรับข้อมูลคืนโดย (1) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองตอบกลับ และติดตามแบบสอบถามคืนภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์ (2) ส่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูลคืนทางโทรสาร (3) ส่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูลทางอีเมล โดยติดตามแบบสอบถามคืนภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ (4) ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย แจกแบบสอบถามให้สมาชิกสมาคมในการประชุมประจำปีเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2550 และรับคำตอบคืนภายในวันดังกล่าว

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงมิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยมีรายละเอียดสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน ประชากร/ กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน แบบ สอบถามที่ ได้รับคืน	ร้อยละ
กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา/อาจารย์สอนศิลปะ	69	50	72.46%
กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม	94	84	89.36%
กลุ่มที่ 3 นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา	94	84	89.36%
กลุ่มที่ 4 ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา	57	57	100%
รวมทั้งสิ้น	314	275	87.59%

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ประเด็นหลักเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือปัจจุบัน วิธีการร่วมมือ และปัจจัยหลักที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำไปใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทุกชุด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science) ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

- 1.00-1.49 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**
- 1.50-2.49 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
- 2.50-3.49 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
- 3.50-4.49 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
- 4.50-5.00 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**

4. จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 23 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและกลไกที่สร้างขึ้น โดยจัดประชุมในวันอังคารที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 เวลา 13.00-15.30 น. ห้องประชุม 211.04 อาคารประชุมสุข อาชาวามรุง (อาคาร 3) ชั้น 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและกลไกให้มีความเหมาะสม แล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ จำนวน 3 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

รายละเอียดของการดำเนินงาน แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการความร่วมมือ ในการจัดกลุ่มวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยศึกษาทฤษฎี แนวคิด และแนวทางในการดำเนินงาน ด้านการสร้างความร่วมมือทางวิชาการทั่วไป รวมถึงสาขาวิชาศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสาขาวิชาศิลปศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศจากเอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์เอกสารทั้งหมด โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปตามประเด็นดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของความร่วมมือ (2) วิธีการดำเนินงานหลักของความร่วมมือ (3) ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการประสบความสำเร็จในประเทศต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยและกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์การดำเนินงานด้านความร่วมมือทางวิชาการ มาใช้ในการตั้งคำถาม เพื่อถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ นิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้ประกอบการ นักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์ ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา กระบวนการ รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาที่ต้องการ รวมถึงกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ด้านหลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นรายละเอียดของความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน เพื่อนำมาสร้างเครื่องมืออันประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ และ

แบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 4 ชุด

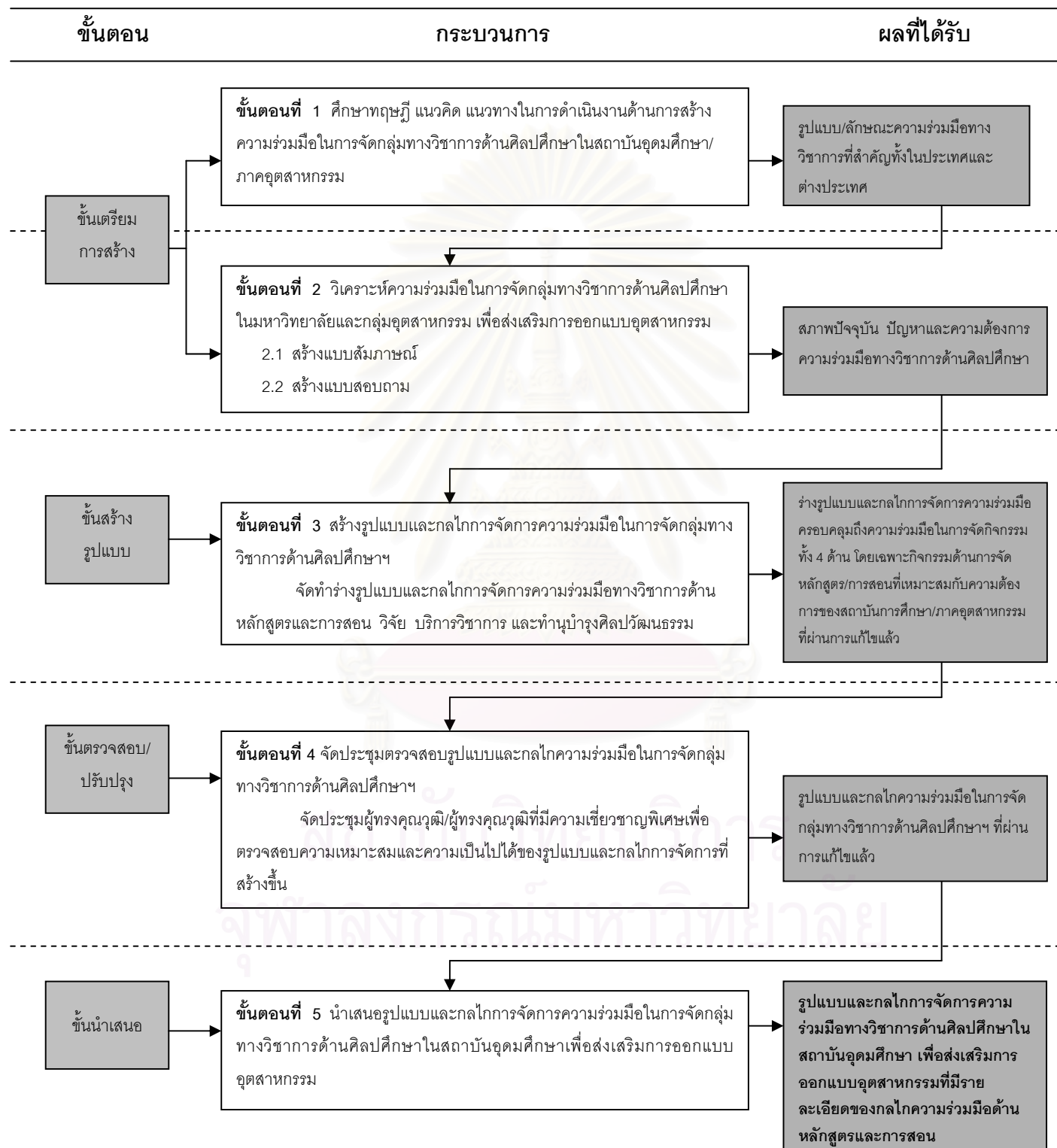
ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม จัดทำร่างรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือ โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามมาใช้ประกอบการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมถึง ลักษณะความร่วมมือด้านต่างๆ บทบาทหน้าที่ในแต่ละด้าน พร้อมทั้งกลไกในการจัดการที่ครอบคลุมถึง ลักษณะความร่วมมือ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และนำเสนอร่างกลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ประธานสาขาวิชาศิลปศึกษา ตัวแทนอาจารย์จากสาขาวิชาศิลปศึกษา ตัวแทนจากภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม หรือการออกแบบอุตสาหกรรม ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานด้านอุตสาหกรรม และนักออกแบบที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น 23 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) มาประชุมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบและกลไกที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและกลไกตามคำแนะนำของที่ประชุม และนำรูปแบบกลไกที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ จำนวน 3 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ตลอดจนความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง และนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยนำเสนอรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม พร้อมทั้งรายละเอียดกลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ขั้นตอนการวิจัยสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 สรุปขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา 2. วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจน 3. นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ตอนที่ 4 รูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ตอน นำเสนอตามลำดับได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ
ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ จำนวน 9 คน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา

ด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ส่วนใหญ่จำนวน 5 ใน 9 คนเห็นว่าความร่วมมือในปัจจุบันเป็นความร่วมมือตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง 2 ใน 9 คน เห็นว่าเป็นการร่วมมือกันเองอย่างไม่มีรูปแบบตามคำเชิญของสถาบันที่ได้รับทุนจากภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ใน 9 คนเห็นว่าร่วมมือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา พัฒนา แสวงหาทางออกหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาและตอบสนอง

ความต้องการของหน่วยงานภายนอก ด้านลักษณะความร่วมมือ 2 ใน 9 คน เห็นว่าร่วมมือกันในลักษณะที่ภาครัฐให้ทุนอาจารย์สร้างเครื่องมือสำหรับงานอุตสาหกรรม

ด้านปัญหาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา พบว่า 3 ใน 9 คนเห็นว่าปัญหาเกิดจากการที่อาจารย์มีภาระงานมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาในการติดต่อกับหน่วยงานภายนอก รองลงมา 2 ใน 9 คนเห็นว่าเกิดจากการขาดงบประมาณ นอกนั้นเห็นว่าอาจารย์ศิลปศึกษายังมีลักษณะเฉพาะตนสูง เน้นการทำงานเดี่ยว มีความเชี่ยวชาญเฉพาะตน หลากหลาย ขาดความมุ่งมั่น และขาดการรวมตัวกันในสาขาวิชาชีพเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญ และสร้างการแข่งขันทางวิชาชีพ ขาดรูปแบบความร่วมมือที่ชัดเจน ขาดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทุกระดับ ที่สำคัญการสร้างความร่วมมือในลักษณะของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาด้านการจัดหลักสูตรและการสอน 2 ใน 9 คน เห็นว่าเกิดจากการที่อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีการแข่งขันกันเองหรือแข่งขันในการผลิตบัณฑิตแบบแอบแฝง นอกจากนี้ 2 ใน 9 คน ยังเห็นว่าเกิดจากการรับรองมาตรฐานทางวิชาชีพไม่เข้มแข็งทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพ ปัญหาด้านการวิจัยที่ 2 ใน 9 คน เห็นว่าเกิดจากการที่อาจารย์มีภาระงานมากเกินไป และมีลักษณะการทำงานเฉพาะตนสูง ต้องมีการอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลทำให้ต้องใช้ความอดทนในการทำงานสูง ปัญหาด้านการให้บริการทางวิชาการพบว่า 1 ใน 9 คน เห็นว่าเกิดจากการที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เปิดให้บริการสถานที่ ห้องปฏิบัติการหรืออุปกรณ์ในระยะเวลาที่จำกัด และไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิคนใดกล่าวถึงปัญหาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ด้านความต้องการในการจัดองค์กรทางความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ใน 9 คน ต้องการให้มีองค์กรในการผลักดันและดำเนินงานอย่างเข้มแข็งเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ (Professional Development) เช่น สมาคมวิชาชีพ ชมรม เป็นต้น ด้านการจัดหลักสูตรและการสอนพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 9 คน ต้องการให้อาจารย์สร้างแรงบันดาลใจด้านการออกแบบให้ผู้เรียนตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ ให้อาจารย์กำหนดงานให้นักศึกษาทำในลักษณะของโครงการและแบ่งงานออกเป็นระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 6 ใน 9 คน ต้องการให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครู/อาจารย์ที่มีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบอุตสาหกรรมไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการวิจัย ต้องการให้อาจารย์รับงานวิจัยและใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยในการทำงานได้ และสนับสนุนโครงการต่างๆ เพื่อต่อยอดงานวิจัยให้นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้านการบริการทางวิชาการพบว่า มีผู้ทรงคุณวุฒิเพียงหนึ่งคนที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านการตรวจสอบวัสดุ/อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม และให้ภาคอุตสาหกรรมเชิญ

อาจารย์ที่เชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษาและโดยสถาบันอุดมศึกษานับเป็นภาระงานให้ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงหนึ่งคนที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ไทยและมีความเป็นสากล

2. ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม 4 ใน 9 คน มีความคิดเห็นว่า ความร่วมมือในปัจจุบันเป็นความร่วมมือตามความสัมพันธ์ในระดับบุคคล รองลงมา 3 คน เห็นว่าร่วมมือกันตามความต้องการของภาครัฐ โดย 3 ใน 9 คนเห็นว่าร่วมมือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำโครงการใดโครงการหนึ่งตามความต้องการของภาครัฐ และมีเพียงหนึ่งคนเห็นว่า เพื่อของบประมาณจากภาครัฐ ด้านลักษณะความร่วมมือ 3 ใน 9 คนเห็นว่าภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม รองลงมา 2 คนเห็นว่า ภาคอุตสาหกรรมขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาโดยมีการทำสัญญาระหว่างกัน นอกจากนี้ยังร่วมมือกันในลักษณะที่ภาคอุตสาหกรรมส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นวิทยากรให้กับสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนร่วมมือกันผ่านทางศิษย์เก่า

ปัญหาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่าส่วนใหญ่ 5 ใน 9 คน เห็นว่าเกิดจากการขาดเงินทุนและผู้รับผิดชอบโดยตรง รองลงมา 4 คน เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมมีทัศนคติว่าอาจารย์ไม่ทันสมัยจึงไม่ต้องการนำสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้อง ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอนผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ใน 9 คน เห็นว่าปัญหาเกิดจากนิสิต/นักศึกษาขาดเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ขาดวินัย ขาดความใฝ่รู้ มีทักษะด้านภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ ขาดทักษะฝีมือขั้นพื้นฐาน ขาดการสร้างแนวคิดในการทำงาน และกระบวนการทำงาน ตลอดจนขาดช่องทางในการนำเสนอผลงานระดับนานาชาติ รองลงมา ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เห็นว่าอาจารย์และภาคอุตสาหกรรมขาดการแลกเปลี่ยนความคิดและวางแผนร่วมกันในการจัดหลักสูตรและการสอน นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญประจำ ตลอดจนอาจารย์ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและขาดการหาความรู้และศึกษากระบวนการทำงานจากภาคอุตสาหกรรม ปัญหาด้านวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เห็นว่าปัญหาเกิดจากผู้ประกอบการในประเทศส่วนใหญ่ไม่ทำวิจัย ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน เห็นว่าปัญหาด้านบริการทางวิชาการเกิดจาก ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์หรือข้อมูลเชิงลึกกับสถาบันอุดมศึกษา เพราะขาดความเชื่อมั่นและขาดความไว้วางใจในสถาบัน รองลงมา 2 คน เห็นว่าเป็นเพราะขาดอาจารย์/บุคลากรที่จบการศึกษาระดับสูงมาเป็นที่ปรึกษาหรือให้ความรู้ทางวิชาการทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ปัญหาด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 9 คน เห็นว่าเกิดจากการขาดการปลูกฝังในเรื่องจรรยาบรรณ จิตสำนึก ค่านิยม

ความเป็นชาตินิยม และความรักชาติ

ความต้องการในการจัดองค์กรความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า 4 ใน 9 คน ต้องการให้ทุกหน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา ศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของแต่ละหน่วยงานสร้างควมมั่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร รองลงมา 3 คน ต้องการให้มีการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพที่ชัดเจน เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาชีพที่มีการกำหนดเป็นแนวทางอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อการทำงานในวิชาชีพทางศิลปศึกษา 4 ใน 9 คน ต้องการให้อาจารย์เปลี่ยนทัศนคติตลอดจนหาความรู้เพิ่มเติมในภาคอุตสาหกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 2 ใน 9 คน ยังต้องการให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ด้านหลักสูตรและการสอน พบว่าส่วนใหญ่ 7 ใน 9 คน ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการสอนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จังหวัด และ ระดับภูมิภาค เช่น ร่วมกันสร้างหลักสูตร รองลงมา 6 คน ต้องการให้จัดการเรียนการสอน เน้นการนำนิสิต/นักศึกษาเข้าไปฝึกงานและทำโครงการระยะยาวในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังต้องการให้สอนหลักการออกแบบทุกประเภทและมีวิชาเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การผลิต การตลาด ธุรกิจ เป็นต้น ด้านวิจัย 3 ใน 9 คน ต้องการให้อาจารย์ร่วมมือกับสถานประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาอื่นทำวิจัย รองลงมา 2 คน ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ด้านการบริการวิชาการพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 3 คน ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรและการสอนที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทยมากขึ้น เพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักความเป็นไทย รองลงมา 2 คน ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาเข้าไปหาความรู้ด้านการออกแบบ อุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ภายในโรงงานได้ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพบว่า มีผู้ทรงคุณวุฒิเพียงหนึ่งคนที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาสอนการออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยมากขึ้น เพื่อสร้างจุดแข็งของสินค้าและสร้างจุดดึงดูดความสนใจ

ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 9 สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ
ความร่วมมือ

ความร่วมมือ ความคิด เห็นเกี่ยวกับ	สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา	สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม
สภาพ ปัจจุบัน	1. ร่วมมือตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง (N=5) 2. ร่วมมือกันเองอย่างไร้รูปแบบตามคำเชิญของสถาบันที่ได้รับ ทุนจากภาครัฐ (N=2) 3. ร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการและไม่ประสบความสำเร็จ (N=1)	1. ร่วมมือตามความสัมพันธ์ระดับบุคคล (N=4) 2. ร่วมมือตามความต้องการของภาครัฐ (N=3) 3. ติดต่อผ่านหน่วยงานกลาง (N=2) 4. ร่วมมือกันในลักษณะสมาคม/ทำงานอย่างไม่เป็นระบบ/ ไม่มีการประชุม/ดำเนินการอย่างจริงจัง (N=2) 5. รัฐบาลพยายามส่งเสริมให้มีความร่วมมือและเชื่อมโยงความร่วมมือ ระหว่างกลุ่มมากขึ้น (N=1)
วัตถุประสงค์	1. เพื่อพัฒนาและแสวงหาทางออก/ทางเลือกในการแก้ปัญหา (N=3) 2. เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงานภายนอก (N=3) 3. เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว (N=1)	1. เพื่อทำโครงการใดโครงการหนึ่งตามความต้องการของภาครัฐ (N=3) 2. เพื่อของบประมาณจากภาครัฐ (N=1)
ลักษณะ	1. ภาครัฐให้ทุนอาจารย์สร้างเครื่องมือสำหรับงานอุตสาหกรรม * (N=2) 2. อาจารย์ร่วมมือกันเองโดยเชิญอาจารย์เข้าไปสอนแบบ ไม่เป็นทางการ (N=1) 3. อาจารย์ร่วมมือกันเองโดยจัดประชุมอาจารย์ระหว่างสถาบัน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ (N=1)	1. ภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อขอความร่วมมือจาก ภาคอุตสาหกรรม * (N=3) 2. ภาคอุตสาหกรรมขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษามีการ ทำสัญญาระหว่างกัน (N=2) 3. ความร่วมมือผ่านทางศิษย์เก่า (N=2) 4. ภาคอุตสาหกรรมส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นวิทยากรให้ สถาบันอุดมศึกษา (N=2) 5. ภาครัฐให้ทุนภาคอุตสาหกรรมเพื่อไปใช้บริการการวิจัยจาก สถาบันอุดมศึกษา (N=1) 6. ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์ทำโครงการต่างๆ (N=1)
ปัญหาความ ร่วมมือด้าน องค์กร/ การ ดำเนินงาน	1. อาจารย์มีภาระงานมากเกินไปไม่มีเวลาดูติดต่อสื่อสาร กับหน่วยงานภายนอก * (N=3) 2. ขาดงบประมาณ * (N=2) 3. อาจารย์ศิษย์ศึกษามีลักษณะเฉพาะตนสูง เน้นการทำงานเดี่ยว มีความเชี่ยวชาญเฉพาะตนหลากหลาย (N=2) 4. อาจารย์ขาดความมุ่งมั่น ขาดการรวมตัวในสาขาวิชาชีพเพื่อ พัฒนาความเชี่ยวชาญและสร้างการแข่งขันทางวิชาชีพ (N=2) 5. ขาดรูปแบบความร่วมมือที่ชัดเจน ขาดความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานทุกระดับ (N=2)	1. ขาดเงินทุนและผู้รับผิดชอบโดยตรง * (N=5) 2. ภาคอุตสาหกรรมมีทัศนคติว่าอาจารย์ไม่ทันสมัยจึงไม่ต้องการ นำสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้อง (N=4) 3. อาจารย์มีภาระหน้าที่มากเกินไปและขาดโอกาสเข้าไปร่วมมือ กับภาคอุตสาหกรรม * (N=3) 4. ขาดอาจารย์/นักวิชาการที่มีความรู้ทั้งวิชาการ การศึกษา/ทักษะ ด้านอุตสาหกรรม (N=3) 5. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้และมีปัญหาด้านการฝึกคน ให้มีทักษะตรงตามความต้องการ (N=3)

* ความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้ง 2 ด้าน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความร่วมมือ ความคิด เห็นเกี่ยวกับ	สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา	สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม
	6. การสร้างความร่วมมือในลักษณะของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (N=2)	6. ขาดการสื่อสารทุกระดับทั้งภายใน/ภายนอกองค์กรตั้งแต่ผู้บริหารถึงระดับบุคคล * (N=2)
	7. ระบบการทำงานแบบราชการทำให้อาจารย์ขาดความคล่องตัว (N=1)	7. หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมทำหน้าที่ในลักษณะของการดำเนินธุรกิจ (N=2)
		8. ภาคอุตสาหกรรมต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบแต่ไม่ต้องการร่วมลงทุน (N=2)
		9. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เน้นการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการในระยะสั้นจึงไม่เห็นความสำคัญในการลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร (N=2)
		10. หน่วยงานที่ทำหน้าที่สร้างความร่วมมือไม่เห็นความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาทำให้ขาดความเชื่อมโยง (N=2)
		11. ในการร่วมมือกันมีบางกลุ่มที่ไม่ทำงานแต่รอให้เกิดผลประโยชน์แล้วเข้ามาเอาผลประโยชน์ไปใช้ (N=1)
		12. ภาคอุตสาหกรรมไม่ต้องการให้ความร่วมมือในรูปแบบของเงินทุน แต่ต้องการให้ในรูปแบบของสถานที่ การผลิตสินค้า การให้เข้ามาใช้อุปกรณ์ในสถานประกอบการทดลองทำงาน (N=1)
		13. อาจารย์ไม่สามารถระบุลักษณะงานหรือกิจกรรมที่ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมสนับสนุนได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ (N=1)
ปัญหาความร่วมมือ ด้าน หลักสูตร การสอน	1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีการแข่งขันกันเองและแข่งขันในการผลิตบัณฑิตแบบแอบแฝง (N=2)	1. นิสิต/นักศึกษาขาดเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ขาดวินัย/ความใฝ่รู้ มีทักษะด้านภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ ขาดทักษะฝีมือขั้นพื้นฐาน การสร้างแนวคิดในการทำงาน กระบวนการทำงาน ตลอดจนขาดช่องทางในการนำเสนอผลงานระดับนานาชาติ (N=4)
2. การรับรองมาตรฐานทางวิชาชีพไม่เข้มแข็งทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพ (N=2)	2. อาจารย์/ภาคอุตสาหกรรมขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/วางแผนร่วมกันในการจัดหลักสูตร/การสอน (N=3)	
3. อาจารย์แต่ละสถาบันมีความเชี่ยวชาญซ้ำซ้อนกัน (N=1)	3. ภาคอุตสาหกรรมขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญประจำ อาจารย์ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและขาดการหาความรู้และศึกษากระบวนการทำงานจากภาคอุตสาหกรรม (N=3)	
	4. ภาคอุตสาหกรรมไม่เข้าใจว่าจะสร้างความเชื่อมโยงกับสาขาวิชาศิลปศึกษาได้อย่างไร (N=1)	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความร่วมมือ ความคิด เห็นเกี่ยวกับ	สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา	สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม
		5. หลักสูตรไม่เชื่อมโยงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมทำให้ไม่สามารถพัฒนาและต่อยอดความรู้ทั้งทางวิชาการและทักษะในการทำงานต่างๆได้ (N=1) 6. ผู้ประกอบการขาดโอกาสในการเข้าชมผลงานนิสิต/นักศึกษา (N=1) 7. ระยะเวลาการฝึกงานในสถานศึกษา/สถานประกอบการสั้นเกินไป (N=1)
ปัญหาความร่วมมือ ด้านวิจัย	1. อาจารย์มีภาระงานมากเกินไป (N=2) 2. อาจารย์มีลักษณะการทำงานเฉพาะตนสูงต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล/ต้องใช้ความอดทนในการทำงานสูง (N=2) 3. ผู้บริหารขาดความยุติธรรม/ความทั่วถึงในการจัดสรรทุนวิจัยทำให้เกิดการทำงานเฉพาะกลุ่ม (N=1)	1. ผู้ประกอบการในประเทศส่วนใหญ่ไม่ทำวิจัย (N=3) 2. อาจารย์มีระยะเวลาในการทำวิจัยน้อย (N=1) 3. อาจารย์ขาดการทำงานวิจัยในลักษณะต่อยอดและต่อเนื่องทำให้เกิดการพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่/ขาดการแข่งขันกันสร้างองค์ความรู้ (N=1) 4. กรอบงานวิจัยกว้างมากเกินไปทำให้ได้คำตอบไม่ชัดเจน/บางชิ้นไม่มีการประเมินหรือสรุปผลย้อนกลับ (N=1)
ปัญหาความร่วมมือด้าน บริการ วิชาการ	1. สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เปิดให้บริการสถานที่ห้องปฏิบัติการ หรืออุปกรณ์ในระยะเวลาที่จำกัด (N=1)	1. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์/ข้อมูลเชิงลึกกับสถาบันอุดมศึกษาเพราะขาดความเชื่อมั่นและไว้ใจสถาบัน (N=3) 2. ขาดอาจารย์/บุคลากรที่จบการศึกษาระดับสูงมาเป็นทีปรึกษาหรือให้ความรู้ทางวิชาการทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม (N=2)
ปัญหาความร่วมมือด้าน ทำนุบำรุง ศิลป- วัฒนธรรม		1. ขาดการปลูกฝังเรื่องจรรยาบรรณ จิตสำนึก ค่านิยม ความเป็นชาตินิยม และความรักชาติ (N=2) 2. ขาดการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและการสอนด้านศิลปศึกษาและการสร้างแรงบันดาลใจด้านการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ไทยให้นักเรียนตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน * (N=1)
ความ ต้องการ องค์กร ความ ร่วมมือ	1. มีองค์กรในการผลักดันและมีการดำเนินงานที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ เช่น สมาคมวิชาชีพ ชมรม เป็นต้น * (N=2) 2. องค์กรควรมีลักษณะที่ตรงกันตรงกับภาครัฐ เช่น แพทยสภา ครูสภา เป็นต้น (N=1) 3. มีความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศมากขึ้น (N=1)	1. ให้ทุกหน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของแต่ละหน่วยงานสร้างความเชื่อมั่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร (N=4) 2. ควรสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพที่ชัดเจน/เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาชีพที่ชัดเจนเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อการงานในวิชาชีพตน * (N=3) 3. มีการสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการในลักษณะ/รูปแบบใหม่อย่างต่อเนื่อง (N=2)

* ความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้ง 2 ด้าน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความร่วมมือ ความคิด เห็นเกี่ยวกับ	สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา	สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม
		4. ให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการสร้างความร่วมมือและผลักดันให้สาขาศิลปศึกษาสร้างความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับสูงเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมความรู้ได้อย่างรวดเร็วและพัฒนาการออกแบบได้ในระยะยาว (N=2) 5. สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องและครบวงจรเพื่อรองรับการผลิตบัณฑิตและเพิ่มทางเลือกในการทำงานให้ผู้เรียนมากขึ้น (N=2) 6. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางด้านการหาทุนติดต่อภาครัฐและอุตสาหกรรม จัดกิจกรรมให้อาจารย์ระหว่างสถาบัน และระหว่างสถาบันกับภาคอุตสาหกรรม (N=1) 7. ให้ผู้บริหารส่งเสริมอาจารย์ในการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนานิสิต/นักศึกษาและผลงานด้านศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (N=1)
ความต้องการ ความร่วมมือ ด้าน หลักสูตร การสอน	1. มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครู/อาจารย์ที่มีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบอุตสาหกรรมไปในทิศทางเดียวกัน (N=6) 2. อาจารย์เปลี่ยนทัศนคติและหาความรู้เพิ่มเติมในภาคอุตสาหกรรม * (N=4) 3. อาจารย์ควรสร้างแรงบันดาลใจด้านการออกแบบให้ผู้เรียนตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (N=2) 4. มีการประชุมตกลงเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน (N=2) 5. ให้อาจารย์กำหนดงานในลักษณะโครงการและแบ่งงานเป็นระดับต่างๆ เช่น ประถม มัธยม อุดมศึกษา (N=1)	1. ให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตร/การสอนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จังหวัด และระดับภูมิภาค เช่น สร้างหลักสูตรร่วมกัน (N=7) 2. เน้นการนำนิสิต/นักศึกษาเข้าไปฝึกงานและทำโครงการระยะยาวในภาคอุตสาหกรรม (N=6) 3. ควรสอนหลักการออกแบบทุกประเภทและมีวิชาเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การผลิต การตลาด และธุรกิจ (N=4) 4. ต้องทำให้ภาคอุตสาหกรรมเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับภาคอุตสาหกรรม (N=3) 5. เน้นการให้ความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบตั้งแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและปรับการเรียนการสอนให้มีประสบการณ์จริงมากขึ้น (N=3) 6. พัฒนาความรู้และทักษะด้านการเขียนโครงการ (N=3) 7. จัดหลักสูตรโดยเลือกอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีฐานการผลิตมานาน และให้เลือกเรียนได้ เช่น เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ เครื่องปั้นดินเผา อาหาร เป็นต้น (N=3)

* ความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้ง 2 ด้าน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความร่วมมือ ความคิด เห็นเกี่ยวกับ	สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา	สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม
ความต้องการ ความร่วมมือ ด้านวิจัย	1. อาจารย์สามารถรับงานจากภายนอก/ใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยได้ (N=1) 2. สนับสนุนโครงการที่ต่อยอดงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ (N=1)	1. อาจารย์ควรร่วมมือกับสถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาอื่นทำวิจัย (N=3) 2. สถาบันอุดมศึกษาควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น (N=2) 3. ควรมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในระดับอุดมศึกษา (N=1)
ความต้องการ ความร่วมมือ ด้านบริการ วิชาการ	1. สถาบันอุดมศึกษาให้บริการด้านการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม (N=1) 2. ภาคอุตสาหกรรมเชิญอาจารย์ที่เชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษาและให้สถาบันอุดมศึกษานับเป็นภาระงาน (N=1)	1. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดหลักสูตรและการสอนที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทยมากขึ้นเพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักความเป็นไทย (N=3) 2. นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าไปหาความรู้ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ภายในโรงงานได้ (N=2) 3. ภาคอุตสาหกรรมเห็นความสำคัญของ การออกแบบโดยในแต่ละบริษัทควรมีการจัดวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในด้านการออกแบบอย่างจริงจัง (N=1) 4. ควรสอนให้เน้นการออกแบบโดยผสมผสานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทยและมีความเป็นสากลเพื่อสร้างจุดแข็งทางการนำเอกลักษณ์ในท้องถิ่นและเอกลักษณ์ประจำชาติมาใช้ในการออกแบบและการผลิตอย่างเป็นรูปธรรม* (N=1)
ความต้องการ ความร่วมมือ ด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม	1. ผลิตภัณฑ์ที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ไทยและมีความเป็นสากล * (N=1)	1. ควรสอนออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยมากขึ้นเพื่อสร้างจุดแข็งของสินค้า และสร้างจุดดึงดูดความสนใจ * (N=1)

* ความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้ง 2 ด้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น

ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบ จำนวน 314 คน มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่มนำเสนอไว้ในภาคผนวก ข

2. สภาพความร่วมมือทางวิชาการ

ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบจำนวน 314 คน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการความร่วมมือในการจัดกลุ่มวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาส	3.76	0.92	มาก	3.33	0.97	ปานกลาง	3.32	1.09	ปานกลาง	3.31	0.98	ปานกลาง	3.32
2. ตัวแทนกลาง เช่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ	3.04	1.09	ปานกลาง	3.55	0.88	มาก	2.96	1.14	ปานกลาง	3.47	0.95	ปานกลาง	3.33
3. อาจารย์และอาจารย์/อาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม	3.48	1.07	ปานกลาง	2.90	0.86	ปานกลาง	3.26	1.17	ปานกลาง	2.94	0.86	ปานกลาง	3.03
4. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันผลิตบัณฑิต	3.10	1.23	ปานกลาง	3.34	1.08	ปานกลาง	3.09	1.29	ปานกลาง	3.34	1.09	ปานกลาง	3.26
5. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมต้องการแสวงหาทางออก/ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.08	1.16	ปานกลาง	3.45	0.89	ปานกลาง	3.07	1.25	ปานกลาง	3.47	0.95	ปานกลาง	3.33
6. สถาบันอุดมศึกษาต้องการให้บริการหน่วยงานภายนอกด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.24	1.17	ปานกลาง	3.34	0.88	ปานกลาง	3.24	1.16	ปานกลาง	3.37	0.91	ปานกลาง	3.32
7. สถาบันอุดมศึกษาต้องการใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา *	3.55	1.09	มาก	3.63	0.80	มาก	3.26	1.25	ปานกลาง	3.60	0.85	มาก	3.50
8. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมกระตุ้นให้อาจารย์/บุคลากรทำวิจัยด้านศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมได้จริง	3.45	1.20	ปานกลาง	3.53	0.86	มาก	3.41	1.27	ปานกลาง	3.49	0.93	ปานกลาง	3.48
9. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการออกแบบ/ดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม	3.29	1.28	ปานกลาง	3.43	0.89	ปานกลาง	3.31	1.24	ปานกลาง	3.40	0.91	ปานกลาง	3.38
10. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันให้ความรู้ทางวิชาการ/เทคโนโลยีเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์/บุคลากร	3.27	1.29	ปานกลาง	3.48	0.90	ปานกลาง	3.32	1.19	ปานกลาง	3.44	0.97	ปานกลาง	3.41
11. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม	3.43	1.25	ปานกลาง	3.58	0.91	มาก	3.42	1.22	ปานกลาง	3.57	0.96	มาก	3.52
ค่าเฉลี่ยรวม	3.34	0.92	ปานกลาง	3.41	0.62	ปานกลาง	3.25	1.05	ปานกลาง	3.39	0.67	ปานกลาง	3.35

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตารางพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ปัจจุบันความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรกเป็นความร่วมมือที่มีผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมา คือ ความร่วมมือที่สถาบันอุดมศึกษาต้องการใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ความร่วมมือที่เกิดจากการที่มีตัวแทนกลางทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$)

ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า มีความร่วมมือในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ความร่วมมือที่เกิดจากความต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมา คือ ความร่วมมือที่สถาบันอุดมศึกษาต้องการใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนความร่วมมือที่เกิดจากอาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันเองเป็นความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาและความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีการร่วมมือกันเพื่อใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการให้จัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) ในขณะที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบมีความต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$)

สำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเกิดจากผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ในขณะที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบเห็นว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมเกิดจากผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาสอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจ	3.10	1.34	ปานกลาง	3.53	0.87	มาก	3.16	1.31	ปานกลาง	3.50	0.91	มาก	3.40
2. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมจัดสัมมนาวิชาการร่วมกัน	3.41	1.34	ปานกลาง	3.33	1.02	ปานกลาง	3.31	1.31	ปานกลาง	3.31	1.02	ปานกลาง	3.32
3. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทำวิจัยร่วมกัน	-	-	-	-	-	ปานกลาง	-	-	-	3.06	1.05	ปานกลาง	3.04
4. ภาคอุตสาหกรรมรับบุคลากรเข้าทำงานโดยจัดให้มีการสัมมนาที่สถาบันอุดมศึกษา	2.92	1.34	ปานกลาง	-	-	ปานกลาง	2.89	1.31	ปานกลาง	2.83	0.95	ปานกลาง	2.87
5. สถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.27	1.31	ปานกลาง	3.28	0.94	ปานกลาง	3.16	1.19	ปานกลาง	3.23	0.92	ปานกลาง	3.22
6. ภาคอุตสาหกรรมบริจาคอุปกรณ์/เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้สถาบันอุดมศึกษา	2.91	1.40	ปานกลาง	2.94	0.92	ปานกลาง	2.96	1.37	ปานกลาง	2.88	0.99	ปานกลาง	2.92
7. ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์ทำวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.13	1.44	ปานกลาง	2.81	0.92	ปานกลาง	3.22	1.41	ปานกลาง	2.79	1.00	ปานกลาง	2.94
8. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำโครงการโดยของบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ	-	-	-	3.30	1.15	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.18	ปานกลาง	3.28
ค่าเฉลี่ยรวม	3.12	1.22	ปานกลาง	3.14	0.72	ปานกลาง	3.12	1.21	ปานกลาง	3.12	0.75	ปานกลาง	3.12

จากตารางพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ลักษณะความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ลักษณะความร่วมมือทางวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ลักษณะที่สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมมีความร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมา คือ ลักษณะที่สถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนลักษณะความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ภาคอุตสาหกรรมบริจาคอุปกรณ์/เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้สถาบันอุดมศึกษาซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$)

ส่วนลักษณะความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบเห็นว่า ลักษณะความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมา คือ ลักษณะของความร่วมมือในการจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนลักษณะความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ลักษณะที่ภาคอุตสาหกรรมรับบุคลากรเข้าทำงานโดยจัดให้มีการสัมมนาที่สถาบันอุดมศึกษาและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$)

สำหรับลักษณะความร่วมมือที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกัน คือ ลักษณะความร่วมมือที่สถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมจัดสัมมนาวิชาการร่วมกันซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์ศิลปะเห็นว่าลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจเป็นลักษณะความร่วมมือที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) ในขณะที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบเห็นว่า เป็นลักษณะความร่วมมือที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40$)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลที่ได้จากความร่วมมือทางวิชาการแยกตามประเภทขององค์กรความร่วมมือ

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม	3.27	1.10	ปานกลาง	3.27	1.03	ปานกลาง	3.36	1.19	ปานกลาง	3.23	1.07	ปานกลาง	3.29
2. มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ	3.17	1.13	ปานกลาง	3.66	0.97	มาก	3.19	1.24	ปานกลาง	3.62	1.00	มาก	3.49
3. มีสถานประกอบการที่ต้องการให้บัณฑิต/นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไปฝึกงาน	-	-	-	3.38	1.03	ปานกลาง	-	-	-	3.40	1.02	ปานกลาง	3.39
4. มีโครงการวิจัยที่ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม	-	-	-	3.32	1.08	ปานกลาง	-	-	-	3.35	1.09	ปานกลาง	3.34
5. มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา	-	-	-	3.06	1.09	ปานกลาง	-	-	-	3.04	1.11	ปานกลาง	3.05
ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	1.05	ปานกลาง	3.34	0.90	ปานกลาง	3.28	1.15	ปานกลาง	3.32	0.90	ปานกลาง	3.31

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตาราง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ผลที่ได้จากความร่วมมือด้านศิลปศึกษาแยกตามประเภทขององค์กรความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ผลของความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ทำให้มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา คือ ทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$)

ในขณะที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหารอาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบเห็นว่าผลที่ได้จากความร่วมมือด้านศิลปศึกษาแยกตามประเภทขององค์กรความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ และนักออกแบบเห็นว่า ผลที่ได้จากความร่วมมือด้านศิลปศึกษา ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ มีสถานประกอบการที่ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไปฝึกงาน ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนผลที่ได้จากความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสุดท้าย คือ มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา แต่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ขาดหน่วยงาน/สถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษา	3.85	1.16	มาก	3.57	1.00	มาก	3.91	1.03	มาก	3.57	1.01	มาก	3.68
2. ผู้บริหาร/อาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบัน*	2.54	1.14	ปานกลาง	3.10	0.91	ปานกลาง	2.29	0.97	น้อย	3.02	0.95	ปานกลาง	2.80
3. อาจารย์ขาดทักษะในการทำวิจัย	2.91	1.12	ปานกลาง	3.35	0.87	ปานกลาง	2.60	1.05	ปานกลาง	3.36	0.93	ปานกลาง	3.10
4. อาจารย์ไม่สามารถระบุลักษณะงาน/กิจกรรมเพื่อขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม	3.08	1.05	ปานกลาง	3.10	1.01	ปานกลาง	2.98	1.02	ปานกลาง	3.13	1.04	ปานกลาง	3.07
5. ภาคอุตสาหกรรมขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาขาวิชาและความรู้ความสามารถของบัณฑิต	3.28	1.06	ปานกลาง	3.31	0.85	ปานกลาง	3.31	0.96	ปานกลาง	3.18	0.88	ปานกลาง	3.27
6. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน	3.63	1.10	มาก	3.47	0.80	ปานกลาง	3.55	1.13	มาก	3.57	0.89	มาก	3.53
7. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณ	3.77	1.16	มาก	-	-	-	3.37	1.05	ปานกลาง	-	-	-	3.37
8. อาจารย์ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อตอบสนองกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม	2.79	0.99	ปานกลาง	3.17	0.87	ปานกลาง	2.67	0.90	ปานกลาง	3.24	0.90	ปานกลาง	3.03
9. ผลการวิจัยไม่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม	3.39	1.07	ปานกลาง	3.48	0.94	ปานกลาง	3.33	0.90	ปานกลาง	3.49	0.97	ปานกลาง	3.43
10. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทางปัญญา	3.51	1.07	มาก	3.45	0.81	ปานกลาง	3.60	1.01	มาก	3.54	0.89	มาก	3.53
11. ผลงานแนวคิดในการออกแบบขาดเอกลักษณ์ไทย	3.04	1.16	ปานกลาง	3.16	1.09	ปานกลาง	3.30	0.88	ปานกลาง	3.23	0.94	ปานกลาง	3.23

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ(N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
12. ภาคอุตสาหกรรมเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไรเท่านั้น	3.48	1.11	ปานกลาง	3.62	0.94	มาก	3.53	1.09	มาก	3.65	0.95	มาก	3.60
13. สถาบันอุดมศึกษาขาดงบประมาณ	-	-	-	3.54	1.03	มาก	-	-	-	3.52	1.07	มาก	3.53
14. ภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณ	-	-	-	3.54	0.88	มาก	-	-	-	3.53	0.94	มาก	3.54
15. ภาคอุตสาหกรรมไม่สามารถรับรู้/เข้าใจการถ่ายทอด/องค์ความรู้จากอาจารย์ได้แต่ต้องการให้อาจารย์เป็นผู้แก้ปัญหาให้ตลอดเวลา	-	-	-	3.01	0.85	ปานกลาง	-	-	-	3.00	0.91	ปานกลาง	3.00
16. ภาคอุตสาหกรรมปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงเนื่องจากมีความไม่ไว้วางใจหรือไม่มั่นใจในสถาบันอุดมศึกษาด้านการรักษาความลับของข้อมูล	-	-	-	3.32	0.99	ปานกลาง	-	-	-	3.37	1.04	ปานกลาง	3.35
17. ภาคอุตสาหกรรมขาดการจัดสรรทรัพยากรด้านบุคลากร/ทุน/เวลาสำหรับรองรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา	-	-	-	3.38	0.85	ปานกลาง	-	-	-	3.41	0.85	ปานกลาง	3.40
18. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดแรงกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือเนื่องจากมีข้อขัดแย้งกันในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาหรือข้อกำหนดในเรื่องการแบ่งทรัพย์สินทางปัญญาไม่มีความชัดเจน	-	-	-	3.37	0.84	ปานกลาง	-	-	-	3.46	0.87	ปานกลาง	3.42
19. ปัญหาของภาคอุตสาหกรรม ไม่เป็นปัญหาที่ทำให้ทนายหรือกระตุ้นให้อาจารย์อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	-	-	-	2.97	0.90	ปานกลาง	-	-	-	2.91	0.94	ปานกลาง	2.94
ค่าเฉลี่ยรวม	3.27	0.69	ปานกลาง	3.33	0.54	ปานกลาง	3.19	0.59	ปานกลาง	3.34	0.54	ปานกลาง	3.29

* ถ้าดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตารางผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ปัญหาของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบัน อุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ปัญหาของความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมขนาดบประมาณ ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารและอาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบัน ซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$)

สำหรับผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบมีความเห็นว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา คือ การที่ภาคอุตสาหกรรมเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างกำไร ($\bar{X} = 3.60$) เป็นที่สังเกตว่าปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ปัญหาการขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกันและปัญหาการขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารและอาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบันซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$)

นอกจากนี้เป็นที่สังเกตว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกัน คือ เห็นว่าการขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัญหาที่สำคัญอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก

ในขณะที่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญน้อยที่สุด คือ ปัญหาที่ผู้บริหารและอาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบัน และเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. สถาบันอุดมศึกษาต้องการแลกเปลี่ยนทรัพยากร/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างภาคอุตสาหกรรม *	3.67	1.08	มาก	3.25	0.83	ปานกลาง	3.60	1.52	มาก	3.28	0.90	ปานกลาง	3.38
2. สถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาหรือภาคอุตสาหกรรมทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม	4.14	0.92	มาก	3.57	0.91	มาก	4.60	0.89	มากที่สุด	3.70	0.96	มาก	3.96
3. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมเปิดรับสมัครนิสิต/นักศึกษาเพื่อฝึกสหกิจศึกษาในสถานประกอบการเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม	4.12	0.93	มาก	3.48	1.00	ปานกลาง	4.40	0.55	มาก	3.61	1.02	มาก	3.83
4. สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์/บุคลากร *	4.16	0.95	มาก	3.67	0.90	มาก	4.40	0.55	มาก	3.78	0.93	มาก	3.95
5. สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนเล่าเรียนแก่นิสิต/นักศึกษาเพื่อรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา	4.23	0.92	มาก	3.45	1.01	ปานกลาง	4.40	0.55	มาก	3.54	1.05	มาก	3.80
6. สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันจัดตั้งหน่วยงานอิสระด้านการออกแบบเพื่อให้บริการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	4.07	0.98	มาก	3.56	0.93	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	3.63	0.95	มาก	3.93
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.84	มาก	3.50	0.75	มาก	4.33	0.51	มาก	3.58	0.76	มาก	3.80

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตาราง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์ศิลปะเห็นว่าความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการของผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ศิลปะที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกัน ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนเล่าเรียนแก่นิสิต/นักศึกษาเพื่อรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์/บุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายคือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$)

ด้านความต้องการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบเห็นว่า ความต้องการความร่วมมือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์หรือบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมทั้งในระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

เป็นที่สังเกตว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์ และบุคลากรอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ความต้องการของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์ศิลปะต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ในขณะที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบมีความต้องการดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. สถาบันที่สอนศิลปศึกษาควรมีองค์กรด้านศิลปศึกษาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและทำหน้าที่ประสานงานกับภาคอุตสาหกรรม	3.93	1.08	มาก	3.62	0.96	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	3.67	0.99	มาก	3.96
2. องค์กรฯควรจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน/พัฒนาอาจารย์/บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม	4.05	1.03	มาก	3.55	0.80	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	3.61	0.82	มาก	3.92
3. สมาชิกถาวรควรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบัน *	3.44	1.17	ปานกลาง	3.19	0.98	ปานกลาง	4.00	1.22	มาก	3.23	1.02	ปานกลาง	3.47
4. อาจารย์ศิลปศึกษาทุกคนควรเป็นสมาชิกเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	3.46	1.11	ปานกลาง	3.42	0.94	ปานกลาง	4.60	0.55	มากที่สุด	3.51	0.98	มาก	3.84
5. สมาชิกพิเศษควรมาจากภาคอุตสาหกรรม/สมาคม/ชมรมที่เกี่ยวข้อง/เกี่ยวข้องกับด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.77	1.05	มาก	3.67	0.91	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	3.73	0.93	มาก	4.00
6. ประธานและกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารองค์กรควรมีวาระด้านศิลปศึกษาควรมีวาระในการบริหารงาน	4.05	0.95	มาก	3.67	0.87	มาก	4.40	0.89	มาก	3.72	0.89	มาก	3.93
7. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวร *	4.07	1.00	มาก	4.19	0.95	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.23	0.95	มาก	4.41
ค่าเฉลี่ยรวม	3.82	0.86	มาก	3.61	0.66	มาก	4.51	0.54	มากที่สุด	3.67	0.69	มาก	3.93

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตารางพบว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการในการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน/พัฒนาอาจารย์หรือบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมเท่ากันกับที่ต้องการให้มีประธานและกรรมการทำหน้าที่บริหารองค์กรและมีวาระในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีสมาชิกถาวรขององค์กรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบันซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$)

ด้านความต้องการในการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาต้องการให้มีสมาชิกพิเศษมาจากภาคอุตสาหกรรม/สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีสมาชิกถาวรขององค์กรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบันซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$)

นอกจากนี้เป็นที่สังเกตว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความต้องการที่สอดคล้องกัน คือ ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวรอยู่ในระดับมาก และต้องการให้มีสมาชิกถาวรขององค์กรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบันอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบ
อุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ควรจัดให้มีความรู้ทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและ ระบบการผลิตในหลักสูตรฯ	3.98	0.98	มาก	4.15	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.81	มาก	4.38
2. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคในหลักสูตรฯ	4.18	0.88	มาก	4.24	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.29	0.80	มาก	4.44
3. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการ ออกแบบในหลักสูตรฯ	4.13	0.93	มาก	4.14	0.73	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.19	0.74	มาก	4.31
4. ควรจัดให้มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ในหลักสูตรฯ	4.08	0.84	มาก	4.05	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.10	0.83	มาก	4.32
5. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการค้นคว้า/พื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบในหลักสูตรฯ	4.07	0.79	มาก	4.00	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.09	0.89	มาก	4.23
6. ควรจัดให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัยในหลักสูตรฯ	4.19	0.84	มาก	4.16	0.78	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.18	0.80	มาก	4.31
7. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบ อุตสาหกรรมในหลักสูตรฯ	4.28	0.81	มาก	4.11	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.18	0.90	มาก	4.36
8. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดในหลักสูตรฯ	4.14	0.87	มาก	4.31	0.77	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.37	0.77	มาก	4.49
9. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงงานในหลักสูตรฯ	4.17	0.85	มาก	4.28	0.82	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.32	0.81	มาก	4.40
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.76	มาก	4.16	0.69	มาก	4.71	0.44	มากที่สุด	4.21	0.68	มาก	4.36

จากตารางพบว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ จัดให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรมในหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา ต้องการให้มีความร่วมมือเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัยในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีเรื่องความรู้และทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและระบบการผลิตในหลักสูตร ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

ด้านความต้องการความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาอาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดในหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาต้องการให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีความรู้ด้านการค้นคว้าหรือมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกันและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมในการวางแผนพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู/ฝึกสหกิจศึกษาในโรงงาน	4.14	0.89	มาก	3.83	0.93	มาก	4.37	0.58	มาก	3.86	0.94	มาก	4.02
2. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกันและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย (Proposal) เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม	4.14	0.94	มาก	3.93	0.70	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	3.96	0.76	มาก	4.16
3. อาจารย์ควรกำหนดหัวข้อในการออกแบบตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมทดลองผลิต	3.81	0.89	มาก	3.86	0.72	มาก	4.40	0.55	มาก	3.91	0.74	มาก	4.06
4. อาจารย์ควรสอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่น/วัสดุหายากท้องถิ่นสำหรับการผลิตแบบอุตสาหกรรม	4.14	0.87	มาก	4.05	0.80	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.11	0.82	มาก	4.32
5. ภาคอุตสาหกรรมควรนำเทคโนโลยี/เทคนิคเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา เช่น แลกเปลี่ยนระหว่างอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมในการเป็นวิทยากรฝึกอบรม	4.24	0.80	มาก	3.93	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.03	0.83	มาก	4.25
6. สถาบันอุดมศึกษาควรวิจัย/พัฒนาเอกลักษณ์ไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม	4.05	0.78	มาก	3.84	0.82	มาก	4.40	0.89	มาก	3.86	0.84	มาก	4.03

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
7. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์/นิสิต/นักศึกษา/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ระดับต่างๆ เช่น การออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับประถม, มัธยมและอุดมศึกษา	4.02	0.82	มาก	3.61	0.84	มาก	4.20	0.84	มาก	3.65	0.88	มาก	3.82
8. สถาบันอุดมศึกษาควรนำวิชาการเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เช่น จัดอบรมเทคนิคการออกแบบอุตสาหกรรมแบบ Online ให้บุคลากรภาคอุตสาหกรรม	4.12	0.81	มาก	3.94	0.71	มาก	4.40	0.55	มาก	3.99	0.75	มาก	4.11
9. ภาคอุตสาหกรรมควรจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรม สำหรับนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปผลิต และให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน	4.34	0.77	มาก	3.93	0.79	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.01	0.82	มาก	4.25
10. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และ ภาคอุตสาหกรรมในต่างประเทศ	4.28	0.76	มาก	3.96	0.83	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.04	0.89	มาก	4.20
11. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการระดมความคิดระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของ ภาคอุตสาหกรรม	4.22	0.82	มาก	3.95	0.71	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.05	0.75	มาก	4.33
12. ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์/บุคลากรทำวิจัยร่วมกัน	-	-	-	3.45	0.76	ปานกลาง	-	-	-	3.55	0.83	มาก	3.5
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.71	มาก	3.86	0.56	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	3.91	0.60	มาก	4.19

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตารางพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการความร่วมมือด้านการจัดกิจกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมในต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.28$) เป็นที่สังเกตว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการความร่วมมือในด้านต่างๆดังนี้เท่ากัน คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันเองและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมในการวางแผนพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือฝึกสหกิจศึกษาในโรงงาน ให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันเองและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม และให้อาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นหรือลวดลายท้องถิ่นสำหรับการผลิตแบบอุตสาหกรรม ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์และบุคลากรทำวิจัยร่วมกันและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

ด้านความต้องการความร่วมมือด้านการจัดกิจกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบมีความต้องการด้านการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมระดมความคิดเพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ต้องการให้อาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นหรือลวดลายท้องถิ่นสำหรับการผลิตแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.32$) นอกจากนี้เป็นที่สังเกตว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือและนักออกแบบมีความต้องการด้านการจัดกิจกรรมที่เท่ากัน คือ ให้ภาคอุตสาหกรรมจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน และต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมนำเทคโนโลยี/เทคนิคเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา เช่น แลกเปลี่ยนระหว่างอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมในการเป็นวิทยากรฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนความต้องการอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์และบุคลากรเพื่อทำวิจัยร่วมกันซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือด้านหลักสูตรระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ
ภาคอุตสาหกรรม

ข้อความ	สถาบันอุดมฯ/สถาบันอุดมฯ			สถาบันอุดมฯ/ภาคอุตสาหกรรม									รวม (N=134)
	ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้ประกอบการ (N=72)			ผู้บริหาร/อาจารย์ (N=50)			ผู้มีประสบการณ์/นักออกแบบ (N=12)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ควรจัดให้มีความรู้/ทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและ ระบบการผลิต ในหลักสูตรฯ	3.98	0.98	มาก	4.15	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.81	มาก	4.38
2. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคใน หลักสูตรฯ	4.18	0.88	มาก	4.24	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.29	0.80	มาก	4.44
3. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการ ออกแบบในหลักสูตรฯ	4.13	0.93	มาก	4.14	0.73	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.19	0.74	มาก	4.31
4. ควรจัดให้มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ในหลักสูตรฯ	4.08	0.84	มาก	4.05	0.81	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.10	0.83	มาก	4.32
5. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการค้นคว้า/พื้นฐานการวิจัยด้านการออก แบบในหลักสูตรฯ	4.07	0.79	มาก	4.00	0.89	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.09	0.89	มาก	4.23
6. ควรจัดให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัยในหลักสูตรฯ	4.19	0.84	มาก	4.16	0.78	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.18	0.80	มาก	4.31
7. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นใน การออกแบบอุตสาหกรรมในหลักสูตรฯ	4.28	0.81	มาก	4.11	0.89	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.18	0.90	มาก	4.36
8. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดใน หลักสูตรฯ	4.14	0.87	มาก	4.31	0.77	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.37	0.77	มาก	4.49
9. ควรจัดให้มีความรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงงานในหลักสูตรฯ	4.17	0.85	มาก	4.28	0.82	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.32	0.81	มาก	4.40
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	0.86	มาก	4.16	0.81	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด	4.21	0.82	มาก	4.36

จากตารางพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการความร่วมมือด้านหลักสูตรระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้ร่วมมือกันจัดให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรมในหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาต้องการให้ร่วมมือกันพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัย ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้ร่วมมือกันจัดให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและระบบการผลิตในหลักสูตรซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

ด้านความต้องการความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ และนักออกแบบมีความต้องการความร่วมมือด้านหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้ร่วมมือกันจัดความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา ต้องการให้ร่วมมือกันจัดให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้ร่วมมือกันจัดให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและระบบการผลิตซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดหลักสูตรและการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. จำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมต่อความต้องการของผู้เรียนมีปริมาณเพียงพอ	2.94	0.94	ปานกลาง
2. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความยืดหยุ่น/ทันสมัยตาม สภาพสังคมและเทคโนโลยี	3.24	0.90	ปานกลาง
3. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม	3.20	0.90	ปานกลาง
4. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผน, การผลิต, การตลาด และการบริหารธุรกิจอย่างครบวงจร	2.99	1.04	ปานกลาง
5. รายวิชาในการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม	3.13	0.86	ปานกลาง
6. รายวิชาในการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม	3.33	0.88	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.14	0.92	ปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางพบว่า นิสิต/นักศึกษามีความเห็นว่างานปัจจุบันของการจัดหลักสูตรและการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ รายวิชาในการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมา เห็นว่าเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความยืดหยุ่นและทันสมัยตามสภาพสังคมและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.24$) ส่วนจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมต่อความต้องการของผู้เรียน นิสิต/นักศึกษาเห็นว่างานปัจจุบันของการจัดหลักสูตรและการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาศิลปะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดหลักสูตรและการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เนื้อหารายวิชาที่มีความยืดหยุ่น/ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม/เทคโนโลยีปัจจุบัน	3.49	0.68	ปานกลาง
2. เนื้อหารายวิชาที่มีการผสมผสานกับความงาม/ประโยชน์ใช้สอย/กระบวนการผลิตและการตลาด	3.32	0.83	ปานกลาง
3. เนื้อหารายวิชาการออกแบบอุตสาหกรรมครบวงจรตั้งแต่การออกแบบ, กระบวนการผลิต, การตลาด, และการบริหารธุรกิจ	2.86	1.06	ปานกลาง
4. เนื้อหารายวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมมีปริมาณเพียงพอ	2.98	0.90	ปานกลาง
5. การฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม	2.98	0.86	ปานกลาง
6. เนื้อหารายวิชาทางทฤษฎี/การฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศิลปะศึกษาเพียงพอต่อการประยุกต์ใช้ในการออกแบบอุตสาหกรรม	3.21	0.84	ปานกลาง
7. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาครูไปใช้การทำงาน	3.64	1.08	มาก
8. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาเฉพาะไปใช้การทำงาน	4.02	0.74	มาก
9. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปไปใช้การทำงาน	3.33	0.95	ปานกลาง
10. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาเลือกไปใช้การทำงาน	3.81	0.85	มาก
11. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในวิชาประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในการทำงาน	3.70	1.07	มาก
12. ด้านการนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในวิชาการศึกษาศิลปะภายใต้กรณีพิเศษไปใช้ในการทำงาน	3.82	0.87	มาก
13. ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีด้านการผลิตในการออกแบบอุตสาหกรรม	3.79	1.03	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.46	0.90	ปานกลาง

จากตารางพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจุบันการจัดหลักสูตรและการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายวิชาที่สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ วิชาการศึกษาศิลป์ปะภายใต้การนิเทศ ($\bar{X} = 3.82$) นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สังเกตว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า มีจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมเท่ากันกับการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ส่วนค่าเฉลี่ยที่เป็นอันดับสุดท้าย คือ การที่ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า เนื้อหารายวิชาการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่การออกแบบ กระบวนการผลิต การตลาด และการบริหารธุรกิจมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาศิลปะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของความร่วมมือในการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ข้อความ	นิสิต/นักศึกษา (N=84)			ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปะศึกษา (N=57)			รวม (N=141)
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้เนื่องจากขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ	4.02	0.99	มาก	4.32	0.83	มาก	4.17
2. การเรียนการสอนเน้นการเรียนทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสภาพจริง	3.07	1.12	ปานกลาง	3.32	0.98	ปานกลาง	3.20
3. หนังสือ/ข้อมูลสำหรับค้นคว้าด้านการออกแบบอุตสาหกรรมไม่ทันสมัย	3.41	1.05	ปานกลาง	3.53	0.87	มาก	3.47
4. อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่ทันสมัย	3.59	1.01	มาก	3.74	0.88	มาก	3.67
5. อุปกรณ์สำหรับการฝึกทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรมไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียนในการทดลอง/ฝึกปฏิบัติจริง	3.77	1.09	มาก	3.68	0.97	มาก	3.73
6. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและกับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม	3.87	1.00	มาก	4.04	0.84	มาก	3.96
7. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมทำให้อาจารย์เข้าใจการทำงานของภาคอุตสาหกรรมไม่ครบวงจร	3.67	0.98	มาก	3.93	0.86	มาก	3.80
8. ผู้เรียนไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการศึกษาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	3.40	1.02	ปานกลาง	3.75	1.04	มาก	3.58
9. ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติ/ทดลองจริงในภาคอุตสาหกรรม	3.82	1.09	มาก	3.93	0.92	มาก	3.88
ค่าเฉลี่ยรวม	3.62	1.04	มาก	3.80	0.91	มาก	3.71

จากตารางพบว่า นิสิต/นักศึกษาเห็นว่าความร่วมมือในการจัดหลักสูตรและการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนิสิต/นักศึกษาเห็นว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้เป็นปัญหายุ่งในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสภาพจริงซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$)

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า ความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้เป็นปัญหายุ่งในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสุดท้าย คือ การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสภาพจริงซึ่งยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$)

นอกจากนี้เป็นที่สังเกตว่า นิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษามีความเห็นเรื่องปัญหาของความร่วมมือในการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมสอดคล้องกันทุกอันดับและทุกเรื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือด้านการจัดรายวิชาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ข้อความ	นิสิต/นักศึกษา (N=84)			ผู้สำเร็จการศึกษาศาสา ศิลปศึกษา (N=57)			รวม (N=141)
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ควรมีการเพิ่มจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม เช่น การออกแบบ/สร้างตราสินค้า, การตลาด และการบริหารธุรกิจ เป็นต้น	4.27	0.88	มาก	-	-	-	4.27
2. ควรมีการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เฟอร์นิเจอร์ เซรามิกส์ และบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น	4.52	0.77	มากที่สุด	4.25	0.85	มาก	4.39
3. ควรจัดให้รายวิชา การออกแบบอุตสาหกรรม เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร *	3.87	0.94	มาก	3.77	0.93	มาก	3.82
4. ควรจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	4.21	0.85	มาก	-	-	-	4.21
5. ควรจัดเนื้อหาวิชาที่เน้นความรู้/ทักษะในการออกแบบอุตสาหกรรมที่ร่วมสมัยเพื่อนำไปผลิตจริงมากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่สามารถผลิตและใช้งานจริงได้	4.29	0.91	มาก	-	-	-	4.29
6. ควรจัดเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม/วัฒนธรรมยุคใหม่	4.36	0.72	มาก	-	-	-	4.36
7. ควรพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมของโลกธุรกิจสมัยใหม่	4.36	0.75	มาก	4.40	0.86	มาก	4.38
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	0.50	มาก	4.30	0.84	มาก	4.27

* ลำดับความคิดเห็นที่ตรงกันของทั้งสองกลุ่ม

จากตารางพบว่า นิสิต/นักศึกษามีความต้องการความร่วมมือด้านการจัดรายวิชาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ความต้องการความร่วมมือในการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เฟอร์นิเจอร์ เซรามิกส์ และบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาเป็นความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ต้องการให้มีการจัดเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมยุคใหม่ เท่ากันกับที่ต้องการให้พัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกธุรกิจสมัยใหม่ ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้จัดรายวิชา การออกแบบอุตสาหกรรม เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.38$)

ด้านความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้จัดเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมยุคใหม่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาต้องการให้มีความร่วมมือในการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เฟอร์นิเจอร์ เซรามิกส์ และบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้จัดรายวิชา การออกแบบอุตสาหกรรม เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$)

นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจว่า นิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษา มีความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายตรงกัน คือ ต้องการให้จัดรายวิชาการออกแบบอุตสาหกรรมเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาศิลปะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการด้านความร่วมมือในการจัดรายวิชาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ควรร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการจริงในการทำงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	4.33	0.85	มาก
2. ควรมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกจำนวนมากหลาย	4.39	0.75	มาก
3. ควรมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม	4.39	0.86	มาก
4. ควรจัดให้มีรายวิชาบังคับเลือกที่เกี่ยวข้องกับการตลาด, การบริหารจัดการ, การประกอบธุรกิจ, การประสานงานและกฎหมายลิขสิทธิ์	4.18	1.02	มาก
5. ควรมีเนื้อหาวิชาที่คำนึงถึงความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต	4.35	0.74	มาก
6. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะการจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม	4.40	0.70	มาก
7. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะการตลาดสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม	4.28	0.82	มาก
8. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรม	3.98	0.97	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.84	มาก

จากตารางพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาต้องการให้มีความร่วมมือในการจัดรายวิชาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้มีความร่วมมือในการจัดเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะการจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยของความต้องการที่เท่ากัน คือ ต้องการให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกหลากหลาย และมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรมและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ควรจัดการสอนแบบโรงเรียนโรงงาน โดยน่านิสิต/นักศึกษาเข้าไปเรียนกับผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการเป็นครั้งคราว	4.23	0.90	มาก
2. ควรจัดการศึกษาดูงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้เห็น กระบวนการทำงานทั้งระบบ	4.30	0.72	มาก
3. ควรเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ/ผู้เชี่ยวชาญในอาชีพมาให้ความรู้/เทคนิคด้านการออกแบบอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่	4.48	0.67	มาก
4. ควรส่งเสริมให้บุคลากรจากภาคอุตสาหกรรมมาเป็นวิทยากร/อาจารย์พิเศษประจำวิชา	4.31	0.79	มาก
5. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้ศึกษาดูงาน/อบรมเกี่ยวกับการทำงานด้านอุตสาหกรรมอย่างครบวงจรเพื่อนำความรู้/ทักษะมาใช้ในการสอน	4.42	0.71	มาก
6. ควรจัดการเรียนการสอนแบบ Online ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม	3.87	0.93	มาก
7. ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรม	4.51	0.72	มากที่สุด
8. ควรจัดการเรียนการสอนที่นำผลการวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมาสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อสร้างโลกทัศน์ให้กับผู้เรียน	4.32	0.85	มาก
9. ควรมีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่เท่ากัน	3.79	1.01	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.81	มาก

จากตารางพบว่านิสิต/นักศึกษาต้องการให้มีความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ต้องการให้มีความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาต้องการให้เชิญวิทยากรจากสถานประกอบการหรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพมาให้ความรู้และเทคนิคด้านการออกแบบอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนเท่ากัน ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบ
อุตสาหกรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ควรมีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนในระยะเวลาที่เท่ากัน	3.79	1.01	มาก
2. ควรมีการเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการมาบรรยายพิเศษด้านเทคนิคการออกแบบในระบบอุตสาหกรรม	4.51	0.63	มากที่สุด
3. ควรมีการจัดสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ/บัณฑิตศิลปศึกษามาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม	4.35	0.79	มาก
4. ควรมีการสอนแบบโครงการโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ เช่น กำหนดให้นักศึกษาทำงานออกแบบเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ/สตรี/เด็ก และขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง	4.35	0.88	มาก
5. การสอนควรเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น การสอนเด็กประถม/มัธยมให้มีความเข้าใจการออกแบบเครื่องนุ่งห่มสำหรับอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐาน, การถักทอเบื้องต้น เป็นต้น	4.23	0.85	มาก
6. การสอนควรเน้นวิธีเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถาบันธุรกิจและสถานประกอบการ	4.23	0.91	มาก
7. ควรกำหนดให้นักศึกษานำความรู้/ทักษะจากการศึกษาในรายวิชานี้มาประยุกต์ใช้และนำเสนอเป็นผลงานต้นแบบจริง	4.21	0.88	มาก
8. ควรจัดให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา	4.42	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	0.83	มาก

จากตารางพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาศิลปะศึกษามีความต้องการความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้มีความร่วมมือในการสอนโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการมาบรรยายพิเศษด้านเทคนิคการออกแบบในระบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา ต้องการให้ร่วมมือกันโดยจัดให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านกาออกแบบอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X} = 4.42$) นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการความร่วมมือที่เท่ากันดังนี้ คือ ต้องการให้ร่วมมือกันจัดสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ/บัณฑิตศึกษามา แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปะศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม และต้องการให้ร่วมมือกับสถานประกอบการในการสอนแบบโครงการ เช่น กำหนดให้นักศึกษาทำงานออกแบบเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ/สตรี/เด็ก และขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง ($\bar{X} = 4.35$) นอกจากนี้ยังต้องการให้ร่วมมือกันสอนโดยเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปะศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น การสอนเด็กประถม/มัธยมให้มีความเข้าใจการออกแบบเครื่องนุ่งห่มสำหรับอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐาน และการถักทอเบื้องต้นเท่ากันกับที่ต้องการให้ร่วมมือกันสอนโดยเน้นวิธีเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันธุรกิจและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนในระยะเวลาที่เท่ากัน ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

สรุป

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ นักออกแบบ นิสิต/นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นในด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและมีความต้องการเรื่องความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมดังนี้

ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา

ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะ มีความเห็นว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาส ($\bar{X} = 3.76$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความ

ร่วมมือ 5 คน เห็นว่า ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง มีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเป็นความร่วมมือกันเองอย่างไม่มีรูปแบบตามคำเชิญของสถาบันที่ได้รับทุนจากทางภาครัฐ สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อ ใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ($\bar{X} = 3.55$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ 3 คน เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและแสวงหาทางออกหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาเท่ากันกับ เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงานภายนอก

สำหรับลักษณะความร่วมมือผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกันในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมา คือ ลักษณะความร่วมมือที่สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่จัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.27$) นอกจากนี้ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะยังเห็นว่า ภาคอุตสาหกรรมยังคงมีความร่วมมือในการบริจาคอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ 2 คน เห็นว่า ลักษณะความร่วมมือที่เกิดขึ้นปัจจุบัน คือ ความร่วมมือที่ภาครัฐให้ทุนอาจารย์ในการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในงานอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ผลของความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่าทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) นอกจากนี้ยังทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการได้ในระดับปานกลางด้วย ($\bar{X} = 3.17$)

ด้านปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า เกิดจากการขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา คือ การที่ทั้งสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณซึ่งยังคงเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ จำนวน 2 คน สำหรับปัญหาทัศนคติของผู้บริหารและอาจารย์ที่ว่า การร่วมมือกันแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบันนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 3 คน เห็นว่า ปัญหาของความร่วมมือเกิดจากอาจารย์มีภาระงานมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก มีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเกิดจากลักษณะเฉพาะตัวของอาจารย์ศิลปศึกษาที่เน้นการทำงานเดี่ยว มีความเชี่ยวชาญเฉพาะตนที่หลากหลาย มีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเกิดจากการที่อาจารย์ขาดความมุ่งมั่น ขาดการรวมตัวกันในสาขาวิชาชีพเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญและขาดการแข่งขันกันทางวิชาชีพ และมีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเกิดจากขาดรูปแบบความร่วมมือที่

ชัดเจน ตลอดจนขาดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทุกระดับ นอกจากนี้มีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเกิดจากการสร้างความร่วมมือในลักษณะของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ปัญหาด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 2 คน เห็นว่าเกิดจากอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีการแข่งขันกันเอง นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกันในการผลิตบัณฑิตแบบแอบแฝง

ปัญหาด้านการวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 2 คน เห็นว่าเกิดจากการที่อาจารย์มีภาระงานมากเกินไป และมีจำนวน 2 คน ที่เห็นว่าเกิดจากลักษณะการทำงานเฉพาะตนสูงทำให้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและต้องใช้ความอดทนในการทำงานร่วมกันสูง

ปัญหาด้านการให้บริการวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 1 คน ที่เห็นว่าเกิดจากสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสถานที่ ห้องปฏิบัติการ หรืออุปกรณ์ไม่คุ้มค่า

ปัญหาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 2 คน เห็นว่าเกิดจากการรับรองมาตรฐานทางวิชาชีพไม่เข้มแข็งทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพ

สำหรับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกันเองเพื่อผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษาแก่นิสิต/นักศึกษาและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับอาจารย์และบุคลากร ($\bar{X} = 4.16$) นอกจากนี้ยังมีความต้องการด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากด้วย ($\bar{X} = 3.67$)

ด้านความต้องการด้านการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ทั้งนี้ต้องการให้ภายในองค์กรดังกล่าวประกอบไปด้วยประธานและกรรมการทำหน้าที่บริหารองค์กรโดยมีวาระของการทำงาน ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน พัฒนาอาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนความต้องการให้สมาชิกถาวรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบันเป็นความต้องการที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 2 คน ต้องการให้องค์กรนี้ทำหน้าที่ผลักดันและดำเนินงานในการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพอย่างเข้มแข็ง

ด้านความต้องการด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 2 คน ต้องการให้อาจารย์สร้างแรงบันดาลใจด้านการออกแบบให้ผู้เรียนตั้งแต่การจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน

ความต้องการด้านการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 1 คนเห็นว่าควรให้อาจารย์สามารถรับงานจากภายนอกและใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยและจำนวน 1 คนต้องการให้มีการสนับสนุนโครงการที่ต่อยอดงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

ความต้องการด้านการให้บริการทางวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 1 คนต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาให้บริการด้านการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมและจำนวน 1 คน ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมเชิญอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษาโดยนับเป็นภาระงานให้

ความต้องการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 1 คนต้องการให้ร่วมมือกันผลิตบัณฑิตที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทยและมีความเป็นสากล

สำหรับความต้องการด้านการจัดกิจกรรมผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ควรจัดให้นิสิต/นักศึกษา มีการประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อนำไปผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ควรมีกิจกรรมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมต่างประเทศซึ่งยังคงเป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) นอกจากนี้ยังพบว่า ต้องการให้ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ วางแผนพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและฝึกสหกิจศึกษาในโรงงาน ($\bar{X} = 4.14$) พัฒนาอาจารย์และบุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย (Proposal) เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.14$) และต้องการให้อาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น สอนการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.14$)

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ปัจจุบันผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมเป็นความร่วมมือที่เกิดจากอาจารย์กับบุคลากรภาคอุตสาหกรรมเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 4 คน เห็นว่าเป็นความร่วมมือกันตามความสัมพันธ์ในระดับบุคคล มีจำนวน 3 คนเห็นว่าเป็นความ

ร่วมมือกันตามความต้องการของภาครัฐ

ด้านวัตถุประสงค์ของความร่วมมือ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมต้องการร่วมมือ เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาเห็นว่า ต้องการใช้ความร่วมมือดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 3 คน เห็นว่าเป็นการร่วมมือกันเพื่อทำโครงการใดโครงการหนึ่งตามความต้องการของภาครัฐ

ด้านลักษณะความร่วมมือ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่า ลักษณะความร่วมมือที่สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจเป็นลักษณะความร่วมมือที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมา คือ ลักษณะที่สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมจัดสัมมนาร่วมกันซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนลักษณะความร่วมมือที่ภาคอุตสาหกรรมรับบุคลากรเข้าทำงานโดยจัดให้มีการสัมมนาที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นลักษณะที่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 3 คน เห็นว่าเป็นการร่วมมือกันในลักษณะที่ภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม มีจำนวน 2 คนเห็นว่า ภาครัฐขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาโดยมีการทำสัญญาร่วมกัน จำนวน 2 คนเห็นว่าเป็นความร่วมมือกันผ่านทางศิษย์เก่า และมีจำนวน 2 คนที่เห็นว่าเป็นการร่วมมือกันในลักษณะที่ภาคอุตสาหกรรมส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นวิทยากรให้สถาบันอุดมศึกษา

ด้านผลที่ได้จากความร่วมมือ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อร่วมมือแล้วทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ทำให้มีสถานประกอบการที่ต้องการให้นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไปฝึกงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนผลของความร่วมมือที่ทำให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเป็นผลของความร่วมมือที่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$)

ด้านปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่า เกิดจากการขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษาเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา เกิดจากการที่ภาคอุตสาหกรรมเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไรซึ่งเป็นปัญหาที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) นอกจากนี้ยังเห็นว่า การขาดงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาเป็น

ปัญหาที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เท่ากันกับที่เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาและภาค
อุตสาหกรรมขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.53$) และขาดการ
ออกแบบเพื่อสร้างทรัพยากรปัญหาเป็นปัญหาที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) สำหรับ
ปัญหาที่ผู้บริหารและอาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของ
สถาบันเป็นปัญหาที่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มี
ประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 5 คน เห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขาดเงินทุน
และผู้รับผิดชอบโดยตรง รองลงมาจำนวน 4 คน เห็นว่า ภาคอุตสาหกรรมมีทัศนคติว่าอาจารย์มี
ความรู้ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมจึงไม่ต้องการนำสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้อง

ด้านความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร
อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่ต้องการให้ทำวิจัยร่วมกันอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมการ
ออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์และบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนความต้องการให้
สถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษาและระหว่างภาคอุตสาหกรรมเป็นความต้องการที่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.38$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 6 คน
ต้องการให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครูและอาจารย์ที่มีความเข้าใจใน
กระบวนการออกแบบอุตสาหกรรมไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านความต้องการในการจัดตั้งองค์กรพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มี
ประสบการณ์ และนักออกแบบมีความต้องการให้ภาครัฐให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและ
ถาวรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาต้องการให้องค์กรนี้มีสมาชิกพิเศษมาจากภาค
อุตสาหกรรมหรือสมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องหรือมีความเกี่ยวข้องด้านการออกแบบ
อุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนความต้องการให้สมาชิกถาวรมาจากตัวแทนของ
สถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบัน เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$)
ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 4 คน ต้องการให้ทุก
หน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยแสดงให้เห็นถึงผล
ประโยชน์ของแต่ละหน่วยงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร นอกจากนี้
ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์จำนวน 3 คน ต้องการให้มีการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพที่
ชัดเจนและเข้มแข็งเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาชีพเพื่อ
สร้างความรับผิดชอบต่อการทำงานในวิชาชีพตน และต้องการให้อาจารย์มีการหาความรู้เพิ่มเติม
ในภาคอุตสาหกรรม

ความต้องการความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบ

อุตสาหกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบ ต้องการให้จัดให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดมากและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาต้องการให้จัดให้มีความรู้เรื่องการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) นอกจากนี้ผู้บริหาร และอาจารย์ศิลปะยังต้องการให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และต้องการให้มีความรู้เรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 7 คน ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการสอนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค เช่น การสร้างหลักสูตรร่วมกัน รองลงมาจำนวน 6 คนต้องการให้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำนิสิต/นักศึกษาเข้าไปฝึกงานและทำโครงการระยะยาวในภาคอุตสาหกรรม

ความต้องการด้านการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 3 คน ต้องการให้อาจารย์ร่วมมือกับสถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาอื่นทำวิจัย นอกจากนี้มีจำนวน 2 คน ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

ด้านความต้องการด้านการบริการวิชาการพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือจำนวน 3 คน ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรและการสอนที่ส่งเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ไทยมากขึ้น เพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักความเป็นไทย จำนวน 2 คน ต้องการให้สถานประกอบการเปิดโอกาสให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าไปหาความรู้ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมภายในโรงงานได้

ความต้องการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือหนึ่งคน ต้องการให้มีการสอนออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยมากขึ้นเพื่อสร้างจุดแข็งของสินค้าและสร้างจุดดึงดูดความสนใจ

ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาระดมความคิดร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาต้องการให้อาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่น/ลวดลายท้องถิ่นสำหรับการผลิตแบบอุตสาหกรรมซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนความต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์และบุคลากรทำวิจัยร่วมกันเป็นความต้องการที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

ด้านสภาพปัจจุบันของการจัดหลักสูตรและการสอนนิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) มีเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่ยืดหยุ่น ทันสมัยตามสภาพสังคมและเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) และมีจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า รายวิชาที่สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ในระดับมาก คือ รายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ รายวิชาการศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ ($\bar{X} = 3.82$) นอกจากนี้ยังเห็นว่า เนื้อหารายวิชาที่เกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมมีปริมาณเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ส่วนเนื้อหารายวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ได้แก่ การออกแบบ กระบวนการผลิต การตลาด และการบริหารธุรกิจ ยังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$)

สำหรับปัญหาในการจัดหลักสูตรและการสอนพบว่า นิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า การขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้ เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ การขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรมเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเห็นว่าการเรียนการสอนด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพจริงเป็นปัญหาที่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$)

ความต้องการด้านการจัดหลักสูตรพบว่า ที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบมีความต้องการให้จัดหลักสูตรโดยมีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้า และการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาต้องการให้มีความรู้เรื่องรสนิยมของผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนความต้องการให้จัดให้มีความรู้เรื่องการค้าและพื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบเป็นความต้องการที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

สำหรับความต้องการด้านการจัดรายวิชา/เนื้อหาวิชาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมพบว่า นิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ต้องการให้มีการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เฟอร์นิเจอร์ เซรามิกส์ และบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ต้องการให้พัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมของโลกธุรกิจสมัย

ใหม่ ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) นอกจากนี้ยังต้องการให้จัดรายวิชาการออกแบบอุตสาหกรรมเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้มีเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับทักษะการจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาต้องการให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกหลากหลาย ($\bar{X} = 4.39$) เท่ากันกับที่ความต้องการให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรมซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และต้องการให้มีรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

สำหรับความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา ต้องการให้เชิญวิทยากรจากสถานประกอบการหรือผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพมาให้ความรู้หรือเทคนิคด้านการออกแบบอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนความต้องการให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการเท่ากันกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนเป็นความต้องการที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษส่วนใหญ่ต้องการให้เชิญวิทยากรจากสถานประกอบการมาบรรยายพิเศษด้านเทคนิคการออกแบบในระบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาต้องการให้จัดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เป็นที่สังเกตว่าต้องการให้มีการจัดสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการหรือบัณฑิตสาขาศิลปศึกษามา แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 4.35$) เท่ากันกับที่ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานโดยร่วมมือกับสถานประกอบการและขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) นอกจากนี้ยังต้องการให้สอนโดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น การสอนเด็กประถม/มัธยมให้มีความเข้าใจเรื่องการออกแบบอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.23$) และสอนโดยเน้นความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันธุรกิจ และสถานประกอบการ ซึ่งเป็นความต้องการที่ยังคงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และต้องการให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการเท่ากันกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามสามารถสรุปและนำเสนอเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 26 สรุปข้อมูลด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
การสร้าง ความร่วมมือ	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาส ร่วมมือตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง ร่วมมือกันเองอย่างไม่มีรูปแบบ ตามคำเชิญของสถาบันที่ได้รับทุนจากทางภาครัฐ	1. ให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่สร้างความร่วมมือ
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	อาจารย์กับบุคลากรภาคอุตสาหกรรมเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือ ร่วมมือกันตามความสัมพันธ์ในระดับบุคคล ร่วมมือกันตามความต้องการของภาครัฐ	1. ให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่สร้างความร่วมมือ
วัตถุประสงค์	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา เพื่อพัฒนาและแสวงหาทางออก หรือทางเลือกในการแก้ปัญหา เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงานภายนอก	เพื่อผลักดันภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษากับนิสิต/นักศึกษา และรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา เพื่อจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับอาจารย์/บุคลากร
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อ การออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อต้องการใช้ความร่วมมือดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปะการศึกษ เพื่อทำโครงการใดโครงการหนึ่งตามความต้องการของภาครัฐ	เพื่อร่วมกันทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์และบุคลากร

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
ผลของ ความ ร่วมมือ	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สามารถตอบสนองความต้องการ ของภาคอุตสาหกรรม 2. ทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ	-
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	1. ทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ 2. ทำให้มีสถานประกอบการที่ต้องการให้บัณฑิต/ นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไป ฝึกงาน	-
ลักษณะ ความ ร่วมมือ และการจัด กิจกรรม	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. จัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน* 2. สถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการ ออกแบบอุตสาหกรรม 3. ภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในงานอุตสาหกรรม	1. ให้บัณฑิต/นักศึกษามีการประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อนำไป ผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน* 2. ให้จัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ต่างประเทศ 3. ให้ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและประสานงานกับภาค อุตสาหกรรมวางแผนพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและฝึกสห กิจศึกษาในโรงงาน 4. ให้ความร่วมมือพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย (Proposal) เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม 5. ให้อาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถาน ประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	พัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจ จัดสัมมนาร่วมกัน*	ให้ร่วมกันระดมความคิดสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ให้ภาคอุตสาหกรรมจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิต/นักศึกษาเพื่อนำไปผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน* ให้ภาคอุตสาหกรรมนำเทคโนโลยี/เทคนิคเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา
ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	ขาดหน่วยงาน/สถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ* สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณ* อาจารย์มีภาระงานมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาติดต่อกับหน่วยงานภายนอก ลักษณะเฉพาะตัวของอาจารย์ที่เน้นการทำงานเดี่ยว มีความเชี่ยวชาญหลากหลาย ขาดความมุ่งมั่น ขาดการรวมตัวและแข่งขันกันทางวิชาชีพ ขาดรูปแบบความร่วมมือที่ชัดเจน ขาดความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานทุกระดับ การสร้างความร่วมมือในลักษณะของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร	ให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวร* ให้ภายในองค์กรประกอบไปด้วยประธานและกรรมการทำหน้าที่บริหารองค์กรโดยมีวาระของการทำงาน ให้จัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน พัฒนาอาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ให้องค์กรทำหน้าที่ผลักดันและดำเนินงานอย่างเข้มแข็งในการพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	ขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ* ภาคอุตสาหกรรมเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไรเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาขาดงบประมาณ * ขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน ขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทางปัญญา ขาดเงินทุนและผู้รับผิดชอบโดยตรง ภาคอุตสาหกรรมมีทัศนคติว่าอาจารย์ไม่ทันสมัยจึงไม่ต้องการนำสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้อง	ให้ภาครัฐให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวร * ให้องค์กรมีสมาชิกพิเศษมาจากภาคอุตสาหกรรม/ สมาคม/ ชมรมที่เชี่ยวชาญ หรือมีความเกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ให้ทุกหน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของแต่ละหน่วยงาน ให้สร้างมาตรฐานทางวิชาชีพที่ชัดเจน/ เข้มแข็งเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรม และพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาชีพที่ชัดเจน ให้อาจารย์เปลี่ยนทัศนคติและหาความรู้เพิ่มเติมในภาคอุตสาหกรรม
ความร่วมมือ ด้านการจัด รายวิชา/ เนื้อหาวิชา	-	รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่ยืดหยุ่นทันสมัย ตามสภาพสังคมและเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมอยู่ในระดับปานกลาง รายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะและวิชาการศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	ให้มีการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ มีความหลากหลาย และมีจำนวนมากขึ้น ให้พัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการ ออกแบบอุตสาหกรรมของโลกธุรกิจสมัยใหม่ ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม ให้มี รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย เพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
		5. เนื้อหารายวิชาที่เกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมมีปริมาณเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง 6. การฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง	5. ให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรม
ความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน	-	1. ขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้ 2. ขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม 3. การเรียนการสอนด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพจริง	1. ให้มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัย 2. ให้เชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ หรือผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพมาให้ความรู้ หรือเทคนิคด้านการออกแบบในระบบอุตสาหกรรม โดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีรุ่นใหม่ 3. ให้จัดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา 4. ให้มีการจัดสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการหรือบัณฑิตสาขาศิลปศึกษามาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
			5. ให้สอนแบบโครงการโดยร่วมมือกับสถานประกอบการและขอ ความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง 6. ให้สอนโดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น ประถม มัธยม
ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีการแข่งขันกันอยู่ในที่ 2. มีการแข่งขันกันในการผลิตบัณฑิตแบบแอมแปง	1. ให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครูและอาจารย์ที่มีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบอุตสาหกรรม ไปในทิศทางเดียวกัน
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	-	1. ให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้า การตลาดและระสนิยมของผู้บริโภค 2. ให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการสอนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค 3. ให้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำนิสิต/นักศึกษา เข้าไปฝึกงานและทำโครงการระยะยาวในภาคอุตสาหกรรม
ความร่วมมือด้านวิจัย	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. อาจารย์มีภาระงานมากเกินไป 2. อาจารย์ศิลปศึกษามีลักษณะการทำงานเฉพาะตนสูงทำให้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและต้องใช้ความอดทนในการ ทำงานร่วมกันสูง	1. ให้อาจารย์สามารถรับงานจากภายนอกและใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยได้ 2. ให้การสนับสนุนโครงการที่ต่อยอดงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เรื่อง	องค์กรความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน และปัญหาของความร่วมมือ	ความต้องการความร่วมมือ
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	1. ผู้ประกอบการในประเทศส่วนใหญ่ไม่ทำวิจัย 2. ผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ หรือข้อมูลเชิงลึกกับสถาบัน อุดมศึกษา เพราะขาดความเชื่อมั่นและขาดความไว้วางใจในสถาบัน	1. ให้อาจารย์ร่วมมือกับสถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาด้วยกัน ทำวิจัย 2. ให้สถาบันอุดมศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบ
ความร่วมมือ ด้านบริการ วิชาการ	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสถานที่ห้องปฏิบัติการหรือ อุปกรณ์ไม่คุ้มค่า	1. ให้สถาบันอุดมศึกษาให้บริการด้านการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่ เกี่ยวข้องกับ การออกแบบอุตสาหกรรม 2. ให้ภาคอุตสาหกรรมเชิญอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษา และให้สถาบันอุดมศึกษานับเป็นภาระงานให้
	สถาบันอุดมศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม	-	1. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรและการสอนที่ส่งเสริมความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ไทยเพื่อปลูกจิตสำนึกให้รักความเป็นไทย 2. ให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าไปหาความรู้ด้านการออกแบบ อุตสาหกรรมประเภทต่างๆภายในโรงงาน
ความร่วมมือ ด้านทำนุบำรุง ศิลป- วัฒนธรรม	สถาบันอุดมศึกษา/ สถาบันอุดมศึกษา	1. เนื่องจากการรับรองมาตรฐานทางวิชาชีพไม่เข้มแข็งทำให้ขาดความ รับผิดชอบต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพ	1. ให้ร่วมกันผลิตบัณฑิตที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่ แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทยและมีความเป็นสากล
	สถาบันอุดมฯ/ ภาคอุตสาหกรรม	-	1. ให้มีการสอนออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยมาก ขึ้นเพื่อสร้างจุดแข็งของประเทศ

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยนำไปสร้างเป็นรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม เมื่อได้รูปแบบและกลไกแล้วผู้วิจัยจัดประชุมเพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกที่สร้างขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้ร่างรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมพร้อมเอกสารประกอบ (ภาคผนวก ง) เพื่อใช้พิจารณาในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันอังคารที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 เวลา 13.00-15.30 น. ห้องประชุม 211.04 อาคารประชุมสุข อาชีวอำรุง (อาคาร 3) ชั้น 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 รูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจสอบรูปแบบและกลไกตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นรูปแบบและกลไกความร่วมมือโดยใช้ชื่อว่า รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium – PAEC) ซึ่งมีรูปแบบและกลไกดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 5 รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา
(The Professional Art Education Consortium- PAEC)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบความร่วมมือในลักษณะของการรวมกลุ่มแบบหลายสถาบัน เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างแบบเมตริก มีอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว มีอำนาจในการตัดสินใจแบบเบ็ดเสร็จภายในองค์กร และเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่อยู่นอกระบบราชการ บริหารจัดการและดำเนินงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนที่เน้นการพัฒนา คณาจารย์ และนักวิจัยในระยะยาว โดยใช้ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการเป็น การดำเนินงานเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม และภาค ธุรกิจ (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2548) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกรอบแผน อุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แห่งชาติ (2550) ที่เน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม

รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษานี้ประกอบ

ด้วยโครงสร้างองค์กร นโยบาย วัตถุประสงค์ และกลไกการดำเนินงาน ดังแผนภูมิและรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงสร้างองค์กร

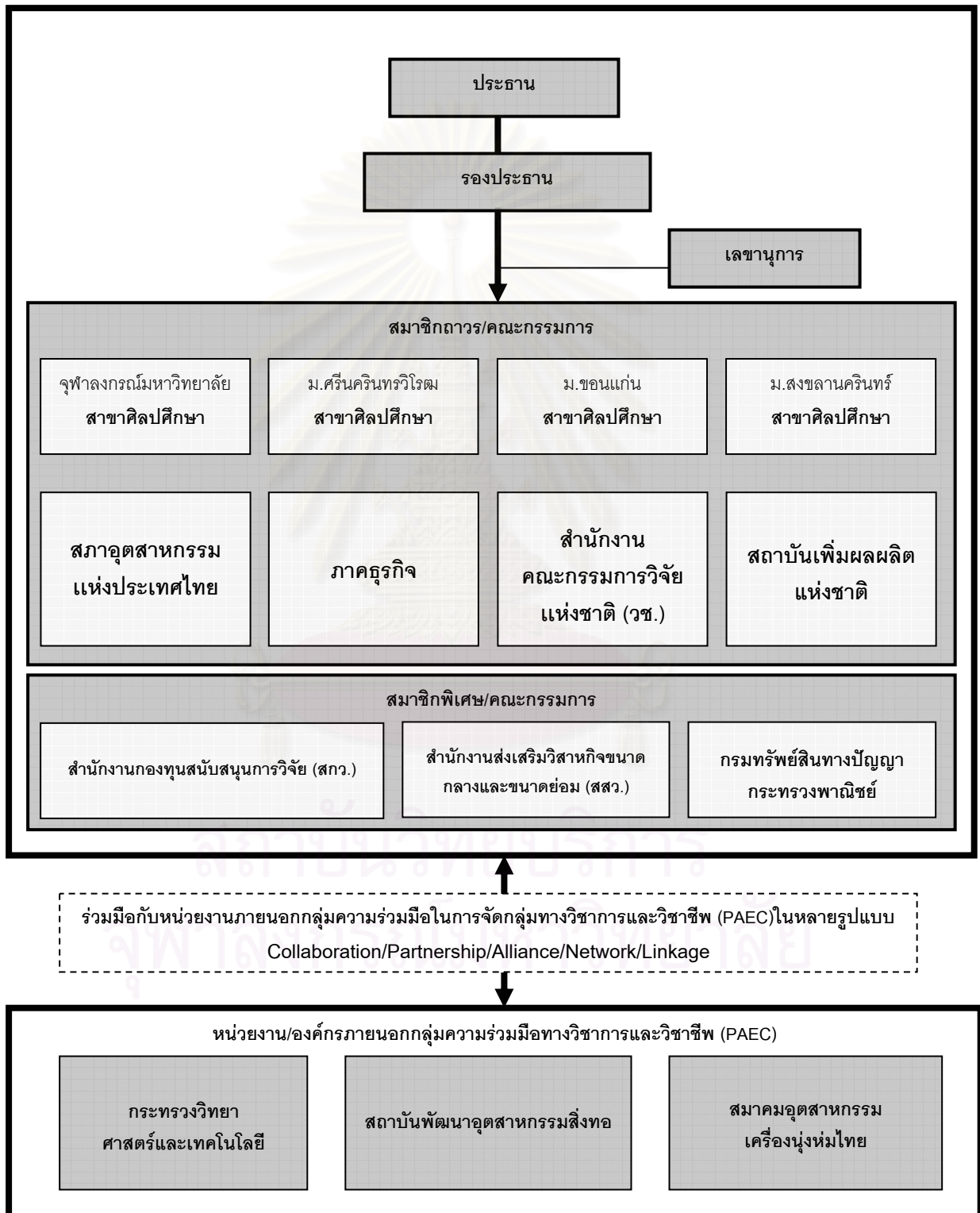
จากแผนภูมิองค์กรนี้เป็นองค์กรที่ร่วมมือกันในลักษณะของไตรภาคีประกอบด้วย ประธาน ซึ่งมาจากผู้บริหารสูงสุด/ตัวแทนของคณะ/สถาบัน/ศูนย์ที่เป็นสมาชิกถาวรตามลำดับรายชื่อที่ลงทะเบียน รองประธาน มาจากสมาชิกถาวรซึ่งลงทะเบียนเป็นลำดับถัดไป ทั้งประธานและรองประธานทำหน้าที่หมุนเวียนกันตามลำดับรายชื่อที่ลงทะเบียน มีวาระ 2 ปี และไม่มีการต่อวาระ คณะกรรมการประกอบไปด้วยสมาชิกถาวร และสมาชิกพิเศษที่ทำสัญญาร่วมกันอย่างน้อย 4 ปี มีการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

กลุ่มความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) นี้ประกอบไปด้วย ประธาน ซึ่งมาจากผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่เป็นสมาชิกถาวรตามลำดับรายชื่อของสถาบันที่เป็นสมาชิก รองประธาน มาจากสมาชิกถาวรที่ลงทะเบียนเป็นลำดับถัดไป คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวร มาจากสมาชิกที่ลงนามทำสัญญาเป็นสมาชิกถาวรอย่างน้อย 4 ปี และสมาชิกพิเศษที่ทำสัญญาร่วมกันอย่างน้อย 2 ปี ประธานและรองประธานทำหน้าที่สรรหาเลขานุการ โดยเลขานุการทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ติดต่อ ประสานงานเกี่ยวกับการจัดประชุมประจำปี และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการประชาสัมพันธ์องค์กร คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรทำหน้าที่สรรหาผู้อำนวยการโครงการ จำนวน 4 คน เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการ และรับผิดชอบในการดำเนินโครงการด้านต่างๆ ให้เสร็จสมบูรณ์ตามแผนงานที่คณะกรรมการกำหนด ผู้อำนวยการโครงการทำหน้าที่สรรหาผู้ประสานงานประจำโครงการ จำนวน 4 คน ทำหน้าที่ดำเนินงาน ติดต่อ ประสานงาน จัดทำเอกสาร สำหรับโครงการที่รับผิดชอบ

กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) มีโครงสร้างการจัดองค์กรดังแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 โครงสร้างการจัดองค์กรความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้าน
ศิลปศึกษา

จากโครงสร้างการจัดองค์กรความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้าน
ศิลปศึกษา

การจัดองค์กร

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) ควรจะให้
สมาชิกทุกประเภททำหน้าที่หลัก คือ เป็นคณะกรรมการ ผู้ระดมทุน และผู้ประสานงาน องค์กรนี้
แบ่งการบริหารจัดการและการดำเนินงานออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับนโยบายและระดับบริหาร
จัดการตามรายละเอียดดังนี้

1. ระดับนโยบาย

การดำเนินงานในระดับนโยบายของความร่วมมือระดับสถาบันนี้ประกอบไปด้วย
คณะกรรมการ 2 ประเภท คือ

1.1 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวร

คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรเป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหาร
สูงสุดหรือผู้แทนจากสถาบัน/องค์กรต่างๆ และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1.1 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย แผน
งานที่ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญและความเชื่อมโยงของการศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษากับภาค
อุตสาหกรรมและธุรกิจ

1.1.2 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรทำหน้าที่ทางงบประมาณในการ
ดำเนินงานสรรหาเลขานุการ และผู้อำนวยการโครงการให้เข้ามาทำกิจกรรมในลักษณะของการจัด
โครงการต่างๆ ตามแผนการดำเนินงาน

1.1.3 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ
ในการดำเนินโครงการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

สมาชิกถาวรทุกคนจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกันทุกประการและหากมีรายได้หรือ
ผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมขององค์กร สมาชิกถาวรจะได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์
อย่างเท่าเทียมกัน โดยคณะกรรมการที่เป็นสมาชิกถาวรทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน ทาง
งบประมาณในการดำเนินงาน สรรหาเลขานุการและผู้อำนวยการโครงการ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา
และให้คำแนะนำในการดำเนินโครงการย่อยให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ สมาชิกถาวรจากสถาบัน/
องค์กรอื่น จะทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมหมุนเวียนกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สมาชิก
ถาวรทำหน้าที่หมุนเวียนกันเป็นทั้งประธาน รองประธาน และคณะกรรมการของกลุ่มความร่วมมือ

โดยสมาชิกทุกสถาบัน/องค์กรจะได้รับสิทธิในการออกเสียงเท่ากัน

1.2 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกพิเศษ

คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกพิเศษเป็นคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้บริหารสูงสุดหรือผู้แทนจากภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งมีกลไกในการดำเนินงาน ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกพิเศษทำหน้าที่เสนอปัญหา ความต้องการของสังคม และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษา

1.2.2 คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกพิเศษทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้หรือสรรหาทุน และดำเนินโครงการย่อยให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการที่เป็นสมาชิกพิเศษจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันตามข้อกำหนดที่ตกลงกันได้ คณะกรรมการขององค์กรทั้ง 2 ประเภท มาจากผู้บริหารสูงสุดหรือผู้แทนของหน่วยงานที่ลงนามเป็นสมาชิก ประกอบไปด้วย ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ และหน่วยงานอื่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาครัฐ

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) นี้มีคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการมาจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นสถาบันที่มีการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อผลิตอาจารย์และครูสอนศิลปศึกษา สำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถม มัธยม หรือนักวิชาการด้านศิลปศึกษาไม่รวมการผลิตอาจารย์และครูในระดับอาชีวศึกษา อาจารย์และครูในสาขาวิชาศิลปกรรมหรือนาฏศิลป์ซึ่งบางสถาบันใช้ชื่อว่า สาขาศิลปศึกษา

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำหน้าที่ให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ด้านการนำเทคโนโลยีเข้าสู่ชุมชน ในลักษณะของการให้คำปรึกษา แก้ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องจักร การพัฒนาคุณภาพสินค้าโอท็อป (OTOP) การพัฒนาสินค้าสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และให้บริการด้านข้อมูลสำหรับการสืบค้นที่เกี่ยวข้อง มีการให้ทุนสนับสนุน เช่น ทุนอุดหนุนงานวิจัยพัฒนาโครงการประดิษฐ์กรรมเพื่อการพัฒนาชนบท เป็นต้น หน่วยงานด้านภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งมีฐานะเป็นกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เสนอแนะด้านนโยบาย และส่งเสริมให้เกิดโครงการวิจัยด้านต่างๆ ในด้านโครงสร้างและการบริหารงานนั้นส่วนภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย (Office of Research and Project Coordination) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักวิจัย หน่วยงานวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายกลุ่มวิจัยในลักษณะต่างๆ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการวิจัย ส่งเสริม สนับสนุนให้นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในวงกว้าง เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับทุนการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิจัยในระดับปริญญาตรี เพื่อพัฒนาผู้ประสานงานวิจัยจากภาคเอกชน สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่และมีแนวโน้มว่าจะขยายโครงการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา และเน้นการพัฒนารูปแบบใหม่ของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมให้มีเอกลักษณ์ ตลอดจนมีความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และจะมีการทำวิจัยในลักษณะบูรณาการ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ ซึ่งสังกัดกระทรวงพาณิชย์

กรมการพัฒนาชุมชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้นำองค์กร และเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้ร่วมมือกันในการพัฒนา แก้ไขปัญหาชุมชน ตลอดจนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจและสามารถพึ่งพาตนเองได้

สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าสินค้า กรมส่งเสริมการค้าส่งออก สังกัดกระทรวงพาณิชย์ ทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งออก เช่น การจัดทำฐานข้อมูลนักออกแบบ การจัดประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบให้ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา ด้านต่างๆ

ภาคอุตสาหกรรม

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) นี้มีคณะกรรมการที่มาจากภาคอุตสาหกรรมซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอิสระสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ให้บริการเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ด้วยการฝึกอบรม ให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานอิสระสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษา วิจัย ฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

สถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถของบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ด้วยการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา นิสิต/นักศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เช่น โครงการสหกิจศึกษา (Cooperative Education) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในสถานประกอบการ (Quality of Work Life : QWL) เป็นต้น

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นหน่วยงานอิสระสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนอำนวยความสะดวก กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนให้บริการกลุ่มผู้ประกอบการแฟชั่นในอนาคต

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นหน่วยงานรัฐที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำหน้าที่กำกับดูแลโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เริ่มดำเนินกิจการครั้งแรกในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2544 ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ตลอดจนผลักดันให้เกิดสภาพแวดล้อม นโยบาย มาตรการการดำเนินงานส่งเสริมให้เกิดวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจปัจจุบัน

ภาคธุรกิจ

ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) นี้มีคณะกรรมการที่มาจากภาคธุรกิจ ซึ่งอาจประกอบไปด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

บริษัท สหพัฒน์พิบูล จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทมหาชนขนาดใหญ่ ประกอบธุรกิจทั้งทางด้านสินค้าอุปโภคและบริโภค มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะ

สมาชิกผู้ประกอบการที่เป็นคลัสเตอร์จากกลุ่มแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ในการฝึกอบรม นิสิต/นักศึกษา

ที่สนใจและที่กำลังจะจบการศึกษาให้มีแนวทางในการสร้างอาชีพใหม่และเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม

สมาคมเครื่องนุ่งห่มแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่วมมือกับกรมส่งเสริมการส่งออก เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม

มูลนิธิ ดร.เทียม โชควัฒนา เป็นองค์กรอิสระ มีหลักการในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา และให้ความช่วยเหลือสังคมด้านต่างๆ

จากโครงสร้างองค์กรแบบไตรภาคีซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ จึงมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และกลไกการดำเนินงานดังต่อไปนี้

2. นโยบาย

นโยบายของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ
- 2) เร่งรัดขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม
- 3) พัฒนาความเชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานให้สถาบันอุดมศึกษารักษามาตรฐานทางวิชาชีพและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมในระดับประเทศและระดับสากล
- 2) พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

4. กลไกการดำเนินงาน

กลไกการดำเนินงานเพื่อให้การร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดของความ

ร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

1) ระดมสมองเพื่อพัฒนางานวิชาการ ระดมทุน และดำเนินงานทางวิชาการระหว่างสาขาวิชาศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานทางธุรกิจประเภทต่างๆ

2) เผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่น และประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ

3) ผลิต พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความสำคัญ เข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตในสถานศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ

4) ประสานงานและเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพด้านศิลปศึกษาทุกระดับ

เพื่อให้ความร่วมมือมีประสิทธิภาพสูงสุดความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) จึงจะมีการแบ่งความร่วมมือออกเป็นระยะ โดยระยะแรกจะเป็นการดำเนินความร่วมมือตามโครงการที่มีความร่วมมือในปัจจุบัน สมาชิกในภาคีจะร่วมกันเลือกโครงการนำร่อง 1 โครงการ เพื่อดำเนินความร่วมมือให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์แล้วจึงดำเนินการระยะที่ 2 คือ การขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นนอกภาคี และระยะที่ 3 คือ การขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศ

กลไกการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพ (PAEC) ทั้ง 4 กลไกนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นกลไกความร่วมมือในการดำเนินความร่วมมือด้านหลักสูตร และการสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 กลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	กลไกการดำเนินงาน			
		ด้านการระดมสมอง ระดมทุน เพื่อพัฒนางานวิชาการ	ด้านการเผยแพร่/ชั้นนำ/สร้าง ความเข้าใจ	ด้านการผลิต/พัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริม อาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา-สถาบัน อุดมศึกษา-สภาอุตสาหกรรม- ภาคธุรกิจ	พัฒนาความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน ในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership)	ผลักดันให้มีการสร้างมาตรฐาน ทางวิชาชีพ ผลักดันให้มีการพัฒนา/ปรับปรุง หลักสูตรและการสอนร่วมกัน/ข้าม สถาบัน	ผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยน อาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญระหว่าง สถาบัน/สถานประกอบการ* ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทาง เทคโนโลยี	ผลักดันให้มีการทัศนศึกษาใน โรงเรียน/สถานประกอบการและ ภาคธุรกิจ*	ประสานงานด้านการรับสมัคร/ คัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาเข้า ทำงานในสถาบันการศึกษา/ ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ ทุนนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียน ดีเด่นเพื่อเตรียมบรรจุเข้าทำงาน
	แสวงหา/รับนิสิต/นักศึกษาเข้าเรียนในลักษณะ ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) พัฒนาคณาจารย์ในลักษณะความร่วมมือ (Cooperation)	ผลักดันให้มีการสร้างระบบ ฐานข้อมูลการรับสมัครนิสิต/ นักศึกษาร่วมกัน สนับสนุนให้ผู้บริหาร/อาจารย์จัด สัมมนาภายในสถาบัน/ระหว่าง สถาบันในและต่างประเทศ*	ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบ โครงการโดยใช้สถานประกอบการ เป็นแหล่งเรียนรู้* ผลักดันให้มีการสร้างฐานข้อมูล ด้านสื่อการสอนแบบ online	ผลักดันให้มีการกำหนดความ เชี่ยวชาญในการผลิตบัณฑิตของแต่ ละสถาบัน* ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมแบบ เจริญก้าวหน้าเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญ เฉพาะทาง ส่งเสริมให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา ต่างประเทศเป็นอาจารย์แลกเปลี่ยน (Visiting Professor) หรือวิทยากรรับ เชิญ (Guest Speaker) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาจารย์/ บุคลากรโดยให้ทุนศึกษาต่อ/ฝึกอบรม ระยะสั้น/โครงการเร่งด่วน	ประสานความร่วมมือกับชมรม/ สมาคมศิษย์เก่าเพื่อให้การสนับสนุน นิสิต/นักศึกษา ส่งเสริมให้มีการทัศนศึกษาใน สถานศึกษา/สถานประกอบการ เพื่อให้มีประสบการณ์และส่งเสริม ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพอื่น ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ*

* ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถาม

4.1 กลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

เพื่อให้ความร่วมมือมีประสิทธิภาพสูงสุด กลไกการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการสอนของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) จึงจะมีการดำเนินงานดังนี้

ความร่วมมือในระยะที่ 1

ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนให้เป็นโครงการนำร่องที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

องค์กรสร้างความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สภาอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ ทำหน้าที่ร่วมกันพัฒนาความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ที่เน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสถานศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ

ลักษณะความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership)

กลไกในการดำเนินงาน

กลไกในการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว สามารถทำได้โดยให้สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นหลักในการดำเนินงานดังนี้

4.1.1 ใช้กลไกการระดมสมองและระดมทุน เพื่อวางแผนในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรและการสอนร่วมกัน เริ่มจากการเชิญอาจารย์ หน่วยงานภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจเข้ามาแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดรายวิชา โดยจัดรายวิชาเลือกให้เป็นกลุ่มวิชาและมีความครอบคลุมในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม มีการเพิ่มรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมแต่ละประเภทตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยเริ่มจากอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ดังนี้

กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม

กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่มเป็นกลุ่มวิชาที่เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ พื้นฐานความรู้ ทักษะ การผลิต ตลอดจนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วยรายวิชา

ดังต่อไปนี้

ประวัติศาสตร์เครื่องนุ่งห่ม
 การเขียนภาพร่างแฟชั่นขั้นพื้นฐาน
 การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่น/ลวดลายท้องถิ่นสำหรับการผลิต
 การออกแบบแพทเทิร์น
 พื้นฐานการใช้จักรอุตสาหกรรม
 การผลิตเครื่องนุ่งห่ม
 การตลาดสำหรับเครื่องนุ่งห่ม
 การผลิตและการค้าในตลาดโลก
 การบริหารจัดการการผลิตเครื่องนุ่งห่ม
 จิตวิทยาผู้บริโภค
 พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม

กลุ่มวิชาบริหารจัดการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์

กลุ่มวิชาบริหารจัดการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์เป็นการจัดกลุ่มวิชาที่เน้นการเรียนรู้แบบครบวงจรทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเน้นให้นักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานเฉพาะด้านและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อขั้นสูงได้ นอกจากนี้ยังเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากรผู้สอนทำหน้าที่บริหารจัดการ/ดำเนินการเป็นหลัก กำหนดให้นักศึกษาหาความรู้จากการสัมมนา/ทัศนศึกษา/สัมมนาร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรม
 พื้นฐานการใช้เครื่องจักรกลและระบบการผลิต
 พื้นฐานการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภค
 พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์
 การสร้างตราสินค้าและการตลาด
 พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ
 การค้นคว้า/พื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบ
 ความปลอดภัยในโรงงาน
 การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม
 การจัดการฝึกอบรมศิลปศึกษาภายในสถานประกอบการ
 จิตวิทยาการจัดการองค์กรอุตสาหกรรม

กลุ่มวิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า

กลุ่มวิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าเป็นกลุ่มรายวิชาที่เน้นการให้ความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

การสร้างตราสินค้า

การจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม

การออกแบบตราสินค้าเอกลักษณ์ไทย/สากล

การออกแบบบรรจุภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย/สากล

การใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรม

พื้นฐานความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต

การตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค

วัสดุและกรรมวิธีการผลิต

กระบวนการพิมพ์

การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

การจัดการอุตสาหกรรมขนาดย่อม

ความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน

ความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอนนี้จะสามารถทำได้โดยใช้กลไกด้านการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจในการพัฒนางานทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม เริ่มจากการผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะมีแนวทางในการดำเนินงานโดยจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Co-operative Learning) ร่วมกับบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการเขียนโครงงานและจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อยร่วมกับบุคลากรในสถานประกอบการ สำหรับสถานประกอบการกำหนดให้บุคลากรทำรายงาน หรือเขียนโครงงานเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ในหน่วยงานตน เพื่อพัฒนาให้เป็นหน่วยงานแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความร่วมมือในระยะที่ 2

เป็นการขยายความร่วมมือไปยังหน่วยงานภายนอกกลุ่ม (PAEC) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

องค์กรสร้างความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ภาควิทยาศาสตร์ และภาคธุรกิจ ทำหน้าที่ร่วมกันแสวงหา รับผิดชอบ/นักศึกษาเข้าเรียนในลักษณะร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ที่เน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยหรือสถานประกอบการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเข้าร่วมได้สำหรับสมาชิกภาคีจะมีการทำงานร่วมกันในเชิงรุก โดยใช้กลไกในการสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของศิลปศึกษากับภาคอุตสาหกรรมด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนแบบโครงงานโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อผลักดันให้สามารถพัฒนานิสิต/นักศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสถานศึกษา ภาควิทยาศาสตร์ และภาคธุรกิจ

ลักษณะความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นการขยายความร่วมมือเพื่อร่วมกันแสวงหา รับผิดชอบ/นักศึกษาเข้าเรียนในลักษณะร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ที่เน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการขยายเครือข่ายความร่วมมือ (Network) ไปยังหน่วยงานภายนอกกลุ่ม

กลไกในการดำเนินงาน

กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) จะสามารถร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมโดย

4.1.2 ชี้นำและสร้างความเข้าใจในความเชื่อมโยงศิลปศึกษากับการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ ด้วยการพัฒนาความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยอาจารย์จะกำหนดประเด็นที่ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาทำโครงงาน เพื่อพานิสิต/นักศึกษาเข้าไปทัศนศึกษาในสถานประกอบการ อาจกำหนดให้นิสิต/นักศึกษาทำโครงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ด้านศิลปศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับต่างๆ เช่น โครงงานพัฒนาทักษะด้านการออกแบบสำหรับนักเรียนมัธยม โครงงานฝึกอบรมความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบสำหรับบุคลากรในสถานประกอบการ โครงงานพัฒนาเครื่องนุ่งห่มจากวัสดุพื้นบ้าน เป็นต้น ส่วนสถานประกอบการให้ความร่วมมือโดยจัดวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ และกำหนดช่วงเวลาให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้เพื่อทำโครงงานได้ด้วยตนเอง สำหรับนิสิต/นักศึกษาจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการทัศนศึกษาสถานประกอบการมาพัฒนาเป็นผลงานและเสนอต่ออาจารย์

เมื่อทั้งสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์แล้ว อาจพัฒนาความร่วมมือไปในลักษณะของการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชา สำหรับภาคฤดูร้อนในลักษณะสหกิจศึกษา (Co-operative Education) โดยสถานประกอบการจะทำหน้าที่ร่วมวางแผนในการจัดฝึกสหกิจศึกษาที่เกี่ยวกับการทำโครงงานด้านการออกแบบหรือโครงงานด้านการจัดฝึกอบรมหรือพัฒนาการศึกษาด้านศิลปะภายในสถานประกอบการ

ความร่วมมือในระยะที่ 3

เป็นการขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับ

ภาคอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค

องค์กรสร้างความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างองค์กรเดิมและจะมีการขยายความร่วมมือไปยังสถาบันอุดมศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาต่างประเทศหรือภาคอุตสาหกรรมต่างประเทศในระดับภูมิภาค

ลักษณะความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะป็นลักษณะความร่วมมือในการพัฒนาคณาจารย์ร่วมกัน (Cooperation) ใช้กลไกการระดมทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรทางวิชาการร่วมกัน โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ (Linkage) จัดสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้บริหารและอาจารย์

กลไกในการดำเนินงาน

กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) จะสามารถร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมโดย

4.1.3 ใช้กลไกการดำเนินงานด้านการพัฒนาอาจารย์ และนักวิชาการร่วมกันในเชิงรุก คือ ส่งเสริมให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศเป็นอาจารย์แลกเปลี่ยน (Visiting Professor) หรือวิทยากรรับเชิญ (Guest Speaker) มาบรรยายในหัวข้อเฉพาะเรื่องเพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและเข้าใจในบทบาทของศิลปศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพทั้งในสถานศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ

ตารางที่ 28 กลไกความร่วมมือด้านวิจัย

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	กลไกการดำเนินงาน			
		ด้านการระดมสมอง ระดมทุน เพื่อพัฒนางานวิชาการ	ด้านการเผยแพร่/ชี้แนะ/สร้างความเข้าใจ	ด้านการผลิต/พัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริมอาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา-สถาบันอุดมศึกษา-สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) –สภาอุตสาหกรรม -กรมทรัพย์สินทางปัญญา-ภาคธุรกิจ	ชักชวนให้หน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนเพื่อการวิจัยและรับประโยชน์จากผลวิจัยในเชิงธุรกิจ ในลักษณะพันธมิตรทางธุรกิจ (Alliance)	ระดมทุนจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจติดต่อผู้วิจัยนำผลงานวิจัยไปสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ ระดมทุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือทางการวิจัยด้านศิลปศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม	ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาผลงานวิจัยและนำไปลงทุนเชิงธุรกิจ เผยแพร่/ชักชวนหน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนด้านการวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม	ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น* ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสื่อการสอน ส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยร่วมกับต่างประเทศ ผลักดันให้มีการพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรม*	ประสานให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)/สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)/สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมรับนิสิต/นักศึกษาเจ้าของผลงานวิจัยเข้าทำงาน ผลักดันให้กำหนดราคาในการซื้อ/ขายผลงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมได้รับสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์

* ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถาม

4.2 กลไกความร่วมมือด้านวิจัย

ความร่วมมือด้านวิจัยของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) มีกลไกในการดำเนินงานโดยชักชวนหน่วยงานภายนอกให้เข้าร่วมลงทุน เพื่อวิจัยและรับประโยชน์เชิงธุรกิจในลักษณะของพันธมิตร (Alliance) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความร่วมมือในระยะที่ 1

ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านวิจัยให้เป็นโครงการนำร่องที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

องค์กรสร้างความร่วมมือ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สภาอุตสาหกรรม กรมทรัพย์สินทางปัญญา และภาคธุรกิจ

ลักษณะความร่วมมือ

ความร่วมมือด้านการวิจัยนี้สามารถดำเนินงานในลักษณะที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ (Win-win situation) โดยสถานประกอบการอาจกำหนดหัวข้อในการทำโครงการให้อาจารย์เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือตราสินค้าให้กับสถานประกอบการโดยให้นิสิต/นักศึกษาเป็นผู้ช่วย ผลงานที่ได้จะให้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย ส่วนสถานประกอบการจะสามารถนำผลงานไปใช้ในเชิงพาณิชย์ (Alliance) หากมหาวิทยาลัยไม่ต้องการลิขสิทธิ์ดังกล่าวก็สามารถนำไปขายให้กับผู้ที่สนใจได้

กลไกในการดำเนินงาน

4.2.1 ระดมทุน และดำเนินงานด้านการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือทางการวิจัยด้านศิลปศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม เช่น จัดประชุมเสนอผลงานวิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจติดต่อผู้วิจัยนำผลงานวิจัยไปสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ จัดโครงการงานวิจัยต่อยอด จัดโครงการวิจัยและพัฒนารายวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในระดับโรงเรียน

4.2.2 เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปศึกษา โดยการจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจติดต่อผู้วิจัยนำผลงานวิจัยไปสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ สร้างความรู้โดยการถ่ายโอนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น

4.2.3 พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น พัฒนานิสิต/นักศึกษา และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านการเขียนโครงการวิจัย (Proposal)

4.2.4 ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาผลงานวิจัยและนำไปลงทุนเชิงธุรกิจ และประชาสัมพันธ์/ชักชวนหน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนด้านการวิจัย ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสื่อการสอน ประสานงานให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)/สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)/สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมเสนอให้นิสิต/นักศึกษาเจ้าของผลงานวิจัยเข้าทำงาน และผลักดันให้กำหนดราคาในการซื้อ/ขายผลงานงานวิจัยที่ได้รับสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์ เป็นต้น

ความร่วมมือในระยะที่ 2

เป็นการขยายความร่วมมือด้านวิจัยกับหน่วยงานภายนอกกลุ่มความร่วมมือ เช่น ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสื่อการสอน เผยแพร่/ชักชวนหน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนด้านการวิจัยเกี่ยวกับศิลปศึกษาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

ความร่วมมือในระยะที่ 3

เป็นการขยายความร่วมมือด้านวิจัยกับต่างประเทศ เช่น ส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมร่วมกับต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 กลไกความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	กลไกการดำเนินงาน			
		ด้านการระดมสมอง ระดมทุน เพื่อพัฒนางานวิชาการ	ด้านการเผยแพร่/ชี้แนะ/สร้างความเข้าใจ	ด้านการผลิต/พัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริม อาชีพ
สถาบันอุดมศึกษา-สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ-สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) -กรมทรัพย์สินทางปัญญา	เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอกในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership)	ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม สำหรับให้บริการหน่วยงานภายนอก* ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมทั้งทางวิชาการและทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรม* แบ่งปันทรัพยากรด้านต่างๆ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ	ประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านศิลปศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม	ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับอาจารย์ นิสิต/นักศึกษา และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมศิลปศึกษาทุกระดับ ประสานให้มีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ ในสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรม*	ขอความร่วมมือให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษาแก่นิสิต/นักศึกษาที่มีผลงานดีเด่นและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา จัดให้มีการสร้างเครือข่ายในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาการออกแบบอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ

* ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถาม

4.3 กลไกความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

ความร่วมมือด้านบริการวิชาการของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) มีกลไกในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความร่วมมือในระยะที่ 1 ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านบริการวิชาการให้เป็นโครงการนำร่องที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

องค์กรสร้างความร่วมมือและ

ความร่วมมือในระยะนี้จะประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะความร่วมมือ

เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอกในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) โดยดำเนินงานตามโครงการที่หน่วยงานแต่ละแห่งกำหนดขึ้น กลุ่มความร่วมมือจะเป็นกลไกสำคัญให้สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดส่งนิสิต/นักศึกษาเข้าอบรมตามโครงการของหน่วยงานต่างๆหรือเข้าไปทัศนศึกษาการทำงานในหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม

กลไกในการดำเนินงาน

กลไกที่ใช้ในการดำเนินความร่วมมือด้านบริการวิชาการมีดังนี้

- 4.3.1 ดำเนินงานทางวิชาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
- 4.3.2 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการด้านศิลปศึกษาโดย ส่งเสริม/ประสานงานให้มีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์งานวิชาการด้านศิลปศึกษา และให้ความรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.3.3 พัฒนาอาจารย์โดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์ศิลปศึกษาทุกระดับ ส่งเสริม/ประสานงานในการจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ
- 4.3.4 ประสานงาน ประสานให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษาแก่นิสิต/นักศึกษาที่มีผลงานดีเด่น และรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา ประสานงานให้จัดตั้งศูนย์กลางในการจัดหาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายในการประกอบอาชีพด้านศิลปศึกษาทุกระดับ

ตารางที่ 30 กลไกความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	กลไกการดำเนินงาน			
		ด้านการระดมสมอง ระดมทุน เพื่อพัฒนางานวิชาการ	ด้านการเผยแพร่/ชี้แนะ/สร้าง ความเข้าใจ	ด้านการผลิต/พัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริม อาชีพ
กระทรวงวัฒนธรรม-สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) -กรมทรัพย์สินทางปัญญา - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์/สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมกันในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs)	ผลักดันให้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยกับผู้นำภาคอุตสาหกรรมในระดับท้องถิ่น ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา และการออกแบบอุตสาหกรรม	ประสานงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในและต่างประเทศ	พัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมโดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น*	ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ประสานงานกับ cluster SMEs จัดฝึกอบรมอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับคนในท้องถิ่น

* ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถาม

4.4 กลไกความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) มีกลไกการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มพันธมิตรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs) ในลักษณะร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ดังนี้

ความร่วมมือในระยะที่ 1 ความร่วมมือในระยะนี้จะเป็นความร่วมมือเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นโครงการนำร่องที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

องค์กรสร้างความร่วมมือ

ความร่วมมือในระยะนี้จะประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ลักษณะความร่วมมือ

เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์/สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมกันในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs)

กลไกในการดำเนินงาน

กลไกที่ใช้ในการดำเนินความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีดังนี้

4.4.1 ระดมทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยกับผู้นำภาคอุตสาหกรรมระดับท้องถิ่น ระดมสมองอาจารย์ นักวิชาการ บุคลากรภาคอุตสาหกรรม และผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นในการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับนิสิต/นักศึกษา และนักเรียน ผลักดันให้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยกับผู้นำภาคอุตสาหกรรมในระดับท้องถิ่น

4.4.2 เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ชี้นำให้ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญในการเรียนศิลปศึกษาและการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการด้านศิลปศึกษากับความเกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม

4.4.3 สร้างความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ โดยประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs) ในการจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่น

4.4.4 ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรม

ความร่วมมือในระยะที่ 2

ขยายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกกลุ่ม โดยใช้กลไกการพัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา และบุคลากรภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ความร่วมมือในระยะที่ 3

ขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศ โดยใช้กลไกประสานงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมต่างประเทศ

สรุป

การนำเสนอรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) เป็นการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดเน้นในการจัดโครงสร้างองค์กรและกลไกการดำเนินงานความร่วมมืออันจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมตามความต้องการแต่ละระดับได้อย่างเหมาะสม โดยมีกลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะของการจัดหลักสูตรและการสอนเชิงความร่วมมือในลักษณะไตรภาคีระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมในหลายรูปแบบ เช่น ความร่วมมือในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร (Alliance) ความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย (Network) และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมในระดับนานาชาติ (Linkage)

การดำเนินงานหลักขององค์กรขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งของคณะกรรมการในการกำหนดนโยบาย และผลักดันให้มีความร่วมมือในระดับต่างๆ โดยอาศัยกลไกในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ (1) ระดมสมองและระดมทุนเพื่อพัฒนางานวิชาการ (2) เผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความเข้าใจ และประยุกต์ใช้ความรู้ศิลปศึกษาในการประกอบอาชีพ (3) ผลิตและพัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความสำคัญและเข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษา (4) ประสานงาน และเป็น

ศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพ

นอกจากนี้เพื่อให้สามารถดำเนินความร่วมมือให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีการแบ่งงานออกเป็นระดับ โดยเริ่มจากการเลือกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน 1 โครงการเพื่อดำเนินงานร่วมกันให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดแล้ว จึงดำเนินความร่วมมือในระยะที่ 2 คือ การขยายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกกลุ่มความร่วมมือ และเมื่อบรรลุผลตามเป้าหมายของการดำเนินงานในระยะที่ 2 แล้วจึงดำเนินงานต่อในระยะที่ 3 คือ ขยายความร่วมมือไปยังสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมนี้เป็นเรื่องที่ถูกวิจัยได้นำแนวคิด หลักการเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบความร่วมมือและกลไกในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาให้ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้มีรูปแบบและกลไกที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ดำเนินการได้ในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือ ในการจัดกลุ่มวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม
2. วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ด้านหลักสูตรและการสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินความร่วมมือทางวิชาการ ได้แก่ คณบดี ผู้บริหารสมาคมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม นักวิชาการด้านการออกแบบสิ่งทอ และผู้ประกอบการ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน
2. ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา/อาจารย์ศิลปะ ได้แก่ หัวหน้าภาค หัวหน้าสาขา ประธานสาขา อาจารย์ศิลปศึกษา และอาจารย์ศิลปกรรม เป็นประชากรจำนวน 69 คน

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ผู้ประกอบการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้จำนวน 81 คน สำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม ผู้มีประสบการณ์จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้มีประสบการณ์จากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 13 คน

4. นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นประชากร จำนวน 94 คน

5. ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นประชากร จำนวน 57 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง กำหนดเฉพาะหัวข้อหลัก เพื่อให้อิสระกับผู้ตอบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับสูง ประธานสาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ และผู้บริหารจากหน่วยงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะความร่วมมือปัจจุบัน วิธีการร่วมมือ และปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ

2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 4 ชุด โดยชุดที่ 1 ถามผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะ ชุดที่ 2 ถามนิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา ชุดที่ 3 ถามผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา ชุดที่ 4 ถามผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ และนักออกแบบอุตสาหกรรม ข้อคำถามเป็นประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด แนวทางในการดำเนินงานด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรม

2) วิเคราะห์ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือ และจากแบบสอบถามของผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ นักออกแบบ นิสิต/นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลปศึกษา

3) สร้างรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

4) ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

5) นำเสนอรูปแบบและกลไกการจัดการความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยในข้อนี้ แบ่งได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของความร่วมมือ

การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือกันเองตามโอกาส ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือเห็นว่าร่วมมือกันอย่างไม่เป็นรูปแบบตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง และเป็นการร่วมมือกันตามคำเชิญของสถาบันที่ได้รับทุนจากทางภาครัฐ

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เห็นว่า เพื่อพัฒนาและแสวงหาทางออกหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา และเพื่อสนองความต้องการของหน่วยงานภายนอก

ลักษณะของความร่วมมือผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการจัดสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน จัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม นอกจากนี้ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เห็นว่า มีความร่วมมือในลักษณะที่ภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในงานอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ผลของความร่วมมือผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะเห็นว่า ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการได้

1.2 ปัญหาของความร่วมมือ

ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เห็นว่า ปัญหาของความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำ

หน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ การขาดงบประมาณ ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เห็นว่า อาจารย์มีภาระงานมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาติดต่อกับหน่วยงานภายนอก อาจารย์ศิลปศึกษามีลักษณะการทำงานเดียว มีความเชี่ยวชาญหลากหลาย ขาดความมุ่งมั่น ขาดการรวมตัวกันในสาขาวิชาชีพ ขาดรูปแบบความร่วมมือที่ชัดเจน ตลอดจนขาดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงานทุกระดับ และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างความร่วมมือในลักษณะของสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

1.3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะมีความต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกัน ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษากับนิสิต/นักศึกษาและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา ร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับอาจารย์และบุคลากร และแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

สำหรับความต้องการด้านการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือและให้ภาครัฐสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจัง ถาวร โดยต้องการให้ภายในองค์กรประกอบไปด้วยประธานและกรรมการ ทำหน้าที่บริหารองค์กรและมีวาระของการทำงาน มีการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนสำหรับนำไปพัฒนาอาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ต้องการให้องค์กรดังกล่าวทำหน้าที่ผลักดันและดำเนินงานเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพอย่างเข้มแข็ง

2. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรม

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยในข้อนี้แบ่งได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของความร่วมมือ

ปัจจุบันผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบเห็นว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับภาคอุตสาหกรรมเกิดจากอาจารย์กับบุคลากรภาคอุตสาหกรรมเป็นผู้ดำเนินการ ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เป็นความร่วมมือกันในระดับบุคคล และเป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามความต้องการของภาครัฐ ซึ่งผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่าร่วมมือกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการของงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบ

อุตสาหกรรม และใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือเห็นว่า เป็นการร่วมมือกันเพื่อทำโครงการใดโครงการหนึ่งตามความต้องการของภาครัฐ

ลักษณะของความร่วมมือผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจจัดสัมมนาฯร่วมกัน นอกจากนี้ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เห็นว่า เป็นความร่วมมือในลักษณะที่ภาครัฐให้ทุนอาจารย์เพื่อให้นำไปใช้ในการขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม ดำเนินงานโครงการต่างๆ เป็นความร่วมมือกันผ่านทางศิษย์เก่า และร่วมมือกันในลักษณะที่ภาคอุตสาหกรรมส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นวิทยากรให้สถาบันอุดมศึกษา

ผลที่ได้จากความร่วมมือผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ มีสถานประกอบการที่ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไปฝึกงานและมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

2.2 ปัญหาของความร่วมมือ

ปัญหาของความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมตามประเด็นต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบมีดังนี้ คือ ขาดหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ ขาดการพัฒนาด้านการออกแบบในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากต้องการออกแบบอย่างรวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไร ขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทางปัญญา ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือเห็นว่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณในการสนับสนุนความร่วมมือ ขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน และขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมยังมีทัศนคติว่าอาจารย์มีความรู้ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา

2.3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ด้านความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบส่วนใหญ่มีความต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังต้องการให้ร่วมมือกันฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม และต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือต้องการให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครูและอาจารย์ที่มีความเข้าใจในกระบวนการออก

แบบอุตสาหกรรมไปในทิศทางเดียวกัน

ความต้องการด้านการจัดตั้งองค์การความร่วมมือพบว่า ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร อาจารย์ ศิลปะ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบต้องการให้ภาครัฐให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจัง และถาวร โดยภายในองค์กรนี้ควรมีสมาชิกพิเศษมาจากภาคอุตสาหกรรม/สมาคม/ชมรมที่เกี่ยวข้อง หรือมีความเกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือต้องการให้ทุกหน่วยงานร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา ศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพที่ชัดเจนเข้มแข็งเพื่อเป็น ศูนย์กลางในการจัดฝึกอบรมร่วมกัน พัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพและสร้างความรับผิดชอบต่อการทำงานในวิชาชีพ และต้องการให้อาจารย์มีการหาความรู้เพิ่มเติมในภาคอุตสาหกรรม

3. การวิเคราะห์ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน วิจัย บริการวิชาการ และ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมมีความร่วมมือด้านต่างๆตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาดังนี้

3.1 ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

ปัจจุบันผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศึกษาเห็นว่า รายวิชาที่สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ คือ รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ และรายวิชาการศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ ส่วนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมนิสิต/นักศึกษาเห็นว่ามืออยู่ข้างพอสมควร กล่าวคือ มีเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม สอดคล้องกับสภาพสังคมและเทคโนโลยี มีจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมและมีจำนวนรายวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมและการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

ปัญหาของความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนตามความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่ การขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้ ขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ยังเห็นว่า ปัญหาอาจารย์มีการแข่งขันกันเองทำให้ไม่เกิดการร่วมมือกัน อาจารย์มีการแข่งขันกันในการผลิตบัณฑิตแบบแอบแฝง กล่าวคือ ผลิตบัณฑิตเพื่อ

นำไปสู่การเป็นนักออกแบบ มีการจัดการเรียนการสอนด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพจริง

สำหรับความต้องการความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ต้องการให้มีการประชุมตกลงกันเพื่อสร้างแนวทางในการผลิตครูและอาจารย์ที่มีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบอุตสาหกรรมไปในทิศทางเดียวกัน ต้องการให้อาจารย์ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจด้านการออกแบบให้ผู้เรียนตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ ผู้มีประสบการณ์ และนักออกแบบต้องการให้มีการร่วมมือกันเพื่อจัดให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้า การตลาด และรสนิยมของผู้บริโภค มีความรู้เรื่องการค้าปลีกและพื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบ ต้องการให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการสอนตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค เช่น การสร้างหลักสูตรร่วมกัน และเน้นการสอนโดยนานิสิต/นักศึกษาเข้าไปฝึกงานและทำโครงการระยะยาวในภาคอุตสาหกรรม ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยร่วมมือกับสถานประกอบการและขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง ต้องการให้สอนโดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น การสอนเด็กประถม/มัธยมให้มีความเข้าใจเรื่องการออกแบบอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐาน และสอนโดยเน้นวิธีเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถาบันธุรกิจและสถานประกอบการ จัดให้มีความร่วมมือในการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรม จัดให้มีความร่วมมือในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัย ตลอดจนพัฒนาความรู้เรื่องหลักการตลาด และรสนิยมของผู้บริโภค

3.2 ความร่วมมือด้านวิจัย

ความร่วมมือด้านวิจัยที่ ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันว่าเป็นปัญหามาก คือ อาจารย์มีภาระงานมากเกินไป อาจารย์มีลักษณะการทำงานเฉพาะตนสูงทำให้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและต้องใช้ความอดทนในการทำงานร่วมกัน

ความต้องการความร่วมมือด้านวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ต้องการให้สนับสนุนการทำงานวิจัยแบบต่อยอดเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ต้องการให้อาจารย์ร่วมมือกับสถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาทำวิจัย และต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

3.3 ความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

ความร่วมมือด้านบริการวิชาการมีปัญหา คือ สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เปิดให้บริการสถานที่ ห้องปฏิบัติการหรืออุปกรณ์ในระยะเวลาที่จำกัด

ความต้องการความร่วมมือด้านบริการวิชาการพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาให้บริการด้านการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมและให้ภาคอุตสาหกรรมเชิญอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษาโดยสามารถนับเป็นภาระงานได้ นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ยังต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรและการสอนที่ส่งเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ไทยมากขึ้น เพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักความเป็นไทย และต้องการให้สถานประกอบการเปิดโอกาสให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าไปหาความรู้ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมภายในโรงงานได้

3.4 ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีปัญหา คือ สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการปลูกฝังในเรื่องจรรยาบรรณ จิตสำนึก ค่านิยม ความเป็นชาตินิยม และความรักชาติ

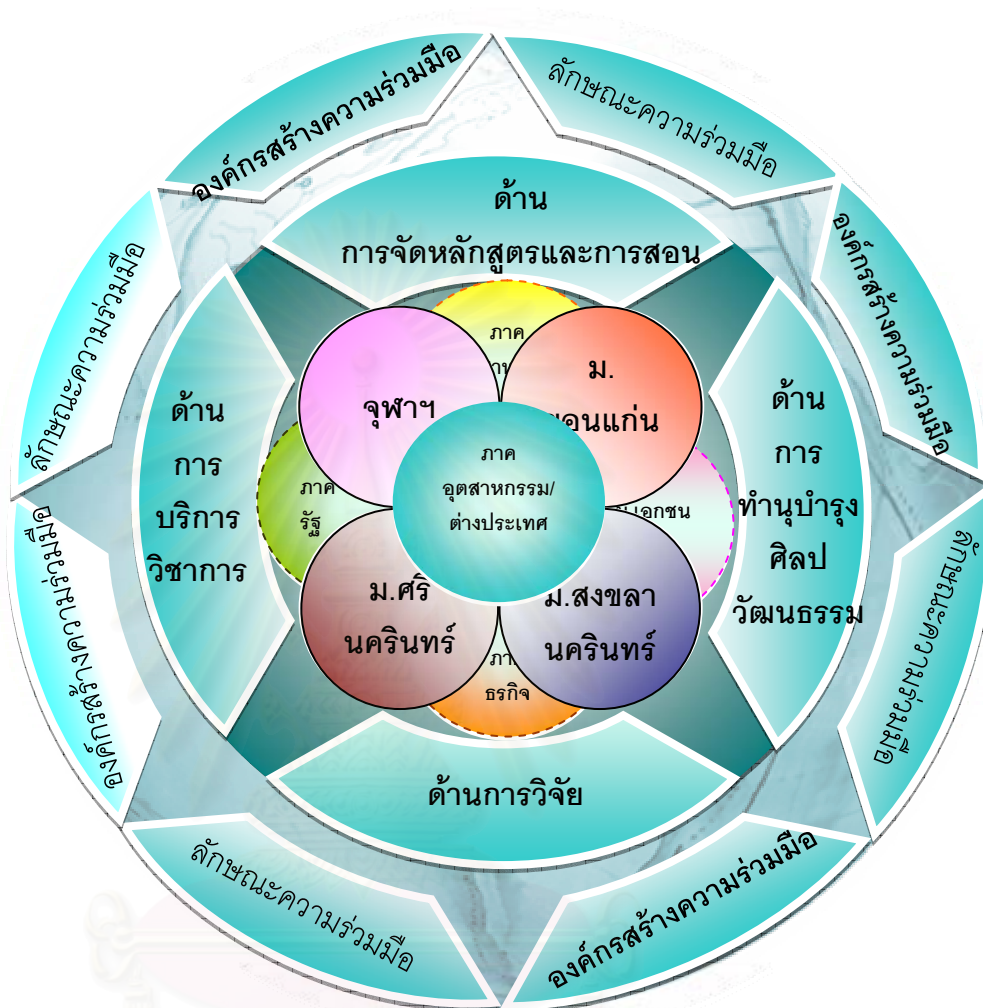
ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ต้องการให้ร่วมกันผลิตบัณฑิตที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทย และต้องการให้มีการสอนออกแบบโดยนำลักษณะไทยไปใช้มากขึ้น

4. รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสร้างรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 7 รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC)

รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) เป็นความร่วมมือในลักษณะของการรวมกลุ่มในระดับสถาบัน เป็นรูปแบบขององค์กรที่มีความคล่องตัว กล่าวคือ เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างแบบเมตริก (Matrix Organization Structure) กล่าวคือ มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายตามความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ มีการกระจายอำนาจ มีอิสระในการบริหาร มีการกำหนดนโยบายกลยุทธ์ และวางแผนงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจแบบเบ็ดเสร็จ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่อยู่นอกระบบราชการ วัตถุประสงค์ขององค์กรมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม (2548) ด้านการพัฒนากำลังคน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นการพัฒนาการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ นักวิจัยในระยะยาว ตลอดจนเน้นการเรียนรู้นับฐานการทำงานในสังคมและภาคการผลิต

รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษานี้ประกอบด้วย นโยบายวัตถุประสงค์ และกลไกการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นโยบาย

นโยบายของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ
- 2) เร่งรัดขยายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม
- 3) พัฒนาความเชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานให้สถาบันอุดมศึกษารักษามาตรฐานทางวิชาชีพและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมในระดับประเทศและระดับสากล
- 2) พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

กลไกการดำเนินงาน

กลไกการดำเนินงานเพื่อให้การร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) ระดมสมองเพื่อพัฒนางานวิชาการ ระดมทุน และดำเนินงานทางวิชาการระหว่างสาขาวิชาศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานทางธุรกิจประเภทต่างๆ
- 2) เผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่น และประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ
- 3) ผลิต พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความ

สำคัญ เข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตในสถานศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ

4) ประสานงานและเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพด้านศิลปศึกษาทุกระดับ

จากนโยบาย วัตถุประสงค์ และกลไกการดำเนินงานในการสร้างความร่วมมือข้างต้น จะนำไปใช้ในการดำเนินงานแต่ละด้าน คือ (1) ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน (2) ความร่วมมือด้านวิจัย (3) ความร่วมมือด้านบริการวิชาการ (4) ความร่วมมือด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนมีกลไกในการดำเนินงาน คือ (1) ระดมสมองระหว่างอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรม เพื่อจัดกลุ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ใช้กลไกการสอนด้วยการประสานงานให้วิทยากรจากภาคอุตสาหกรรมเข้าไปสอนในรายวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม (2) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ร่วมกับบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม ใช้กลไกในการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อยร่วมกับบุคลากรในสถานประกอบการ โดยให้สถานประกอบการและอาจารย์ร่วมกันกำหนดหัวข้อในการทำโครงการ ให้นักศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการ เพื่อนำไปใช้ในการเขียนโครงการ และกำหนดให้บุคลากรในสถานประกอบการทำรายงานหรือเขียนโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ในหน่วยงานตน เพื่อพัฒนาให้เป็นหน่วยงานแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ความร่วมมือด้านวิจัย

ความร่วมมือด้านวิจัยมีกลไกในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก โดยชักชวนให้หน่วยงานภายนอกร่วมลงทุน เพื่อวิจัยและรับประโยชน์เชิงธุรกิจในลักษณะของพันธมิตรทางการค้า (Alliance) ประสานงาน จัดประชุมนำเสนอผลงานวิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจติดต่อผู้วิจัย เพื่อนำผลงานวิจัยไปสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือทางการวิจัย ประชาสัมพันธ์/ชักชวนหน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการสอน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยร่วมทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนผลักดันให้มีการพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย

3. ความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

ความร่วมมือด้านบริการวิชาการมีกลไกในการดำเนินงาน คือ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอกในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการเพื่อให้บริการกับหน่วยงานภายนอก พัฒนาอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมด้านวิชาการโดยการจัดสัมมนา และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมให้มีการแบ่งปันทรัพยากร เผยแพร่ผลงานทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นิสิต/นักศึกษาที่มีผลงานดีเด่นและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในการประกอบอาชีพด้านศิลปศึกษา

4. ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีกลไกการดำเนินงาน คือ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์/สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมกันในลักษณะร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) กับกลุ่มพันธมิตรผู้ประกอบการรายย่อย (Cluster SMEs) ผลักดันให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยกับผู้นำภาคอุตสาหกรรมระดับท้องถิ่น ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ จัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้อาจารย์/บุคลากรร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ และประสานงานกับกลุ่มพันธมิตรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs) เพื่อจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่น เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. รูปแบบความร่วมมือและโครงสร้างองค์กร

รูปแบบขององค์กรที่น่าเสนอเป็นองค์กรความร่วมมือที่มีอิสระในการบริหารงาน มีความคล่องตัว มีอำนาจในการตัดสินใจแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความร่วมมือ การบริหารงานแบบนี้จะทำให้เกิดความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง มีโครงสร้างในการจัดองค์กรในลักษณะของไตรภาคีที่ประกอบไปด้วย องค์กรจากภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับที่จอห์นสัน (Johnson, 1971) กล่าวว่า ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในอนาคตจะเป็นการรวมตัวระหว่างสถาบันหรือองค์กรจากภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน ผลักดันให้การศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ การจัดองค์กร

ในลักษณะนี้จึงเป็นการจัดเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ตามยุทธศาสตร์การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่เน้นให้พัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ระดับรากหญ้าถึงระดับสูง สอดคล้องกับที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ที่เน้นให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากรทุกระดับ ดังนั้นการจัดโครงสร้างองค์กรในลักษณะของไตรภาคีจึงนอกจากจะทำให้แต่ละภาคีมีความเข้าใจถึงความสำคัญในการพัฒนาศิลปศึกษาแล้ว ภาคีดังกล่าวยังจะทำหน้าที่เป็นแหล่งทุนในการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มได้อีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการในการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะต้องการให้องค์กรประกอบไปด้วยสมาชิกพิเศษมาจากภาคอุตสาหกรรม สมาคมชมรมที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีความเกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม สอดคล้องกับที่จอห์นสัน (Johnson, 1971) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการว่าไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของความร่วมมือ ประเภทของหน่วยงาน และจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม และสอดคล้องกับการจัดกลุ่มทางวิชาการของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (CURT, 2536) ที่จัดโครงสร้างองค์กรโดยประกอบไปด้วยสมาชิกถาวรและสมาชิกสมทบ ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงเสนอให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นแบบเมตริก (Matrix Organization Structure) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณ สอดคล้องกับที่วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของการจัดองค์กรแบบเมตริกว่า เป็นการจัดองค์กรที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะไม่แน่นอน เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การจัดสรรงบประมาณ ในระบบราชการ ดังนั้นการจัดโครงสร้างองค์กรตามที่เสนอจึงนอกจากจะเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแล้ว ยังมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องด้วย

อัลบาย (Alby, 1994) ได้กล่าวถึงปัญหาสำคัญของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปะว่า คือ การขาดงบประมาณและการมีระยะเวลาในการทำงานที่จำกัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม คือ การขาดงบประมาณ ดังนั้นจึงเสนอให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรโดยเชิญคณะกรรมการจากภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจที่มีงบประมาณ หรือโครงการที่มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกถาวร เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรทางกายภาพ ทั้งยังเป็นการสร้างความไว้วางใจ สร้างความเชื่อมั่น ตลอดจนสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมระหว่างสมาชิก

สำหรับผลการวิจัยนี้ นอกจากจะเสนอให้มีการจัดโครงสร้างองค์กรในลักษณะดังกล่าวแล้ว เมื่อกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระยะแรกแล้ว ยังเสนอให้มีการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกกลุ่มด้วยรูปแบบความร่วมมือที่หลากหลายในระยะที่ 2 เช่น ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร (Alliance) ความร่วมมือแบบร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ความร่วมมือแบบเครือข่าย (Network) และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม (Linkage) โดยส่งเสริมให้ขยายเครือข่ายความร่วมมือหลายรูปแบบ ทั้งนี้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) จะต้องมีการกำหนดข้อตกลงและประสานผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน (Win-win situation) เช่น หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนในการดำเนินงาน สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนโดยจัดอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพเข้าร่วม ภาคอุตสาหกรรมสนับสนุนด้านผู้เชี่ยวชาญ สถานที่ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยผลของความร่วมมือจะทำให้ภาครัฐได้กำลังคนที่มีความสามารถพื้นฐานด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับฐานจนถึงระดับสูง สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และวางรากฐานการพัฒนากำลังคนด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ได้อย่างมีทิศทางสอดคล้องกับความต้องการของสังคมตั้งแต่ระดับฐานจนถึงระดับสูง ภาคอุตสาหกรรมได้กำลังคนที่มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ในทุกสาขา

ในอนาคตหากการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษานี้ประสบความสำเร็จตามความต้องการของสมาชิกที่ได้ตกลงร่วมกันไว้แล้ว อาจมีการดำเนินความร่วมมือในระยะที่ 3 คือ การขยายความร่วมมือไปในลักษณะของการเพิ่มจำนวนสมาชิกที่มาจากสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคธุรกิจในระดับภูมิภาค อาจเริ่มจากการสร้างความร่วมมือกับสมาคมคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Education Deans Association-APEDA) หรือเลือกเชิญสมาชิกจากกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีโครงการความร่วมมือกันในลักษณะของความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) หรือแบบหุ้นส่วน (Partnership) กันมาก่อน เนื่องจากสมาคมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง (National Institute of Adult Continuing Education, 2004) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนใหญ่ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการจะพัฒนามาจากความร่วมมือแบบร่วมมือร่วมใจ หรือแบบหุ้นส่วนมาก่อนแล้วจึงมีความสัมพันธ์ในระดับสูงขึ้นจนกลายเป็นความร่วมมือแบบจัดกลุ่มทางวิชาการ

การนำรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการมาใช้จัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาจึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้บริหาร และอาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษาทั้งทางด้านวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาและวิชาชีพในภาคอุตสาหกรรม สอดคล้องกับ

งานวิจัยของบริมเบิล (Brimble, 2007) ที่กล่าวว่า ภาคอุตสาหกรรมมีความต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความเข้มแข็งร่วมกันและขยายความร่วมมือทางวิชาการไปยังภาคอุตสาหกรรมให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัลบาย (Alby, 1994) ที่พบว่า คณะบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ และผู้บริหารทุกฝ่ายมีความพึงพอใจกับการร่วมมือกันในการจัดกลุ่มทางการอยู่ในระดับมาก และต้องการจะให้มีการจัดกลุ่มความร่วมมือสำหรับนิสิตนักศึกษาด้วย

ผลการวิจัยด้านความต้องการในการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ นักออกแบบ และผู้มีประสบการณ์ ต้องการให้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือโดยให้ภาครัฐสนับสนุนอย่างจริงจังจรรยาบรรณ แสดงให้เห็นว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องการร่วมมือกัน แต่ไม่ต้องการดำเนินการเอง จึงเสนอให้มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพศิลปศึกษา

2. นโยบายและวัตถุประสงค์

จากผลการวิจัยได้กำหนดนโยบายขององค์กรไว้ว่า เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้สถาบันอุดมศึกษารักษามาตรฐานทางวิชาชีพและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมในระดับประเทศและระดับสากล โดยใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่มานิต บุญประเสริฐ และคณะ (2546) กล่าวว่า การบริหารสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่จะต้องเน้นการรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ ใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดต้นทุนการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การลงทุน และการแสวงหารายได้ร่วมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการจัดกลุ่มทางการของแพทเทอร์สันและสมาคมนักนำในการจัดกลุ่ม (Patterson, 1974 และ ACL, 2005) ที่กล่าวว่า การรวมตัวกันเพื่อจัดกลุ่มทางการในยุคแรกเมื่อปี ค.ศ. 1970 เกิดจากตามความต้องการของนิสิต/นักศึกษาและการแก้ปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การร่วมมือตามแนวคิดในการจัดกลุ่มทางการจึงประสบความสำเร็จเนื่องจากเป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามความสมัครใจของสมาชิก

ผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะ ต้องการให้องค์กรทำหน้าที่ผลักดันและดำเนินงาน เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพอย่างเข้มแข็งระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา การจัดกลไกการดำเนินงานโดยเสนอให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสร้างความแตกต่างให้กับสาขาวิชาชีพศิลปศึกษา เพราะจะช่วยให้การผลิตบัณฑิตศิลปศึกษามีความรู้เท่าทันต่อการสร้างสรรค์และ

ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การผลิตรูปแบบใหม่ในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีเป็นผลดีต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้นนโยบายความร่วมมือของกลุ่ม (PAEC) ที่เสนอ จึงเป็นการรวมพลังกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาครัฐ ในการสร้างจุดแข็งให้กับครู/อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา และเป็นกลไกสำคัญสำหรับการวางรากฐานพัฒนาบุคลากรของประเทศด้านการออกแบบและการสร้างสรรค์ในลักษณะคู่ขนาน ดังที่ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ควรจะต้องพัฒนาในลักษณะคู่ขนาน (Dual Track Development) กล่าวคือ ต้องพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ ตามยุทธศาสตร์ เชื่อมท้องถิ่นสู่โลก (Local link –Global Reach)

จากผลการวิจัยกำหนดให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานให้สาขาวิชาศิลปศึกษารักษามาตรฐานทางวิชาชีพและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปะ ผู้ประกอบการ นักออกแบบอุตสาหกรรม และผู้มีประสบการณ์ มีความต้องการให้สถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันกำหนดทิศทางการพัฒนาศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ความต้องการดังกล่าวนับเป็นผลดีต่อการพัฒนาสาขาวิชาเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันผู้บริหารและอาจารย์ศิลปะมีความร่วมมือกันตามความจำเป็นเฉพาะเรื่องและเป็นครั้งคราว ดังนั้นการพัฒนาทางวิชาการของศิลปศึกษาจึงขาดการกำหนดทิศทางที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการร่วมมือกันกำหนดทิศทางการพัฒนาศิลปศึกษา โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิต/นักศึกษาและจัดการเรียนการสอนร่วมกันในระยะแรก จึงน่าจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากที่สุด สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ที่เน้นให้สถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนาความรู้ทางวิชาการร่วมกันทั้งในระดับประเทศและระดับสากล และพัฒนานิสิต/นักศึกษาในลักษณะของการเรียนรู้บนฐานการทำงานจริงที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

3. กลไกการดำเนินงาน

เพื่อให้การร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้นำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการสร้างความร่วมมือเพื่อให้สามารถบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งแนวคิดเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์ของทอมป์สัน (Thompson, 1990 อ้างถึงใน อุบลวรรณ หงส์วิทย์ากร, 2546) ได้ว่าประกอบไปด้วย ผู้ปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสามารถเป็นได้บุคคลหรือองค์กร จึงได้เสนอให้การจัดโครงสร้างกลุ่ม (PAEC) มีความร่วมมือในลักษณะไตรภาคี และวิธีการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการสร้างความร่วมมือ 5 วิธี คือ (1) การเสริม

สร้างองค์กรให้มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ ได้แก่ การคัดเลือกผู้นำ การพัฒนาบุคลากร และการจัดโครงสร้างองค์กร ผลการวิจัยจึงเสนอให้มีการระดมสมองเพื่อพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ การจัดโครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะเป็นไตรภาคี และร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย (2) การจัดระบบสนับสนุนงานบริหารภายใน ได้แก่ การจัดระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสมาชิก การจัดแบบงบประมาณและหน้าที่ของแต่ละภาคีที่เป็นสมาชิก ผลการวิจัยจึงเสนอให้มีการกำหนดข้อตกลงของการบริหารในลักษณะของการประสานผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน (3) การจัดทรัพยากรสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนด้านเงินทุน บุคลากร สถานที่ และเครื่องมือต่างๆ ผลการวิจัยจึงเสนอให้กลุ่มความร่วมมือนี้ให้การระดมทุน และสนับสนุนด้านสถานที่เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานด้านต่างๆ โดยส่งเสริมให้มีการประสานงานและเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพด้านศิลปศึกษาทุกระดับ มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับในรูปของการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ (4) การให้รางวัลและแรงจูงใจ ได้แก่ การสร้างแนวทางในการจูงใจให้เข้าร่วมมือ ผลการวิจัยจึงเสนอให้มีการแบ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจ ให้สิทธิของทรัพย์สินทางปัญญา ให้ตำแหน่งทุนหรือเงินพิเศษ (5) การปรับวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นในการร่วมมือ ผลการวิจัยจึงเสนอให้มีการทำงานเป็นทีม การสร้างความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกโดยเผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่น และประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ

การเสนอให้มีกลไกการดำเนินงานที่สามารถบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรมจึงสอดคล้องกับวิธีการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ระดมสมองเพื่อพัฒนางานวิชาการ ระดมทุน และดำเนินงานทางวิชาการ (2) เผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่น (3) ผลิต พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความสำคัญ และเข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษา (4) ประสานงานและเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพด้านศิลปศึกษาทุกระดับ

ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกจึงเสนอให้มีการแบ่งงานออกเป็นระยะ 3 ระยะ โดยระยะแรกจะเลือกโครงการที่มีความร่วมมืออยู่แล้วเป็นโครงการนำร่อง 1 โครงการ ให้สมาชิกทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนาให้เป็นโครงการที่มีความสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ วิธีการนี้นับเป็นการสร้างฐานความเชื่อมั่น และสร้างกำลังใจในการทำงานให้กับสมาชิก เพราะจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้สูง ส่วนการดำเนินงานในระยะที่ 2 จะเป็นการขยายความร่วมมือไปยังสมาชิกภายนอกกลุ่ม ส่วนความร่วมมือในระยะที่ 3 จะเป็นการขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศในระดับภูมิภาค การแบ่งงานออกเป็นระยะนี้สอดคล้องกับที่โอเนล (O'Neil, 2003) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือแคไดซ์ (CADISE) ที่ใช้วิธีการ

แบ่งงานออกเป็น 3 ระยะเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการทำงาน

ทั้งนี้กลไกดังกล่าวจะนำไปใช้ในการดำเนินความร่วมมือตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ (1) ความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน (2) ความร่วมมือด้านวิจัย (3) ความร่วมมือด้านบริการวิชาการ และ (4) ความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4. กลไกความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอน

จากผลการวิจัยได้กำหนดกลไกการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) โดยให้มีการระดมสมองระหว่างอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรม เพื่อจัดกลุ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาด้านศิลปศึกษาส่วนใหญ่สามารถนำความรู้และทักษะจากรายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการวางแผนและเปิดโอกาสให้ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ มีส่วนในการกำหนดรายวิชาและเนื้อหาที่จำเป็นต่อการวางรากฐานความรู้เกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาศิลปศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนนักเรียนระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ที่เน้นให้มีการสร้างความร่วมมือเชื่อมโยงระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับสถาบันอุดมศึกษา นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษาด้านการออกแบบเพื่อพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

4.1 องค์การสร้างความร่วมมือ

การให้องค์การสร้างความร่วมมือประกอบไปด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน สมาคมอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ จะช่วยให้วางแผนความร่วมมือในการจัดหลักสูตรและการสอนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด ดังเช่น โครงการอีรัสมุส (ERASMUS) ซึ่งเป็นโครงการของกลุ่มประเทศยุโรปที่ประสบความสำเร็จในเรื่องความร่วมมือด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ทั้งนี้การสร้างความร่วมมือโดยเริ่มจากความร่วมมือด้านหลักสูตรและการสอนจึงทำให้สมาชิกทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน สามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จได้มากที่สุด เนื่องจากภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ คือ การสอนและผลิตบัณฑิตให้สามารถออกไปรับใช้สังคมได้ จึงเสนอให้องค์การสร้างความร่วมมือนี้ทำหน้าที่ร่วมกันกำหนดนโยบายด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ที่เน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษาด้านศิลปศึกษาร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสถานศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ

4.2 กลไกการระดมสมองเพื่อพัฒนางานวิชาการในลักษณะความร่วมมือแบบ หุ้นส่วน (Partnership)

กลไกการระดมสมองเพื่อพัฒนางานวิชาการในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) จะสามารถทำได้โดยให้ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจเข้ามาเป็นคณะกรรมการให้คำปรึกษาในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา สอดคล้องกับลักษณะความร่วมมือเพื่อพัฒนาหรือสร้างความแข็งแกร่งร่วมกันในด้านการลงทะเบียนและจัดการเรียนการสอนร่วมกันที่ให้สมาชิกเข้ามากำหนดการดำเนินงานทางวิชาการร่วมกันของโดโตโล (Dotolo, 1999) สำหรับการเสนอให้มีความร่วมมือโดยเริ่มจากการวางแผนหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนร่วมกันนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มความร่วมมือ (PACE) จะมีการสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานต่างๆ สนใจเข้าร่วมมือโดยกำหนดประโยชน์ของผู้ที่จะเข้าร่วมแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน (Win-win Situation) ซึ่งน่าจะทำให้ความร่วมมือในด้านนี้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะนอกจากสถานประกอบการจะมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษาแล้ว สถานประกอบการจะได้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์องค์กรและรับนิสิต/นักศึกษาที่มีคุณภาพเข้าทำงาน นิสิต/นักศึกษาจะได้สัมผัสสภาพการทำงานจริง และรับความรู้และทักษะจากผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ อาจารย์อุดมศึกษาจะได้เรียนรู้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจากภาคอุตสาหกรรม และประชาสัมพันธ์ความสามารถของนิสิต/นักศึกษา ตลอดจนความสามารถทางวิชาการของตนเอง

4.3 กลไกการสร้างเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่นในลักษณะ ความร่วมมือแบบร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)

การเสนอกลไกให้ร่วมมือกันแสวงหาและรับนิสิตนักศึกษาในลักษณะร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) จะสามารถทำได้โดยร่วมกันกำหนดวิธีการแสวงหาและกำหนดเกณฑ์ในการรับนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีร่วมกัน อาจใช้ความร่วมมือในการผลักดันให้มีการสร้างระบบฐานข้อมูลสำหรับการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเลือกที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบันก่อน แล้วจึงขยายความร่วมมือไปยังสมาชิกที่มาจากภาครัฐ และภาคอุตสาหกรรม ข้อดีของการสร้างระบบฐานข้อมูลในการลงทะเบียนเรียนนี้ จะสามารถลดรายจ่ายในการใช้ทรัพยากรที่เป็นเอกสารได้ เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างการติดต่อสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษาอย่างสม่ำเสมอแล้ว ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยการเป็นที่ปรึกษาในการกำหนดรายวิชาและจัดกลุ่มรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งในอนาคตหากความร่วมมือมีความเข้มแข็งมากขึ้น และเมื่อภาคอุตสาหกรรมมีความพร้อมทั้งทางด้านทรัพยากรบุคคลและสถานที่ก็อาจสามารถเปิดรายวิชาใน

สถานประกอบการ โดยให้นิสิต/นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนผ่านฐานข้อมูลดังกล่าวได้ ในส่วนนี้ภาครัฐจะเข้ามามีบทบาท และสนับสนุนการดำเนินงานได้โดยลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการที่มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนโรงงาน สำหรับสถานประกอบการ นอกจากจะได้ประโยชน์จากการทดลองงานของนิสิต/นักศึกษาแล้ว ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถตรงกับความต้องการในตำแหน่งงานของบริษัทด้วย การจัดการเรียนการสอนในลักษณะของโรงเรียนโรงงานสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ต้องการให้มีการส่งเสริมการเรียนการสอนแบบโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ที่เน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนบนพื้นฐานของการทำงาน เพื่อให้ให้นิสิต/นักศึกษาได้สัมผัสสภาพแวดล้อมของการทำงานจริง การร่วมมือกันแสวงหาและรับนิสิตนักศึกษา นี้ยังจะนำไปสู่การกำหนดความเชี่ยวชาญในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบัน และประสานความร่วมมือกับชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่าเพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดหางานได้ด้วย เนื่องจากเมื่อผู้ใช้บัณฑิตมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการกำหนดรายวิชา และการผลิตบัณฑิตแล้ว จะสามารถกำหนดลักษณะงานและคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับรูปแบบของการทำงานในยุคปัจจุบันได้มากขึ้น ความร่วมมือในลักษณะนี้ สอดคล้องกับโดโตโลและสแตรนด์เนส (Dotolo and Strandness, 1999) ที่ได้กล่าวถึงความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในลักษณะของความร่วมมือในการ แสวงหาและรับนิสิต/นักศึกษา ร่วมกัน (Collaborative Admissions and Recruitment Practices) จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นการลงทุนร่วมกันด้านการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเพิ่มจำนวนของนิสิต/นักศึกษา ตลอดจนสร้างความเชี่ยวชาญให้กับสถาบันตนเอง และสามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนได้มากขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าความร่วมมือร่วมใจจะสามารถดำเนินการควบคู่ไปกับความร่วมมือแบบหุ้นส่วนได้ในลักษณะของการสร้างความร่วมมือในรูปของธุรกิจทางการศึกษา ซึ่งอาจทำได้โดยการลงทุนร่วมกันด้านการจัดจ้างบุคลากร มีการรวบรวมทรัพยากรเพื่อแบ่งปันกัน และมีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อกระจายความเสี่ยงในทางธุรกิจ สอดคล้องกับที่แฟรงค์และสมิท (Frank and Smith, 2007) ได้แบ่งประเภทของการเป็นหุ้นส่วนของธุรกิจทางการศึกษาว่ามี 4 ประเภท โดยมีการทำงานร่วมกันในลักษณะหุ้นส่วน (Collaborative partnerships) เป็นความร่วมมือประเภทหนึ่งที่ใช้การสร้างความร่วมมือในการแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อกระจายความเสี่ยง

จากผลการวิจัยที่กำหนดกลไกการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) โดยให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ร่วมกับบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากพบว่าปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทำให้บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้ และขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) จึงเสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อยร่วมกับบุคลากรในสถานประกอบการ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นประสบการณ์จริงในภาคอุตสาหกรรมจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์การทำงานในสภาพที่แท้จริง สอดคล้องกับความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ที่สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการเรียนรู้บนฐานการทำงานในสภาพจริง นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อยโดยให้บุคลากรจากสถานประกอบการเป็นผู้สอนจะทำให้ได้รับความรู้ในเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ สอดคล้องกับที่แนวคิดเรื่องกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลบ์ (Kolb, 1984) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติโดยเริ่มจากการสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมด้วยการเข้าไปเรียนรู้และมีส่วนร่วมเพื่อนำทฤษฎีที่เกิดจากการเรียนรู้ไปทดลองใช้ปฏิบัติในการทำงานจริง

ผลการวิจัยได้เสนอให้มีการกำหนดกลไกการดำเนินงานโดยเผยแพร่ ชี้นำ สร้างความรู้ ความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างศิลปศึกษากับสาขาวิชาอื่น และประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับปทีป เมธาคุณวุฒิ และคณะ (2549) ที่กล่าวว่า อาจารย์ศิลปศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง และปูพื้นฐานความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการเรียนศิลปะ เพราะอาจารย์ศิลปศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะตั้งแต่ระดับฐานจนถึงระดับสูง ดังนั้นการร่วมมือกันพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษา ด้านศิลปศึกษาจึงจะเป็นการเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคนทุกสาขาให้มีความสามารถด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ในระยะยาว สอดคล้องกับศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่กล่าวว่า การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแฟชั่นจะต้องเร่งพัฒนาบุคลากรในลักษณะของการต่อยอดด้านการออกแบบ และพัฒนานักออกแบบให้มีความสามารถในระดับสากล

5. กลไกความร่วมมือด้านวิจัย

การเสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) มีกลไกในการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) มีรายละเอียดของกลไกดังนี้

5.1 องค์การสร้างความร่วมมือ

จากผลการวิจัยกำหนดกลไกการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) โดยผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือทางการวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ร่วมกับบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม โดยมีองค์การสร้างความร่วมมือที่ประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สมาคมอุตสาหกรรม กรมทรัพย์สินทางปัญญา และภาคธุรกิจ

ซึ่งจะช่วยให้วางแผนความร่วมมือในการจัดหลักสูตรและการสอนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด ดังเช่น โครงการคัลลัสเตอร์ (Consortium Linkage Universities of Science & Technology for Education and Research-CLUSTER) ของกลุ่มประเทศยุโรปที่เน้นการสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัยระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งได้กำหนดเป็นลักษณะเฉพาะสำหรับกลุ่มประเทศยุโรปที่ร่วมมือกับสถาบันต่างๆนอกเขตภูมิภาค และร่วมมือกับสถานประกอบการในการสร้างนวัตกรรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพด้วยการจัดฝึกอบรมให้มีการทำงานในภาคอุตสาหกรรมด้วย

5.2 กลไกในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพในลักษณะความร่วมมือแบบพันธมิตร (Alliance)

กลไกในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) จะสามารถทำได้โดยให้หน่วยงานที่ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาภายในสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ดำเนินการ เนื่องจากปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการกับหน่วยงานภายนอกด้านการศึกษา ดังนั้นจึงจะให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามาร่วมมือในลักษณะของการเสนอเรื่องที่ต้องการให้ทำวิจัย ส่วนหน่วยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาจะทำหน้าที่ในการชักชวนให้หน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนเพื่อการวิจัยและรับประโยชน์จากผลวิจัยในลักษณะของพันธมิตรทางธุรกิจ (Business Alliance) ซึ่งข้อดีในการให้หน่วยวิจัยและพัฒนาเข้ามาทำหน้าที่ดำเนินการ คือ จะช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานด้านต่างๆ และใช้ประโยชน์จากหน่วยงานดังกล่าวให้คุ้มค่าที่สุด เพราะนอกจากหน่วยงานดังกล่าวจะทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ดูแลรับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานวิจัย ตลอดจนอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันตามหน้าที่แล้ว ยังเป็นการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงหน่วยวิจัยและพัฒนาระหว่างสถาบันที่เป็นสมาชิกให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามหน่วยวิจัยและพัฒนาอาจทำหน้าที่ชักชวนให้ภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจเข้าร่วมลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในลักษณะของพันธมิตรทางธุรกิจ (Alliance) ซึ่งอาจทำได้ในลักษณะที่ โดยเสนอข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย (Win-win situation) โดยหากผลงานวิจัยที่บริษัทร่วมลงทุนสามารถหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ บริษัทและสถาบันอุดมศึกษาจะได้รับส่วนแบ่งที่เท่ากัน นอกจากนี้หากผลงานวิจัยได้มีการจดสิทธิบัตรหรือลิขสิทธิ์บริษัทที่ร่วมลงทุนจะสามารถนำผลงานไปผลิตได้ หรือหากบริษัทใดสนใจจะให้ทำวิจัยต่อเนื่องก็จะสามารถให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณได้ นอกจากนี้หากผลงานเป็นของนิสิต/นักศึกษาบริษัทอาจทำในลักษณะของการให้ทุนวิจัยและทำสัญญาว่าบัณฑิตนักศึกษาเข้าเป็นพนักงานเมื่อสำเร็จการศึกษาก็คือเป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาคอุตสาหกรรมบางกลุ่มยังไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในการขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทบวงมหาวิทยาลัย (2534) พบว่า ผู้ประกอบการที่มีขนาดเล็กคิดว่าการประกอบการที่มีขนาดเล็กนั้นไม่จำเป็นต้องทำวิจัย แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการบางกลุ่มยังไม่เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการทำวิจัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาด้านการประกอบการ ตลอดจนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผลงานวิจัยที่ได้จากความร่วมมือที่เกิดขึ้นจะสามารถเป็นตัวอย่งที่ชี้ให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ภาคอุตสาหกรรมต้องการออกแบบให้รวดเร็วเพื่อหวังผลกำไรเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเสนอให้มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น ซึ่งน่าจะส่งผลดีต่อการผลิต พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมด้านการพัฒนาความรู้ทางวิชาการและต่อยอดงานวิจัย สอดคล้องกับที่ อัลบาย (Alby, 1994) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมและรับรู้ถึงการวิจัยของอาจารย์ เพื่อสร้างจุดแข็งของการเรียนการสอนศิลปะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่นและไว้วางใจสถาบันอุดมศึกษาจึงไม่ให้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์กับสถาบันอุดมศึกษา สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรกับภาคอุตสาหกรรม/สถานประกอบการซึ่งเป็นองค์กรทางธุรกิจ จึงเสนอให้แบ่งการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือออกเป็น 3 ระยะ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะสมาชิกที่มาจากภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ ซึ่งนับเป็นความท้าทายของการร่วมมือกันในลักษณะไตรภาคีซึ่งสอดคล้องกับที่ปี เมธาคูณวุฒิ (2546) ที่กล่าวถึง ความท้าทายในการเชื่อมความ

สัมพันธระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัยที่ให้บริการสังคมด้านการศึกษาศึกษาวิจัย บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการอย่างเสรี ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรม/ธุรกิจเน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างผลกำไรและการแข่งขัน ดังนั้นการสนับสนุนให้อาจารย์ นิสิต/นักศึกษา และบุคลากรมีโอกาสในการทำวิจัยร่วมกันจึงน่าจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน และสามารถพัฒนาความร่วมมือให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาและต่อยอดความรู้ทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และผลประโยชน์ทางธุรกิจของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. กลไกความร่วมมือด้านบริการวิชาการ

การเสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) มีกลไกในการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) มีรายละเอียดของกลไกดังนี้

6.1 องค์กรสร้างความร่วมมือ

สถาบันอุดมศึกษา สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากหน่วยงานต่างๆดังกล่าว มีโครงการความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับในสาขาวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ดังนั้นกลุ่มความร่วมมือจึงเสนอให้ใช้กลไกในการร่วมมือกันในลักษณะเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอก โดยร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Partnership)

6.2 กลไกความร่วมมือด้านบริการวิชาการในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership)

กลไกการดำเนินงานในลักษณะเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกโดยร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Partnership) จะสามารถทำได้โดยการระดมสมอง และระดมทุนจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมให้กับหน่วยงานที่สนใจ ซึ่งข้อดีของการใช้สถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานจะทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างคุ้มค่า เพราะศูนย์ฝึกอบรมดังกล่าวจะต้องมีวิทยากรที่ประกอบด้วยคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญจากภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ ซึ่งนอกจากจะเป็นการทำนายความสามารถของอาจารย์ในการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมที่มีวัฒนธรรมองค์กรแตกต่างจากในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ยังจะเป็นการเป็นการสร้างโอกาสในการทำธุรกิจด้านบริการการศึกษาในลักษณะการทำงานร่วมกันแบบหุ้นส่วน (Collaborative partnerships) ที่มีการแบ่ง

บันการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการกระจายความเสี่ยง และมีการตัดสินใจร่วมกัน หรือชักชวนให้หน่วยงานที่สนใจเข้าร่วมมือในลักษณะของการเป็นพันธมิตรธุรกิจทางการศึกษาได้ สอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยเท็กซัสอาร์ลิงตัน (The University of Texas at Arlington, 2006) ได้กล่าวถึงความร่วมมือในลักษณะการทำงานร่วมกันแบบหุ้นส่วน (Collaborative partnerships) นี้ว่า เป็นการร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย ภาครัฐ และภาคเอกชนในการแก้ปัญหาและสร้างความร่วมมือด้านการทำวิจัย พัฒนาผลประโยชน์ร่วมกันในเชิงพาณิชย์ และการให้ทุนสนับสนุนความร่วมมือด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ผลการวิจัยเสนอให้มีการกำหนดกลไกการดำเนินงานโดยให้ภาคอุตสาหกรรมเชิญอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญไปเป็นที่ปรึกษาโดยสามารถนับเป็นภาระงานได้ แนวทางดังกล่าวนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการพัฒนาความรู้ทางวิชาการที่เน้นการประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมจริง เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ในการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานในภาคอุตสาหกรรมมาถ่ายทอดให้นิสิต/นักศึกษาแล้ว ยังสามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลในการทำวิจัย และสามารถนับเป็นภาระงานตลอดจนคิดเวลาในอายุราชการให้ด้วย สอดคล้องกับปีปี เมธาคุณวุฒิ (2546) ที่กล่าวถึง การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษาด้านการวิจัยว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถทำได้โดยใช้ ระบบการทำงานคู่ (Dual Assignment) ในลักษณะของการอนุญาตให้อาจารย์ลาไปปฏิบัติงานในภาคอุตสาหกรรม โดยนับเวลาของอายุราชการให้ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมก็ได้รับผลประโยชน์จากความเชี่ยวชาญทางวิชาการของอาจารย์ในการให้คำปรึกษา

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ศิลปะมีความต้องการให้จัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์ และบุคลากรภาคอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ศิลปะและบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมเริ่มตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (2548) ที่กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้และทักษะ ตลอดจนขยายการฝึกงานเพื่อพัฒนาบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมในหลายรูปแบบ จึงเสนอให้สถาบันอุดมศึกษาผลักดันการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการเพื่อให้บริการกับหน่วยงานภายนอกในการจัดสัมมนา และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการให้อาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะเป็นการพัฒนาความรู้ทางวิชาการให้ทั้งอาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมแล้ว ยังเป็นการร่วมมือกันระหว่างสององค์กร ซึ่งทำหน้าที่ในการให้บริการทางวิชาการกับหน่วยงานอื่นที่สนใจด้วย

7. กลไกความร่วมมือด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การเสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) มีกลไกในการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) มีรายละเอียดของกลไกดังนี้

7.1 องค์การสร้างความร่วมมือ

กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กรมทรัพย์สินทางปัญญา และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากหน่วยงานต่างๆทำหน้าที่สนับสนุนให้ทั้งสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยและการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เน้นการให้ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในลักษณะของการให้คำปรึกษา แก้ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าโอท็อป และพัฒนาสินค้าสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่กระจายตัวอยู่ตามภูมิภาคในประเทศ นอกจากนี้ยังมีทุนส่งเสริมการวิจัยและพัฒนางานประดิษฐ์สำหรับชุมชนด้วย ดังนั้นกลุ่มความร่วมมือจึงเสนอให้ร่วมกันเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) โดยร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs)

7.2 กลไกการประสานงานในและเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมอาชีพในลักษณะความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)

สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบันจะต้องทำหน้าที่เป็นหลักในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยในลักษณะความร่วมมือร่วมใจกับกลุ่มพันธมิตรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs) ในระดับชุมชน โดยเชิญ อาจารย์ นักวิชาการ บุคลากร และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ที่เน้นให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ อุตสาหกรรม และธุรกิจ ในการพัฒนาวิสาหกิจตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสูง ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถทำหน้าที่สร้างความรู้ ความรัก และตระหนักถึงความสำคัญด้านศิลปวัฒนธรรมผ่านการจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ศิลปศึกษาจะต้องสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมให้นำสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ ไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบให้มีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาและสร้างผู้ประกอบการใหม่ได้ทั้งในระดับ

อุดมศึกษาและระดับท้องถิ่น สอดคล้องกับที่สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) กล่าวถึง การสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการว่า เกิดจากการนำสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติอันมีคุณค่าของประเทศ (Identity Creation) มาสร้างให้เป็นรูปธรรม

ความร่วมมือด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของกลุ่ม (PAEC) จึงนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนทุกระดับเกิดความรัก ห่วง แห่น ตลอดจนเห็นความสำคัญของความเป็นไทยแล้ว ยังเป็นการนำลักษณะประจำชาติดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ผลการวิจัยที่เสนอให้มีการกำหนดกลไกการดำเนินงานโดยส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ และประสานงานกับเครือข่ายผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Cluster SMEs) เพื่อจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่น จะเป็นการเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการใหม่ตั้งแต่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสามารถด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ได้กล่าวถึง โครงการหน่วยเพาะบ่มวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubators-UBIs) ว่าเป็นการใช้นโยบายเชิงรุกของภาครัฐในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ตั้งแต่ในระดับสถาบันอุดมศึกษา และเป็นที่น่าสังเกตว่าการสร้างผู้ประกอบการใหม่จากผู้ที่จะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีดังกล่าวนั้น นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาได้นำความรู้ทางวิชาการมาใช้สร้างธุรกิจขณะกำลังศึกษาหรือเมื่อจบการศึกษาแล้ว ยังการพัฒนาผู้ประกอบการกลุ่มนี้ให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งนับเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนาการออกแบบและนวัตกรรม ทั้งยังสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation-NECs) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมผู้ประกอบการใหม่ หรือ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs University) ที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการยกระดับความรู้ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลสำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับจังหวัด เป็นต้น

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันผลิตบัณฑิตที่สามารถผสมผสานศิลปะด้านการออกแบบที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทยในลักษณะที่มีความเป็นสากลได้ ดังนั้นการผลิต พัฒนา อาจารย์ นักวิชาการ นิสิต/นักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาที่เห็นความสำคัญ และเข้าใจในบทบาทของครู/อาจารย์ศิลปศึกษาในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมได้ จะถือเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากครู/อาจารย์ที่สามารถเผยแพร่ ชี้นำ และสร้างความรู้ความเข้าใจ

ในความเชื่อมโยงของศิลปะไทยกับศิลปะสากลให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จะเป็นการสร้างบุคลากรทุกระดับให้มีความสามารถด้านการออกแบบและการสร้างสรรค์ได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวตามความต้องการของสังคม สอดคล้องกับ สุลักษณ์ ศรีบุรุษ (Sulak Sriburi, 2002) ที่กล่าวว่า ครู/อาจารย์บทบาทของครูศิลปศึกษาผู้ใหญ่ไม่นอกจากจะสอนให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นและศิลปะสากลได้แล้ว ยังต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาสังคมด้วย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ โดยสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงนับเป็นสัญญาณที่ทำให้ครูศิลปศึกษาต้องเร่งพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำงาน และการประกอบอาชีพที่มีการนำความรู้และทักษะด้านการออกแบบไปใช้ในด้านต่างๆ ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนทุกระดับได้อย่างเหมาะสม ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สภาพสังคมปัจจุบัน และอนาคต สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ในการผลิตโดยนำทรัพยากรท้องถิ่น วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยไปใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหรือบริการ ดังนั้นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กระทรวงวัฒนธรรม กรมทรัพย์สินทางปัญญา และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงนอกจากจะเป็นการสร้างอาชีพใหม่แล้วยังเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนศิลปศึกษาให้มีลักษณะคู่ขนาน คือ ทั้งด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และด้านสร้างสรรค์ศิลปะในลักษณะสากลแล้ว ยังจะเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้สามารถพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2548) กล่าวว่า การออกแบบโดยนำคุณค่า เอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาใช้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความแตกต่างและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการได้ในระยะยาว

ผลการวิจัยที่นำเสนอให้ร่วมมือกันโดยพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเป็นอันดับแรก เนื่องจากอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมนำร่องที่ภาครัฐให้การสนับสนุน นอกจากนี้ศูนย์ประสานการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (2546) ยังกล่าวถึงการที่ภาครัฐกำหนดให้ประเทศไทยเป็นเมืองแฟชั่นของโลกในปี พ.ศ. 2555 ว่าเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมแฟชั่นในตลาดระดับกลางและระดับสูง อย่างไรก็ตามภาครัฐยังได้ให้การสนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมทุกระดับตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับสูง เพื่อการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาครูศิลปศึกษาให้นำเอกลักษณ์ที่มาจากประวัติศาสตร์อันยาวนาน วิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติที่มีคุณค่าของประเทศ

(Identity Creation) มาใช้ในการออกแบบและเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรมได้ จะเป็นการสร้างความแตกต่างและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ตลอดจนสร้างสรรค์อาชีพให้กับประชากรในประเทศตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสูงได้อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่กับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบและกลไกความร่วมมือของกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) ทั้ง 4 ด้านบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงควรรูปแบบและกลไกที่นำเสนอไปใช้ในการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

1. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการนำอาชีพจากสินค้าและบริการฟุ่มเฟือยทุกประเภท มาใช้ในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและการออกแบบในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจตระหนักถึงความสำคัญในการวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นฐานความรู้ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากจะเป็นการวางรากฐาน และสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษาแล้วยังเป็นการตรวจสอบและติดตามผลงานที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาที่เกิดจากอาจารย์ นิสิต/นักศึกษา ตลอดจนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมได้อย่างต่อเนื่อง
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาคอุตสาหกรรมให้การสนับสนุนในการบริจาคอุปกรณ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นภาครัฐจึงควรมีนโยบายยกเว้นภาษีให้กับภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจที่ให้การส่งเสริมหรือสนับสนุนการบริจาคอุปกรณ์ทางการศึกษา และมีนโยบายลดภาษีให้กับภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจที่ให้ทุนสำหรับการทำวิจัย และพัฒนาอาจารย์ นิสิต/นักศึกษา
3. จากผลการวิจัยที่เสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PACE) ขยายความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ภาครัฐจึงควรมีนโยบายสนับสนุนการขยายความร่วมมือโดยเพิ่มงบประมาณและลดหย่อนภาษีให้กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจทุกระดับที่ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และพัฒนานิสิต/นักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และควรจัดทำแผนปฏิบัติการให้อุตสาหกรรมนำร่อง เริ่มจากอุตสาหกรรมแฟชั่นโดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตและพัฒนาครุศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ระดับฐาน

ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากรด้านการออกแบบในระดับสูง เพื่อวางรากฐานในการพัฒนากำลังคนด้านการออกแบบและสร้างสรรค์ให้กับอาชีพต่างๆในสังคม

3. สถาบันอุดมศึกษาควรใช้ประโยชน์จากผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์ความเชี่ยวชาญในสถาบัน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 สถาบัน ควรผนึกกำลังเพื่อให้สาขาวิชาศิลปศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล โดยส่งเสริม ผลักดันเรื่องการจัดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตลอดจนร่วมมือกันในด้านการพัฒนาอาจารย์ศิลปศึกษา เช่น การสร้างนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคณาจารย์ นิสิต/นักศึกษา

5. กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ควรใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง ลดความซ้ำซ้อนด้านการดำเนินงาน ประหยัดงบประมาณ และสามารถดำเนินงานได้บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจทำได้โดยเลือกโครงการนำร่องหนึ่งโครงการที่มีความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ให้ภาคอุตสาหกรรมกำหนดปัญหาสำหรับอาจารย์ทำวิจัย อาจารย์จัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิต/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในลักษณะสหกิจศึกษา (Co-operative Education) โดยให้นิสิต/นักศึกษาออกแบบหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า ให้ภาคอุตสาหกรรมนำไปผลิตเพื่อขายในเชิงพาณิชย์ (Alliance) สถาบันอุดมศึกษาเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และมีการแบ่งผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างชัดเจน หากสถาบันอุดมศึกษาไม่ต้องการเก็บลิขสิทธิ์ดังกล่าวก็สามารถขายให้กับภาคอุตสาหกรรมที่สนใจได้ ดังตัวอย่างเช่น สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซต (Massachusetts Institution of Technology- MIT) ที่ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลกในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) มีการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม (Consortium) เพื่อกำหนดหัวข้อในการทำวิจัยร่วมกันและหารายได้เชิงพาณิชย์ในลักษณะของความร่วมมือแบบพันธมิตร (Alliance) กับภาคอุตสาหกรรม

6. เพื่อให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) สามารถสร้างความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกจึงควรแบ่งการนำรูปแบบและกลไกความร่วมมือนี้ไปใช้ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะตามที่ได้นำเสนอ คือ เริ่มจากระยะที่ 1 เลือกโครงการความร่วมมือที่ดำเนินการร่วมกันอยู่แล้ว 1 โครงการเป็นโครงการนำร่องและพัฒนาให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เมื่อผลงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายและมีความมั่นคงในการร่วมมือกันแล้วจึงดำเนินความร่วมมือในระยะที่ 2 คือ ขยายความร่วมมือไปยังหน่วยงานภายนอกกลุ่ม เมื่อมีเครือข่ายที่เข้มแข็งและมั่นคงมากขึ้น จึง

ดำเนินความร่วมมือในระยะที่ 3 คือ ขยายความร่วมมือไปยังสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมต่างประเทศ โดยเริ่มจากประเทศในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยที่ควรศึกษาต่อจากการพัฒนารูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium- PAEC) มีดังนี้

1. เนื่องจากรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (PAEC) นี้เป็นความร่วมมือของสาขาวิชา ดังนั้นจึงควรนำรูปแบบและกลไกความร่วมมือนี้ไปใช้กับสาขาวิชาเฉพาะอื่น เช่น ศิลปะ ดนตรี หรือนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ตลอดจนขยายความร่วมมือกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมแฟชั่น เช่น อุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ตลอดจนอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการในวงกว้าง

2. เนื่องจากผลการวิจัยที่เสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมาจากวัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการจะทำให้กลไกการดำเนินงานของกลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรได้ตามวัตถุประสงค์

3. เนื่องจากผลการวิจัยที่เสนอให้กลุ่มความร่วมมือ (PAEC) ขยายความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมแฟชั่น (Cluster) จึงควรมีการศึกษาถึงความร่วมมือในการพัฒนาธุรกิจเชิงวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม โดยเริ่มจากการศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและอุตสาหกรรมสนับสนุน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การพัฒนาชุมชน, กรม. **อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนา**

ชุมชน พ.ศ. 2545 [Online]. Available from: <http://www.cdd.go.th/th/index.php?>
[2008, March 13]

กองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงาน. **ภารกิจของกลุ่มงานต่างๆในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2546 –**

2548). [Online]. Available from: <http://www.trf.or.th/about/strategy.asp>
[2008, March 3]

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. **วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก**. [Online]. Available

from: <http://www.nrct.net/modules.php?> [2008, March 3]

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **ม.ป.ป.. บทสรุปสำหรับ**

ผู้บริหาร การศึกษาเชิงลึก การมีงานทำของกำลังคนระดับกลาง และระดับสูง เพื่อ
เพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (ภาพรวม). [Online].

Available from: <http://social.nesdb.go.th/nesdbsoc/doc.doc> [2005, February 20]

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 1997. **การเรียนรู้ชุมชนทรัพยากรในตน**. รายงาน

เสนอต่อยูเนสโก โดยคณะกรรมการมานาชาตินาชาติดำเนินการศึกษาในศตวรรษที่ 21
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบการจัดพิมพ์ฉบับภาษาไทย.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2548. **เส้นทางสู่คุณภาพการอุดมศึกษา**

2548-2551. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 14 ธันวาคม 2548.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. 2550. **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับ**

ที่ 2 พ.ศ.2551-2565. [Online]. Available from:

[http://www.mua.go.th/~bpp/developplan/download/HEPlan-Final\(ppt\).pdf](http://www.mua.go.th/~bpp/developplan/download/HEPlan-Final(ppt).pdf)

[2008, February 27]

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน และ ธนาคารโลก. 2551. **การพัฒนาและการสร้าง**

ขีดความสามารถในการแข่งขัน-ความท้าทายและโอกาสสำหรับการศึกษาระดับขั้น
พื้นฐานในเอเชีย. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ ถึง 1

มีนาคม 2551.

คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ, สำนักงาน และ สำนักงานคณะ

กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. **การพัฒนาเครือข่าย**

วิสาหกิจ : แนวคิดและแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ.

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547. **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547)**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550. **คู่มือนิสิตปริญญาบัณฑิต**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2550.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550. **คู่มือการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547**. สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2544. **หลักสูตรศิลปบัณฑิต พ.ศ. 2529 และหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ พ.ศ. 2531**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2546. **หลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2540**. คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2536. **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกออกแบบทัศนศิลป์ ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2536. **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ ภาควิชาทัศนศิลป์**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดุราภรณ์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547)**. [Online].
Available from: <http://fineart.tu.ac.th/home.asp> [2006, February 19]
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2547. **คู่มือนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2547**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2547. **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547**. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543. **หลักสูตรคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2543**. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2547. **หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. [Online]. Available from: <http://www.finearts.cmu.ac.th/thai/fofa/history.php> [2006, February 19]
- โครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น, สำนักงาน. 2546. **โครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น**. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- โครงการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันธุรกิจแฟชั่น, สำนักงาน. มปป. **หนังสือรวบรวมองค์ความรู้**. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2542. **สรุปสาระสำคัญของปฏิญญาโลก**. ใน ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสาระและการดำเนินงาน, หน้า 135-136. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2547. **สังคมความรู้ยุคที่ 2**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์. กรุงเทพฯ: บริษัท จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- จักรพร อุณจิตต์ และ อติพัทธ์ วะสีนนท์. 2546. **คลัสเตอร์ (Cluster) เครื่องมือรูปแบบใหม่ในการแข่งขัน**. **อุตสาหกรรมสาร** 38-42. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- ชุดาภรณ์ คุ้มพสาระ. 2548. **การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทย**. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. [Online]. Available from: <http://social.nesdb.go.th/nesdbsoc/doc.doc> [2005, February 20]
- ชวลิต นิมลอบ. 2540. **ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. 2534. **รายงานการวิจัยเรื่องภาคเอกชนกับอุดมศึกษา**. รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533-2547.
- ทบวงมหาวิทยาลัย และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2538. **รายงานการสัมมนาเรื่องความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจเอกชนกับ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา**. 18 พฤศจิกายน 2538 ณ. โรงแรมอิมพีเรียล คิวินสปาร์ค.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. 2549. **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)**. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทรัพย์สินทางปัญญา, กรม. 2549. **ประวัติกรม**. [Online]. Available from: http://www.ipthailand.org/dip/index.php?option=com_content&task=view&id=274&Itemid=774 [2008, March 2]

- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. 2530. **การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในอนาคต.**
รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. 2539. **อุดมศึกษาผ่านสื่อทางไกล : โอกาสทางการศึกษา คุณภาพ ความคุ้มค่า และความเป็นไปได้.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. 2544. **การวิจัย : บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ.** วันที่ 9-10 พฤศจิกายน 2544 ณ โรงแรม ทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2538. **การสร้างกลไกเพื่อการประสานงานและการควบคุม ใน องค์การ ทฤษฎี และการออกแบบ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพดล เจียมสวัสดิ์. 2548. **หน่วยบ่มเพาะธุรกิจ.** [Online]. Available from: <http://www.sme.go.th/DestopPage.aspx?pid=35&tabid=232214>
[2005, February 20]
- บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. 2543. **ยกระดับการศึกษาของแรงงาน...เพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขัน. กระแสทรรศน์ 25** กรกฎาคม 2543 6(1-11).
- บัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบัน. 2546. **โครงการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย.** รายงานฉบับสมบูรณ์.
- บัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบัน. 2547. **โครงการจัดทำระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมเครื่องหนัง ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม และ อัญมณีและเครื่องประดับ.** เอกสารเสนอต่อสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ. 2546. **การพัฒนารูปแบบและกลไกการจัดการศึกษาเชิงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเอกชนกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.** รายงานผลงานวิจัยเงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ และคณะ. 2549. **โครงการการพัฒนาและกำกับดูแลผู้ประกอบการคลัสเตอร์ในภูมิภาคและการวิจัยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อคลัสเตอร์สิ่งทอจังหวัดชัยภูมิ.** คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อ สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (อัดสำเนา)
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. 2539. **อุตสาหกรรมศึกษา. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับกาญจนาภิเษก 187-191.**
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. 2550. **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554.** (อัดสำเนา)

ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล. 2547. **หลักสูตรการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2547.**

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ฝ่ายวิชาการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538. **คู่มือการศึกษา คณะ**

ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. 2550. **115 ปีที่คณะครุศาสตร์สร้างโลกใหม่ด้วยการศึกษา.**

[Online]. Available from: www.edu.chula.ac.th [2008, January 9]

พรชูลี อาชวอำรุง. 2543. **แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการอุดมศึกษา :**

รูปแบบการจัดกลุ่มอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบัน. กรุงเทพฯ:

ทบวงมหาวิทยาลัย.

พรชูลี อาชวอำรุง. 2545. **รูปแบบการบริหารงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต.**

กองทุนเพื่อการบริหารวิชาการ เพื่อดำเนินงานกิจกรรมรอง โครงการวิจัยสถาบันเพื่อ

พัฒนานโยบายด้านวิชาการ.

พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติและสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ,

สำนักงาน. 2544. **รายงานการพัฒนาดน 2544.** ม.ป.ท.

พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, สถาบัน. **โครงสร้างสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและ**

อัตรากำลัง [Online]. Available from: <http://www.thaitextile.org/eng/default.asp>

[2008, January 19]

พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, สถาบัน. 2546. **บทสรุปสำหรับผู้บริหาร โครงการจัดทำแผน**

แม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม). สำนักงานเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรม.

พัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน, สำนัก. 2547. **รวมกันเราอยู่ สู้ไปด้วยกัน.** กรมส่งเสริม

อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.

ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. 2546. **ความร่วมมือและเครือข่ายทางครุศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิรูป**

การศึกษาในประเทศไทยและภูมิภาค ใน แนวคิดในการปฏิรูปการครุศึกษา.

หน้า 73-85

เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, สถาบัน. **การดำเนินงานของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.** [Online].

Available from: <http://www.ftpi.or.th/AboutUs/HistoryRole/tabid/136/Default.aspx>

[2008, March 1]

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547. **หลักสูตร การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
ศาสตร์ศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (หลักสูตรใหม่ 2547).** มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2542. **ศิลปศึกษาความเป็นมา ปรัชญาหลักการ วิวัฒนาการด้าน
หลักสูตร ทฤษฎี การเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย.** เอกสารประกอบการสอน
ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2545. **ศิลปะ : ศิลปศึกษา.** คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- มานิต บุญประเสริฐ และคณะ. 2546. **รายงานการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการ
สถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่ (Management Innovation in Higher Education).**
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2549. **เผยความต้องการกำลังคนใน 5 ปี เกือบล้าน
กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์สูงสุด 3.25 แสน.** [Online].
Available from: http://www.matichon.co.th/matichon/matichon_detail.php?
[2007, January 29]
- วัชรวิ จันทพรประกายกุล. 2543. **กลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยความร่วมมือ
ระหว่างภาคอุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม ศูนย์ระดับภูมิภาคทางวิศวกรรมระบบการผลิต
คณะวิศวกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. 2548. **การวางแผนกลยุทธ์: ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความ
เป็นเลิศ.** กรุงเทพฯ: อินโนกราฟิกส์.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. 2549. **หนูน 5 สถาบันตั้ง TCOBS.** [Online]. Available from:
http://www.thaiedresearch.org/thaied_news/index1.php? [2006, December 19]
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวง. **บริการประชาชน** [Online]. Available from:
<http://www.most.go.th/home.htm> [2008, March 9]
- วิเทศสหการ, กรม. 2541. **ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศด้านอุตสาหกรรม.**
สำนักนายกรัฐมนตรี้.
- วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา. 2540. **อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยกับกลยุทธ์ของการวิจัยและพัฒนา.**
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2544. **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับการศึกษา ระยะ 3 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547-2549)**. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง.
- ศูนย์ประสานการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม. 2546. **อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม**. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.
- เศรษฐกิจอุตสาหกรรม, สำนักงาน. 2548. **โครงสร้างการส่งออกและการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม**. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- สมาคมบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2549. **ข่าว ส.ค.ศ.ท** สำนักงานเลขาธิการสมาคมบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย 2 (ก.ย.): 1-2.
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. **องค์กร** [Online]. Available from: http://www.fti.or.th/FTI%20Project/ex_orgintro.aspx [2008, March 19]
- สมยศ นาวิการ. 2545. **แนวความคิด: การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.
- สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย. 2548. **รายงานประจำปี 2548**. กรุงเทพฯ: สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- เสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์, สถาบัน. **บทบาทและภารกิจของสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถของมนุษย์** [Online]. Available from: <http://www.hcbi.org/about/index.asp> [2008, March 13]
- ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), สำนักงาน. **บริการและโครงการต่างๆ** [Online]. Available from: <http://cms.sme.go.th/cms/web/osmep/about> [2008, March 13]
- ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), สำนักงาน. **แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย (พ.ศ. 2550 - 2554)**. [Online]. Available from: <http://cms.sme.go.th/cms/web/osmep/about> [2008, April 30]
- สุภัทร วีรพลิน. 2535. **การศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับหน่วยงานต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุลักษณ์ ศรีบุรี. 2536. คุณค่าของศิลปะ จากทัศนะของบุคคลต่างๆ. **วารสารครุศาสตร์** 22 (ก.ค.- ส.ค.): 51-63.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2548. Thailand Stand-Up. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศ พรีนติ้ง เซ็นเตอร์.
- อมรรัตน์ ภิญญอนันตพงษ์. 2546. **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อลงกต ยะไวทย์. 2549. **การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร เรื่องตระกูล. 2550. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยของนักวิจัยรุ่นใหม่ เรื่อง “ **การพัฒนาทักษะการสร้างเครื่องมือ และการรวบรวมข้อมูล** ” คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ แก่นวงศ์. 2535. **การศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิทัต วะสีนนท์. 2547. **การรวมกลุ่มในลักษณะของคลัสเตอร์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม**. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร. 2546. **การนำเสนอรูปแบบการสร้างความร่วมมือลักษณะไตรภาคีในการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Alby, Dionne Marie. 1994. **Intercollegiate visual arts consortium: Faculty and administrator attitudes**. [Online]. Abstract from: UMI ProQuest Dissertations Item: 9508827
- Association for Consortium Leadership. 2004. **The association for consortium leadership**. 2007. [Online]. Available from: <http://www.acl.odu.edu/> [2005, December 21]
- Austin, James. 2000. **The collaboration challenge : How nonprofits and businesses succeed through strategic alliances**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Bohez, Erik L. J. and Tabucanon, M. T.. 1999. University-Industry Linkage Programs. **The First Thai-Australian Symposium**: pp. 56-61.
- Brandage. 2546. **Branding Thailand**. กรุงเทพฯ: เดิฟ แอนด์ ลีฟ.
- Brimble, Peter and Doner, Richard F. 2007. University-Industry Linkages and Economic Development : The Case of Thailand. **World Development** Vol.35 no. 6 (June 2007) 1021-36.
- Burch, J. 2003. **Lambert review of business-university collaboration**. London: The Royal Academy of Engineering.
- Cambridge Dictionary. 2008. **Cambridge Advanced Learner's Dictionary**. Cambridge University Press.
- O. Neil, Bethan. 1999. **Consortium of arts & design institutions in southern England**. [Online]. Available from: <http://www.cadise.ac.uk/about/about.html> [2005, December 26]
- Dotolo, Lawrence and Strandness, Jean. 1999. **Best practices in higher education Consortia: How institutions can work together**. U.S.A.: Jossey bass publishers.
- Export promotion, Department. 2005. **Thailand in focus**. Ministry of Commerce.
- Flodström, Anders. 2006. **CLUSTER (Consortium linking universities of science and technology for education and research)**. [Online]. Available from: [http:// www.cluster.org](http://www.cluster.org) [2005, December 23]
- Frank, Flo, and Anne Smith. 2000. **The Partnership Handbook**. Ottawa: Human Resources Development Canada.

- Freedman, Kerry. 2005. Expanding the research community of art education. *Studies in Art Education*. 46(3), 195-196.
- Freedman, Kerry and Stuhr, Patricia. 2004. **Curriculum Change for the 21st Century: Visual Culture in Art Educaiton**. In Eisner, Elliot and Day, Michael (ed.), *Handbook of Research and Policy in Art Education*. U.S.A.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Friend, Marilyn and Cook, Lynne. 2003. **Interactions : Collaboration skills for school professionals**. Boston : Allyn and Bacon.
- Johnson, Eldon L. 1971. Consortiums in higher education, Delguton, Lec. (editor-in-chief), *The encyclopedia of education*. Vol. 2. NewYork: The Macmillan company and The Free Press.
- Jung, Sang Moo. 1992. **The curricular aspects of qualitative higher education: Focusing on the textiles and clothing in Korea**. [Online]. Available from: <http://cdnet3.car.chula.ac.th2plweb-cgi2fastweb.exe> [2005, December 23]
- Kolb, David A. 1984. **Experiential learning**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Krug, Don. 2000. Curriculum integration positions and practices in art education. *Studies in Art Education*. 41(3), 258-275.
- Marshall, Julia. 2005. Connection art, learning, and creativity: A case for curriculum integration. *Studies in Art Education*. 46(3), 227-241.
- Montuori, Alfonso and Conti, Isabella. 2008. **The Meaning of Partnership**. [Online]. Available from: <http://www.ciis.edu/faculty/articles/montuori/meaningofpartnership.pdf> [2008, May 3]
- Mowery, David C., and others. 1996. Strategic Alliances and Interfirm Knowledge Transfer. *Strategic Management Journal*. Vol. 17, Winter Special Issue: Knowledge and the Firm, 77-91.
- National art education association. 1997. [Online]. Available from: <http://www.naea-reston.org> [2005, December 27]

- National Institute of Adult Continuing Education. 2004. **What are consortia?**
 [Online]. Available from:
<http://www.niace.org.uk/projects/learningfromexperience/consortia/What-are-Consortia.htm> [2007, November 7]
- O'Neil, Bethan. 2003. **CADISE – A Model of Collaborative Management.**
 University of Essex Management Forum December 2003.
- Parsons, Michael. 2004. **Art and integrated curriculum.** In Eisner, Elliot and Day, Michael (ed.), *Handbook of Research and Policy in Art Education.* U.S.A.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Patterson, Franklin. 1974. **Colleges in consort : Institutional cooperation through consortia.** U.S.A.: Joseey-Bass.
- Pongpol Adireksarn : **Universities and Colleges as the foundations for SMEs.** 2003.
 [Online]. Available from: <http://www.moe.go.th/cgi-script/csArticles/articles/0000002/000293.htm> [2006, December 19]
- Porter, Michael. 1998. **On competition.** U.S.A.: Harvard Business School Press.
- Schiller, Daniel. 2006. The potential to upgrade the Thai innovation system by University-industry linkages. *Asian Journal of Technology Innovation.* 14 (2), 67-91.
- SEFI. 2002. The Bologna Declaration and Engineering Education-a Discussion Paper.
 [Online]. Available from: www.sefi.be/wp-content/uploads/SEFI
 [2006, December 13]
- Severson, James. 2004. **Models of university-industry cooperation.** [Online].
 Available from: <http://sangakukan.jp/journal/main> [2006, February 28]
- Smith, Ralph. 2002. The new pluralism and Discipline-Based Art Education.
Arts Education Policy Review. 46(3), 11-16.
- Sulak Sriburi. 2002. **Art education within the educational reform framework.** Centre for Education and Labour Studies (CELS) Proceedings of the third workshop.
 Faculty of Education, Chiang Mai University.
- Teather, David. 2004. **Consortia : International networking alliances of universities.**
 Australia: Melbourne University Press.

The American Heritage Dictionary of the English Language. 2000. Fourth Edition.

Houghton Mifflin Company. [Online]. Available from:

<http://dictionary.reference.com/browse/consortium> [2008, April 13]

The professional arts consortium. 2004. [Online]. Available from:

<http://proarts.org/overview/history.html> [2005, December 13]

The university of Sunderland. 2006. Models of collaboration operated by the university of Sunderland: A brief overview. [Online]. Available from:

<http://restal.sunderland.ac.uk/WELCOME!/welcome>. [2006, February 28]

The University of Texas at Arlington. 2006. The collaborative partnership. [Online].

Available from: <http://www.uta.edu/research/collaborate/> [2008, May 12]

UNESCO. 1998. World Conference on Higher Education. [Online]. Available from:

<http://portal.unesco.org/education/en/ev.php>- [2005, December 10]

UK Socrates-Erasmus Council. 2004. What is Erasmus?. [Online]. Available from:

<http://www.erasmus.ac.uk/whatis.html> [2008, May 13]

Votaw, Frederick Lee. 1995. Collecting research data from community-art education collaborations for use in action research. [Online]. Abstract from: UMI

ProQuest Dissertations Item: 9603339 [2006, January 13]

Wikipedia. 2008. Collaboration. Wikimedia Foundation, Inc. [Online].

Available from: <http://en.wikipedia.org/wiki/Collaboration> [2008, May 13]

Wit, Hans de. 2004. Academic alliances and networks: A new internationalization

strategy in response to the globalization of our societies. In Teather, David (ed.), Consortia: International networking alliances of universities. Australia: Melbourne University Press.

World associated for co-operative education. 1991. [Online].

Available from: <http://www.waceinc.org/affiliated.html> [2005, December 23]

World declaration on higher education. 1999. [Online].

Available from: <http://www.unesco.org/education/educprog/wche/world.htm> [2005, December 13]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมมีรายชื่อดังนี้

1. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ สาขาวิชาอุดมศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย เกียรติดิณาคินทร์ รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ดร.อดิทัต วะสีนนท์ วิศวกร 6 ว. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์การดำเนินงานเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินดารัตน์	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ดร. อโนทัย ชลชาติภิญโญ	สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร. อติทัต วะสินนท์	วิศวกรส่วนพัฒนาการผลิตชิ้นส่วน สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน
4. ดร. ดุษฎี สุนทรราชูณ	สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
5. อาจารย์ศิษฏีพล ตูลยนิษกะ	ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์พีรยา สระมาลา	สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
7. อาจารย์นารี บุนนาค	หัวหน้าแผนกตัดเย็บเครื่องนุ่งห่ม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
8. คุณอาณัติ จุมพริกซ์	กรรมการสมาคมอุตสาหกรรมทอผ้าไทย
9. คุณธีระพงษ์ พิศาลบูรณะ	เจ้าของบริษัทวีดี

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมมีรายชื่อดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (อดีตนายกบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.ปทีป เมธาคณวุฒิจิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์
รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. รองศาสตราจารย์สัญญา วงศ์อร่าม
สาขาวิชาศิลปศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์จุมพล ราชวิจิตร
สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. รองศาสตราจารย์วุฒิ วัฒนสิน
แผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์
ประธานสาขาวิชาอุดมศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำไพ ตีรณสาร
ประธานสาขาวิชาศิลปศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ (ต่อ)

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ เลิศเทเวศิริ	สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทภัทร ทินานนท์	สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า	สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
12. ดร.นิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ	รองประธานสภาอุตสาหกรรม
13. อาจารย์วัชรินทร์ รุ่งเรืองดิษฐ์	สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14. อาจารย์สุชาติ ทองสีมา	สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
15. อาจารย์อริยพร คุโรตะ	สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
16. อาจารย์ปัทมพร ทนันทชัยบุตร	สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
17. อาจารย์ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์	แผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
18. คุณวิฑูรย์ สิมะโชคดี	รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
19. คุณวิรัตน์ ต้นเดชาอนุรักษ์	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ (ต่อ)

20. คุณพัฒนา สุธีระกุลชัย	ผู้อำนวยการบริหาร สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย
21. คุณแสงระวี สิงหวิบูลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมมูลค่าสินค้าไลฟ์สไตล์ กรมส่งเสริมการส่งออก
22. คุณชื่นสุข นิยะกิจ	รองผู้จัดการฝ่ายบุคคลและธุรการ บริษัท ยัสปาร์ล จำกัด
23. คุณเพียงจิตต์ มาประจง	นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในการตรวจสอบรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม รอบที่ 2 มีรายชื่อดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา	ผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์วิจัยและทดสอบสิ่งทอ และรองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงศ์พันธ์ อนันต์วรณิษฐ์	ประธานกลุ่มความร่วมมือนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ /อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเทคโนโลยีและการจัดการ นวัตกรรม (สหสาขาวิชา) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550) และ รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

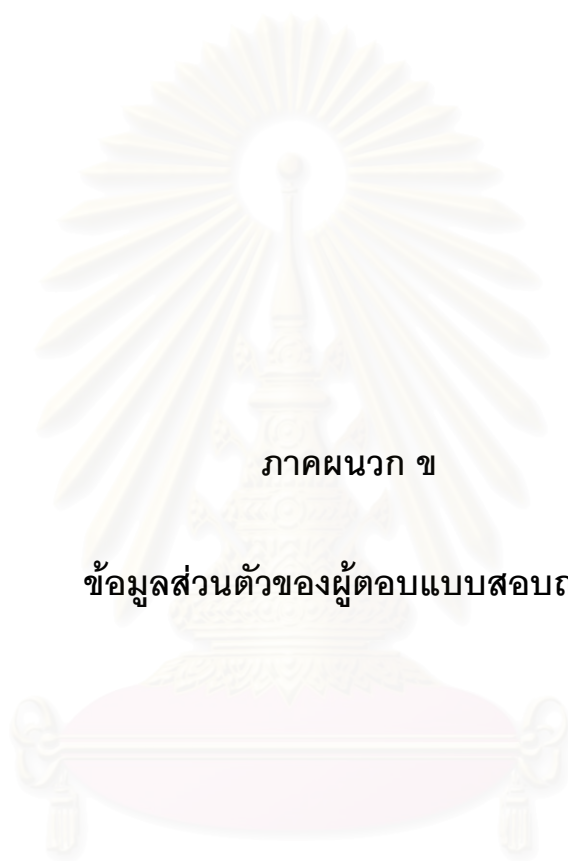
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ (ต่อ)

3. อาจารย์ ดร. สาคกร สุขศรีวงศ์

ประธานกรรมการ สถาบันออกแบบนานาชาติ
ชนาพัฒน์ และอาจารย์พิเศษ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดกลุ่มวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในด้านการจัดหลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่มนำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาศึกษาและอาจารย์ศิลปะ

ข้อความ	จำนวน (N=50)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	31	62.00
หญิง	19	38.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 26 ปี	1	2.00
26-30 ปี	7	14.00
31-35 ปี	10	20.00
36-40 ปี	7	14.00
41-45 ปี	9	18.00
46-50 ปี	3	6.00
51-55 ปี	10	20.00
56 ปีขึ้นไป	3	6.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	5	10.00
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.00
ปริญญาโท	37	74.00
สูงกว่าปริญญาโท	2	4.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=50)	ร้อยละ
ปริญญาเอก	5	10.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 6 ปี	11	22.00
6-10 ปี	9	18.00
11-15 ปี	6	12.00
16-20 ปี	10	20.00
21 ปีขึ้นไป	14	28.00
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	32	64.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	10	20.00
รองศาสตราจารย์	8	16.00
6. ตำแหน่งบริหาร		
ไม่เคยดำรงตำแหน่งบริหาร	15	30.00
หัวหน้าภาควิชา/ประธานสาขาวิชา/หัวหน้าสาขา	17	34.00
รองคณบดี/ผู้ช่วย	10	20.00
เลขานุการ	3	6.00
กรรมการ	2	4.00
ไม่ตอบ	3	6.00
7. ประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา/สร้าง/ปรับปรุง		
หลักสูตร		
ไม่มีประสบการณ์	20	40.00
ประธาน/หัวหน้าโครงการ	9	18.00
เลขานุการ	3	6.00
กรรมการ	15	30.00
ไม่ตอบ	3	6.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=50)	ร้อยละ
8. ประสบการณ์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษานอกเหนือจากการสอนตาม ภาระหน้าที่		
ไม่มีประสบการณ์	13	26.00
วิทยากรฝึกอบรม	22	44.00
อาจารย์พิเศษ	7	14.00
ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ	2	4.00
นักวิจัยรับเชิญ	1	2.00
ไม่ตอบ	5	10.00
9. ปัจจุบันเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ด้านศิลปศึกษา		
ไม่เป็นสมาชิก	35	70.00
การจัดหาทุนและจัดประกวด	7	14.00
การให้บริการทางวิชาการ	3	6.00
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	4	8.00
ไม่ตอบ	1	2.00
10. ความร่วมมือทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเกิดจาก		
ภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือ	10	20.00
สถาบันร่วมมือกันเอง	9	18.00
ผู้บริหารร่วมมือกันโดยตำแหน่งหน้าที่	1	2.00
อาจารย์/บุคลากรร่วมมือกันตามความต้องการของตนเอง	11	22.00
ไม่ตอบ	19	38.00

จากตารางพบว่าผู้บริหารการศึกษาและอาจารย์ศิลปะ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 62) มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และ 51-55 ปี (ร้อยละ 20) ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท (ร้อยละ 74) และมีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 28) ส่วนด้านตำแหน่งวิชาการพบว่า ดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด (ร้อยละ 64) ส่วนใหญ่เคยดำรงตำแหน่งบริหารเป็นหัวหน้า ภาควิชา/ประธานสาขา/หัวหน้าสาขา (ร้อยละ 34) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ฯ

ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา/สร้างหรือปรับปรุงหลักสูตร (ร้อยละ 40) สำหรับกลุ่มที่มีประสบการณ์พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมการในการจัดหลักสูตรและการสอน (ร้อยละ 30)

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์พิเศษนอกเหนือจากการสอนตามภาระหน้าที่ โดยทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม (ร้อยละ 44) และเป็นที่น่าสนใจที่พบว่าผู้บริหารการศึกษาและอาจารย์ (ร้อยละ 70) ไม่เป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านศิลปศึกษา ด้านความร่วมมือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาในองค์กรพบว่ามีเกิดจากอาจารย์/บุคลากรร่วมมือกันตามความต้องการของตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 22)

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบการ

ข้อความ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	22	30.56
หญิง	45	62.50
ไม่ตอบ	5	6.94
2. อายุ		
น้อยกว่า 26 ปี	4	5.56
26-30 ปี	13	18.06
31-35 ปี	14	19.44
36-40 ปี	12	16.67
41-45 ปี	13	18.06
46-50 ปี	10	13.89
51-55 ปี	4	5.56
56 ปีขึ้นไป	2	2.78
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญา, ประกาศนียบัตร	11	15.28
ปริญญาตรี	47	65.28
สูงกว่าปริญญาตรี	3	4.17
ปริญญาโท	11	15.28

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
ปริญญาเอก	-	-
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 6 ปี	14	19.45
6-10 ปี	17	23.61
11-15 ปี	11	15.28
16-20 ปี	20	27.78
21 ปีขึ้นไป	10	13.89
5. ตำแหน่ง/หน้าที่		
เจ้าของกิจการ	8	11.11
ผู้จัดการโรงงาน/ผู้จัดการแผนก	16	25
ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน	5	6.94
หัวหน้าแผนกออกแบบ	1	1.39
นักออกแบบ	5	6.94
พนักงาน/เจ้าหน้าที่	30	43.06
ไม่ตอบ	4	5.56
6. ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรเกิดจาก		
ภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือ	21	29.17
สถาบันร่วมมือกันเอง	9	12.50
ผู้บริหารร่วมมือกันโดยตำแหน่ง	18	25
อาจารย์/บุคลากรร่วมมือตามความต้องการของตนเอง	3	4.17
ไม่ตอบ	21	29.17
7. ความต้องการการรับนิสิต/นักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์ใน องค์กร/หน่วยงานและข้อสังเกตในการทำงาน		
ไม่มีการรับนิสิต/นักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์	36	50
มีการรับแต่พบว่านิสิต/นักศึกษามีความรู้แต่ขาดทักษะ ด้านการออกแบบ	16	22.22

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
มีการรับแต่พบว่านิสิต/นักศึกษาไม่สามารถประยุกต์ใช้ ความรู้ในการออกแบบสำหรับงานอุตสาหกรรมได้	7	9.72
มีการรับแต่ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาทำงานในฝ่ายบุคคล ไม่ตอบ	3 10	4.17 13.89
8. ประสิทธิภาพพิเศษด้านการออกแบบอุตสาหกรรม		
ไม่มีประสิทธิภาพ	55	76.39
มีประสิทธิภาพ	17	23.61

จากตารางพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.50) มีอายุระหว่าง 31-35 ปี (ร้อยละ 19.44) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65.28) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16-20 ปี (ร้อยละ 27.78) มีตำแหน่ง/หน้าที่เป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 43.06) นอกจากนี้ยังพบว่า ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรส่วนใหญ่เกิดจากภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือกัน (ร้อยละ 29.17) นอกจากนี้ยังพบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50) ยังไม่มีการรับนิสิต/นักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์ สำหรับสถานประกอบการที่มีการรับนิสิต/นักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์พบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้แต่ขาดทักษะด้านการออกแบบ (ร้อยละ 22.22) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.39) ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนตัวของผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมและนักออกแบบ

ข้อความ	จำนวน (N=12)
1. เพศ	
ชาย	5
หญิง	7
2. อายุ	
น้อยกว่า 26 ปี	2

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=12)
26-30 ปี	1
31-35 ปี	2
36-40 ปี	2
41-45 ปี	-
46-50 ปี	-
51-55 ปี	1
56 ปีขึ้นไป	4
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	
ปริญญาตรี	5
ปริญญาโท	7
4. ประสบการณ์การทำงาน	
น้อยกว่า 6 ปี	2
6-10 ปี	4
11-15 ปี	1
16-20 ปี	-
21 ปีขึ้นไป	5
5. ตำแหน่ง/หน้าที่	
ผู้อำนวยการ	1
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	1
นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์	7
ผู้เชี่ยวชาญ	3
6. ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรเกิดจาก	
ภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือ	12
7. นิสิต/นักศึกษาที่เข้ามาฝึกประสบการณ์ในองค์กร/หน่วยงานความ	
ต้องการและข้อสังเกตในการทำงาน	
มีความรู้แต่ขาดทักษะด้านการออกแบบ	6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=12)
ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการออกแบบสำหรับงาน อุตสาหกรรมได้	3
ระยะเวลาในการฝึกงานน้อยเกินไปทำให้ใช้ความสามารถ ได้น้อย	3
9. หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม หน่วยงานภาครัฐ	12
10. ประสบการณ์พิเศษด้านการออกแบบอุตสาหกรรม วิทยากรฝึกอบรม	5
ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ	3
ไม่ตอบ	4

จากตารางพบว่า ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมและนักออกแบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 7 คน มีอายุ 56 ปี ขึ้นไป 4 คน ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท 7 คน และมีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป 5 คน ด้านตำแหน่ง/หน้าที่พบว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 7 คน

สำหรับความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรเกิดจากภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือกัน (12) นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่เข้ามาฝึกประสบการณ์ในองค์กร/หน่วยงานส่วนใหญ่มีความรู้แต่ขาดทักษะด้านการออกแบบ (6) และพบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ (12) ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม คือ หน่วยงานภาครัฐ และพบว่าผู้มีประสบการณ์และนักออกแบบส่วนใหญ่ (5) เคยมีประสบการณ์พิเศษด้านการเป็นวิทยากรฝึกอบรม

ตารางที่ 4 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต/นักศึกษา

ข้อความ	จำนวน (N=84)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	26	30.95
หญิง	54	64.29
ไม่ตอบ	4	4.76
2. เป้าหมายและสาเหตุในการเข้า/เลือกศึกษาศาสาวิชาศิลปศึกษา		
ไม่มี เพราะต้องการเพียงแค่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้	7	8.33
มี เพราะต้องการเป็นครู/นักวิชาการทำงานด้านศิลปศึกษา	49	58.33
มี เพราะต้องการเป็นนักออกแบบ	22	26.19
มี เพราะต้องการประกอบธุรกิจส่วนตัว	6	7.14
3. ประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบ		
ไม่มี	29	34.52
มี	55	65.48
4. ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านการออกแบบ		
ไม่มีประสบการณ์	7	8.33
ด้านการออกแบบเสื้อผ้า	29	34.52
ด้านการออกแบบกราฟิก	20	23.81
ด้านการออกแบบตกแต่งภายใน	15	17.86
ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์	6	7.14
ด้านการออกแบบฉาก/เวที	7	8.33

จากตารางพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.29) ส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการเข้า/เลือกศึกษาศาสาวิชาศิลปศึกษา (ร้อยละ 91.67) โดยต้องการประกอบอาชีพเป็นครู/นักวิชาการที่ทำงานด้านศิลปศึกษา (ร้อยละ 58.33) นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.48) มีประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบจากในสถานประกอบการ (ร้อยละ 60.71) ด้านประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการออกแบบนิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.67) ทำงานเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อผ้า (ร้อยละ 33.33)

ตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษา

ข้อความ	จำนวน (N=57)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	29	50.88
หญิง	28	49.12
2. อายุ		
น้อยกว่า 26 ปี	-	-
26-30 ปี	26	45.61
31-35 ปี	17	29.82
36-40 ปี	2	3.51
41-45 ปี	2	3.51
46-50 ปี	10	17.54
51-55 ปี	-	-
56 ปีขึ้นไป	-	-
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	37	64.91
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.75
ปริญญาโท	19	33.33
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
ปริญญาเอก	-	-
4. อาชีพปัจจุบัน		
ครู/อาจารย์	29	50.88
ธุรกิจส่วนตัว	1	1.75
นักออกแบบ	12	21.05
อาชีพอิสระ	11	19.30
นิสิต/นักศึกษา	2	3.51
ไม่ตอบ	2	3.51

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=57)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการ ออกแบบอุตสาหกรรม		
ไม่มีประสบการณ์	35	61.40
การออกแบบตราสินค้า	9	31.03
การออกแบบบรรจุภัณฑ์	4	13.79
การออกแบบเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ/สตรี/เด็ก	4	13.79
เทคโนโลยีการผลิต	5	17.24
6. ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านการออกแบบ		
ไม่มีประสบการณ์	7	12.28
การออกแบบเสื้อผ้า	18	31.57
การออกแบบกราฟิก	15	26.31
การออกแบบตกแต่งภายใน	9	15.78
การออกแบบผลิตภัณฑ์	6	10.52
การออกแบบฉาก/เวที	2	3.50

จากตารางพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลป์ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.88) มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี (ร้อยละ 45.61) ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.91) และประกอบอาชีพเป็นครู/อาจารย์ (ร้อยละ 50.88) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม (ร้อยละ 61.40) สำหรับประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกแบบตราสินค้า (ร้อยละ 15.79) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าร้อยละ 87.72 มีประสบการณ์การทำงานด้านการออกแบบเสื้อผ้า (ร้อยละ 31.57)

ตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	79	50.00
หญิง	79	50.00
รวม	158	100.00
2. นักเรียนมีการนำความรู้พื้นฐานด้านศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่อง*		
การเลือกซื้อเสื้อผ้า	30	19.23
การออกแบบ/ประดิษฐ์ของใช้หรือของเล่น	60	38.46
การทำปกรายงาน	66	42.31
รวม	156	100.00
3. นักเรียนมีประสบการณ์ในการดูโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่อง*		
หมู่บ้านที่มีการออกแบบสินค้า	65	30.95
โรงงานที่มีการออกแบบสินค้า	57	27.14
โรงเรียนที่มีการออกแบบสินค้า	50	23.81
ไม่เคยดูเรื่องดังกล่าว	38	18.10
รวม	210	100.00
4. นักเรียนมีประสบการณ์ในการเยี่ยมชมสถานที่*		
หมู่บ้านที่มีการออกแบบสินค้า	42	22.22
โรงงานที่มีการออกแบบสินค้า	27	14.29
โรงเรียนที่มีการออกแบบสินค้า	56	29.63
ไม่เคยเยี่ยมชมสถานที่ดังกล่าว	64	33.86
รวม	189	100.00

* เป็นคำถามที่เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
5. นักเรียนมีประสบการณ์ในการนำความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ ไปใช้เกี่ยวกับเรื่องใด*		
ประกอบอาชีพ	31	18.34
หารายได้เสริม	55	32.54
ศึกษาต่อในชั้นสูง	83	49.12
รวม	169	100.00

* เป็นคำถามที่เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 50) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่นำความรู้พื้นฐานด้านศิลปะไปใช้ในการทำปกรายงาน (ร้อยละ 42.31) รองลงมานำไปใช้ในการออกแบบ/ประดิษฐ์ของใช้หรือของเล่น (ร้อยละ 38.46) ด้านการหาความรู้เพิ่มเติมผ่านสื่อพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เคยดูโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องหมู่บ้านที่มีการออกแบบสินค้า (ร้อยละ 30.95) ด้านการหาความรู้เพิ่มเติมผ่านการทัศนศึกษาด้วยตนเองพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเยี่ยมชมหมู่บ้าน โรงงาน หรือโรงเรียนที่มีการออกแบบสินค้า (ร้อยละ 33.86) ด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการออกแบบไปใช้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่นำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อในชั้นสูง (ร้อยละ 49.12)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์ด้านศิลปะ คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์ด้านศิลปะเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ
 - () 1. น้อยกว่า 26 ปี () 2. 26 – 30 ปี () 3. 31 – 35 ปี () 4. 36 – 40 ปี
 - () 5. 41 – 45 ปี () 6. 46 – 50 ปี () 7. 51 – 55 ปี () 8. 56 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - () 1. อนุปริญญา, ประกาศนียบัตร สาขา
 - () 2. ปริญญาตรี สาขา.....
 - () 3. สูงกว่าปริญญาตรี สาขา.....
 - () 4. ปริญญาโท สาขา.....
 - () 5. สูงกว่าปริญญาโท สาขา.....
 - () 6. ปริญญาเอก สาขา.....
 - () 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์การทำงาน
 - () 1. น้อยกว่า 6 ปี () 2. 6-10 ปี () 3. 11-15 ปี
 - () 4. 16-20 ปี () 5. 21 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่งทางวิชาการ
 - () 1. อาจารย์ () 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 - () 3. รองศาสตราจารย์ () 4. ศาสตราจารย์

6. ตำแหน่งบริหาร

- () 1. ไม่เคยดำรงตำแหน่งบริหาร (โปรดข้ามไปตอบข้อ 10)
 () 2. คนบดีหรือเทียบเท่า () 3. หัวหน้าภาควิชาหรือเทียบเท่า
 () 4. ประธานสาขาวิชา/หัวหน้าสาขา () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา/สร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษา

- () 1. ไม่มี (โปรดข้ามไปตอบข้อ 9) () 2. มี

8. ตำแหน่ง/หน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ประธาน/หัวหน้าโครงการ โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี
 () 2. เลขานุการ โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี
 () 3. กรรมการ โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี
 () 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....ปี

9. ประสบการณ์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษานอกเหนือจากการสอนตามภาระหน้าที่

- () 1. ไม่เคยมีประสบการณ์ (โปรดข้ามไปตอบข้อ 10)
 () 2. เคยมีประสบการณ์ (โปรดเลือกตอบในข้อ 9.1 ต่อ)
 9.1 () 1. วิทยากร/ฝึกอบรม ด้าน.....
 () 2. อาจารย์พิเศษ ด้าน.....
 () 3. ที่ปรึกษาบริษัท ด้าน.....
 () 4. ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้าน.....
 () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านศิลปศึกษา

- () 1. ไม่เป็น (โปรดข้ามไปตอบข้อ 12)
 () 2. เป็น (โปรดเลือกตอบในข้อต่อไป)
 () 2.1 สมาชิกในสมาคม/ชมรมร่วมมือกันทำกิจกรรม ด้าน.....

 () 2.2 สมาชิกในสมาคม/ชมรมร่วมมือกันทำวิจัย ด้าน.....

 () 2.3 สมาชิกในสมาคม/ชมรมร่วมมือกันให้บริการทางวิชาการ ด้าน.....

 () 2.4 สมาชิกในสมาคม/ชมรมร่วมมือกันทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้าน.....

 () 2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรท่านเกิดจาก คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือด้าน.....
- () 2. สถาบันร่วมมือกันเองด้าน.....
- () 3. ผู้บริหารร่วมมือกันโดยตำแหน่งด้าน.....
- () 4. อาจารย์/บุคลากรร่วมมือกันตามความต้องการของตนเองด้าน.....
- () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
12. จากประสบการณ์ของท่าน หน่วยงานภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา/สร้างหลักสูตรศิลปศึกษา คือ
- () 1. หน่วยงานภาครัฐ (โปรดระบุชื่อ).....
เป็นเรื่องเกี่ยวกับ.....
- () 2. หน่วยงานภาคเอกชน (โปรดระบุชื่อ).....
เป็นเรื่องเกี่ยวกับ.....
- () 3. หน่วยงานอื่น (โปรดระบุชื่อ).....
เป็นเรื่องเกี่ยวกับ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา โดยแบ่งเป็นความคิดเห็นที่มีต่อความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านทั้ง 2 ด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น มากที่สุด
- 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น มาก
- 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น ปานกลาง
- 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อย
- 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อยที่สุด

ข้อความ	ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การริเริ่มความร่วมมือด้านศิลปศึกษา										
1. ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือตามโอกาส										
2. ตัวแทนกลาง เช่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ										
3. อาจารย์และอาจารย์/อาจารย์และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันในระดับบุคคล										
วัตถุประสงค์ของความร่วมมือด้านศิลปศึกษา										
4. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันผลิตบัณฑิต										
5. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมต้องการแสวงหาทางออก/ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
6. สถาบันอุดมศึกษาต้องการให้บริการหน่วยงานภายนอกด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
7. สถาบันอุดมศึกษาต้องการใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา										
8. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมกระตุ้นให้อาจารย์/บุคลากรทำวิจัยด้านศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมได้จริง										
9. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการออกแบบ/ดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม										
10. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันให้ความรู้ทางวิชาการ/เทคโนโลยีเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์/บุคลากร										
11. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม										
15. มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม										

ข้อความ	ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16. มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ										
ลักษณะความร่วมมือด้านศิลปศึกษา										
17. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการออกแบบอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจ										
18. สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมจัดสัมมนาวิชาการร่วมกัน										
19. ภาคอุตสาหกรรมรับบุคลากรเข้าทำงานโดยจัดให้มีการสัมมนาที่สถาบันอุดมศึกษา										
20. สถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
21. ภาคอุตสาหกรรมบริจาคอุปกรณ์/เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้สถาบันอุดมศึกษา										
22. ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์ทำวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
ปัญหาของความร่วมมือด้านศิลปศึกษา										
23. ขาดหน่วยงาน/สถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษา										
24. ผู้บริหาร/อาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบัน										
26. อาจารย์ขาดทักษะในการทำวิจัย										
ปัญหาของความร่วมมือด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
27. อาจารย์ไม่สามารถระบุลักษณะงาน/กิจกรรมเพื่อขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม										
28. ภาคอุตสาหกรรมขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาขาวิชาและความรู้ ความสามารถของบัณฑิต										

ข้อความ	ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
29. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน										
30. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดงบประมาณ										
31. อาจารย์ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อตอบสนองกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม										
32. ผลการวิจัยไม่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม										
33. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทางปัญญา										
34. ผลงาน/แนวคิดในการออกแบบขาดเอกลักษณ์ไทย										
35. ภาคอุตสาหกรรมเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไรเท่านั้น										

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการ

ออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โดยแบ่งเป็นความคิดเห็นที่มีต่อ**ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา** และ **ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาค**

อุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านทั้ง 2 ด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**
 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ความร่วมมือด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม										
1. สถาบันอุดมศึกษาต้องการแลกเปลี่ยนทรัพยากร/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างภาคอุตสาหกรรม										
2. สถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาหรือภาคอุตสาหกรรมควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม										
3. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมเปิดรับสมัครนิสิต/นักศึกษาเพื่อฝึกสหกิจศึกษาในสถานประกอบการเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม										
4. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมกับภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมการออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์/บุคลากร										
5. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนเล่าเรียนแก่นิสิต/นักศึกษาเพื่อรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา										
6. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกันจัดตั้งหน่วยงานอิสระด้านการออกแบบเพื่อให้บริการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										

ข้อความ	ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ความต้องการในการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือด้านการ ออกแบบอุตสาหกรรม										
7. สถาบันที่สอนศิลปศึกษาควรมีองค์กรด้านศิลปศึกษาเป็น ศูนย์กลางในการดำเนินงานและทำหน้าที่ประสานงานกับ ภาคอุตสาหกรรม										
8. องค์กรฯควรจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน/พัฒนาอาจารย์/บุคลากร ในภาคอุตสาหกรรม ด้านศิลปะเพื่อส่งเสริมการออกแบบ อุตสาหกรรม										
9. สมาชิกถาวรควรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่าง น้อย 4 สถาบัน										
10. อาจารย์ศิลปศึกษาทุกคนควรเป็นสมาชิก เพื่อพัฒนาวิชาชีพ										
11. สมาชิกพิเศษควรมาจากภาคอุตสาหกรรม/สมาคม/ชมรมที่ เชี่ยวชาญ/เกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม										
12. ประธานและกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารองค์กรความร่วมมือ ด้านศิลปศึกษาควรมีวาระในการบริหารงาน										
13. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวร										
ความต้องการด้านวิชาชีพเฉพาะในหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อ ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม										
14. ควรจัดให้มีความรู้/ทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและระบบการ ผลิตในหลักสูตรฯ										
15. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคใน หลักสูตรฯ										
16. ควรจัดให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ การออกแบบในหลักสูตรฯ										
17. ควรจัดให้มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ในหลักสูตรฯ										

ข้อความ	ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ สถาบันอุดมศึกษา					ด้านความร่วมมือ ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
28. สถาบันอุดมศึกษาควรวิจัย/พัฒนาเอกลักษณ์ไทยเพื่อการ ออกแบบอุตสาหกรรม										
29. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์/ นิสิต/นักศึกษา/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระดับ ต่างๆ เช่น การออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับประถม, มัธยม และอุดมศึกษา										
30. สถาบันอุดมศึกษาควรนำวิชาการเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เช่น จัดอบรมเทคนิคการออกแบบอุตสาหกรรมแบบ Online ให้ บุคลากรภาคอุตสาหกรรม										
31. ภาคอุตสาหกรรมควรจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรม สำหรับนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปผลิตและ ให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน										
32. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและ ภาคอุตสาหกรรมในต่างประเทศ										
33. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการระดมความคิดเห็นระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้ แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม										

ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านต่อไปนี้หรือไม่

1. **ความร่วมมือทางวิชาการ**ด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

- ด้านการออกแบบ**ตราสินค้า**สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับบุรุษ/สตรี/เด็ก

.....

.....

.....

2. กิจกรรมพัฒนาอาจารย์ศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

- ด้านการออกแบบตราสินค้าสำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบเสื้อผ้าสำหรับบุรุษ/สตรี/เด็ก

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ และนักออกแบบอุตสาหกรรม

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้ประกอบการ และนักออกแบบอุตสาหกรรมเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ
 - () 1. น้อยกว่า 26 ปี () 2. 26 – 30 ปี () 3. 31 – 35 ปี () 4. 36 – 40 ปี
 - () 5. 41 – 45 ปี () 6. 46 – 50 ปี () 7. 51 – 55 ปี () 8. 56 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - () 1. อนุปริญญา, ประกาศนียบัตร สาขา
 - () 2. ปริญญาตรี สาขา.....
 - () 3. สูงกว่าปริญญาตรี สาขา.....
 - () 4. ปริญญาโท สาขา.....
 - () 5. สูงกว่าปริญญาโท สาขา.....
 - () 6. ปริญญาเอก สาขา.....
 - () 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์การทำงาน
 - () 1. น้อยกว่า 6 ปี () 2. 6-10 ปี () 3. 11-15 ปี
 - () 4. 16-20 ปี () 5. 21 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่ง/หน้าที่
 - () 1. เจ้าของกิจการ () 2. ผู้จัดการโรงงาน

- () 3. ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน () 4. หัวหน้าแผนกออกแบบ
- () 5. นักออกแบบ () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในองค์กรท่านเกิดจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ภาครัฐเสนอแนะให้ร่วมมือด้าน.....
- () 2. สถาบันร่วมมือกันเองด้าน.....
- () 3. ผู้บริหารร่วมมือกันโดยตำแหน่งด้าน.....
- () 4. อาจารย์/บุคลากรร่วมมือกันตามความต้องการของตนเองด้าน.....
- () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
7. การรับนิสิต/นักศึกษาเข้ามาฝึกประสบการณ์ในองค์กร/หน่วยงาน
- () 1. ไม่มี (โปรดข้ามไปตอบข้อ 8)
- () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 7.1 ต่อ)
- 7.1 นิสิต/นักศึกษา () 1. มีความรู้แต่ขาดทักษะด้านการออกแบบ
- () 2. ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการออกแบบสำหรับงานอุตสาหกรรมได้
- () 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
8. จากประสบการณ์ของท่านหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม คือ
- () 1. หน่วยงานภาครัฐ (โปรดระบุชื่อ).....
- () 2. หน่วยงานภาคเอกชน (โปรดระบุชื่อ).....
- () 3. หน่วยงานอื่น (โปรดระบุชื่อ).....
9. ประสบการณ์พิเศษด้านการออกแบบอุตสาหกรรม
- () 1. ไม่เคยมีประสบการณ์ (โปรดข้ามไปตอบข้อ 10)
- () 2. เคยมีประสบการณ์ (โปรดเลือกตอบในข้อ 9.1 ต่อ)
- 9.1 () 1. วิทยากรฝึกอบรม ด้าน.....
- () 2. อาจารย์พิเศษ ด้าน.....
- () 3. ที่ปรึกษาบริษัท ด้าน.....
- () 4. ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้าน.....
- () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**
- 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
- 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
- 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
- 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาควิชาการ				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การริเริ่มความร่วมมือด้านศิลปศึกษา					
1. ผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินการสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาตามโอกาส					
2. ตัวแทนกลาง เช่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิงทอทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือ					
3. อาจารย์และอาจารย์/อาจารย์และบุคลากรในภาควิชาการร่วมมือกันในระดับบุคคล					
วัตถุประสงค์ของความร่วมมือด้านศิลปศึกษา					
4. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาการร่วมมือกันผลิตบัณฑิต					
5. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาการต้องการแสวงหาทางออก/ทางเลือกในการแก้ปัญหาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
6. สถาบันอุดมศึกษาต้องการให้บริการหน่วยงานภายนอกด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
7. สถาบันอุดมศึกษาต้องการใช้ความร่วมมือเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษา					

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาควิชาอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาอุตสาหกรรมกระตุ้นให้อาจารย์/บุคลากรทำวิจัยด้าน ศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมได้จริง					
9. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการ ออกแบบ/ดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม					
10. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาอุตสาหกรรมร่วมกันให้ความรู้ทางวิชาการ/เทคโนโลยี เกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์/บุคลากร					
11. สถาบันอุดมศึกษา/ภาควิชาอุตสาหกรรมต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการทำ วิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม					
ผลที่ได้จากความร่วมมือ					
12. มีโครงการวิจัยที่ส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					
13. มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา					
14. มีสถานประกอบการที่ต้องการให้นิสิต/นักศึกษาศิลปศึกษาเข้าไปฝึกงาน					
15. มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ตอบสนองของความต้องการของภาควิชาอุตสาหกรรม					
16. มีการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ					
ลักษณะความร่วมมือด้านศิลปศึกษา					
17. สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาอุตสาหกรรมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการออกแบบ อุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับธุรกิจ					
18. สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาอุตสาหกรรมจัดสัมมนาวิชาการร่วมกัน					
19. สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาอุตสาหกรรมทำวิจัยร่วมกัน					
20. ภาควิชาอุตสาหกรรมรับบุคลากรเข้าทำงานโดยจัดให้มีการสัมภาษณ์ที่สถาบันอุดมศึกษา					
21. สถาบันอุดมศึกษาจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการด้านการออกแบบ อุตสาหกรรม					
22. ภาควิชาอุตสาหกรรมบริจาคอุปกรณ์/เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม ให้สถาบันอุดมศึกษา					
23. ภาควิชาอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์ทำวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
24. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำโครงการโดยของงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ					
ปัญหาของความร่วมมือด้านศิลปศึกษา					
25. ขาดหน่วยงาน/สถาบันที่ทำหน้าที่ดำเนินการสร้างความร่วมมือด้านศิลปศึกษา					
26. ผู้บริหาร/อาจารย์แต่ละสถาบันมีทัศนคติว่าการร่วมมือแสดงถึงความอ่อนแอของสถาบัน					
27. ผู้บริหารให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการไม่ทั่วถึง					
28. อาจารย์ขาดทักษะในการทำวิจัย					
ปัญหาของความร่วมมือด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
29. อาจารย์ไม่สามารถระบุลักษณะงาน/กิจกรรมเพื่อขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม					
30. ภาคอุตสาหกรรมขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาขาวิชาและความรู้ความสามารถของบัณฑิต					
31. ภาคอุตสาหกรรมปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง เนื่องจากมีความไม่ไว้วางใจหรือไม่มั่นใจในสถาบันอุดมศึกษา ด้านการรักษาความลับของข้อมูล					
32. ภาคอุตสาหกรรมขาดการจัดสรรทรัพยากรด้านบุคลากร/ทุน/เวลา สำหรับรองรับการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา					
33. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดแรงกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือเนื่องจากมีข้อขัดแย้งกันในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา หรือ ข้อกำหนดในเรื่องการแบ่งทรัพย์สินทางปัญญาไม่มีความชัดเจน					
34. ปัญหาของภาคอุตสาหกรรม ไม่เป็นปัญหาที่ทำนายหรือกระตุ้นให้อาจารย์อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา					
35. สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมขาดการวางแผนด้านการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน					
36. สถาบันอุดมศึกษาขาดงบประมาณ					

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาควิชาการ				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
37. ภาควิชาการขาดงบประมาณ					
38. อาจารย์ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อตอบสนองกับความ ต้องการของภาควิชาการ					
39. ภาควิชาการไม่สามารถรับรู้/เข้าใจการถ่ายทอด/องค์ความรู้จากอาจารย์ได้ แต่ต้องการให้อาจารย์เป็นผู้แก้ปัญหาให้ตลอดเวลา					
40. ผลการวิจัยไม่ตอบสนองความต้องการของภาควิชาการ					
41. สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาการขาดการออกแบบเพื่อสร้างทรัพย์สินทาง ปัญญา					
42. ผลงาน/แนวคิดในการออกแบบขาดเอกลักษณ์ไทย					
43. ภาควิชาการเน้นการออกแบบที่รวดเร็วเพื่อสร้างผลกำไรเท่านั้น					

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการ ออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริม การออกแบบอุตสาหกรรม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการความร่วมมือทางวิชาการ ด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**

4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**

- 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	ความร่วมมือด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม				
1. สถาบันอุดมศึกษาและภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นแลกเปลี่ยนทรัพยากร/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
2. สถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาหรือภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรม					
3. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือผลักดันให้ภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นเปิดรับสมัครนิสิต/นักศึกษาเพื่อฝึกสหกิจศึกษาในสถานประกอบการเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม					
4. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกับภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นออกแบบอุตสาหกรรมให้อาจารย์/บุคลากร					
5. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือผลักดันให้ภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นให้ทุนเล่าเรียนแก่นิสิต/นักศึกษาเพื่อรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา					
6. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกันจัดตั้งหน่วยงานอิสระด้านการออกแบบเพื่อให้บริการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
ความต้องการในการจัดตั้งองค์กรเพื่อความร่วมมือด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
7. สถาบันที่สอนศิลปศึกษาควรมีองค์กรด้านศิลปศึกษาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและทำหน้าที่ประสานงานกับภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็น					
8. องค์กรฯควรจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุน/พัฒนาอาจารย์/บุคลากรในภาควิชาการศึกษาระดับความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					
9. สมาชิกถาวรควรมาจากตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 4 สถาบัน					
10. อาจารย์ศิลปศึกษาทุกคนควรเป็นสมาชิก เพื่อพัฒนาวิชาชีพ					

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. สมาชิกพิเศษ <i>ควร</i> มาจากภาคอุตสาหกรรม/สมาคม/ชมรมที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
12. ประธานและกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารองค์กร <i>ควร</i> มีส่วนร่วมด้านศิลปศึกษา <i>ควรมี</i> วาระในการบริหารงาน					
13. ภาครัฐ <i>ควร</i> ให้การสนับสนุนองค์กรนี้อย่างจริงจังและถาวร					
ความต้องการด้านวิชาชีพเฉพาะในหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					
14. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้/ทักษะเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและระบบการผลิตในหลักสูตรฯ					
15. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้ด้านการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคในหลักสูตรฯ					
16. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบในหลักสูตรฯ					
17. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ในหลักสูตรฯ					
18. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้ด้านการค้นคว้า/พื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบในหลักสูตรฯ					
19. <i>ควร</i> จัดให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์แบบไทยและร่วมสมัยในหลักสูตรฯ					
20. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรมในหลักสูตรฯ					
21. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้าและการตลาดในหลักสูตรฯ					
22. <i>ควร</i> จัดให้มีความรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงงานในหลักสูตรฯ					
ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมเพื่อความร่วมมือด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					
23. สถาบันอุดมศึกษา <i>ควร</i> ร่วมมือกันและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมในการวางแผนพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู/ฝึกสหกิจศึกษาในโรงงาน					
24. สถาบันอุดมศึกษา <i>ควร</i> ร่วมมือกันและประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการ(Proposal)วิจัยเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					

ข้อความ	ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับ ภาคอุตสาหกรรม				
	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
25. อาจารย์ควรกำหนดหัวข้อในการออกแบบตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมทดลองผลิต					
26. อาจารย์ควรสอนนิสิต/นักศึกษาในลักษณะโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่น/ลวดลายท้องถิ่นสำหรับการผลิตแบบอุตสาหกรรม					
27. ภาคอุตสาหกรรมควรนำเทคโนโลยี/เทคนิคเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา เช่น แลกเปลี่ยนระหว่างอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมในการเป็นวิทยากรฝึกอบรม					
28. สถาบันอุดมศึกษาควรวิจัย/พัฒนาเอกลักษณ์ไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม					
29. ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนอาจารย์/บุคลากรทำวิจัยร่วมกัน					
30. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์/นิสิต/นักศึกษา/บุคลากรด้านการออกแบบอุตสาหกรรมระดับต่างๆ เช่น การออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับประถม, มัธยม และ อุดมศึกษา					
31. สถาบันอุดมศึกษาควรนำวิชาการเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เช่น จัดอบรมเทคนิคการออกแบบอุตสาหกรรมแบบ Online ให้บุคลากรภาคอุตสาหกรรม					
32. ภาคอุตสาหกรรมควรจัดประกวดการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปผลิตและให้ลิขสิทธิ์กับเจ้าของผลงาน					
33. สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมในต่างประเทศ					
34. สถาบันอุดมศึกษาควรมีการระดมความคิดเห็นระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม					

ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านต่อไปนี้ได้อย่างไร

1. **ความร่วมมือทางวิชาการ**ด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

- ด้านการออกแบบ**ตราสินค้า**สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบ**บรรจุภัณฑ์**สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบ**เสื้อผ้า**สำหรับบุรุษ/สตรี/เด็ก

.....

.....

.....

2. **กิจกรรมพัฒนาอาจารย์**ศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

- ด้านการออกแบบ**ตราสินค้า**สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบ**บรรจุภัณฑ์**สำหรับเสื้อผ้า

.....

.....

.....

- ด้านการออกแบบ**เสื้อผ้า**สำหรับบุรุษ/สตรี/เด็ก

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับนิสิต/นักศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนิสิต/นักศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. เป้าหมายในการเข้า/เลือกศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา
 - () 1. ไม่มี เพราะต้องการเพียงแค่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้
 - () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 2.1 และ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 2.1 () 1. ครู/นักวิชาการทำงานด้านศิลปศึกษา
 - () 2. นักออกแบบในภาคอุตสาหกรรม
 - () 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - () 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. ประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบ
 - () 1. ไม่มี
 - () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 3.1 และ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 3.1 () 1. ในสถานประกอบการ
 - () 2. ในสถาบันการศึกษา
 - () 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านการออกแบบ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. ไม่มี
 - () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 4.1 ต่อ)

- 4.1 () 1. ออกแบบเสื้อผ้า
- () 2. ออกแบบกราฟิก
- () 3. ออกแบบตกแต่งภายใน
- () 4. ออกแบบผลิตภัณฑ์
- () 5. ออกแบบฉาก/เวที
- () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตร
ศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม**

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของ
ความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**
- 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
- 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
- 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
- 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม					
1. จำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมต่อความต้องการของผู้เรียน มีปริมาณเพียงพอ					
2. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความยืดหยุ่น/ทันสมัยตามสภาพสังคม และเทคโนโลยี					
3. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลง ของภาคอุตสาหกรรม					
4. เนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผน, การผลิต, การตลาด และการบริหารธุรกิจอย่างครบวงจร					
5. รายวิชาในการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม					
6. รายวิชาในการฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
7. บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้เนื่องจากขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ					
8. การเรียนการสอนเน้นการเรียนทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสภาพจริง					
9. หนังสือ/ข้อมูลสำหรับค้นคว้าด้านการออกแบบอุตสาหกรรมไม่ทันสมัย					
10. อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่ทันสมัย					
11. อุปกรณ์สำหรับการฝึกทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรมไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียนในการทดลอง/ฝึกปฏิบัติจริง					
12. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและกับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม					
13. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมทำให้อาจารย์เข้าใจการทำงานของภาคอุตสาหกรรมไม่ครบวงจร					
14. ผู้เรียนไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการศึกษาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
15. ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติ/ทดลองจริงในภาคอุตสาหกรรม					

ความคิดเห็นเพิ่มเติมในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**
 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความต้องการของผู้เรียนด้านรายวิชา/เนื้อหาวิชา					
1. ควรมีการเพิ่มจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม เช่น การออกแบบ/สร้างตราสินค้า, การตลาด และการบริหารธุรกิจ เป็นต้น					
2. ควรมีการจัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม, เฟอร์นิเจอร์, เซรามิค และบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น					
3. ควรจัดให้รายวิชา การออกแบบอุตสาหกรรม เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร					
4. ควรจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
5. ควรจัดเนื้อหาวิชาที่เน้นความรู้/ทักษะในการออกแบบอุตสาหกรรมที่ร่วมสมัยเพื่อนำไปผลิตจริงมากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่สามารถผลิตและใช้งานจริงได้					
6. ควรจัดเนื้อหาวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรมที่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม/วัฒนธรรมยุคใหม่					
7. ควรพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมของโลกธุรกิจสมัยใหม่					
ความต้องการของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนการสอน					
8. ควรจัดการสอนแบบโรงเรียนโรงงาน โดยนำนิสิต/นักศึกษาเข้าไปเรียนกับผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการเป็นครั้งคราว					
9. ควรจัดการศึกษาดูงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เห็นกระบวนการทำงานทั้งระบบ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
10. ควรเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ/ผู้เชี่ยวชาญในอาชีพมาให้ความรู้/เทคนิคด้านการออกแบบอุตสาหกรรมโดยใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่					
11. ควรส่งเสริมให้บุคลากรจากภาคอุตสาหกรรมมาเป็นวิทยากร/อาจารย์พิเศษประจำวิชา					
12. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้ศึกษาดูงาน/อบรมเกี่ยวกับการทำงานด้านอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร เพื่อนำความรู้/ทักษะมาใช้ในการสอน					
13. ควรจัดการเรียนการสอนแบบ Online ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม					
14. ควรจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรม					
15. ควรจัดการเรียนการสอนที่นำผลการวิจัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมาสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อสร้างโลกทัศน์ให้กับผู้เรียน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในการพัฒนาหลักสูตร/การเรียนการสอนศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

1. ด้านเนื้อหาสาระ/วิชา

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

- อาจารย์

.....

.....

- วิธีการสอน

.....

.....

- อุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

.....

.....

3. ความคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษา

- จุดแข็ง

.....

.....

- จุดอ่อน

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลปศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาศาสาศิลปศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

ตอนที่ 3 ความต้องการความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. น้อยกว่า 21 ปี () 2. 21 – 25 ปี () 3. 26 – 30 ปี

- () 4. 31 – 35 ปี () 5. 36 – 40 ปี () 6. 41 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
- () 1. ปริญญาตรี () 2. สูงกว่าปริญญาตรี สาขา.....
- () 3. ปริญญาโท สาขา..... () 4. สูงกว่าปริญญาโท สาขา.....
- () 5. ปริญญาเอก สาขา..... () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. อาชีพปัจจุบัน
- () 1. ครู/อาจารย์ () 2. ธุรกิจส่วนตัว (โปรดระบุ).....
- () 3. นักออกแบบ () 4. อาชีพอิสระ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์ด้านการประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบอุตสาหกรรม
- () 1. ไม่มี
- () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 4.1 และ 4.2 ต่อ และ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 4.1 () 1. ในประเทศ ระยะเวลา.....
- () 2. ต่างประเทศ ระยะเวลา.....
- 4.2 เรื่องเกี่ยวกับ
- () 1. การออกแบบตราสินค้า () 2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์
- () 3. การออกแบบเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ/สตรี/เด็ก
- () 4. เทคโนโลยีการผลิต () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านการออกแบบ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ไม่มี
- () 2. มี (โปรดเลือกตอบในข้อ 5.1 ต่อ)
- 5.1 () 1. ออกแบบเสื้อผ้า () 2. ออกแบบกราฟิก
- () 3. ออกแบบตกแต่งภายใน () 4. ออกแบบผลิตภัณฑ์
- () 5. ออกแบบฉาก/เวที () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตร
ศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม**

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของ
หลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่
ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**

- 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม					
1. เนื้อหารายวิชาที่มีความยืดหยุ่น/ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม/เทคโนโลยีปัจจุบัน					
2. เนื้อหารายวิชาที่มีการผสมผสานกับความงาม/ประโยชน์ใช้สอย/กระบวนการผลิตและการตลาด					
3. เนื้อหารายวิชาการออกแบบอุตสาหกรรมมีลักษณะครบวงจรตั้งแต่การออกแบบกระบวนการผลิต, การตลาด, และการบริหารธุรกิจ					
4. เนื้อหารายวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบอุตสาหกรรมมีปริมาณเพียงพอ					
5. การฝึกปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมมีความเหมาะสม					
6. เนื้อหารายวิชาทางทฤษฎี/การฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาเพียงพอต่อการประยุกต์ใช้ในการออกแบบอุตสาหกรรม					
การนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
7. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาครูไปใช้ในการทำงานได้					
8. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาเฉพาะไปใช้ในการทำงานได้					
9. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปไปใช้ในการทำงานได้					
10. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในหมวดวิชาเลือกไปใช้ในการทำงานได้					
11. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในวิชาประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในการทำงานได้					
12. สามารถนำความรู้/ทักษะจากการเรียนในวิชาการศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศไปใช้ในการทำงานได้					
13. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีด้านการผลิตในการออกแบบอุตสาหกรรมได้					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
14. บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้เนื่องจากขาดอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ					
15. การเรียนการสอนเน้นการเรียนทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรมจริง					
16. หนังสือ/ข้อมูลสำหรับค้นคว้าด้านการออกแบบอุตสาหกรรมไม่ทันสมัย					
17. อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่ทันสมัย					
18. อุปกรณ์/เครื่องมือในการฝึกทักษะสำหรับนิสิต/นักศึกษาทดลอง/ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการในการปฏิบัติจริง					
19. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและกับภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสการทำงานจริงในวงการอุตสาหกรรม					
20. สถาบันอุดมศึกษาขาดความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมทำให้อาจารย์เข้าใจการทำงานของภาคอุตสาหกรรมไม่ครบวงจร					
21. ผู้เรียนไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการเลือกศึกษาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
22. ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติ/ทดลองทำงานจริงในภาคอุตสาหกรรม					

ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

- ความรู้และทักษะจากวิชาที่ท่าน**สามารถนำไปใช้**ในการทำงานด้านการออกแบบได้

.....

.....

- เนื้อหาสาระ/จำนวนรายวิชาที่**ควรเพิ่มเติม**ในหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

- **รูปแบบความร่วมมือ**ระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นค่าตัวเลขดังนี้

- 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มากที่สุด**
 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **มาก**
 3 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **ปานกลาง**
 2 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อย**
 1 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น **น้อยที่สุด**

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความต้องการด้านการจัดรายวิชา/เนื้อหาวิชา					
1. ควรมีการจัดให้รายวิชาออกแบบอุตสาหกรรมเป็นรายวิชาบังคับ					
2. ควรร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการจริงในการทำงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
3. ควรมีการจัดกลุ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม, กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องประดับ, กลุ่มวิชาออกแบบสิ่งทอ เป็นต้น					
4. ควรมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกจำนวนหลากหลาย					
5. ควรมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม					
6. ควรจัดให้มีรายวิชาบังคับเลือกที่เกี่ยวข้องกับการตลาด, การบริหารจัดการ, การประกอบธุรกิจ, การประสานงาน และ กฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นต้น					
7. ควรมีเนื้อหาวิชาที่คำนึงถึงความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต					
8. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะการจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม					
9. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับทักษะการตลาดสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม					
10. ควรมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรม					
11. ควรมีเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมของโลกธุรกิจสมัยใหม่					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม					
12. ควรมีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนในระยะเวลาที่เท่าเทียมกัน					
13. ควรมีการเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการมาบรรยายพิเศษด้านเทคนิคการออกแบบในระบบอุตสาหกรรม					
14. ควรมีการจัดสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากสถานประกอบการ/บัณฑิตศิลปศึกษามาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษากับการออกแบบอุตสาหกรรม					
15. ควรมีการสอนแบบโครงการโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ เช่น กำหนดให้นิสิต/นักศึกษาทำงานออกแบบเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ/สตรี/เด็ก และขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการผลิตต้นแบบจริง					
16. การสอนควรเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปศึกษาเพื่อการออกแบบสำหรับอุตสาหกรรมในระดับต่างๆ เช่น การสอนเด็กประถม/มัธยมให้มีความเข้าใจการออกแบบเครื่องนุ่งห่มสำหรับอุตสาหกรรมในระดับพื้นฐาน, การถักทอเบื้องต้น เป็นต้น					
17. การสอนควรเน้นวิธีเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันธุรกิจและสถานประกอบการ					
18. ควรกำหนดให้นิสิต/นักศึกษานำความรู้/ทักษะจากการศึกษาในรายวิชานี้มาประยุกต์ใช้และนำเสนอเป็นผลงานต้นแบบจริง					
19. ควรจัดให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านการออกแบบอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

1. วิชาที่**ประทับใจ**และคิดว่า**ได้นำไปใช้**ในการประกอบอาชีพได้อย่างมาก

.....

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหาวิชาและเทคนิคการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานด้านการออกแบบอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

3. ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศึกษา

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตร

- อาจารย์

.....

.....

- การจัดการเรียนการสอน

.....

.....

- อุปกรณ์/สื่อการสอน

.....

.....

- นิสิต/นักศึกษา

.....

.....

- การบริหารงาน

.....

.....

5. ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษา

- จุดแข็ง

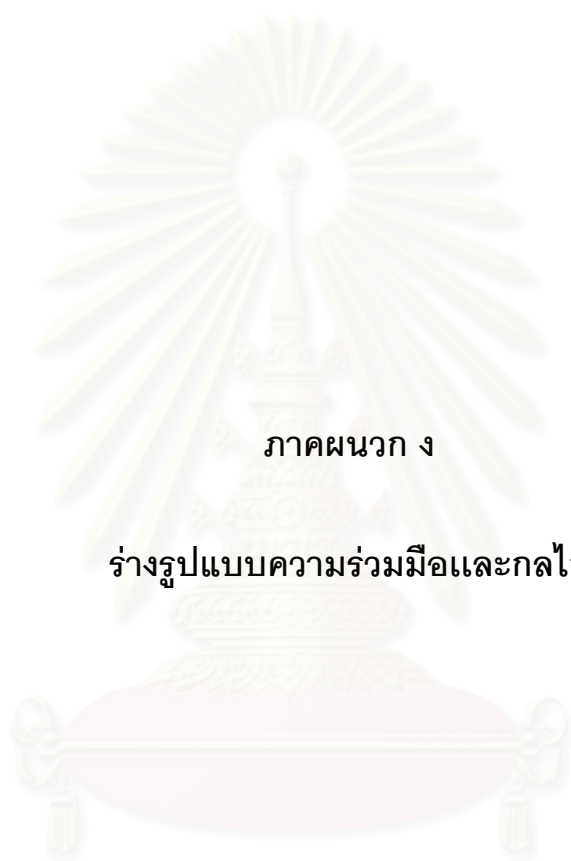
.....

.....

- จุดอ่อน

.....

.....

ภาคผนวก ง

ร่างรูปแบบความร่วมมือและกลไก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ได้ร่างรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมพร้อมเอกสารประกอบ (ภาคผนวก ง) เพื่อใช้พิจารณาในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่

(ร่าง)

รูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

รูปแบบความร่วมมือ เป็นความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ (Consortium) ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ : ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานให้สถาบันอุดมศึกษารักษามาตรฐานทางวิชาชีพและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมในระดับประเทศและระดับสากล

บทบาท : เพื่อให้การร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดกลุ่มความร่วมมือมีบทบาทดังนี้

1. **สร้างความเข้มแข็ง**ในการพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพด้านศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ
2. **เร่งรัดการขยายความร่วมมือ**กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม
3. **พัฒนาความเชี่ยวชาญ**ด้านศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
4. **ทำหน้าที่ประสานงาน**และเป็นศูนย์กลางในการ**ส่งเสริมอาชีพ**ด้านศิลปศึกษาทุกระดับ

รูปแบบในการดำเนินงานของความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา (Art Education Consortium) แบ่งเป็นบทบาทต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 บทบาทด้านการจัดหลักสูตรและการสอน

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	บทบาท			
		ด้านการสร้างความเข้มแข็ง	ด้านการขยายความร่วมมือ	ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญ	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริมอาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา-สถาบันอุดมศึกษา-กระทรวงอุตสาหกรรม-ภาคธุรกิจ	กำหนดนโยบายด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะ partnership	ผลักดันให้มีการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพ ผลักดันให้มีการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรและการสอนร่วมกัน/ข้ามสถาบัน	ผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญระหว่างสถาบัน/สถานประกอบการ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางเทคโนโลยี	ผลักดันให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน/สถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม	ประสานงานด้านการรับสมัคร/คัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานในสถาบันการศึกษา/สถานประกอบการ ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่นเพื่อเตรียมบรรจุเข้าทำงาน
	แสวงหา/รับนิสิต/นักศึกษาเข้าเรียนในลักษณะ collaboration	ผลักดันให้มีการสร้างระบบฐานข้อมูลการลงทะเบียน	ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบโครงการโดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้	ผลักดันให้มีการกำหนดความเชี่ยวชาญในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบัน	ประสานความร่วมมือกับชมรม/สมาคมศิษย์เก่าเพื่อให้การสนับสนุนนิสิต/นักศึกษา
	พัฒนาคณาจารย์ในลักษณะ cooperation	สนับสนุนให้ผู้บริหาร/อาจารย์จัดสัมมนาภายในสถาบัน/ระหว่างสถาบันในและต่างประเทศ	ผลักดันให้มีการสร้างฐานข้อมูลด้านสื่อการสอนแบบ online	ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมแบบเร่งรัดเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ส่งเสริมให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศเป็น Visiting Professor หรือ Guest Speaker บรรยายในหัวข้อเฉพาะเรื่อง กระตุ้นให้มีการพัฒนาอาจารย์/บุคลากรโดยให้ทุนศึกษาต่อ/ฝึกอบรมระยะสั้น/โครงการเร่งด่วน	ส่งเสริมให้มีการทัศนศึกษาในสถานศึกษา/สถานประกอบการเพื่อให้มีประสบการณ์เพื่อพัฒนาอาชีพด้านอื่น

ตารางที่ 2 บทบาทด้านการวิจัย

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	บทบาท			
		ด้านการสร้างความเข้มแข็ง	ด้านการขยายความร่วมมือ	ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญ	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริมอาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา-สถาบันอุดมศึกษา-สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) - ภาควิชาการศึกษาศาสตร์	ชักชวนให้หน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนเพื่อการวิจัยและรับประโยชน์จากผลวิจัยในเชิงธุรกิจ ในลักษณะ alliance	ประสานการจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจติดต่อผู้วิจัยนำผลงานวิจัยไปสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ กระตุ้นให้มีการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือทางการวิจัย	ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อพัฒนาผลงานวิจัยและนำไปลงทุนเชิงธุรกิจ ประชาสัมพันธ์/ชักชวนหน่วยงานภายนอกร่วมลงทุนด้านการวิจัย	ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนบุคลากรวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรมในระยะสั้น 3-6 เดือน ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสื่อการสอน กระตุ้นให้มีการทำวิจัยร่วมกับต่างประเทศ ผลักดันให้มีการพัฒนาอาจารย์/บุคลากรด้านการเขียนโครงการวิจัย (Proposal)	ประสานให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)/สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)/สถาบันอุดมศึกษา/ภาคอุตสาหกรรมเสนอให้นิสิต/นักศึกษาเจ้าของผลงานวิจัยเข้าทำงาน ผลักดันให้กำหนดราคาในการซื้อ/ขายผลงานงานวิจัยที่ได้รับสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 บทบาทด้านการบริการวิชาการ

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	บทบาท			
		ด้านการสร้างความเข้มแข็ง	ด้านการขยายความร่วมมือ	ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญ	ด้านการประสานงาน/ส่งเสริมอาชีพ
สถาบันอุดมศึกษา-ภาคอุตสาหกรรม-ภาคธุรกิจ	เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/ฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอกในลักษณะ partnership	ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการเพื่อให้บริการกับหน่วยงานภายนอก กระตุ้นให้มีการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรภาคอุตสาหกรรมทั้งทางวิชาการและทักษะเฉพาะ แบ่งปันทรัพยากรด้านต่างๆ	ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	กระตุ้นให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์ศิลปศึกษาทุกระดับ ส่งเสริม/ประสานงานด้านการจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ	ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนการศึกษากับนิสิต/นักศึกษาที่มีผลงานดีเด่นและรับเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา กระตุ้นให้มีการสร้างเครือข่ายในการประกอบอาชีพด้านศิลปศึกษาในระดับต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 บทบาทด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

องค์กรสร้างความร่วมมือ	ลักษณะความร่วมมือ	บทบาท			
		ด้านการสร้าง ความเข้มแข็ง	ด้านการขยาย ความร่วมมือ	ด้านการพัฒนา ความเชี่ยวชาญ	ด้านการประสานงาน/ ส่งเสริมอาชีพ
กระทรวงวัฒนธรรม-สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา-สถาบันอุดมศึกษา-ภาคอุตสาหกรรม-หน่วยงานท้องถิ่น	เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์/สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมกันในลักษณะ collaboration ร่วมกับ cluster SMEs ในชุมชน	ผลักดันให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยกับผู้นำภาคอุตสาหกรรมระดับท้องถิ่น ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์	ประสานงานด้านการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาในและต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม	กระตุ้นให้อาจารย์/บุคลากรร่วมมือกิจกรรมเชิงปฏิบัติกับผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น	ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนา/สร้างอาชีพใหม่ ประสานงานกับ cluster SMEs จัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทความร่วมมือของกลุ่มความร่วมมือ (Consortium) ทั้ง 4 ด้าน มีโครงการและ
กิจกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 โครงการ กิจกรรม และบทบาทความร่วมมือ

ด้าน	ชื่อโครงการ	กิจกรรม
การจัด หลักสูตร และการ สอน	โครงการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมในอนาคต โครงการหลักสูตรออกแบบ online ระดับภูมิภาค โครงการแลกเปลี่ยนวิทยากรระหว่างสถาบันอุดมศึกษา/สถานประกอบการต่างประเทศ โครงการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษานานาชาติ	จัดประชุมอาจารย์ศิลปศึกษา 4 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์ ศรีนครินทรวิโรฒ ขอนแก่น สงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) และผู้บริหารสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนร่วมกัน จัดหลักสูตรเกี่ยวกับการออกแบบในลักษณะ online ร่วมกับกลุ่มประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา/สถานประกอบการเพื่อแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญมาสอนและไปสอนทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ ประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาต่างประเทศจัดหลักสูตรนานาชาติร่วมกัน
การวิจัย	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะพื้นฐานด้านการวิจัย โครงการวิจัยร่วมกันระหว่างอาจารย์/บุคลากร โครงการวิจัยศิลปศึกษาเพื่อท้องถิ่น	จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูในและนอกระบบการศึกษาให้มีความรู้พื้นฐานด้านการวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน ดำเนินการวิจัยร่วมกันระหว่างอาจารย์/บุคลากรโดยภาคอุตสาหกรรมให้การสนับสนุนด้านวัสดุ/อุปกรณ์สถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนด้านคำปรึกษาทางวิชาการด้านการวิจัย จัดหาอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัสดุท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมท้องถิ่น
การ บริการ วิชาการ	โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านศิลปศึกษา โครงการฝึกอบรมระยะสั้นในขณะปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ในราคาประหยัด	ดำเนินการให้นิสิต/นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้ประกอบการขนาดกลาง/ขนาดย่อมระหว่างปิดภาคฤดูร้อนเพื่อพัฒนาทักษะทุกด้านและมีแนวทางในการประกอบอาชีพทั้งในสถานศึกษา/ภาคอุตสาหกรรม จัดตั้งทีมฝึกอบรมที่ประกอบด้วยอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญภาคอุตสาหกรรมฝึกอบรมให้อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สรรหาบริษัทที่ต้องการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ศิลปะ/อุปกรณ์การศึกษาในราคาพิเศษให้สาขาวิชาทั้ง 4 สถาบัน
การทำ นุ บำรุง ศิลปวัฒน ธรรม	โครงการศูนย์แลกเปลี่ยนภูมิปัญญาไทย/ต่างประเทศ โครงการจัดเก็บเอกสาร/วัสดุเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย	จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนภูมิปัญญาเพื่อสร้างความสัมพันธ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้สนใจด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บเอกสาร/วัสดุที่ถูกต้อง

ผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างด้านการจัดหลักสูตรและการสอนโดยมีรายละเอียดของการดำเนิน
โครงการและกิจกรรมดังนี้

โครงการความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษา

หลักการและเหตุผล

นวัตกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่ คือ การสร้างความร่วมมือ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับนวัตกรรมการบริหารจัดการในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ (มานิต บุญประเสริฐ, 2545) ทั้งสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมจึงต้องร่วมมือกันในการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจ ตลอดจนรับผลประโยชน์ร่วมกัน (Brimble, 2007) ความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา (Art Education Consortium) จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการในการจัดหลักสูตรและการสอนร่วมกัน โดยเฉพาะด้านการออกแบบอุตสาหกรรมสำหรับนิสิต/นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี ให้มีความรู้และทักษะด้านการออกแบบอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐาน (ระดับประถม มัธยม) การศึกษาระดับสูง (ระดับอุดมศึกษา) การศึกษานอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการศึกษิตตามอัธยาศัย ให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพได้ เป็นการเตรียมกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสังคม และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อขั้นสูงได้

จุดมุ่งหมาย

เพื่อจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสาขาศิลปศึกษาทั้ง 4 สถาบัน โดยร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม
2. เพื่อเร่งรัดให้มีการพัฒนาผู้เรียนด้านการออกแบบอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร
3. เพื่อผลักดันให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถม มัธยม การศึกษานอกระบบ ตลอดจนการศึกษิตตามอัธยาศัยได้

กลุ่มเป้าหมาย

สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรศิลปศึกษา 4 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วิธีดำเนินการ

ประชุมและระดมความคิดระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างจุดเด่นในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้แตกต่างกันตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยเน้นเรื่องการพัฒนาการออกแบบอุตสาหกรรมเป็นลำดับแรก โดยพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต ด้วยการจัดกลุ่มรายวิชาด้านการออกแบบ ให้ผู้เรียนสามารถลงทะเลียนเรียนรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกข้ามสถาบันได้ สามารถแลกเปลี่ยนอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มาสอนระหว่างสถาบันในระยะเวลาสั้นได้อย่างน้อยสถาบันละ 1 คน ให้สถานประกอบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างน้อย 1 รายวิชา โดยอาจารย์ให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนการสอน

ระยะเวลาดำเนินการ

โครงการมีระยะเวลาในการดำเนินการ 3 ปี

สถานที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และสถานประกอบการที่สนใจ สามารถจัดในลักษณะ online ได้

งบประมาณ (ระบุแหล่งของงบประมาณ)

แหล่งทุนภายนอก

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ความต้องการบัณฑิตสาขาศิลปศึกษาทั้งจากสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การเพิ่มจำนวนของผู้สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรศิลปศึกษาทั้ง 4 สถาบัน

จากโครงการผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างการจัดหลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคตและกลไกและการดำเนินการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ความร่วมมือด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
วัตถุประสงค์ มีความรู้ ความเข้าใจในโมโนทัศน์ และเนื้อหาของศาสตร์ทางด้านศิลปศึกษา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์	วัตถุประสงค์ เน้นการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพด้านอื่นมากขึ้น	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในอนาคต เน้นการศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติจากประสบการณ์จริงเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา/การฝึกอบรมทั้งในภาครัฐ/เอกชน ตลอดจนสร้างอาชีพใหม่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเฉพาะ
มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณค่าในศาสตร์ศิลปศึกษา สามารถพัฒนาความคิดให้เป็นระบบและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน	เน้นการพัฒนาความคิดให้เป็นระบบและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้	
รายวิชาเดิม หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 34 หน่วยกิต รายวิชาบังคับร่วม 37 หน่วยกิต ประสบการณ์วิชาชีพครู 6 (1-10-7)	รายวิชาใหม่ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 34 หน่วยกิต รายวิชาบังคับร่วม 37 หน่วยกิต ประสบการณ์วิชาชีพครู 6 (1-10-7)	เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกอบรม/การฝึกประสบการณ์ในภาคอุตสาหกรรม
ปฏิบัติการวิชาชีพครู 6 (0-12-6)	ปฏิบัติการวิชาชีพครู สามารถเลือก 6 (0-12-6) 1) ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนได้เป็นระยะเวลา 1 ปี 2) ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน 6 เดือน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคอุตสาหกรรม 6 เดือน	
หมวดวิชาเฉพาะวิชาเอก 74 หน่วยกิต รายวิชาบังคับ 52 หน่วยกิต การออกแบบ 3 (1-4-4)	หมวดวิชาเฉพาะ วิชาเอก 74 หน่วยกิต รายวิชาบังคับ 52 หน่วยกิต การออกแบบ 3 (1-4-4)	เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบในระบบอุตสาหกรรม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา 2 (2-0-4) หลักสูตร/วิธีสอนศิลปะในโรงเรียนประถม การจัดกิจกรรม สร้างสรรค์งานศิลปะ บทบาทของศิลปะในโรงเรียนประถม พัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนระดับประถม การจัดโครงการสอนการเลือกใช้วัสดุ/เครื่องมือต่างๆ	ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา 2 (2-0-4) เน้นการสอนเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปะและการนำศิลปะไปประยุกต์ใช้ในการหารายได้เสริม	การพัฒนาครูศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี จะทำให้ครูเข้าใจการออกแบบอุตสาหกรรมมีความคิดที่ทันสมัย มองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการเรียน/การสอนศิลปะ/การให้ความรู้พื้นฐานที่สำคัญและสามารถประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กทุกระดับ เพื่อพัฒนาประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ
ศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 (2-0-4) หลักสูตร/วิธีสอนศิลปะในโรงเรียนมัธยม การจัดกิจกรรม สร้างสรรค์งานศิลปะ บทบาทของศิลปะในโรงเรียนมัธยม พัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนระดับมัธยม การจัดโครงการสอนการเลือกใช้วัสดุ/เครื่องมือต่างๆ	ศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 (2-0-4) เน้นการสอนเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ด้านศิลปะ/การนำศิลปะไปประยุกต์ใช้ในการหารายได้เสริมและพื้นฐานการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านศิลปะประเภทต่างๆ	เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญการใช้โปรแกรมเชื่อมโยงกับการทำงานจริงเพื่อสอนเทคนิคและแนวทางในการแก้ปัญหาจริง
คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับศิลปศึกษา 2 (1-2-3) ประวัติความเป็นมา/ความเข้าใจคอมพิวเตอร์กราฟิก พิกเซล จุด เส้น ระบาย เอนา ล็อค ระบบดิจิทัล การสูญเสียข้อมูล เน้นการสร้าง/ตกแต่งภาพ 2 มิติ ด้วยกระบวนการเอกภาค/ทวิภาค	คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับศิลปศึกษา 2 (1-2-3) เน้นการสอนโปรแกรมที่มีความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ ได้	เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญการมาให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาไทยไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบจริง
ภูมิปัญญาด้านศิลปะไทย 2 (2-0-4) ภูมิปัญญาของไทยในการสร้างสรรค์ศิลปะประเภทต่างๆ เน้นความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม ประโยชน์คุณค่าและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย	ภูมิปัญญาด้านศิลปะไทย 2 (2-0-4) เน้นการนำภูมิปัญญาด้านศิลปะไทยมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบด้านต่างๆ ตลอดจนกระตุ้นให้ตระหนัก รู้จักอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านศิลปะไทยผ่านการสอนในระดับต่างๆ	เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญการมาให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาไทยไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบจริง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
จิตวิทยาศิลปศึกษา 2 (2-0-4) ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกในงานศิลปะและงานออกแบบ เน้นการวิเคราะห์แนวคิดของศิลปินและการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่องานศิลปะ	จิตวิทยาศิลปศึกษา 2 (2-0-4) ทบทวนทฤษฎีจิตวิเคราะห์/กรณีศึกษาที่เน้นการนำความรู้ด้านจิตวิทยาไปใช้ในการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะ	เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม
การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ 3 (1-4-4) การศึกษาศิลปะในสาขาที่ตนสนใจ เขียนโครงการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และทักษะเพิ่มเติม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาทางตามโครงการของตนเอง ภายใต้การนิเทศของอาจารย์ในสาขาวิชา	การศึกษาศิลปะภายใต้การนิเทศ 3 (1-4-4) เน้นการสอนวิธีการเขียนโครงการเพื่อดำเนินงานทางวิชาการโดยสามารถเลือกตามความสนใจใน 3 แนวทางดังนี้ 1) เสนอโครงการเกี่ยวกับงานวิชาการด้านศิลปศึกษา 2) เสนอโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านศิลปะและการศึกษา 3) เสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมในสถานประกอบการ โดยอาจารย์ร่วมมือกับสถานศึกษา/สถานประกอบการให้ผู้เสนอโครงการได้เข้าไปใช้วัสดุ/อุปกรณ์เพื่อดำเนินงานตามโครงการที่เสนอได้จริง	นิสิต/นักศึกษาสามารถจะดำเนินโครงการได้เมื่ออาจารย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการอนุมัติโครงการเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากเป็นรายวิชาที่สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้มากจึงกำหนดให้นิสิต/นักศึกษาเลือกศึกษาได้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และค้นหาความต้องการในการประกอบอาชีพผ่านการทำงานจริงตั้งแต่ต้นจนจบอย่างครบวงจร

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
รายวิชาเลือก 22 หน่วยกิต กลุ่มวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม วิชาละ 2 หน่วยกิต ** รายวิชาเลือกตามคู่มือหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ปีการศึกษา 2550 กลุ่มวิชาด้านการออกแบบ • การช่างอุตสาหกรรม • การออกแบบพาณิชย์ศิลป์ขั้นสูง • การทำหุ่นจำลอง • การเขียนและการออกแบบตัวอักษร • การออกแบบของเล่นเพื่อการศึกษา • งานพลาสติก 1	รายวิชาเลือก 22 หน่วยกิต กลุ่มวิชาด้านการออกแบบอุตสาหกรรม วิชาละ 2 หน่วยกิต • เป็นการจัดกลุ่มวิชาด้านศิลปศึกษาและการออกแบบอุตสาหกรรมให้เลือกเรียนหลากหลายมากขึ้น โดยเพิ่มกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรมแต่ละประเภทครบวงจร กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม • ประวัติศาสตร์เครื่องนุ่งห่ม • การเขียนภาพร่างแฟชั่นขั้นพื้นฐาน	• เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการความรู้ด้านศิลปศึกษากับวิชาอื่น/การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ • เน้นความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • เน้นทัศนศึกษา/หาความรู้จากประสบการณ์จริง
• การออกแบบเชิงแนวคิด • การออกแบบขั้นสูง • แผนการออกแบบ • งานพลาสติก 2 • การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ • การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ขั้นสูง	• การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่น/ลดรายท้องถิ่นสำหรับการผลิต • การออกแบบแพทเทิร์น • พื้นฐานการใช้จักรอุตสาหกรรม • การผลิตเครื่องนุ่งห่ม • การตลาดสำหรับเครื่องนุ่งห่ม • การผลิตและการค้าในตลาดโลก • การบริหารจัดการการผลิตเครื่องนุ่งห่ม • จิตวิทยาผู้บริโภค • พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม	• จากการระดมสมองเกี่ยวกับความต้องการของคนในท้องถิ่น/ผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาความต้องการกำลังคนด้านสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนทั้งระดับประถมและมัธยมมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานด้านการใช้จักรอุตสาหกรรม, การรักษาความปลอดภัยในโรงงาน, การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นอย่างง่าย เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาครูจึงต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ/การผลิตและการทำงานในภาคอุตสาหกรรม
กลุ่มวิชาด้านทัศนศิลป์ • ทัศนศิลป์ • การเขียนภาพคนขั้นสูง • จิตรกรรมขั้นสูง • ลายไทย • การเขียนภาพสีน้ำสำหรับครู • กิจกรรมศิลปะสำหรับครู • การวาดเส้นขั้นสูง • ศิลปะพื้นบ้าน • การเขียนภาพจิตรกรรมไทย • การเขียนภาพสีน้ำมันสำหรับครู	กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม • การผลิตเครื่องนุ่งห่ม • การตลาดสำหรับเครื่องนุ่งห่ม • การผลิตและการค้าในตลาดโลก • การบริหารจัดการการผลิตเครื่องนุ่งห่ม • จิตวิทยาผู้บริโภค • พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม	จากผลการระดมสมองเกี่ยวกับความต้องการของคนในท้องถิ่น/ผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาความต้องการกำลังคนด้านสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนทั้งระดับประถมและมัธยมมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานด้านการใช้จักรอุตสาหกรรม, การรักษาความปลอดภัยในโรงงาน, การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นอย่างง่าย เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาครูจึงต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ/การผลิตและการทำงานในภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
กลุ่มวิชาด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะตะวันออก ศิลปะตะวันตก ศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย	กลุ่มวิชาบริหารจัดการด้านการออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นในการออกแบบอุตสาหกรรม พื้นฐานการใช้เครื่องจักรกลและระบบการผลิต พื้นฐานการตลาดและรสนิยมของผู้บริโภค พื้นฐานด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ การสร้างตราสินค้าและการตลาด พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การค้นคว้าพื้นฐานการวิจัยด้านการออกแบบ ความปลอดภัยในโรงงาน	เป็นการจัดกลุ่มวิชาที่เน้นการเรียนแบบครบวงจรทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเน้นให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเฉพาะด้านและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อขั้นสูงได้นอกจากนี้ยังเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากรผู้สอนทำหน้าที่บริหารจัดการ/ดำเนินการเป็นหลัก กำหนดให้นักศึกษาหาความรู้จากการสัมมนา/ทัศนศึกษา/สัมมนา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลุ่มวิชาด้านภาพพิมพ์ ภาพพิมพ์ไม้สำหรับครู ภาพพิมพ์ไม้ขั้นสูง ภาพพิมพ์แม่พิมพ์ผ้าไหม ภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ ภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน		
กลุ่มวิชาด้านการออกแบบเครื่องประดับ การประดิษฐ์และการออกแบบเครื่องประดับ		
กลุ่มวิชาด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบเครื่องแต่งกาย	การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อการออกแบบอุตสาหกรรม การจัดการฝึกอบรมศิลปศึกษาภายในสถานประกอบการ จิตวิทยาการจัดการองค์การอุตสาหกรรม	
กลุ่มวิชาด้านประติมากรรม การปฏิบัติงานไม้ ประติมากรรมไม้สำหรับครู ประติมากรรมขั้นสูง ประติมากรรมโลหะ	กลุ่มวิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า การสร้างตราสินค้า การจัดการสำหรับนักออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบตราสินค้าเอกลักษณ์ไทย/สากล การออกแบบบรรจุภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย/สากล การใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรม	ต้องการให้มีความรู้เรื่องการสร้างตราสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต การตลาด และ การบริหารจัดการทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
กลุ่มวิชาด้านปั้นเซรามิก เครื่องเคลือบดินเผา ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาและเครื่องเคลือบ		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หลักสูตรปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)	หลักสูตรศิลปศึกษาในอนาคต	จุดเน้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในหลักสูตร
กลุ่มวิชาด้านด้านคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ ● การออกแบบและเทคโนโลยีในการศึกษา ● คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 1 ● คอมพิวเตอร์กราฟิกขั้นสูงสำหรับศิลปศึกษา 2	● พื้นฐานความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ● การตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค ● วัสดุและกรรมวิธีการผลิต ● กระบวนการพิมพ์ ● การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ● การจัดการอุตสาหกรรมขนาดย่อม	
กลุ่มวิชาด้านการออกแบบตกแต่งภายใน ● การออกแบบตกแต่งภายใน ● ปัญหาการออกแบบตกแต่งภายใน ● การออกแบบเครื่องเรือน ● การออกแบบตกแต่งภายในขั้นสูง		
กลุ่มวิชาด้านการพัฒนาทักษะเฉพาะ ● การนำเสนอผลงานทางศิลปะ ● การศึกษารายบุคคล		
● ศิลปะในงานสื่อสาร ● ศิลปะกับชุมชน		

ตารางที่ 7 กลไกและการดำเนินการของกลุ่มความร่วมมือ

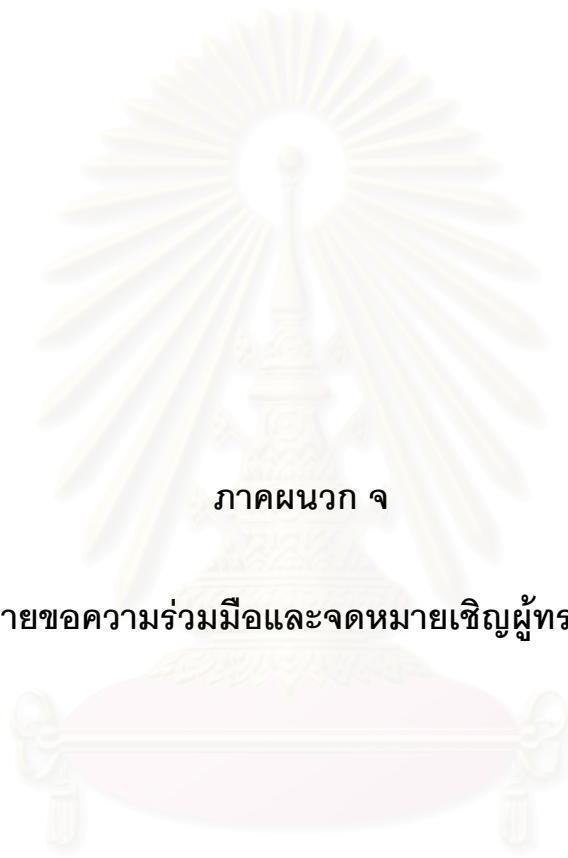
บทบาท	กำหนดนโยบายด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะ partnership	กลไกในการจัดหลักสูตร	กลไกในการจัดการเรียนการสอน
ด้านการสร้างความเข้มแข็ง	• ผลักดันให้มีการสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพ • ผลักดันให้มีการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรและการสอนร่วมกัน/ข้ามสถาบัน	• จัดประชุมอาจารย์สาขาวิชาชีพเดียวกัน/สมาคมทางวิชาชีพ/ภาคอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในสาขาวิชาเฉพาะของสังคม/สถานศึกษาและภาคอุตสาหกรรม • จัดประชุมเพื่อจัดรายวิชาเลือกข้ามสถาบันตามความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน • จัดให้มีรายวิชาเกี่ยวกับการจัดการ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย การออกแบบเพื่อการผลิต ในกลุ่มรายวิชาให้เลือกรเรียน	• จัดการสอนเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและเทคนิคการสอนระหว่างกัน • จัดให้นิสิต/นักศึกษาเสนอแนวทางในการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน • จัดการสอนแบบเป็นทีมกับอาจารย์ต่างสาขาวิชาภายในสถาบันและต่างสถาบัน • จัดให้นิสิต/นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาข้ามสถาบันทั้งแบบปกติและแบบ online
ด้านการขยายความร่วมมือ	• ผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญระหว่างสถาบัน/สถานประกอบการ • ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางเทคโนโลยี	• จัดกลุ่มวิชาสำหรับการออกแบบให้เลือกรเรียนอย่างหลากหลาย เช่น กลุ่มวิชาออกแบบเครื่องนุ่งห่ม การออกแบบ/สร้างตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ การตลาด และการบริหารธุรกิจ • จัดหลักสูตร online โดยลงทุนร่วมกับภาคอุตสาหกรรมในการสร้างฐานข้อมูลสำหรับสาขาวิชาเฉพาะ	• จัดการสอนแบบเป็นทีมกับผู้เชี่ยวชาญ/บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมในสาขาวิชาชีพเฉพาะ • สถานประกอบการจัดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญมาสอนในสถาบันอุดมศึกษาและสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ • จัดการเรียนการสอนแบบ online ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

บทบาท	กำหนดนโยบายด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะ partnership	กลไกในการจัดหลักสูตร	กลไกในการจัดการเรียนการสอน
ด้านการพัฒนาความเชี่ยวชาญ	ผลักดันให้มีการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน/สถานประกอบการและภาคธุรกิจ	จัดให้สถานประกอบการเปิดรายวิชาเลือกเฉพาะด้านในหลักสูตร โดยให้สถานประกอบการทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนวัดและประเมินผลในรายวิชาดังกล่าว จัดให้นิสิต/นักศึกษาสามารถ เลือกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 1 ปี จัดให้นิสิต/นักศึกษาสามารถเลือกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 6 เดือน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคอุตสาหกรรมเป็นระยะเวลา 6 เดือน โดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคอุตสาหกรรมเป็นการฝึกอบรบบุคลากรหรือการทำงานด้านการออกแบบ	จัดหาผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการเป็นที่ปรึกษาให้กับนิสิต/นักศึกษาที่เสนอโครงการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการและภาคธุรกิจ ส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญ/บุคลากรภาคอุตสาหกรรมนำนิสิต/นักศึกษาไปสอนและเรียนในสถานประกอบการและประเมินผลด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนแบบโครงการโดยให้นิสิต/นักศึกษาที่เลือกฝึกประสบการณ์ทุกด้านนำเสนอโครงการวิจัยขนาดเล็กที่นำความรู้ด้านศิลปศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง เช่น โครงการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบสำหรับนักเรียนมัธยม โครงการฝึกอบรบความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบสำหรับบุคลากรในสถานประกอบการ โครงการพัฒนาเครื่องนุ่งห่มจากวัสดุพื้นบ้าน เป็นต้น นิสิต/นักศึกษาต้องเขียนโครงการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรายละเอียด/วิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงวิธีการประเมินผลโครงการด้วย และเมื่อนิสิต/นักศึกษากลับมาเรียนต่อในวิชาสัมมนาวิชาศิลปศึกษาต้องรายงานการประเมินผลโครงการ และมีการจัดประกวดการนำเสนอโครงการต่อยอดโครงการแรก เพื่อนำประสบการณ์จากโครงการแรกไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการที่ 2 ต่อและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระสำหรับนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาแล้ว

ตารางที่ 7 (ต่อ)

บทบาท	กำหนดนโยบายด้านหลักสูตรและการสอนในลักษณะ partnership	กลไกในการจัดหลักสูตร	กลไกในการจัดการเรียนการสอน
ด้านการประสานงาน/ส่งเสริมอาชีพ	ประสานงานด้านการรับสมัคร/คัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานในสถาบันการศึกษา/สถานประกอบการ ผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมให้ทุนนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่นเพื่อเตรียมบรรจุเข้าทำงาน	จัดให้มีรายวิชาปัจฉิมนิเทศเพื่อกระตุ้นและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนด้านการประกอบอาชีพ จัดให้สถานบันการศึกษาภาครัฐ/เอกชนและภาคอุตสาหกรรมร่วมกันจัดหลักสูตรแบบรับเข้าทำงานตรงเมื่อสำเร็จการศึกษา จัดให้สถานบันการศึกษาภาครัฐ/เอกชนและภาคอุตสาหกรรมร่วมกันให้ทุนกับนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่นทำงานในหน่วยงานที่ให้ทุนควบคู่ไปกับการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาและบรรจุเข้าทำงานเมื่อจบการศึกษา	จัดหาสื่อการสอน/จัดทัศนศึกษาการทำงานอาชีพต่างๆเพื่อกระตุ้นให้นิสิต/นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำงานและสร้างแรงจูงใจในการตั้งเป้าหมายสำหรับการประกอบอาชีพ สรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำงานทั้งในสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชน/สถานประกอบการ/ศิษย์เก่า หรือผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกบุคลากรภาคอุตสาหกรรมมาบรรยายเกี่ยวกับ แนวทางในการทำงานของผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพเฉพาะทั้งในวิชาปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศเพื่อสร้างความมุ่งมั่น แนวทางในการเลือกรายวิชาเลือกตลอดจนเป้าหมายทางการศึกษาให้กับนิสิต/นักศึกษา สรรหาผู้เชี่ยวชาญจากสถานบันการศึกษาภาครัฐ/เอกชนและภาคอุตสาหกรรมที่ให้ทุนกับนิสิต/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเด่นร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดการเรียนการสอน วัดและประเมินผลการทำงานของนิสิต/นักศึกษาร่วมกันอย่างน้อย 1 รายวิชา

ภาคผนวก จ

จดหมายขอความร่วมมือและจดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0775

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

13 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน สมาชิกสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวชนบท วัฒนสุขชัย นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา อยู่ระหว่างการศึกษาปริญญาโทเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการ ออกแบบอุตสาหกรรม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ใจวิไลกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับสมาชิกสมาคม อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวชนบท วัฒนสุขชัย ได้ทำการ เก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/2127

วันที่ 4 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา

ด้วย นางสาวชนบท วัฒนสุขชัย นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโลกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธิ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/2126

วันที่ 4 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ อนันต์วณิชย์

ด้วย นางสาวชนบท วัฒนสุขชัย นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและ
 ความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
 “การพัฒนา รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา
 เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชววิไลกุล และ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
 ตรวจสอบรูปแบบ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
 ต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/2125

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบ

เรียน อาจารย์ ดร.สาคร สุขศรีวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการตรวจสอบรูปแบบ

ด้วย นางสาวชนนพร วัฒนสุขชัย นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชา โยบาย การจัดการและ
ความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนา รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีนรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตรวจสอบรูปแบบ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอขอบพระคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

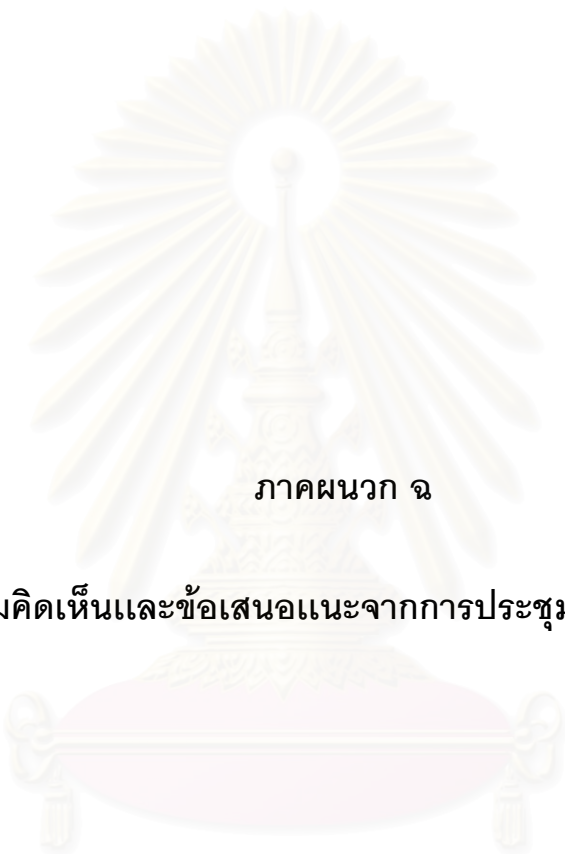
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ภาคผนวก จ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการด้านศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบ อุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 เวลา 13.00-15.30 น. ห้องประชุม 211.04 อาคารประชุมสุข อาชีวอารุง (อาคาร 3) ชั้น 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่ควรพิจารณามีดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบความร่วมมือ

- 1) ควรเน้นให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบัน
- 2) ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ ขอบเขตและการขยายความร่วมมือเพื่อสนับสนุนให้นิสิต/นักศึกษามีโอกาสและทางเลือกในการทำงานมากขึ้น

1.2 โครงสร้างการจัดองค์กรและกลไกการดำเนินงาน

- 1) ควรจัดองค์กรในลักษณะขององค์กรทางธุรกิจมีการศึกษาตลาด วางแผนการลงทุนและวางแผนการผลิต ในส่วนของการผลิตนี้สาขาวิชาศิลปศึกษาจะเข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องของการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุ องค์กรควรมีการศึกษาที่รวมถึงการบริหารจัดการแรงงาน การผลิตและการหาแหล่งผลิต การวางแผนการขยายภายใน การส่งออก เน้นการบูรณาการด้านการศึกษากับภาคอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจ
- 2) ควรจัดองค์กรโดยมีความร่วมมืออย่างน้อย 3 กลุ่ม เพื่อให้ครบวงจร คือ ภาคอุตสาหกรรม (Private) ซึ่งประกอบไปด้วยนักการตลาดและนักการเงิน ภาครัฐ (Public) ประกอบไปด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านอุตสาหกรรม และสถาบันอุดมศึกษา (University/Institution) การจัดองค์กรในลักษณะนี้จะเป็นการพัฒนาสังคม พัฒนาอาชีพ ทั้งอาชีพที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม นอกจากนี้ยังควรมีคณะกรรมการที่เป็นคณะกรรมการร่วม และคณะอำนวยการในการขับเคลื่อนองค์กร
- 3) ควรจัดองค์กรให้มีความเชื่อมโยงกัน (Matrix) และมีความเคลื่อนไหว (Dynamic) เพื่อให้สามารถสร้างความเข้มแข็งได้อย่างเป็นรูปธรรม
- 4) ควรมีการจัดงบประมาณ และมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพอื่นนอกเหนือจากผู้ที่จบการศึกษาทางด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เข้าเป็นสมาชิก และร่วมมือกันในการ

ดำเนินกิจกรรม โดยอาจารย์ควรมีบทบาท คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาด้านต่างๆ และควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะด้านต่างๆมากขึ้น

5) ควรจัดให้มีภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในสัดส่วนที่มากขึ้น เพื่อให้ภาคธุรกิจได้เสนอความต้องการในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาได้อย่างชัดเจน และตรงตามวัตถุประสงค์

1.3 บทบาทของความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

1) ควรเป็นองค์กรที่ทำให้บุคลากรในวิชาชีพเดียวกันได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในสาขาวิชาชีพร่วมกัน อันจะทำให้เกิดกลไกในการผลักดันให้นิสิต/นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาได้ออกไปประกอบอาชีพเป็นครูศิลปศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางรากฐานมุมมองทางด้านการประกอบอาชีพด้านต่างๆ มากขึ้น

2) ควรเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาครูศิลปศึกษา เพื่อสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ให้ผู้เรียนมากขึ้น ตลอดจนผลักดันให้เข้าถึงองค์ความรู้และมีการปรับความรู้อยู่ตลอดเวลา

3) ควรให้องค์กรนี้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนภาคการศึกษาเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานอื่นหรือเป็นตัวแทนในการประชุมกับต่างประเทศ โดยเริ่มจากการประชุมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอันดับแรก

4) ควรเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ยอมรับในความแตกต่าง และความพร้อมของแต่ละสถาบัน

1.4 ลักษณะของความร่วมมือ

1) ควรมีการสร้างความร่วมมือไปพร้อมๆ กันทุกระดับ เพื่อขยายกลุ่มความร่วมมือ อาจขยายความร่วมมือในลักษณะของการติดต่อสื่อสาร หรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางเว็บไซต์

2) ควรเป็นการร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีสาขาวิชาศิลปศึกษา ทั้ง 4 สถาบันเป็นอันดับแรก แล้วขยายความร่วมมือไปสู่สถานประกอบการ ตลอดจนหน่วยงานอื่นให้มีความหลากหลาย

3) ควรมีความร่วมมือในลักษณะของการสร้างสรรค์ (co-creation) ในหลายหลายรูปแบบ รวมถึงความร่วมมือในการวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

4) ควรมีการติดต่อสื่อสารกันโดยตลอด เพื่อให้ทันต่อการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงของสังคม

2. กลไกในการดำเนินงาน

องค์กรความร่วมมือควรมีกลไกในการดำเนินงานด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 กลไกในการดำเนินงานด้านหลักสูตร

- 1) กลไกที่ผู้วิจัยนำเสนอสามารถนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรได้ แต่ควรเริ่มจากการสร้างความเชื่อมโยงกันภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา แล้วจึงขยายความร่วมมือไปร่วมมือกับกลุ่มอื่น
- 2) ควรร่วมมือกันวางแผนจัดหลักสูตรที่สามารถผลิตบัณฑิตสาขาศิลปศึกษาสำหรับสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยให้มีความแตกต่างกับหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ และหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตของคณะศิลปกรรมศาสตร์
- 3) ควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้สร้างหลักสูตรและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตอยู่เสมอ
- 4) ควรมีการจัดหลักสูตรในลักษณะที่ส่งอาจารย์จากต่างประเทศมาสอนหรือส่งนิสิต/นักศึกษาไปเรียนต่างประเทศ (Joint Degree Program) เพื่อประหยัดทรัพยากร และพัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ
- 5) ควรมีการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เพื่อเป็นการผลิตครูคิดปะแนวใหม่ของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนานักวิชาการด้านศิลปศึกษาให้มีความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่น
- 6) ควรมีการกำหนดรายวิชาด้านการออกแบบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานภายนอก
- 7) ควรมีการกำหนดแนวทางในการจัดหลักสูตรให้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังควรสร้างรายวิชาร่วมกันในระดับสถาบัน รวมถึงขยายความร่วมมือระหว่างอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคอุตสาหกรรม

2.2 กลไกด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ควรร่วมมือกันปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากกว่าการพัฒนาตัวหลักสูตร
- 2) ควรมีการจัดสัดส่วนการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้เรียน ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายและเส้นทางในการทำงานของตนเองได้อย่างแท้จริง
- 3) ควรจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังผู้เรียน 3 เรื่อง คือ 1. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 2. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เร็วและส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างการเป็นนักออกแบบและอาจารย์ผู้สอนได้ 3. ปลุกฝังให้มีการผลิตนิสิต/นักศึกษาในระดับปริญญาตรีเชื่อมโยงกับการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

- 4) กลไกความร่วมมือที่นำเสนอนี้มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ได้ดี
- 5) ควรจัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรืออาจารย์จากสถาบันอื่นมาสอนในบางรายวิชา
- 6) ควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาสอน
- 7) ควรมีความร่วมมือในการผลิตบุคลากรเพื่อสร้างโอกาสและสร้างทางเลือกในการทำงานให้กับผู้เรียนมากขึ้น
- 8) ควรพัฒนาครูเพื่อวางรากฐานในการผลิตบุคลากรทุกระดับให้สามารถค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตนเพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ
- 9) ควรมีการประชุมอาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างแนวทางในการใช้บุคลากรร่วมกัน
- 10) ควรมีความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ เน้นการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการไปสู่วิชาชีพ ปลุกฝังให้ผู้เรียนรักและเห็นความสำคัญของศิลปะตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

3. กิจกรรม

3.1 กิจกรรมด้านการจัดหลักสูตร

- 1) ควรจัดหลักสูตรในลักษณะของการบูรณาการระหว่างผู้สร้างหลักสูตรและผู้ใช้บัณฑิต

3.2 กิจกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ควรมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบูรณาการ เน้นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของภูมิศาสตร์พื้นที่ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็ง
- 2) ควรจัดการเรียนการสอนโดยร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ
- 3) ควรให้ความสำคัญกับปราชญ์พื้นบ้านและสร้างรูปแบบของการจัดการที่เป็นสากล ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ โดยให้รายวิชาในลักษณะนี้ร่วมมือกับสถานประกอบการโดยตรง ครูควรมีบทบาทในการสร้างความเชื่อมโยงถึงวิธีการนำศิลปะไปใช้ในการทำงานด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กมีมุมมองและมีแนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายในการประกอบอาชีพด้านต่างๆ
- 4) ควรมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนมากขึ้น ควรมีการสอนเกี่ยว

กับจรรยาบรรณของการประกอบอาชีพ มาตรฐานการออกแบบ การออกแบบในลักษณะที่เน้นการนำเอาเอกลักษณ์ไทยมาใช้และมีความเหมาะสมในระดับสากล

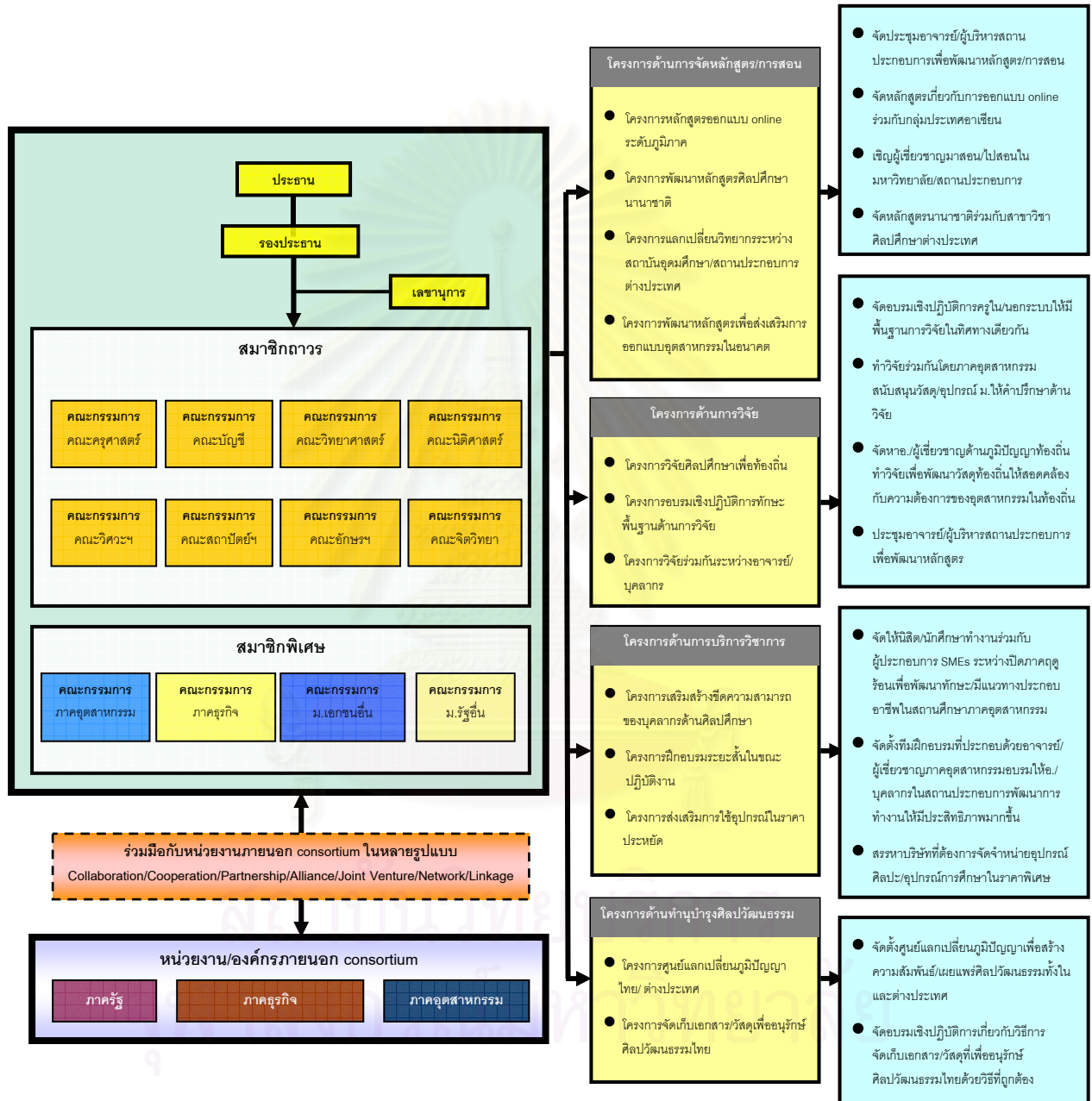
ผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว ได้รูปแบบและกลไกความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการออกแบบอุตสาหกรรมดังนี้

รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษา (The Professional Art Education Consortium – PAEC)

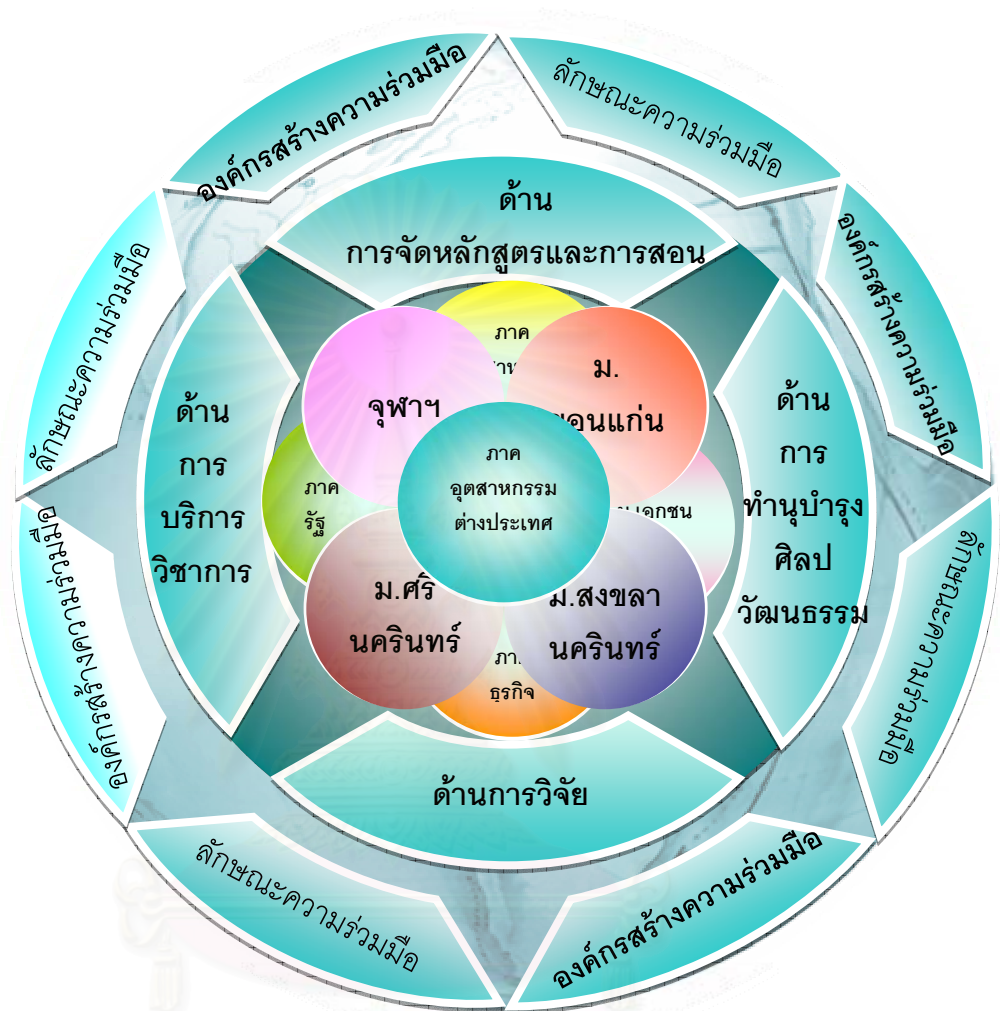
แผนภูมิที่ 1 ความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษาระดับคณะ/ศูนย์/สถาบัน

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการจัดองค์กรความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษาระดับ
คณะ/ศูนย์/สถาบัน

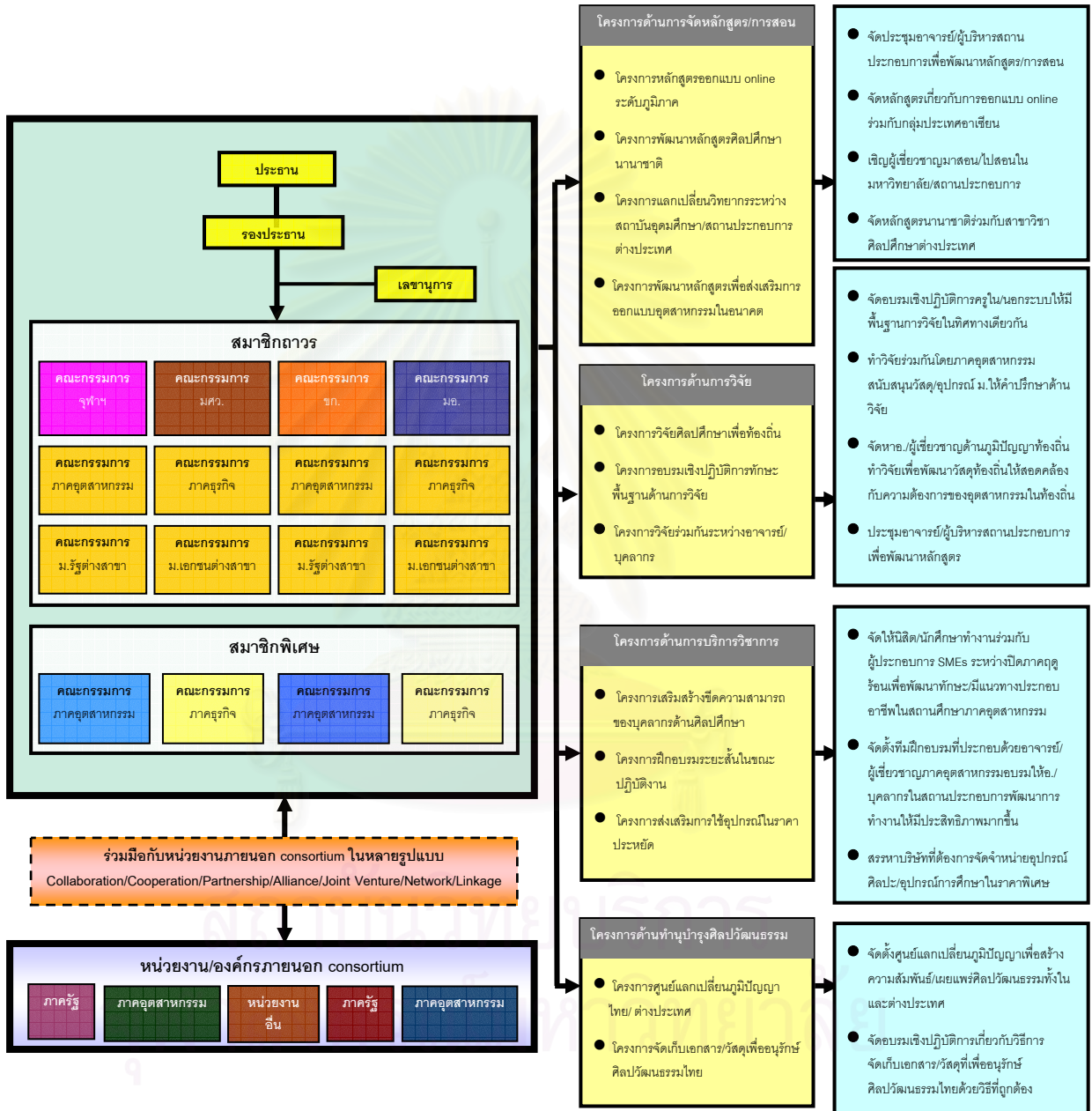

แผนภูมิที่ 3 ความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษาระดับองค์กร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการจัดองค์กรความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านศิลปศึกษาระดับ
องค์กร

ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบออกเป็น 2 รูปแบบ แล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นพิเศษ จำนวน 3 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบเป็นครั้งที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยสรุปผลการ ตรวจสอบและวิเคราะห์ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือในการจัดกลุ่มทางวิชาการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่ควรพิจารณามีดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบความร่วมมือ

1) ควรเพิ่มรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตครูศิลปศึกษา

1.2 โครงสร้างการจัดองค์กรและกลไกการดำเนินงาน

1) โครงสร้างขององค์กรที่จัดตั้ง 2 แบบนี้มีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรมีการเพิ่ม รายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของสมาชิกนอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในนโยบาย และ บทบาททั้ง 4 ด้าน

2) ควรระบุชื่อหน่วยงานที่ทำหน้าดูแลองค์กรนี้ รวมถึงกำหนดนโยบาย การหา รายได้ขององค์กร เพื่อให้ทราบแหล่งงบประมาณและความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร

3) ควรระบุชื่อของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการร่วมมือ ในระดับสาขาและยกตัว อย่างของชื่อโครงการให้สัมพันธ์กับคณะทำงาน กำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานให้ชัดเจน

4) ควรแบ่งระดับ/ระยะ (Phrase) ของการทำงานในโครงการต่างๆให้ชัดเจน

5) ควรเพิ่มการกำหนดวิธีการร่วมมือกันและเรื่องที่มีความต้องการร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก เช่น กลุ่มที่ต้องการสร้างความร่วมมือ และวัตถุประสงค์ โดยกำหนดให้มี วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงานในระดับที่แตกต่างกัน

6) ควรเพิ่มหน้าที่ขององค์กรในด้านการสร้างความสำคัญของวิชาชีพและเชื่อมโยง บทบาทสำคัญของครูศิลปศึกษากับการสร้างพื้นฐานของทรัพยากรบุคคลให้สังคมและภาคการ ผลิตโดยตรง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

7) ควรกำหนดให้สมาชิกขององค์กรมีลักษณะที่เป็นทั้งสมาชิกและผู้ประสาน งาน ตลอดจนมีบทบาททั้งทางด้านการระดมทุนและการใช้งบประมาณ

8) ควรให้คณะกรรมการขององค์กรมีบทบาทในการให้ความรู้กับสังคมและ สถานศึกษาทุกระดับเกี่ยวกับความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างศิลปศึกษากับภาค อุตสาหกรรม

9) ควรศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนของศิลปศึกษาแต่ละสถาบัน เพื่อนำมาใช้ ในการกำหนดกิจกรรมร่วมกันให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่ 1

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากมีความสอดคล้องกับนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาและสภาพจริง แต่ควรมีการระบุนายละเอียดของคณะ บทบาท และหน้าที่ของคณะต่างๆที่เป็นสมาชิก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่ 2

ควรพิจารณาสัดส่วนของการกำหนดจำนวนสมาชิกจากสถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ และระบุชื่อขององค์กร/หน่วยงาน ตลอดจนกำหนดบทบาทและหน้าที่ในองค์กรให้ชัดเจน

ในภาพรวมรูปแบบทั้ง 2 แบบนี้ ยังขาดองค์ประกอบของสมาชิกจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ และกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณได้ ส่วนความเหมาะสมในการนำรูปแบบทั้ง 2 แบบนี้ไปใช้จริง ผู้วิจัยควรตรวจสอบจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น หากวัตถุประสงค์กำหนดให้เป็นองค์กรที่เน้นการร่วมมือกันภายในสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบที่ 1 ซึ่งเป็นรูปแบบของการร่วมมือกันระหว่างคณะภายในสถาบันเดียวกัน จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้มากกว่า หากวัตถุประสงค์กำหนดให้เป็นองค์กรที่เน้นการขยายความร่วมมือที่มีความครอบคลุมและหลากหลายในการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก รูปแบบที่ 2 ซึ่งเป็นรูปแบบของการขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศ จะเป็นรูปแบบที่ดีและสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ดีกว่า

2. กลไกในการดำเนินงาน

องค์กรความร่วมมือควรมีกลไกในการดำเนินงานด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 กลไกในการดำเนินงานด้านหลักสูตร

1) กลไกที่สามารถทำได้ คือ การจัดหลักสูตรและการสอนในลักษณะของสหกิจศึกษา โดยให้นิสิต/นักศึกษาเข้าใจและตระหนักว่าต้องนำความรู้และทักษะจากการเรียนในลักษณะของสหกิจศึกษาไปสอนให้เด็กเข้าใจถึงการทำงานของภาคอุตสาหกรรม ประเภทของงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ และการออกแบบเพื่อการผลิต

2) ควรมีการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อปลูกฝังทักษะหรือสุนทรียศาสตร์ในระดับประถมศึกษา โดยสอดแทรกความรู้ทางวัฒนธรรมและความรู้เกี่ยวกับการผลิตขั้นพื้นฐาน และตรวจสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับการผลิตประเภทต่างๆ ภายในท้องถิ่นในระดับมัธยม เพื่อปูพื้นฐานให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ศิลปะกับการผลิตประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของการเตรียมคนให้มีพื้นฐานที่สามารถศึกษาต่อได้ในระดับสูง

2.2 กลไกในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ควรสอนศิลปะโดยเน้นเรื่องของพื้นฐานอาชีพเฉพาะถิ่น และการบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น
- 2) ควรสอนศิลปะโดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์งานและนำผลงานมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของศิลปะที่สามารถมาใช้ได้ในสถานการณ์จริง
- 3) ควรมีบทบาทในการสอนและสร้างความเข้าใจเรื่องการนำวัฒนธรรมไปใช้ในการออกแบบ วิธีการนำเสนอ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำศิลปะไปใช้สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. กิจกรรม

องค์กรความร่วมมือนี้ควรเน้นเรื่องการสร้างมุมมองของการทำงานของภาคอุตสาหกรรม ประเภทต่างๆ อย่างครบวงจรให้กับผู้เรียน

3.1 ความร่วมมือด้านหลักสูตร

- 1) ควรจัดกิจกรรมโดยแบ่งงานออกเป็นระดับให้แตกต่างกัน อาจเริ่มจากการแลกเปลี่ยนอาจารย์ในระยะแรก ต่อมาจึงเป็นการแลกเปลี่ยนนิสิต/นักศึกษา เป็นต้น

3.2 ความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1) ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นิสิต/นักศึกษามีทักษะในการเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ศิลปะกับการประกอบอาชีพ ในระดับท้องถิ่นควรชี้ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของศิลปะที่สามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นได้ เช่น ร่วมมือกับผู้ประกอบการระดับท้องถิ่นสอนให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวข้องกับการผลิตขั้นพื้นฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชนบพร วัฒนสุขชัย เกิดวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2518 สำเร็จการศึกษา
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา (เกียรตินิยม) และครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศิลปศึกษา ได้รับทุนโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ (University Development Commission-
U.D.C) สาขาวิชาศิลปศึกษา เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในประเทศ ประจำปี 2546 ของทบวง
มหาวิทยาลัย โดยเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย